

UKRAYNA

MEDİKAL CİHAZ VE ALETLER SEKTÖRÜ

PAZAR ARAŞTIRMASI

TEMMUZ – 2021

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

DIŞ TEMSİLCİLİKLER VE ULUSLARARASI ETKİNLİKLER

GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar DİZİNİ	iv
1. GİRİŞ	1
2. YPA KONUSU ÜLKEYE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	5
2.1. Ukrayna'nın Siyasi, Demografik ve Coğrafi Yapısı	5
2.2. Ukrayna'nın Ekonomik Yapısı.....	7
2.2.1. Ukrayna Ekonomisine Genel Bakış	7
2.2.2. Ukrayna Ekonomisinin Gelişim Süreci.....	9
2.3. Ukrayna'nın Dış Ticareti.....	11
2.4. Türkiye ile Ukrayna Arasındaki İlişkiler ve İkili Ticaret.....	15
3. KÜRESEL MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SEKTÖRÜ	19
3.1. Dünya Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarına Genel Bakış	19
3.2. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İthalatı	20
3.3. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İhracatı	21
4. UKRAYNA SAĞLIK SEKTÖRÜ.....	24
4.1. Ukrayna Sağlık Sektörüne Genel Bakış	24
4.2. Pazarın Demografik Yapısı	25
4.3. Genel Sağlık Verileri.....	29
4.4. Sağlık Hizmeti Reformları	32
4.5. Reform Çalışmalarının İlk Etkileri.....	33
4.6. Medikal Cihaz ve Aletleri İle İlaç Tedariki	35
4.7. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarı.....	38
4.7.1. Tıbbi Sarf Malzemeleri Alt Sektörü.....	39
4.7.2. Tanısal (Diyagnostik) Görüntüleme Cihazları Alt Sektörü.....	40
4.7.3. Dişçilik Ekipmanları ve Ürünleri Alt Sektörü.....	41
4.7.4. Ortopedi ve Protez Ürünleri Alt Sektörü.....	42
4.7.5. Hastalar için Yardımcı Ürünler Alt sektörü	43
4.7.6. Diğer Medikal Cihaz ve Ürünler Alt Sektörü	44
4.7.7. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Alt Sektörlerinin Değerlendirilmesi.....	45
4.8. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörü Dış Ticareti	47

4.9. Medikal Cihaz ve Aletleri Sektöründe Türkiye – Ukrayna İkili Ticareti.....	51
5. UKRAYNA’NIN GENEL İTHALAT PROSEDÜRLERİ, İTHALAT VERGİSİ ORANLARI VE SEKTÖRE YÖNELİK İTHALAT REGÜLASYONLARI	53
5.1. Gümrük İşlemleri Süreci	53
5.2. Vergiler.....	54
5.3. Nakliye	55
5.4. Ukrayna’nın Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörüne Yönelik İthalat Düzenlemeleri	57
5.4.1. Yasal Düzenlemeler	58
5.4.1.1. Tıbbi Cihazlara İlişkin Teknik Yönetmelik No:753	60
5.4.1.2. Vücut Dışında Kullanılan (In Vitro) Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:754	61
5.4.1.3. Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:755... ..	61
5.4.2. Kayıt Öncesi İşlemler.....	62
5.4.2.1. Ürünlerin Sınıflandırması.....	62
5.4.2.2. Temsilci Atanması.....	63
5.4.2.3. Medikal Cihazlar için Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Seçimi.....	63
5.4.2.4. Etiket ve Kullanım Kılavuzu.....	64
5.4.2.5. Teknik Başvuru Dosyasının Hazırlanması	65
5.4.3. Kayıt Süreci.....	66
5.4.3.1. Öz Beyan Prosedürü.....	66
5.4.3.2. Ürün Serisinin Sertifikasyonu	68
5.4.3.3. Tam Ürün Denetimi (Kalite Yönetim Sisteminin Değerlendirilmesi).....	69
5.4.3.4. CE Sertifikasının Tanınması	70
5.4.3.4.1. Hukuki Düzenlemeler	70
5.4.3.4.2. CE Sertifikası Yöntemiyle Pazara Giriş.....	72
5.5. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörü Dağıtım Kanalları	73
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	74
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	80
(EK-1) MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SINIFLANDIRMASI 12’Lİ GTİP	81
(EK-2) MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SINIFLANDIRMASI 6’LI GTİP	89

(EK-3) ÖZEL HASTANE LİSTESİ	94
(EK-4) FITCH SOLUTION MEDİKAL CİHAZ RAPORU 6'LI GTİP KODLARI	12
(EK-5) MEDİKAL CİHAZ SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE'NİN UKRAYNA'YA İHRACATI (USD)	15
(EK-6) MEDİKAL CİHAZ SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE'NİN UKRAYNA'DAN İTHALATI (USD)	19
(EK-7) GÜMRÜK VERGİSİ ORANLARI	21
(EK-8) KDV MUAFİYETİ VE İSTİSNALARI	27
(EK-9) DANIŞMANLIK FİRMALARI	51
(EK-10) UYGUNLUK DEĞERLENDİRME KURULUŞLARININ LİSTESİ	53
(EK-11) TOPTANCI VE DİSTRİBÜTÖR LİSTESİ	57

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 1.1. Ukrayna'nın Medikal Cihaz ve Aletleri İthalatı (Bin Dolar).....	3
Tablo 1.2. Türkiye Medikal Cihaz ve Aletleri Dış Ticareti (Bin Dolar).....	3
Tablo 1.3. Türkiye'nin Ukrayna'ya Medikal Cihaz ve Aletleri Sektöründeki İhracatı (Dolar). 3	
Tablo 2.1. YPA Konusu Ülke Ekonomisine İlişkin Temel Göstergeler	5
Tablo 2.2. Ukrayna GSYİH (Milyar Dolar).....	10
Tablo 2.3. Ukrayna'nın Son 10 Yıllık Dış Ticaret Verileri (Milyar USD).....	11
Tablo 2.4. Ukrayna'nın İthalatında İlk 10 Ülke (Milyon USD).....	12
Tablo 2.5. Ukrayna'nın İhracatındaki İlk 10 Ülke (Milyon USD).....	13
Tablo 2.6. Ukrayna'nın İthalatında Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)	14
Tablo 2.7. Ukrayna'nın İhracatında Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)	15
Tablo 2.8. Türkiye'nin Ukrayna İle Dış Ticareti (Milyon USD).....	16
Tablo 2.9. Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar).....	17
Tablo 2.10. Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar).....	18
Tablo 3.1. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İthalatı (Milyar Dolar)	21
Tablo 3.2. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İhracatı (Milyar Dolar)	23
Tablo 4.1. Ukrayna Nüfusunun Yıllar İtibariyle Değişimi	25
Tablo 4.2. Kadın ve Erkek Nüfus Dağılımı (%)	26
Tablo 4.3. Ukrayna Nüfusunun Yaşa Göre Oranı (%).....	26
Tablo 4.4. Ölüm ve Bebek Ölüm Oranları	27
Tablo 4.5. Canlı Doğum Sayısı (Bin/Kişi).....	28
Tablo 4.6. Ortalama Erkek ve Kadın Ömrü (Yıl)	28
Tablo 4.7. Kırsal ve Kentsel Nüfus Dağılımı.....	29
Tablo 4.8. Sağlık Harcamaları (Milyar USD) ve GSYİH'ya Oranı (%).....	30
Tablo 4.9. Sağlık Harcamalarının Finansman Dağılımı (Milyon USD)	30
Tablo 4.10. Özel ve Kamu Hastane Sayıları	31
Tablo 4.11. Hasta Yatak Sayıları	31
Tablo 4.12. Doktor, Hemşire, Diş Hekimi ve Eczacı sayısı.....	32
Tablo 4.13. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarı (Milyon USD).....	38
Tablo 4.14. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarının Ürün Çeşitlerine Göre Dağılımı (%) (2018)	39
Tablo 4.15. Tıbbi Sarf Malzemeleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)	40

Tablo 4.16. Tanısal Görüntüleme Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD).....	41
Tablo 4.17. Dişçilik Ekipmanları ve Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)	42
Tablo 4.18. Ortopedi ve Protez Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD).....	43
Tablo 4.19. Hastalar İçin Yardımcı Ürünler Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD).....	44
Tablo 4.20. Diğer Medikal Cihaz ve Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD).....	45
Tablo 4.21. 2019-2024 Yıllarında Beklenen Büyüme Beklentisinin Ürün Çeşitlerine Etkisi (Milyon USD)	46
Tablo 4.22. Ukrayna Medikal Cihaz Sektörü Dış Ticareti (Milyon USD)	48
Tablo 4.23. Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İthalatı (Milyon USD).....	49
Tablo 4.24. Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İhracatı (Milyon USD).....	50
Tablo 4.25. Ülkelere Göre Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İthalatı (Milyon USD).....	51
Tablo 4.26. Türkiye-Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İkili Ticareti (USD).....	52
Tablo 5.1. Nakliye Giderleri	57
Tablo 5.2. Medikal Cihaz ve Aletler İçin Oluşturulan Yasal Düzenlemeler	60
Tablo 5.3. Medikal Ürün Sınıflandırması	62
Tablo 5.4. Öz Beyan Prosedürü Süreci	67
Tablo 5.5. Ürün Serisinin Sertifikasyonu Süreci.....	68
Tablo 5.6. Tam Ürün Denetimi Süreci	70

Özgün ÖZENCİ 1982 yılı Ankara doğumlu olup, eğitim hayatını Ankara’da tamamlamıştır. Gazi Üniversitesi İktisat bölümünü 2006 yılında bitirmiş; kamu personeli sınavında başarılı olarak Şubat 2008’de Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası’nda mali analist uzman yardımcısı olarak göreve başlamıştır. ‘Çoklu Regresyon Yöntemi İle Konut Değerlemesi: Ankara-Eryaman Uygulaması’ başlıklı tezi ile 2011 yılında uzmanlığını almıştır.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Kredi Değerlendirme Daire Başkanlığı ve Mali Analiz ve İstihbarat Daire Başkanlığında, yaklaşık 12 yıl görev yapan ÖZENCİ, Aralık 2019’dan bu yana Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, Dış Pazar Analizleri ve Proje Geliştirme Daire Başkanlığında Ticaret Uzmanı olarak görevini sürdürmektedir. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından verilen ‘Kredi Derecelendirme’ ve ‘Gayrimenkul Değerlendirme’ lisanslarına sahip olan ÖZENCİ, Türkiye’nin önemli enerji, otel ve imalat sanayi yatırımlarının finansmanında görev almıştır.

1. GİRİŞ

İhracatta pazar çeşitliliğinin sağlanması ve ihracatçılarımızın dış pazarlara giriş imkânlarının geliştirilmesi amacıyla, etkinlik ve verimlilik prensipleri çerçevesinde gerçekleştirilen Yerde Pazar Araştırması (YPA) çalışmaları, Bakanlığımız teşkilatı ile sektör temsilcilerinin görüşleri çerçevesinde belirlenen ülke ve sektörler'e yönelik olarak gerçekleştirilmektedir.

Hazırlanan YPA raporlarıyla, ilgili ülke ve sektörler'e ait pazarların analiz edilerek, söz konusu pazarlara ulaşılması aşamasında ortaya çıkabilecek risklerin bertaraf edilmesi ve Ülkemiz ihracat potansiyelinin geliştirilerek, uluslararası rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Ukrayna, Medikal Cihaz ve Aletler sektörü üzerine yapılan pazar araştırması raporu; Armonize sistemin;

- 5 Mineral Maddeler,
- 6 Kimya Sanayii ve Buna Bağlı Sanayii Ürünleri,
- 7 Plastikler ve Mamulleri;
- 11 Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya,
- 13 Kauçuk Mamuller, Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Veya Benzeri Maddelerden Eşya; Seramik Mamulleri; Cam ve Cam Eşya,
- 16. Bölümü Makinalar ve Mekanik Cihazlar; Elektrik Malzemeleri; Bunların Aksam ve Parçaları; Ses Kaydediciler ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar, Televizyon Görüntü ve Ses Kaydedicileri ve Kaydedilen Görüntü ve Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Bunların Aksam, Parça ve Teferruatı,
- 17 Nakil Vasıtaları,
- 18 Optik Alet ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet ve Cihazlar; Saatçi Eşyası; Müzik Aletleri; Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarı ve
- 20 Muhtelif Mamul Eşya bölümleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

Türkiye-Ukrayna ikili ticaret verileri, Ek-1'de görülen GTİP kodları esas alınarak 12'li düzeyde, diğer dış ticaret verileri ise Ek-2'de görülen GTİP kodları esas alınarak 6'lı düzeyde incelenmiştir.

Ukrayna sağlık sekt6r6, Sovyetler Birliği kaynaklı bir sisteme dayanmaktadır. Sekt6r, Birlik sistemi içerisinde çok fazla gelişememiştir. 1991 yılında bağımsızlığın kazanılmasının akabinde, vatandaşların kaliteli tedavi hizmetlerine uygun maliyetlerle erişimini garanti altına alacak ulusal bir sağlık sisteminin oluşturulması için çalışmalar olmuş, ancak sağlık sekt6r6ne y6nelik yapılan iyileştirme çalışmalarının olumlu etkileri, g6n6m6zde ortaya çıkmaya başlamıştır. Bağımsızlığın kazanılarak, 6lkenin kurumlarının etkili bir şekilde faaliyette bulunabilmesi için geçen s6re zarfında vatandaşların; kons6ltasyonlar, teşhisler ve laboratuvar testleri için kamu katkısının yanı sıra 6nemli tutarlarda 6deme yapması gerekmiştir. Doktorların, d6ř6k 6cretlerle çalışmak durumunda kaldığı ve bu durumun, birçok Ukraynalı doktorun 6lke dışında çalışmasına neden olduğu ifade edilmektedir.

Bağımsızlık s6recinin yarattığı siyasi gelişmeler, 6lkenin doğu b6lgesinde yer alan ayrılıkçı hareketler, Kırım b6lgesinin ilhak edilmesi gibi siyasi olayların olumsuz etkilerinin yanı sıra d6ř6k gelir d6zeyi, sağlık uygulamalarındaki yetersizlikler ve sağlık hizmetlerinden uygun maliyetlerle yararlanılması için gerçekleştirilen çalışmaların yavaş ilerlemesi, sağlık alanında reform ihtiyacının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Ağustos 2014'te, Ukrayna Sağlık Bakanlığı, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve erişimini iyileştirmek ve finansal risklerin azaltılmasını sağlamak amacıyla 'Ulusal Sağlık Reformu Stratejisi'ni geliştirmeye başlamıştır. Aile hekimliği sistemi getirilmiş, devlet garantisi altındaki tedavi hizmetlerinin ve ilaçların kapsamı belirlenmiş, sağlık tesislerinin kalitesi y6kseltilmeye başlanmış ve uygulanacak tedavi protokollerinin uluslararası standartlar seviyesine getirilmesi planlanmıştır. Sağlık alanında gerçekleştirilen reformlar olumlu etkilerini g6stermiş, D6nya Sağlık 6rg6t6, 2019 yılı Ukrayna sağlık endeksi anket sonuçlarının birincil basamak sağlık hizmetleri açısından y6ksek memnuniyet seviyesi g6sterdiğini ifade etmiştir.

Ukrayna ekonomisinin gelişimini incelediğimizde; 1991 yılındaki bağımsızlık s6recinin yaratmış olduğu siyasi atmosfer ve aşırı enflasyon, ekonomide daralmaya sebep olmuştur. 1996 yılına gelindiğinde, bir 6l6de ekonomik istikrar sağlanmış, enflasyon y6netilebilir seviyelere gelmiş ve ekonomik daralma 6nemli 6l6de yavaşlamıştır. Ukrayna ekonomisi, 1999-2013 yılları (2008 yılı krizi hariç) arasında bir b6y6me trendi yakalamış, 2013 yılı sonunda oluşan olumsuz siyasi atmosfer, Kırım'ın Rusya tarafından ilhakı ve 6lkenin doğu b6lgesindeki sıcak çatışmalar, ekonominin 2013 yılından itibaren tekrar d6ř6ř trendine girmesine sebep olmuştur. Bahse konu d6ř6ř trendi, 2015 yılında son bulmuş, 2016 yılından itibaren ekonomik b6y6me tekrar başlamıştır

2016 yılından itibaren tekrar başlayan b6y6me trendi, medikal cihaz sekt6r6n6 de olumlu olarak etkilemiştir. Medikal Cihaz ve Aletleri sekt6r6 ile ilgili Trademap'ten elde edilen

ticaret veriler değerlendirildiğinde, Ukrayna'nın gerçekleştirdiği medikal cihaz ve aletleri ithalatı, dünya medikal cihaz ve aletleri ithalatında olduğu gibi artmaya başlamıştır. Ukrayna'nın 2016 ile 2020 yılları arasındaki ithalat rakamları, her yıl bir önceki yıla göre artış göstererek 2020 yılında yaklaşık 1,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Tablo 1.1. Ukrayna'nın Medikal Cihaz ve Aletleri İthalatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2016	2017	2018	2019	2020	2020 (%)
Dünya	393.416.884	451.926.914	494.148.611	507.477.062	585.226.573	
Ukrayna	707.596	943.250	1.134.915	1.238.229	1.465.030	0,25%

Kaynak: Trademap

Ülkemiz medikal cihaz sektörü dış ticareti, dünya medikal cihaz ürünleri ithalatının artışından olumlu olarak etkilenmiş, ülkemiz ihracat rakamları 2016 yılında 1,8 milyar ABD dolarından, 2020 yılında 3,7 milyar ABD doları düzeyine ulaşmıştır. İthalat rakamları, bahse konu dönemde ortalama 4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1.2. Türkiye Medikal Cihaz ve Aletleri Dış Ticareti (Bin Dolar)

	2016	2017	2018	2019	2020
İhracat	1.808.415	2.146.682	2.370.738	2.730.300	3.752.299
İthalat	3.776.319	4.304.348	3.897.424	3.819.645	4.260.138

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin, medikal cihaz ve aletleri sektöründe Ukrayna'ya yapmış olduğu ihracat, 2016-2020 yılları arasında artış trendi izlemiştir. Ukrayna'nın medikal cihaz ve aletleri ithalatı, 2016 yılında 708 milyon ABD doları düzeyinden, 2020 yılında yaklaşık 1,5 milyar ABD doları seviyesine çıkmış, Türkiye'nin medikal cihaz ihracatının Ukrayna ithalatı içerisindeki payı ise % 0,43'ten % 0,65 seviyesine ulaşmıştır.

Tablo 1.3. Türkiye'nin Ukrayna'ya Medikal Cihaz ve Aletleri Sektöründeki İhracatı (Dolar)

ÜLKE	2016	2017	2018	2019	2020
Türkiye	3.035.648	3.036.252	4.532.646	5.910.030	9.550.543
Ukrayna İthalatı İçindeki Payı	0,43%	0,32%	0,40%	0,48%	0,65%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Sağlık sektöründe yapılmakta olan reform çalışmaları ve ticaret verileri bir arada değerlendirildiğinde, Ukrayna'nın medikal cihaz ve aletleri pazarının büyümekte olduğu ve genişleyen pazarın da yeni fırsatlar yaratabileceği anlaşılmaktadır.

Raporun ilerleyen bölümlerinde, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarının pazar büyüklüğü, büyüme trendi ve yapısı, ithalattaki artış eğilimi ve Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde medikal ürünlerin ithalatına yönelik düzenlemelerde yapılan değişiklikler detaylı olarak irdelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler çerçevesinde; sağlık alanındaki yatırımlar ve reformların, pazarı olumlu yönde etkileyeceği, 2021 yılından itibaren uygulanması beklenen ABD Doları karşısında güçlü yerel para politikasının Ukrayna açısından ithalatı ucuzlatacağı ve ağırlıklı olarak ithal ürünlerin yer aldığı pazarın covid-19 salgınının etkilerinin azalması ile birlikte 2015 yılında başlayan büyüme trendini devam ettireceği değerlendirilmektedir. Bahse konu sektörel büyüme ve sağlık sektörü üzerindeki gerçekleştirilen reformların sağlayacağı sektörel gelişmenin ülkemiz medikal cihaz sektörü ve ihracatçıları için oldukça önemli bir potansiyel barındırdığı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, uluslararası veri tabanları ile Ukrayna menşeli yerel kaynaklar incelenmiş, Kiev Ticaret Müşavirliği ve Odesa Ticaret Ateşeliği'mizin değerli katkılarından yararlanılmış, medikal cihaz ve ekipman ihracatçılarımızın fikirlerinin alınması amacıyla anket çalışması yapılarak, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri sektörü hakkında pazar araştırması raporu hazırlanmıştır.

Raporda sırasıyla, YPA konusu ülke olan Ukrayna'nın siyasi, demografik ve coğrafi yapısı, ekonomisi, dış ticareti ve Türkiye ile olan ikili ilişkileri hakkında genel bilgiler verilmiş, devamında Ukrayna medikal cihaz ürünleri sektörü, pazarı, dış ticareti, dağıtım kanalları, sektöre yönelik tarifeler ile tarife dışı düzenlemeler hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur. Raporun altıncı ve son bölümünde ise "sonuç ve değerlendirmelere" yer verilmiştir.

2. YPA KONUSU ÜLKEYE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

YPA konusu ülke ekonomisine ait temel göstergeler ile ülkeyi tanımlayan bazı unsurlar aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 2.1. YPA Konusu Ülke Ekonomisine İlişkin Temel Göstergeler

Ülkenin Resmi Adı	Ukrayna
ISO Ülke Kodu	UA
Nüfus	44,39 Milyon (2019)
Yüzölçümü	603.628 km ²
Başkent	Kiev
GSYİH (cari)	153,8 Milyar ABD Doları (2019)
Kişi Başına GSYİH (Cari)	3.659 ABD Doları (2019)
Büyüme Hızı	3,2% (2019)
Enflasyon Oranı	% 7,9 (Tüfe) (2019)
Mal İhracatı (Değer)	49,4 Milyar ABD Doları (2020)
Mal İhracatı (Ülke)	Çin, Polonya, Rusya, Türkiye, Almanya
Mal İthalatı (Değer)	53,9 Milyar ABD Doları (2020)
Mal İthalatı (Ülke)	Çin, Almanya, Rusya, Polonya, ABD
Önemli Limanlar	Odessa, Ilyichevsk, Yuzhniy
İş İçin Kullanılan Diller	Ukraynaca, Rusça, İngilizce
ISO Para Birimi	UAH

Kaynak: World Bank, CIA Fact Book, ITC Trade Map, Statista.

2.1. Ukrayna'nın Siyasi, Demografik ve Coğrafi Yapısı

Doğu Avrupa'da yer alan Ukrayna, kıtanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesidir. Başkenti, Dinyeper nehrinin kuzeyinde yer alan Kiev şehridir. Ukrayna kuzeyde Belarus, doğuda Rusya, güneyde Azak Denizi ve Karadeniz, güneybatıda Moldova ve Romanya, batıda ise Macaristan, Slovakya ve Polonya ile sınır komşusudur.

Ukrayna; 24 bölge (oblast), 1 özerk cumhuriyet ve 2 özel statülü şehirden (Kiev ve Sivastapol) oluşan üniter bir devlettir. Yasama işlemleri, 450 milletvekilinden oluşan Parlamento tarafından yerine getirilmektedir. Yürütmenin başı, doğrudan halk tarafından iki turlu sistem kapsamında 5 yıl süre için seçilen Cumhurbaşkanıdır. Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından aday gösterilmesi ve Parlamento tarafından onaylamasının akabinde göreve başlayabilmektedir. Bakanlar, parlamento içinden seçilmektedir.

Nüfusu 2019 yılsonu itibariyle 44 milyonu aşan Ukrayna, dünyanın en kalabalık 33. ülkesidir. Nüfusun % 69,6'sı kentlerde yaşamaktadır. Nüfusun yoğun olduğu önemli merkezler; başkent Kiev, Kharkiv, Donetsk, Dnipropetrovsk ve Odesa bölgeleridir. Ayrıca, nüfusun büyük bir çoğunluğu Hristiyan Ortodoks'tur. 25-54 yaş arası kişiler, toplam nüfusun % 40'ından fazlasını oluştururken, ortalama yaşam süresi 72,9 yıldır. Ülkenin resmi dili Ukraynaca (% 67,5) olmakla birlikte, Rusça da (% 29,6) bölgesel anlamda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Tam bağımsız Ukrayna; Polonya-Litvanya, Rusya ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin uzun yıllar süren egemenlik dönemlerinden sonra, 20. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin egemenliği altında bulunan Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Yasama Organı, 16 Temmuz 1990'da egemenliğini ve 24 Ağustos 1991'de de bağımsızlığını ilan etmiştir. Ukrayna, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Aralık 1991'de dağılmasıyla da tam bağımsızlığını kazanmıştır.

Ukrayna bağımsızlığını kazandıktan sonra ekonomik ve siyasi açıdan büyük zorluklarla karşılaşmıştır. İktidara gelen hükümetler, Rusya-Avrupa dikotomisi üzerinden politikalar izlemişlerdir. Seçmenler ise tercihlerini, bu politikalar göre belirlemiştir. Söz konusu siyasi ortam, ülke içerisinde istikrarın oluşmasını zorlaştırmıştır.

Eski Cumhurbaşkanı Viktor Yanukoviç yönetiminin, 21 Kasım 2013 tarihinde AB'yle Ortaklık Anlaşması'nı imzalamaktan vazgeçmesi üzerine, AB yanlısı ve hükümet karşıtı gösterilerle başlayan ve yakın dönem Ukrayna siyasetini önemli ölçüde etkileyen 'Meydan' olayları, hükümet değişikliğine yol açmıştır. 27 Şubat'ta, Kırım'da, Rusya yanlıları tarafından hükümet değişikliğini protesto etmek amacıyla gösteriler düzenlenmiş, hükümet binalarına Rusya bayrakları asılmıştır. Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde, 16 Mart 2014 tarihinde yapılan referandum ile Rusya'ya bağlanma kararı alınmıştır. Nisan 2014 tarihinden itibaren de Donetsk bölgesinde Rusya yanlısı ayrılıkçı hareketler, ağır silahların kullanıldığı çatışmalara sebep olmuştur. Söz konusu ayrılıkçı hareketler, günümüzde de etkisini sürdürmektedir.

Meydan olaylarının akabinde, 25 Mayıs 2014 tarihinde yapılan Devlet Başkanlığı seçimlerini Petro Poroşenko kazanmış ve beş yıl boyunca iktidarda kalmıştır. Poroşenko 2019'da düzenlenen Devlet Başkanlığı seçimlerinde başarısız olmuş; Volodimir Zelenskiy, oyların %73,22'sini alarak, Ukrayna'nın yeni Devlet Başkanı seçilmiştir. 4 Mart 2020 tarihinde Ukrayna Parlamentosu'nda düzenlenen olağanüstü oturumda, Devlet Başkanı Zelenskiy'nin önerisi üzerine, Denis Şmihal'in Başbakanlık görevi ve yeni hükümet onaylanmıştır. Yarı Başkanlık sisteminin bulunduğu Ukrayna'da, bir sonraki başkanlık seçimi, 21 Nisan 2024 tarihinde gerçekleştirilecektir.

2.2. Ukrayna'nın Ekonomik Yapısı

2.2.1. Ukrayna Ekonomisine Genel Bakış

Ukrayna'nın tarımsal üretimi kısmen zengin toprakları ve elverişli iklimi nedeniyle oldukça gelişmiştir. Tahıl ve patates üretiminde Avrupa'nın, şeker pancarı ve ayçiçek yağında ise dünyanın en önde gelen ülkeleri arasındadır. Ukrayna'nın hayvancılık sektörü, tarımsal üretim sektörünün gerisinde kalmasına rağmen, diğer Avrupa ülkelerinin çoğundan önemli ölçüde daha büyüktür.

Ukrayna'nın ormanlık alanlarının çoğu, Devlet Orman Kaynakları Dairesi (the State Forest Resources Agency) tarafından yönetilmektedir.

Ukrayna, yüksek konsantrasyonlarda ve birbirine yakın, son derece zengin ve tamamlayıcı maden kaynaklarına sahiptir. Kryvyi Rih, Kremenchuk, Bilozerka, Mariupol ve Kerç yakınlarında bulunan zengin demir cevheri rezervleri, Ukrayna'nın büyük demir-çelik endüstrisinin temelini oluşturmaktadır. Dünyadaki en zengin manganez içeren cevher alanlarından biri, Nikopol yakınlarında yer almaktadır.

Ukrayna'nın kömür madenleri, Avrupa'nın en derin madenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, Ukrayna'da önemli düzeyde titanyum cevheri, boksit, nefelin, alunit, cıva, potasyum ve kaya tuzu yatakları bulunmaktadır.

Doğal gaz üretimi 1975'ten sonra gerilemiş ve ülke ithalatçı konuma gelmiştir. Petrol ve doğalgaz da ithalatçı konuma geçilmesi ile birlikte, kapsamlı bir boru hattı taşıma sisteminin oluşturulmasını ihtiyaç duyulmuştur. 1920 ile 1970 yılları arasında 3 adet doğalgaz ve petrol boru hattı inşa edilmiştir. Bahse konu boru hatları, Rusya'nın petrol ve doğal gazını Avrupa'ya iletmektedir.

Ukrayna, enerji ihtiyacını karşılamak için büyük ölçüde fosil yakıtlara ve nükleer enerjiye bağımlıdır. Hidroelektrik, ülkenin elektrik üretiminin yüzde 10'undan daha azını oluşturmaktadır. Diğer yenilenebilir kaynakların katkısı ihmal edilebilir düzeylerde.

Termik santraller ülkenin her yerinde bulunmaktadır. Nükleer santraller Khmelnytsky, Rivne ve Zaporizhzhya şehirlerinin yanında ve Güney Buh Nehri boyunca yer almaktadır. 1986'da Çernobil reaktörlerinden birinde meydana gelen şiddetli nükleer kaza, Ukrayna'da güçlü bir çevre hareketini tetiklemiş ve Sovyetler Birliği'nden siyasi bağımsızlığa doğru ilerlemeyi teşvik etmiştir.

Ukrayna, önemli gelir kalemi olan sanayi üretimine ek olarak önemli bir demirli metal endüstrisine sahiptir ve dünyanın en büyük çelik üreticileri arasında yer almaktadır.

Ülkenin ağır sanayileri; kamyonlar, diğer otomobiller, demiryolu lokomotifleri ve yük vagonları, deniz taşıtları, hidroelektrik ve termal buhar ve gaz türbinleri ve elektrik jeneratörleri üretmektedir. Kharkiv, Odessa, Lviv ve Kherson'da bulunan fabrikalar, aynı zamanda çok çeşitli tarım ekipmanları üretmektedir.

Ukrayna'nın eski Sovyet üretiminin üçte birini oluşturan kimyasal ekipman endüstrisi ve kok ürünleri imalatının yanı sıra mineral gübreler, sülfürik asit, sentetik lifler, kostik soda, petrokimya, fotografik kimyasallar ve böcek ilaçlarının üretimini gerçekleştiren güçlü bir kimya endüstrisi bulunmaktadır.

Ukrayna gıda işleme endüstrisinin en önemli ürünlerinden biri şeker pancarından elde edilen şekerdir. Başta ayçekirdeği olmak üzere bitkisel yağ üretimi de önemli düzeydedir. Diğer işlenmiş yiyecekler arasında et, tahıl, meyve ve süt ürünleri yer almaktadır. Odessa gibi kıyı kentlerinde yerel balık işleme endüstrileri bulunmaktadır.

Hafif sanayinin başlıca ürünlerinden bazıları tekstil (hem örme hem de dokuma), hazır giyim ve ayakkabıdır. Ayrıca televizyon setleri, buzdolapları ve çamaşır makineleri gibi tüketim malları üretilmektedir. Takım tezgâhı ve alet imalatı endüstrileri de gelişmiştir.

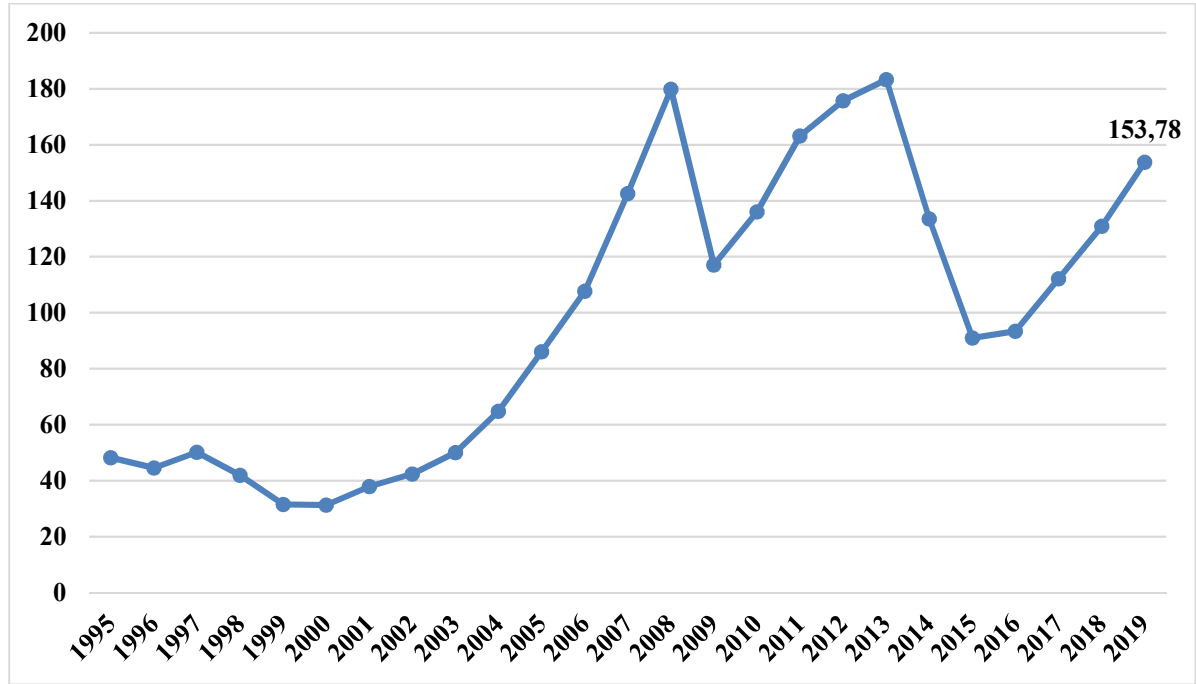
2.2.2. Ukrayna Ekonomisinin Gelişim Süreci

Ukrayna ekonomisi, Sovyetler Birliği çatısı altında gelişim göstermiştir. Sovyetler Birliği'nin yatırım fonlarından küçük bir pay almasına rağmen, büyük kömür ve demir rezervleri ile Birliğin toplam sanayi üretimine, aldığı paydan daha fazlasını üreterek katkı sağlamıştır. Ulusal gelirin yaklaşık % 20'si Ukrayna'da üretilmiş ve bu kaynaklar, Rusya ve Kazakistan gibi bölgelerin kalkınmasına aktarılmıştır.

1991 yılındaki bağımsızlık ile birlikte, Birliğin diğer bölgelerine aktarılan kaynakların bölgede kalacağı ve ekonominin rahatlayacağı düşünülmese de, bağımsızlık sürecinin yaratmış olduğu siyasi atmosfer ve aşırı enflasyon, ekonomik daralmaya sebep olmuş ve nüfusun büyük bir bölümü bu gelişmelerden etkilenmiştir. Fiyatların keskin bir şekilde artması nedeniyle Ukrayna'da günlük yaşam, özellikle sabit gelirle yaşayanlar için bir mücadele haline gelmiştir. 1996 yılına gelindiğinde, Ukrayna'da bir ölçüde ekonomik istikrar sağlanmış, enflasyon yönetilebilir seviyelere gelmiş ve ekonomik daralma önemli ölçüde yavaşlamıştır. 1999 -2013 yılları (2008 yılı krizi hariç) arasında bir büyüme trendi yakalanmış, 2013 yılı sonunda oluşan olumsuz siyasi atmosfer, Kırım'ın Rusya tarafından ilhakı ve ülkenin doğu bölgesindeki sıcak çatışmalar, ülke ekonomisinin 2013 yılından itibaren tekrar düşüş trendine girmesine sebep olmuştur. Bahse konu düşüş trendi, 2015 yılında son bulmuş, 2016 yılından itibaren ekonomik büyüme tekrar başlamıştır.

Dünya Bankası verilerine göre, 2019 yılı itibarıyla Ukrayna'nın GSYİH'si, 153,8 milyar ABD Doları (cari fiyat) olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı tahmini ise 142,25 milyar ABD Dolar seviyesindedir. Covid-19 salgını sebebiyle alınan önlemler dolayısıyla gerçekleşen küresel tedarik zincirindeki yavaşlama, ülkenin 2020 yılında % 7,5'lik bir daralmayla karşı karşıya kalacağını göstermektedir.

Tablo 2.2. Ukrayna GSYİH (Milyar Dolar)

Kaynak: World Bank

18 Aralık 2018 tarihinde, Ukrayna'nın kamu borcunu aşağı çekmek için mali konsolidasyon sağlamak, esnek döviz kuru rejimini sürdürerek enflasyonu azaltmak, bankacılığı güçlendirerek kredileri canlandırmak ve özellikle vergi idaresine yönelik yapısal reformları gerçekleştirmek amacıyla, Uluslararası Para Fonu (IMF) ile 3,9 milyar ABD doları tutarında Stand-By Anlaşması imzalanmıştır. Bahse konu anlaşma ile makro-ekonomik istikrarın ve büyümenin gerçekleştirilmesi noktasında olumlu gelişmeler olmuştur. İhtiyatlı maliye ve para politikaları, mali ve cari açıkların azaltılmasına yardımcı olmuş, döviz rezervlerinde artış gerçekleşmiştir.

IMF'in yönlendirmesiyle devam eden ekonomik reformlar, Covid-19 salgınından olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. IMF, Covid-19 salgınının Ukrayna ekonomisi üzerinde yaratmış olduğu baskıyı azaltmak, ödemeler dengesi açıkları ile finansman ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak ve salgın sona erdiğinde ekonomik büyümenin kaldığı yerden devam etmesini garantiye almak amacıyla, 9 Haziran 2020 tarihinde yeni bir stand-by anlaşmasını onaylamıştır. 18 aylık süreyi kapsayan yeni anlaşma, 5 milyar ABD doları tutarındadır.

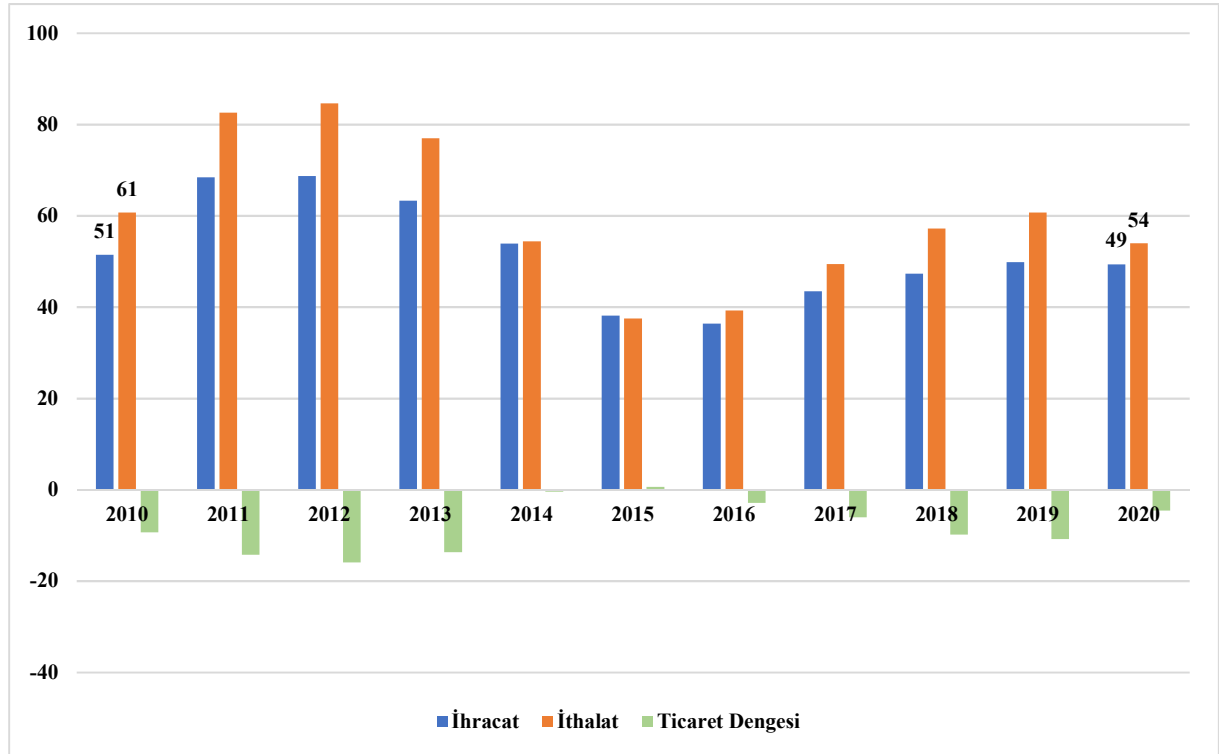
2014 yılında Ukrayna, Avrupa Birliği ile 'Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Alanı'nı içeren 'Ortaklık Anlaşması'nı imzalamıştır. Bahse konu anlaşma, 11 Temmuz 2017 yılından itibaren de tam olarak yürürlüğe alınmıştır.

AB, bahse konu anlaşma çerçevesinde, Ukrayna ile daha güçlü siyasi ve ekonomik bağlantılar kurulmasının yanı sıra, Ukrayna'nın ekonomik büyümesini hızlandırmayı ve vatandaşlarının geçim kaynaklarını iyileştirmeyi kapsayan reformların teşvik edilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir.

2.3. Ukrayna'nın Dış Ticareti

Ukrayna'nın ihracatı, 2010 yılından 2012 yılına kadar, yaklaşık % 34 düzeyinde; ithalatı ise, % 39 düzeyinde artış göstermiştir. Ülkenin doğusunda ve Kırım bölgesinde gerçekleşen olaylar ve bu olayların siyasi sonuçlarının, 2013 yılından itibaren ülkenin dış ticaret verilerine olumsuz etkisi olmuştur. Ülkenin ithalat ve ihracat rakamları, 2013 yılından itibaren düşüşe geçmiştir. Bahse konu düşüş trendi, 2015-2016 yıllarında etkisini yitirmiş; dış ticaret, bu yıllardan itibaren tekrar yükselişe geçmiştir. Ülkenin 2020 yılı itibarıyla ihracatı, yaklaşık 49 milyar ABD doları, ithalat ise 54 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Ukrayna'nın dış ticareti, 2010 yılı değerlerine ancak 2019 yılında ulaşabilmiştir. Ukrayna'nın ihracat, ithalat ve dış ticaret dengesi verileri, Tablo 2.3.'te görülmektedir.

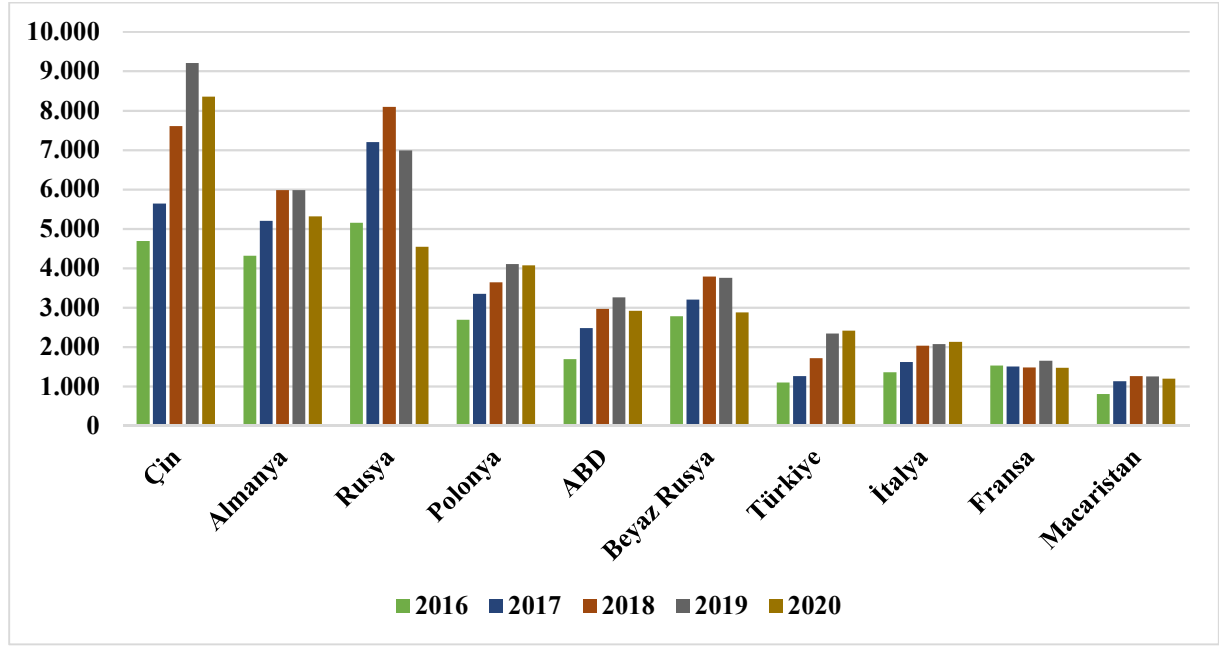
Tablo 2.3. Ukrayna'nın Son 10 Yıllık Dış Ticaret Verileri (Milyar USD)

Kaynak: Trademap

Ukrayna'nın son beş yıldaki ülke bazlı ithalat rakamları incelendiğinde; ithalattaki en önemli partnerlerinin; Çin, Almanya, Rusya, Polonya, ABD ve Beyaz Rusya olduğu görülmektedir. Ukrayna'nın Türkiye'den gerçekleştirmiş olduğu ithalat, yıllar itibariyle düzenli olarak artarak 2020 yılında, 2,4 milyar ABD doları seviyesine gelmiştir.

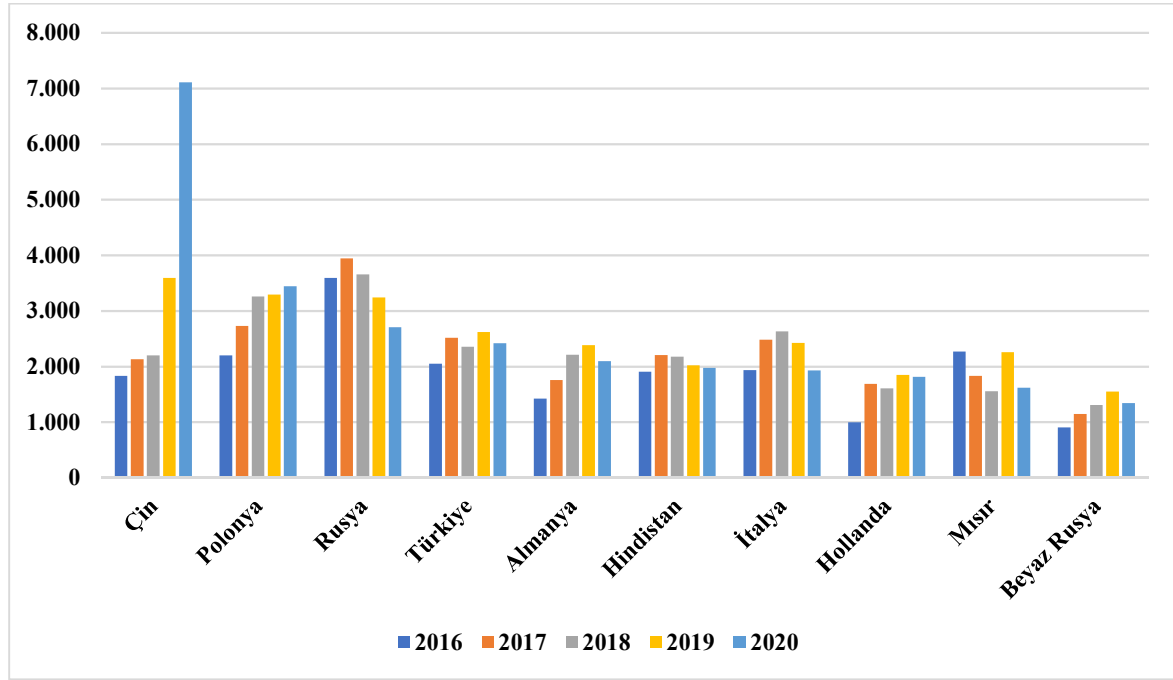
Tablo 2.4. Ukrayna'nın İthalatında İlk 10 Ülke (Milyon USD)

Kaynak: Trademap

Ukrayna'nın son beş yıldaki ülke bazlı ihracat rakamları incelendiğinde; ihracattaki en önemli partnerlerinin; Çin, Polonya, Rusya, Türkiye ve İtalya olduğu görülmektedir. Son beş yılda, Ukrayna'nın Türkiye'ye gerçekleştirmiş olduğu ihracat, ortalama 2,4 milyar ABD doları seviyesindedir. 2020 yılında Çin'e yapılan ihracatta, bir önceki yıla göre yaklaşık % 98 düzeyinde artış gerçekleştirilmiştir.

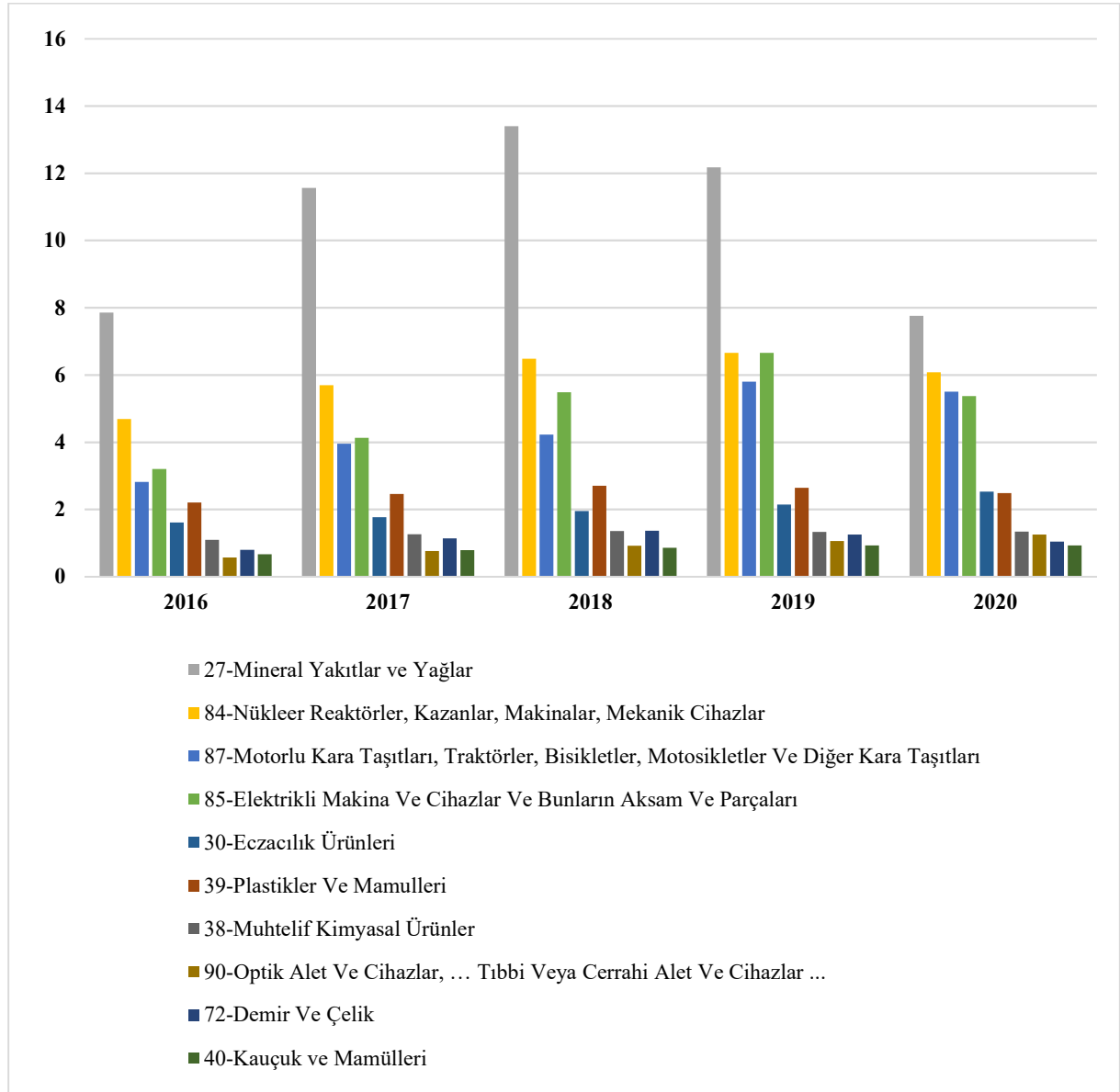
Tablo 2.5. Ukrayna'nın İhracatındaki İlk 10 Ülke (Milyon USD)

Kaynak: Trademap

Ukrayna'nın 2016 ile 2020 yılları arasındaki ürün bazlı ithalat rakamları, Tablo 2.6.'da görülmektedir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde Ukrayna ithalatının ağırlıklı olarak; mineral yakıt ve yağlar, nükleer reaktörler, kazanlar, motorlu kara taşıtları, elektrikli makine ve cihazlar, eczacılık ürünleri, plastikler, kimyasal ürünler, pazar araştırmasına konu alanlardan bir olan optik, tıbbi ve cerrahi alet ve cihazlar, demir-çelik, kauçuk ve mamülleri alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Ukrayna'nın 2020 yılı itibariyle toplam ithalatın % 63,5'ini bahse konu ürün grupları oluşturmaktadır. 2020 yılında, en önemli ithalat kalemi olan mineral yakıt ve yağlar, toplam ithalatın %14,4'ünü; optik, tıbbi ve cerrahi aletler ise %2,3'ünü oluşturmaktadır.

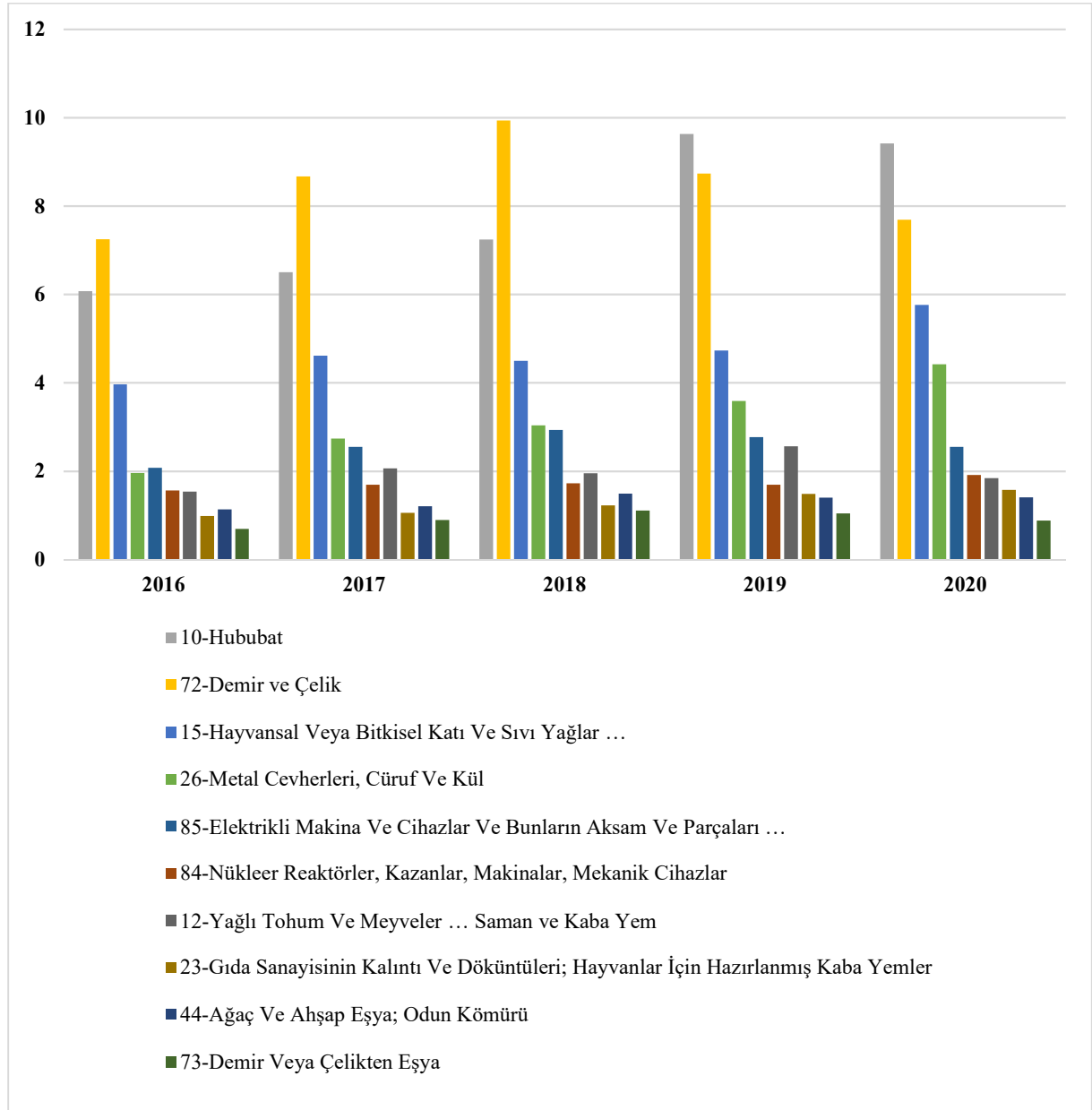
Tablo 2.6. Ukrayna'nın İthalatında Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademap

Ukrayna'nın 2016 ile 2020 yılları arasındaki ürün bazlı ihracat rakamları, Tablo 2.7.'de görülmektedir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde, Ukrayna ihracatının ağırlıklı olarak; hububat, demir-çelik, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağ, cevherler, elektrikli makine ve cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar, yağlı tohum ve meyveler, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler, ağaç ve ahşap eşya ile demir veya çelikten eşya alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Ukrayna'nın 2020 yılı itibarıyla toplam ihracatının % 75,8'ini, bahse konu ürün grupları oluşturmaktadır. 2020 yılında, en önemli ihracat kalemleri olan hububat ile demir-çelik, toplam ihracat içerisinde sırasıyla % 19,1 ve %15,6'lık pay almıştır.

Tablo 2.7. Ukrayna'nın İhracatında Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)

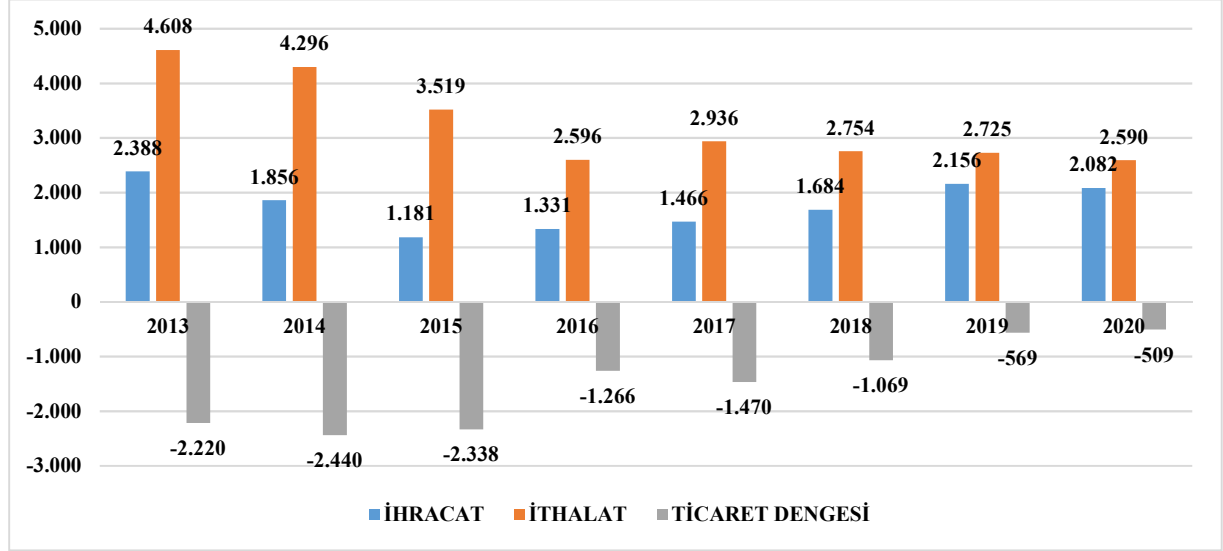
Kaynak: Trademap

2.4. Türkiye ile Ukrayna Arasındaki İlişkiler ve İkili Ticaret

Bakanlığımız verilerine göre, 2020 yılı itibarıyla, Ukrayna'ya olan ihracatımız 2,1 milyar ABD doları, ithalatımız 2,6 milyar ABD doları ve ticaret dengesi ise Ukrayna lehine, 510 milyon ABD dolarıdır. Son sekiz yıllık veriler değerlendirildiğinde, ihracat rakamlarımızın bir artış eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu durum, ticaret dengesine olumlu olarak yansımış ve ticaret açığımız en düşük seviyesine ulaşmıştır.

2020 yılında, Ukrayna'ya gerçekleştirilen ihracat, toplam ihracatımızın yaklaşık % 1,23'ü; Ukrayna'dan gerçekleştirilen ithalat ise, toplam ithalatımızın % 1,18'i düzeyindedir. Ukrayna ihracatımızda 20 nci, ithalatımızda ise 22 nci sırada yer almaktadır.

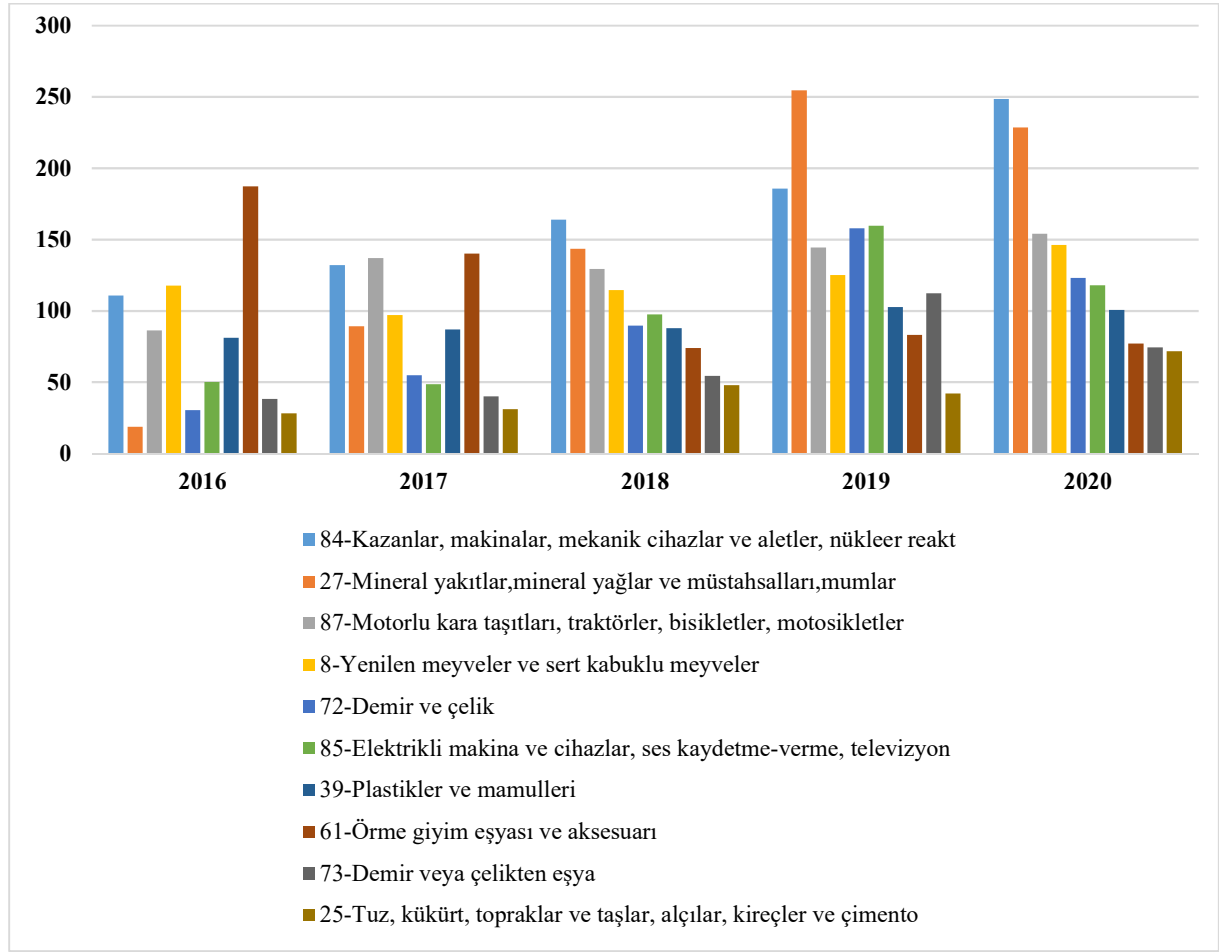
Tablo 2.8. Türkiye'nin Ukrayna İle Dış Ticareti (Milyon USD)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2016 ile 2020 yılları arasında Türkiye'nin Ukrayna'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; kazanlar ve makineler, mineral yakıtlar ve yağlar, motorlu kara taşıtları, meyve ve sert kabuklu meyveler, demir ve çelik, elektrikli makine ve cihazlar, plastikler, örme giyim eşyası, demir ve çelikten eşyalar ile tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimentodur. 2020 yılı itibarıyla, Türkiye'nin Ukrayna'ya toplam ihracatının % 64,5'ini, bahse konu ürün grupları oluşturmaktadır. 2020 yılında, en önemli ihracat kalemi, %12 oranıyla kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar ürün grubudur. Söz konusu ürün grubunun ihracatı, 2020 yılında bir önceki yıla göre % 34 düzeyinde artış göstermiştir.

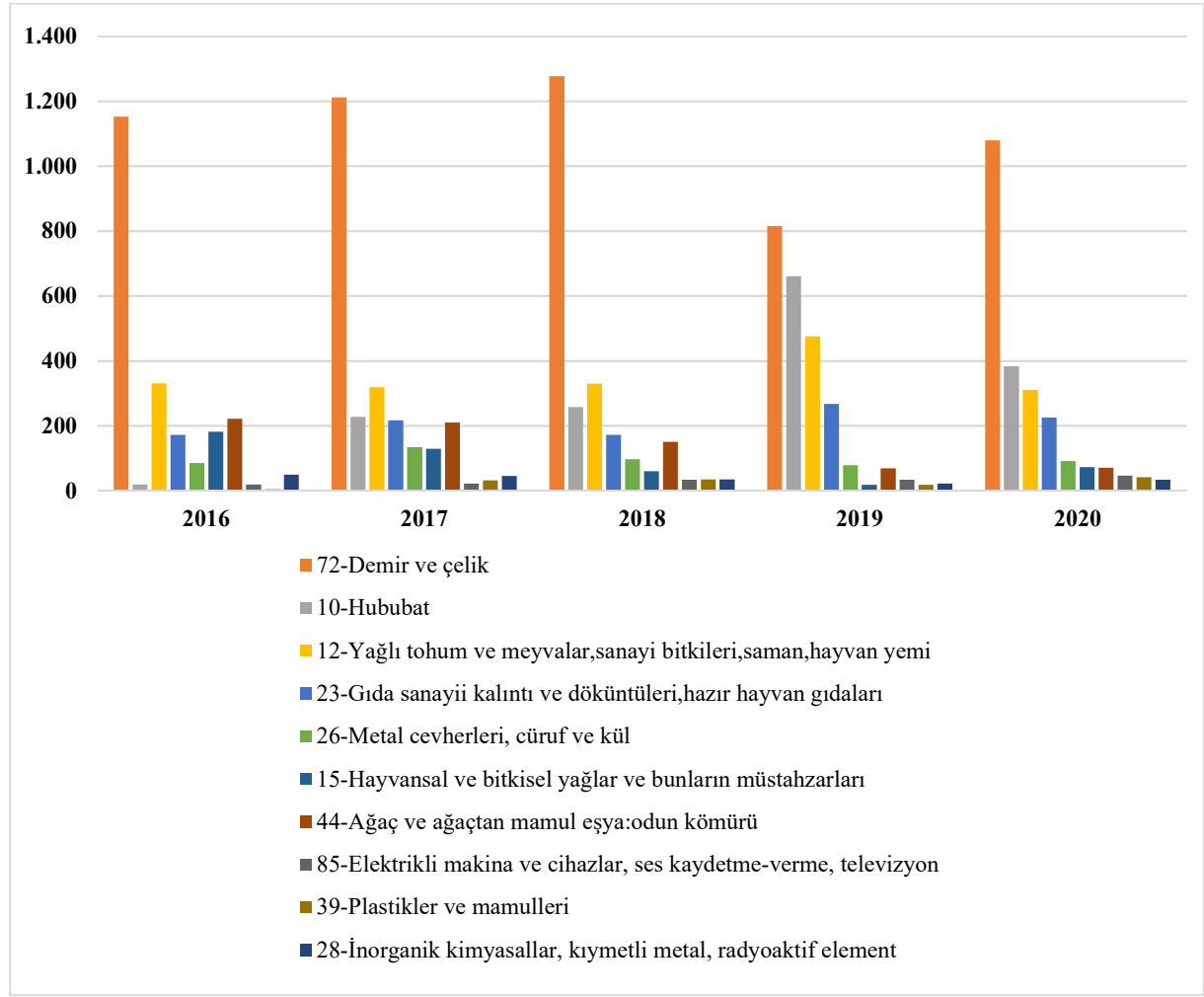
Tablo 2.9. Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2016 ile 2020 yılları arasında Türkiye'nin Ukrayna'dan ithal ettiği başlıca ürünler; Demir ve çelik, hububat, yağlı tohum ve meyveler ile saman ve kaba yem, hayvanlar gıdaları, metal cevherleri, hayvansal ve bitkisel yağlar, ağaç ve ahşap eşya, elektrikli makine ve cihazlar, plastikler ve inorganik kimyasallardır. 2020 yılı itibariyle, Türkiye'nin Ukrayna'dan toplam ithalatının % 91'ini, bahse konu ürün grupları oluşturmaktadır. 2020 yılında, en önemli ithalat kalemi, % 41,7 oranıyla demir ve çelik ürünleridir.

Tablo 2.10. Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

3. KÜRESEL MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SEKTÖRÜ

3.1. Dünya Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarına Genel Bakış

Tıbbi cihazlar pazarı, hastalıkların teşhisi, tedavisi ve izlenmesinde kullanılan tıbbi ekipman veya cihazların üretimi, satışı ve ilgili diğer hizmetlerden oluşmaktadır. Tıbbi cihaz endüstrisi; in vitro teşhis cihazları, tanısal görüntüleme ekipmanları, diş ekipmanları ve malzemeleri, oftalmik ve kardiyovasküler cihazlar, hastane malzemeleri ve diğer tıbbi cihazlardan oluşmaktadır.

Yüksek Ar&Ge harcamalarının yapıldığı medikal cihaz sektöründe, gelişmiş ülkelerin Medtronic plc, Johnson & Johnson, GE Healthcare, Royal Philips, Siemens Healthineers, Abbott Laboratories, Cardinal Health gibi büyük şirketleri, küresel ölçekte önemli pazar paylarına sahiptir.

Küresel tıbbi cihazlar pazarı, 2015'ten bu yana yıllık ortalama % 4,4 artarak 2019 yılında yaklaşık 456,9 milyar ABD doları değerine ulaşmıştır. 2019 yılı küresel pazar değerinin % 16,3'ünü tıbbi sarf malzemeleri, % 23,3'ünü tanısal görüntüleme cihazları, % 7,7'sini dişçilik ekipmanları, % 11,9'unu ortopedi ve protez ürünleri, % 12,6'sını hasta için yardımcı ürünler ve % 28,2'sini ise diğer medikal cihaz ve ürünler gerçekleştirmiştir. Pazar büyüklüğünün % 3,2 oranında düşüş göstererek 2020 yılında, 442,5 milyar ABD Doları'na gelmesi beklenmektedir. Bahse konu düşüş, Covid-19 salgını çerçevesinde uygulanan karantina ve salgın tedbirlerinin tıbbi cihaz imalat endüstrisinin tedarik zincirini engellemesinden kaynaklanmaktadır. Pazarın 2021 yılında toparlanarak % 6,1 oranında büyümesi ve 2023 yılında ise 603,5 milyar ABD dolarına ulaşması beklenmektedir.

Pazarın geçmiş dönemdeki büyümesine, sağlık tesislerinin sayısındaki ve sağlık harcamalarındaki artışın, teknolojik gelişmelerin ve yaşlı nüfusun oranının yükselmesinin sebep olduğu; geçmiş dönemdeki büyümeyi olumsuz etkileyen faktörlerin ise, düşük sağlık hizmeti bilinci ve yetersiz sağlık hizmeti geri ödemeleri olduğu tahmin edilmektedir.

2020 yılının devamında ise, bulaşıcı hastalıkların yaygınlığındaki hızlı artışın ve kronik hastalıkların yaygınlığının artmasının, pazarın büyümesini destekleyeceği, Covid-19 salgını nedeniyle tedarik zinciri kesintilerinin, faiz oranlarındaki artışların, veri güvenliği ve yasal zorlukların da pazarının büyümesini engelleyebileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca, diyabet ve kanser gibi kronik hastalıkların yaygınlığının artmasının, tıbbi cihazlar pazarının yönünü etkileyecek en önemli gelişme olduğu değerlendirilmektedir. Birleşmiş Milletler'e göre, 2030 yılına kadar kronik hastalıklara bağlı toplam küresel ölüm oranının % 70'e, küresel kronik

hastalık yükünün ise yaklaşık % 60'a ulaşması beklenmektedir. Kronik hastalıkların yaygınlığının artması, bu hastalıkların teşhisi ve tedavisinde kullanılan tıbbi cihazlara olan talebi artıracak ve tıbbi cihazlar pazarına yön vereceği düşünülmektedir.

Tıbbi teknolojilerin gelişmesiyle birlikte medikal cihaz sektörünün eğiliminde de değişiklikler olmaktadır. Koronavirüs salgınının ardından, sağlık durumunun takip edilmesine imkân veren giyilebilir cihazlara ve insan teması olmaksızın teşhis etme, tedavi etme ve izlemeye yönelik ekipmanlara ihtiyaç artmıştır. Söz konusu ihtiyaçlar, bazı tıbbi teknolojilerinin kullanımının artmasına sebep olmuştur. Bu tür teknolojilerden bazıları, yapay zeka (AI) uygulamaları, giyilebilir tıbbi ekipman, uzaktan hasta izleme cihazları, elektronik sağlık kayıtları (EHR)'dır. Tıbbi durumların evde teşhis ve tedavisi için tıbbi cihazların kullanımı da artmaktadır. Glikoz monitörleri, insülin verme cihazları, nebulizerler ve oksijen konsantratörleri gibi cihazlardaki teknolojik gelişmeler, birçok hastalığın evde teşhis ve izlenmesini sağlamıştır. Uzaktan kontrol teknolojisi, aynı zamanda sağlık uzmanlarının evde gerçekleşen tedavileri desteklemesine olanak tanımakta ve kendi kendine tedavi tercihlerinde artışa yol açmaktadır.

The Business Research Company'nin araştırmasına göre; tıbbi cihazlar pazarında cihaz türüne göre en büyük fırsatların, 2023 yılına kadar yıllık 23,4 milyar dolarlık küresel satış elde etmesi beklenen in vitro diagnostik pazar segmentinde ortaya çıkacağı ifade edilmektedir. Son kullanıcıya göre tıbbi cihazlar pazarındaki en büyük fırsatların ise 2023 yılına kadar 130 milyar dolar küresel satış elde etmesi beklenen hastane ve klinik malzemeleri (tek kullanımlık hastane malzemeleri, ameliyathane ekipmanları, sterilizasyon ekipmanları ve dezenfektanlar ile hareketlilik sağlayan yardımcı ekipmanlar ve ulaşım ekipmanları) segmentinde ortaya çıkacağı ifade edilmektedir.

3.2. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İthalatı

Medikal cihaz ve aletleri dünya ithalatı, **2018-2020** döneminde yükseliş göstererek, 2020 yılı itibarıyla 585,2¹ milyar ABD dolarına ulaşmıştır (Ek-2'de yer alan GTIP listesi esas alınmıştır). En büyük ithalatçı ülke Amerika Birleşik Devletleri, yaklaşık 109,2 milyar ABD doları ile toplam dünya ithalatın % 18,66'sını gerçekleştirmiştir. Amerika Birleşik Devletlerini

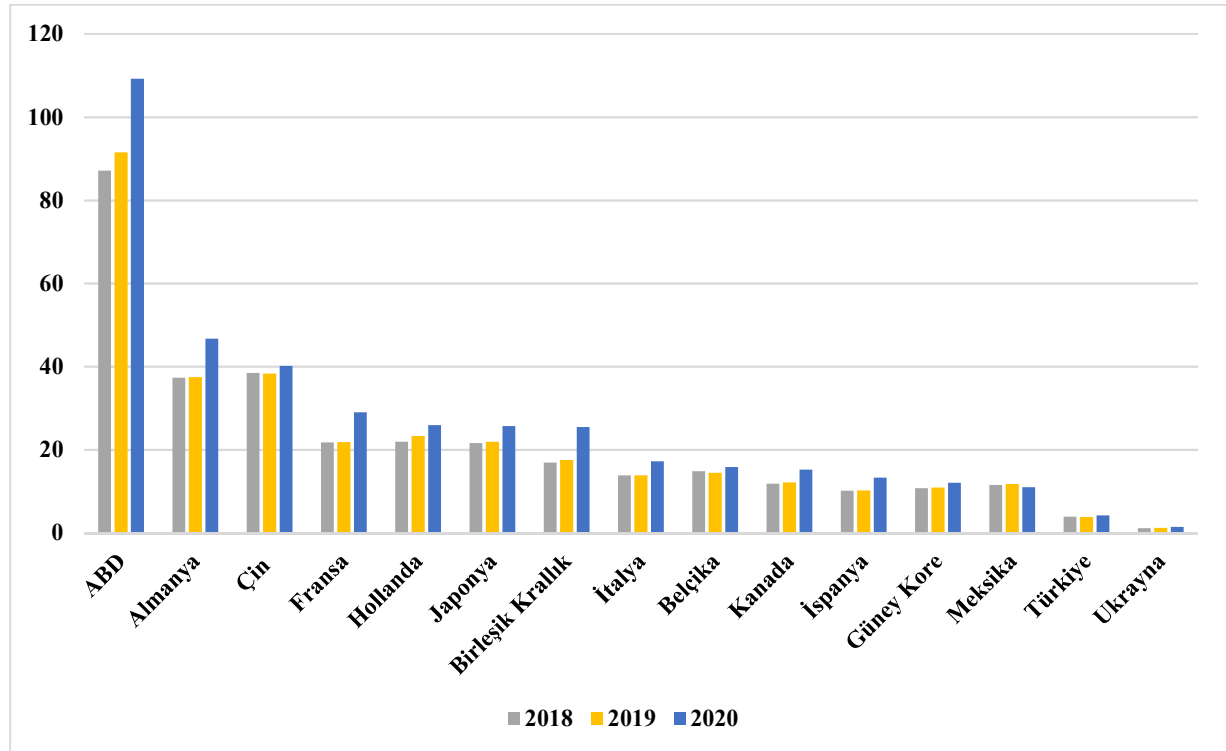
¹Medikal Cihazlar sektörü, armonize sistemin çok farklı bölümlerinden çok farklı çeşitlerde ürünleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu sebeple, medikal cihaz sektörü ile ilgili yapılan çalışmalarda, incelemeye konu ürün grupları birbirinden farklı olabilmektedir. The Business Research Company, Temmuz 2020 tarihli, 'Medikal Devices Global Market Opportunities and Strategies' isimli çalışmada, 2020 yılı küresel medikal cihaz pazar büyüklüğünün 442,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. Çalışmamızda medikal cihaz dünya ithalatı Ek-2'de yer alan GTIP kodları esas alınarak 585,2 milyar dolar olarak hesaplanmıştır. Medikal cihaz dünya ithalatının, medikal cihaz pazar büyüklüğünden fazla olmasının nedeni, yapılan çalışmalara ait ürün gruplarının kapsam olarak birbirinden farklı olmasıdır.

sırasıyla; 46,7 milyar ABD doları ile Almanya (% 7,98), 40,2 milyar ABD doları ile Çin (% 6,87), 29,1 milyar ABD doları ile Fransa (% 4,96) ve 25,9 milyar ABD doları ile Hollanda (% 4,43) takip etmektedir.

Türkiye'nin 2018 yılında 3,9 milyar ABD doları olan medikal cihaz ve aletleri ithalatı, 2020 yılında yaklaşık 4,3 milyar ABD dolarına (%0,73) yükselmiştir. Türkiye 2020 yılı medikal cihaz dünya ithalatında 28 inci sırada yer almaktadır.

Ukrayna'nın medikal cihaz ve aletleri ithalatı, 2018 yılında yaklaşık 1,1 milyar ABD doları iken, 2020 yılında 1,5 milyar ABD doları (%0,25) seviyesine ulaşmıştır. Ukrayna 2020 yılı medikal cihaz dünya ithalatında 50 nci sırada yer almaktadır.

Tablo 3.1. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İthalatı (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademap

3.3. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İhracatı

En büyük ihracatçı ülke konumunda bulunan Çin Halk Cumhuriyeti, 2020 yılında, yaklaşık 133 milyar ABD dolarlık ihracat ile dünya medikal cihaz ve aletleri ihracatının % 23,70'ini tek başına gerçekleştirmiştir. Çin Halk Cumhuriyetini sırasıyla, 67,8 milyar ABD doları ile ABD (% 12,08), 63,1 milyar ABD doları ile Almanya (% 11,24), 32,2 milyar ABD

doları ile Hollanda (% 5,74), 17,5 milyar ABD doları ile Japonya (% 3,13) ve 17,2 milyar ABD doları ile Belçika (% 3,07) takip etmektedir.

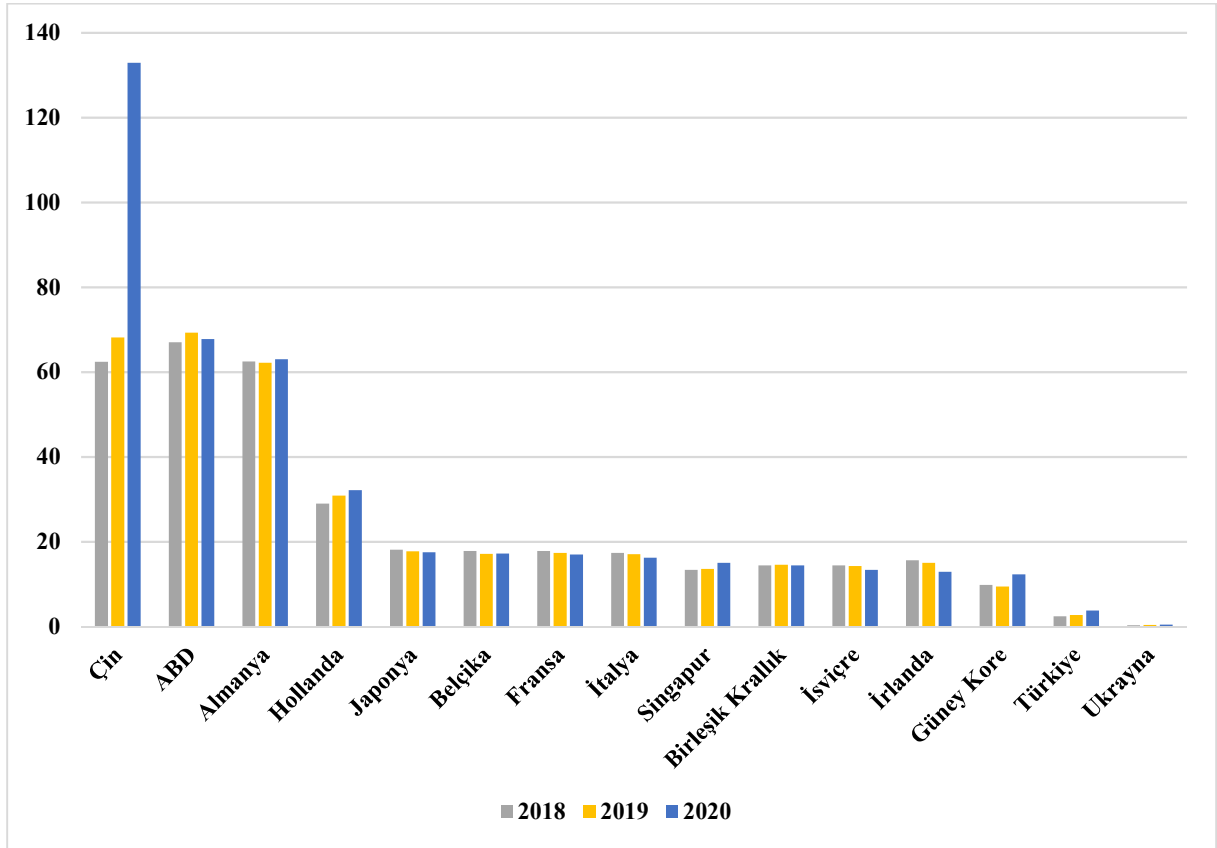
Çin Halk Cumhuriyeti, en büyük ihracatçı ülke konumunu, 2020 yılında elde etmiştir. Tablo 3.2. incelendiğinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin medikal cihaz ve aletleri ihracatını, 2020 yılında % 95 oranında arttırdığı görülmektedir.

2020 yılındaki artış kalemleri incelendiğinde, cerrahi maskelerin yer aldığı 630790-Dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya ürün grubunun % 887 oranında artış göstererek yaklaşık 5,4 milyar ABD dolarından, 53,8 milyar ABD dolarına; yüz siperliğinin yer aldığı 392690-Plastikten ve diğer malzemelerden eşya ürün grubunun % 25 oranında artış göstererek 14 milyar ABD dolarından, 17,5 milyar ABD dolarına; polivinil eldivenlerin yer aldığı 392620-Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarları (eldiven dahil) ürün grubunun % 186 oranında artış göstererek 2,2 milyar ABD dolarından, 6,4 milyar ABD dolarına ve dezenfektanların yer aldığı 380894-Dezenfekte ediciler ürün grubunun % 1.858 oranında artış göstererek 117 milyon ABD dolarından, 2,3 milyar ABD dolarına çıktığı görülmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin 2020 yılı medikal cihaz ve aletleri ihracatındaki bu ciddi artışa, covid-19 salgının etkisinin büyük olduğu anlaşılmaktadır. Bahse konu ürün gruplarındaki artış tutarı, yaklaşık 58,2 milyar dolardır. 2020 yılında görülen ihracat artışının yaklaşık % 90'ı bu ürün gruplarından kaynaklanmıştır.

Türkiye'nin ihracat rakamları artış eğilimindedir. 2018 yılında 2,4 milyar ABD doları olan ihracat rakamı, 2020 yılında yaklaşık 3,8 milyar ABD doları (%0,67) seviyesine ulaşmıştır. Toplam ihracatımızın yaklaşık % 65'ini oluşturan önemli ihracat kalemleri; tıpta kullanılan alçılar, yapışkan sargılar, votka ve vatkadan mamül eşya, gaz bezleri, tıbbi gaz kompresleri, gazlı diğer eşya, alçılı sargı bezi, tıbbi üçgen sargı ve dokunmamış mensucattan tıpta, cerrahide, dişçilikte kullanılan eczacılık maddeleridir.

Türkiye'nin, medikal cihaz ithalatı 2018-2020 yılları arasında % 9,3 oranında artış göstermişken, aynı yıllar arasında ihracatın % 58,3 oranında artması, dış ticaret dengesi açısından ilerleyişin olumlu olduğunu göstermektedir. Ukrayna'nın medikal cihaz ve aletleri sektörü ihracatı, 2018 yılında 326 milyon ABD doları iken, 2020 yılında 425 milyon ABD doları (%0,08) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3.2. Medikal Cihaz ve Aletleri Dünya İhracatı (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademap

4. UKRAYNA SAĞLIK SEKTÖRÜ

Bu bölümde, Ukrayna sağlık sektörünün genel çerçevesi ifade edilecek; nüfus ve genel sağlık verileri incelenecek; sağlık sektöründeki reform çalışmaları ve bu çalışmaların ilk etkileri değerlendirilecek ve akabinde medikal cihaz tedariki, medikal cihaz pazarı, Ukrayna'nın medikal cihaz dış ticareti ve Türkiye ile olan ikili ticareti ele alınacaktır.

4.1. Ukrayna Sağlık Sektörüne Genel Bakış

Ukrayna medikal cihaz ve aletler sektörü ve sektörün dinamiklerini ele almadan önce, Ukrayna sağlık sektörünün genel yapısını incelemek gerekmektedir.

Ukrayna Sağlık Bakanlığı temel sağlık sisteminin koordinasyonu ve yönetiminden sorumludur. Görevleri arasında ulusal sağlık politikaları geliştirmek ve yönetmek, devlet mülkiyetinde olan ve özel amaçlar için kurulmuş sağlık tesislerini finanse etmek bulunmaktadır. Ayrıca Sağlık Bakanlığı, tıbbi cihaz alımlarının önemli bir bölümünü kontrol etmektedir.

Ukrayna, 24 bölge (oblast), 1 özerk cumhuriyet ve 2 özel statülü şehirden (Kiev ve Sivastapol) oluşan üniter bir devlet yapısı bulunmaktadır. Devlet yapılanması çerçevesinde; yerel yöneticilere, bölgesel sağlık otoritelerine ve bölgede yer alan idari organlara sağlık alanında yetkiler verilmiştir. Tıbbi hizmetlerin çoğu, bölge, ilçe veya belediye düzeylerinde yerel yönetime bağlı tesislerde sunulmuştur. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen sağlık sisteminin yanı sıra Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Güvenlik Servisi ve Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, çalışanları ve yakınları için kendi sağlık tesislerini işletmiştir. Sağlık alanında hem merkezi hem yerel ölçekte yetki kullanımı, Sağlık Bakanlığı haricindeki devlet organlarının sağlık alanı içerisinde faaliyette bulunmaları, bazı karmaşıklıklara sebebiyet vermiştir.

Sovyetler Birliği kaynaklı bir sağlık hizmetleri sistemine dayanan sektör, uzun yıllar durgun olarak kalmıştır. 1991 yılında bağımsızlık kazanıldıktan sonra, vatandaşların kaliteli tedavi hizmetlerine uygun maliyetlerle erişimini garanti altına alacak ulusal bir sağlık sisteminin oluşturulması süreci de zaman almıştır. Bu süreç içerisinde vatandaşların, konsültasyonlar, teşhisler ve laboratuvar testleri için kamu katkısının yanı sıra önemli tutarlarda ödeme yapması gerekmiştir. Doktorlar, düşük ücretlerle çalışmak durumunda kalmış ve bu durum, birçok Ukraynalı doktorun ülke dışında çalışmasına neden olmuştur.

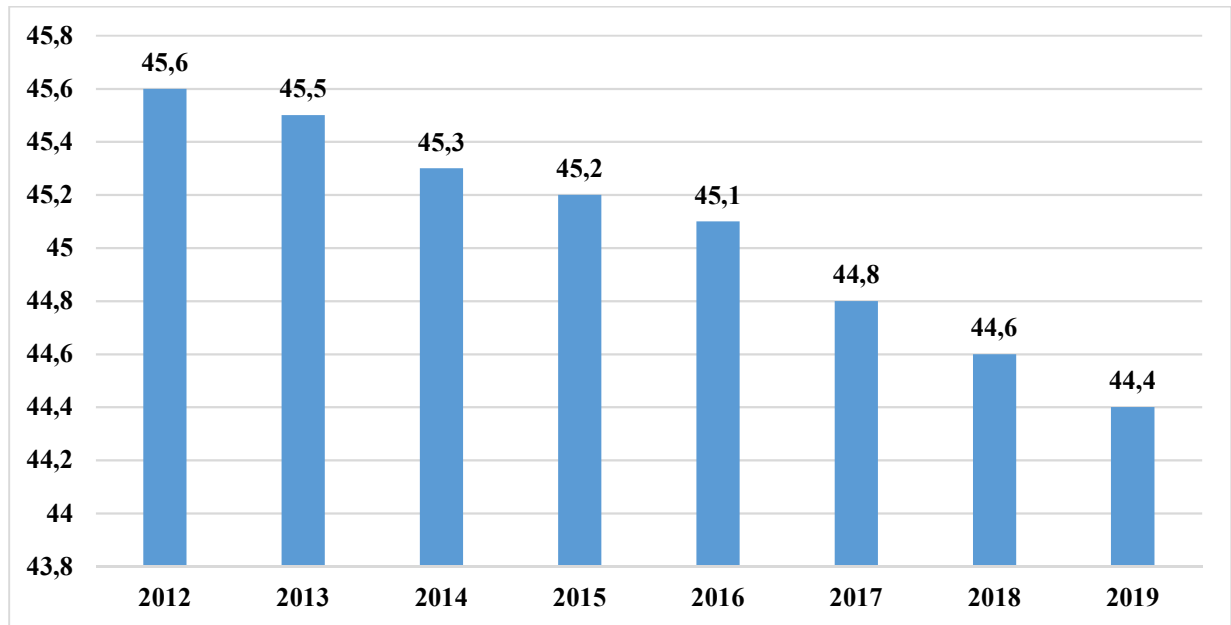
Kardiyovasküler hastalıklar, alkolizm, HIV/AIDS, tüberküloz, yaralanmalar ve kazalar, Ukrayna nüfusunun sağlığı üzerinde nispeten büyük bir etkiye sahip sağlık sorunları olarak ortaya çıkmıştır.

Bağımsızlık sürecinin yarattığı siyasi gelişmeler, ülkenin doğu bölgesinde yer alan ayrılıkçı hareketler, Kırım bölgesinin ilhak edilmesi gibi siyasi olayların ekonomik ve siyasi olumsuz etkilerinin yanı sıra düşük gelir düzeyi, sağlık uygulamalarındaki yetersizlikler ve sağlık hizmetlerinden uygun maliyetlerle yararlanılması için gerçekleştirilen çalışmaların yavaş ilerlemesi, sağlık alanında reform kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

4.2. Pazarın Demografik Yapısı

Tabloda 4.1.'de, Ukrayna nüfusunun 2012-2019 yılları arasındaki değişimi görülmektedir. Ukrayna nüfusu, 2012 yılında 45,6 milyon iken, yıllar itibariyle azalış göstererek 2019 yılında 44,4 milyon seviyesine gerilemiştir. İnceleme konusu yıllarda nüfus, sürekli bir düşüş trendi izlemiştir. Bahse konu düşüş eğilimine ağırlıklı olarak, ülkenin doğu kesiminde devam etmekte olan savaş koşulları, Kırım Bölgesinin ilhak edilmesi ve kişilerin satın alma güçlerinin düşük olması etki etmektedir. Söz konusu etkenler, doğum oranlarının düşmesine ve refah düzeyi yüksek ülkelere göç edilmesine sebep olmaktadır.

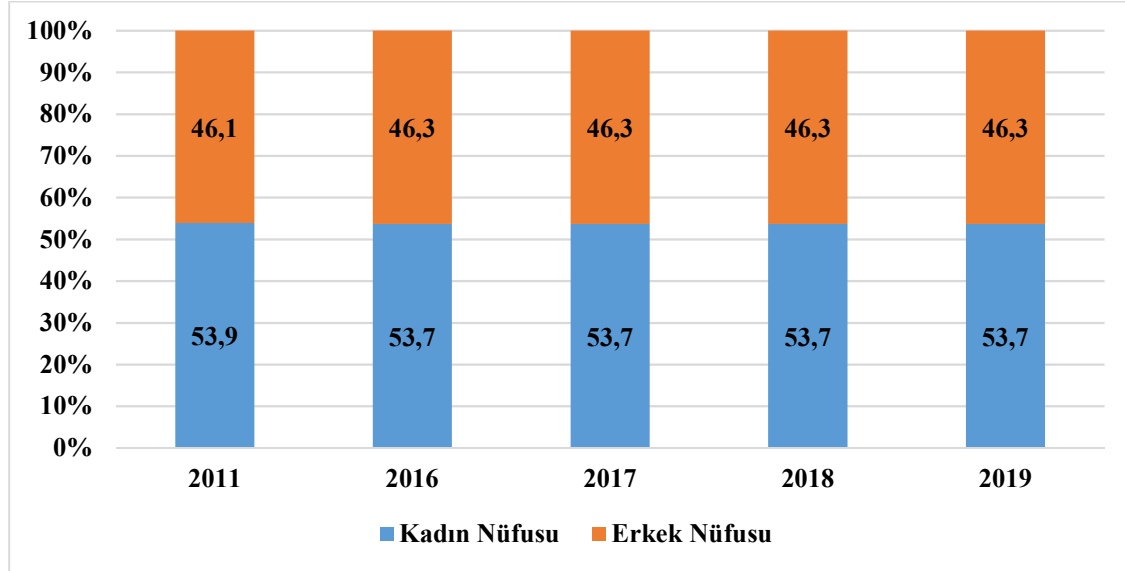
Tablo 4.1. Ukrayna Nüfusunun Yıllar İtibariyle Değişimi

Kaynak: Dünya Bankası

Tablo 4.2.'de kadın ve erkek nüfusunun dağılımı yer almaktadır. 2019 yılı itibariyle nüfusun % 53,7'si kadın, % 46,3'ü ise erkek bireylerden oluşmaktadır. Son dört yıllık veriler değerlendirildiğinde kadın ve erkek nüfusun oransal dağılımının değişmediğini görmekteyiz.

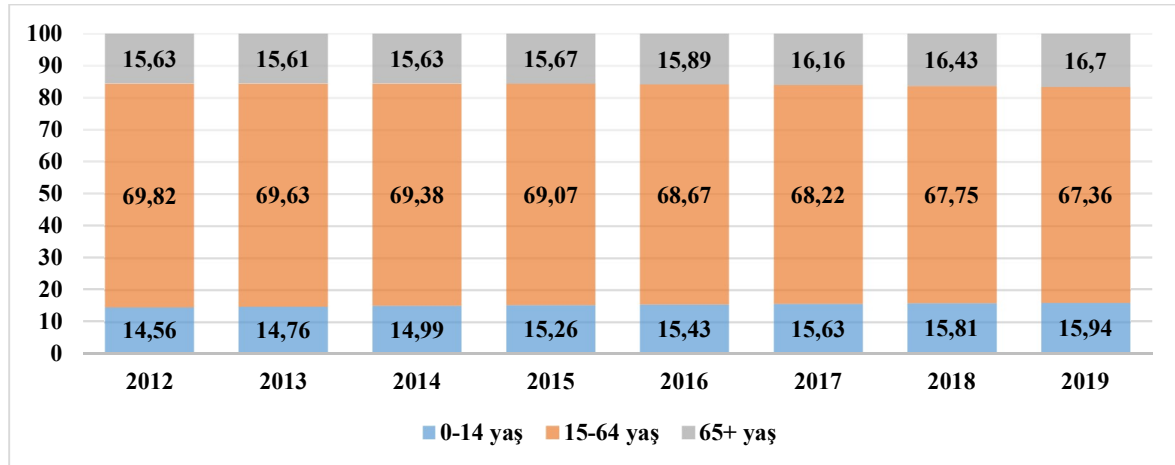
Tablo 4.2. Kadın ve Erkek Nüfus Dağılımı (%)

Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine

Tablo 4.3.'te ise 2012-2019 yılları arasında Ukrayna nüfusunun yaşa göre dağılımı görülmektedir. Bahse konu yıllarda Ukrayna nüfusunun azalmasının yanı sıra toplum içerisindeki yaşlı nüfusun oranı artmaktadır. 2012 yılında toplam nüfusun % 15,63'ü 65 yaş ve üzerinde iken, söz konusu oran 2019 yılında % 16,70'e ulaşmıştır. Yaşlı nüfusun artış göstermesinin, ilerleyen süreçlerde medikal cihaz talebini artırabileceği değerlendirilmektedir.

Tablo 4.3. Ukrayna Nüfusunun Yaşa Göre Oranı (%)

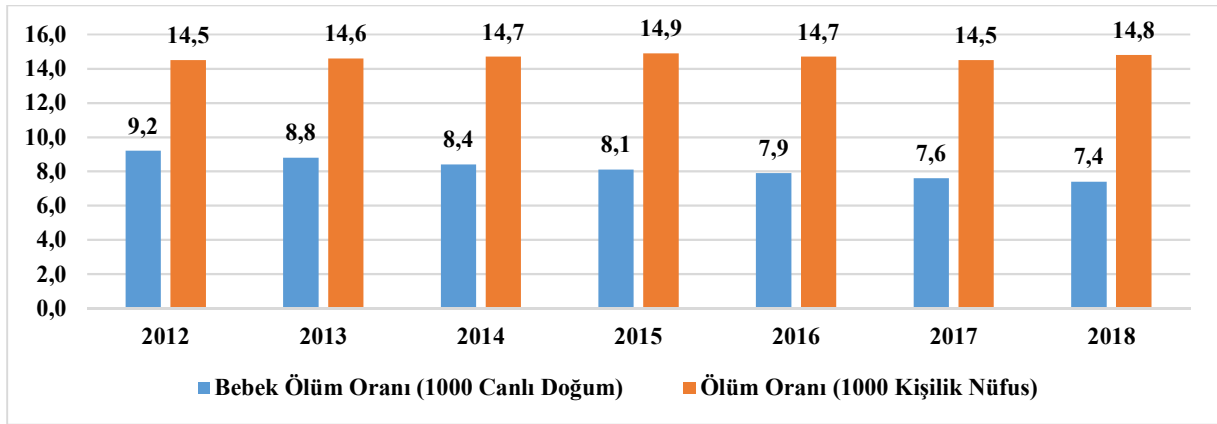

Kaynak: Statista

Aşağıdaki tabloda, ölüm ve bebek ölüm oranları yer almaktadır. 2012-2018 döneminde ölüm oranında kayda değer bir artış olmamıştır. Ölüm oranları, 2012 yılında 1000 kişilik nüfusta 14,5 iken, 2018 yılında 14,8 olarak gerçekleşmiştir. Ukrayna yine de, söz konusu veriler ile dünya da ölüm oranı en yüksek ülkelerden biridir.

Bebek ölüm oranı ise 2012 yılında 1000 canlı doğumda 9,2 iken, 2018 yılında ise 7,4 olarak gerçekleşmiştir. Bebek ölüm oranı, 2012 yılından 2018 yılına gelinirken düzenli bir şekilde düşüş göstermiştir.

Tablo 4.4. Ölüm ve Bebek Ölüm Oranları

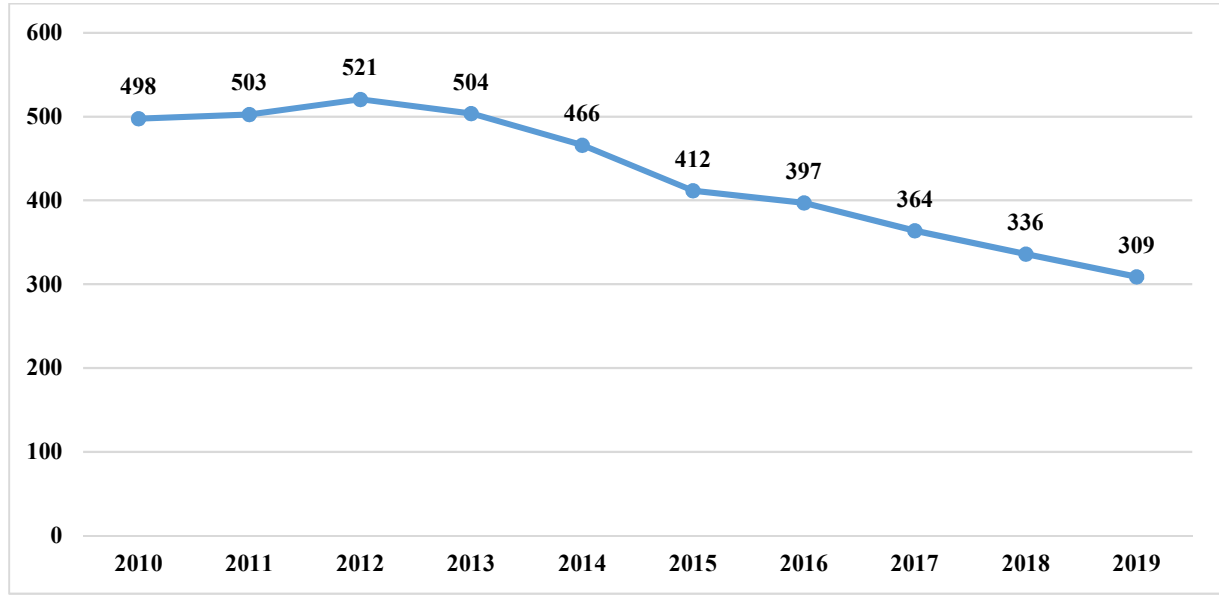

Kaynak: Statista

Tablo 4.5., yıllar itibariyle canlı doğum sayısını göstermektedir. Canlı doğum sayısı 2010 yılından (498 bin kişi) 2012 yılına kadar (521 bin kişi) yükseliş, 2013'ten (504 bin kişi) 2019 yılına (309 bin kişi) kadar da düşüş trendi izlemiştir. 2013 ve 2014 yıllarında vuku bulan siyasi ve politik gelişmelerin doğum verileri üzerinde de etkili olduğunu görmekteyiz.

Bu bölüme kadar olan verileri değerlendirdiğimizde, ölüm oranları hemen hemen aynı iken, doğum sayısının azalmakta; nüfus içerisinde yer alan 65 yaş üstü nüfus artmakta iken, ülke nüfusunun azalmakta olduğunu görmekteyiz.

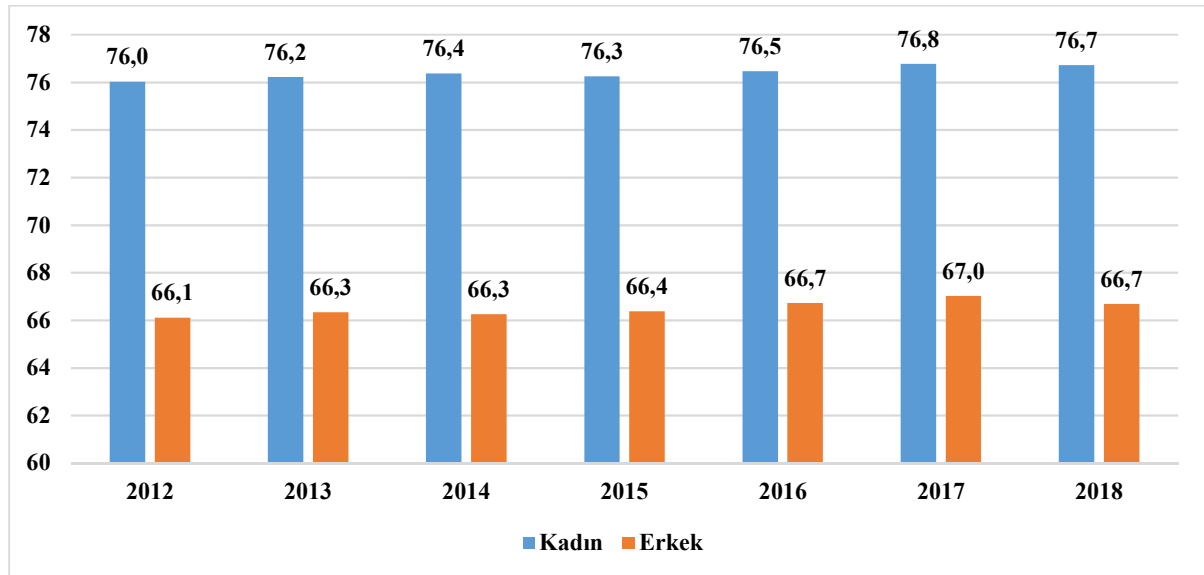
Tablo 4.5. Canlı Doğum Sayısı (Bin/Kişi)

Kaynak: Statista

Ukrayna’da ortalama erkek ömrü, 2012 yılında 66,1 yıl iken, 2018 yılında, 66,7 yıla yükselmiştir. Kadının ortalama ömrü ise 2012 yılında 76 yıl iken, 2018 yılında 76,7 yıldır. Erkek ve kadın yaşam süreleri arasındaki büyük farka, erkek bireylerin arasında yaygın olan alkol ve tütün mamulleri kullanımının etkisinin büyük olduğu ifade edilmektedir.

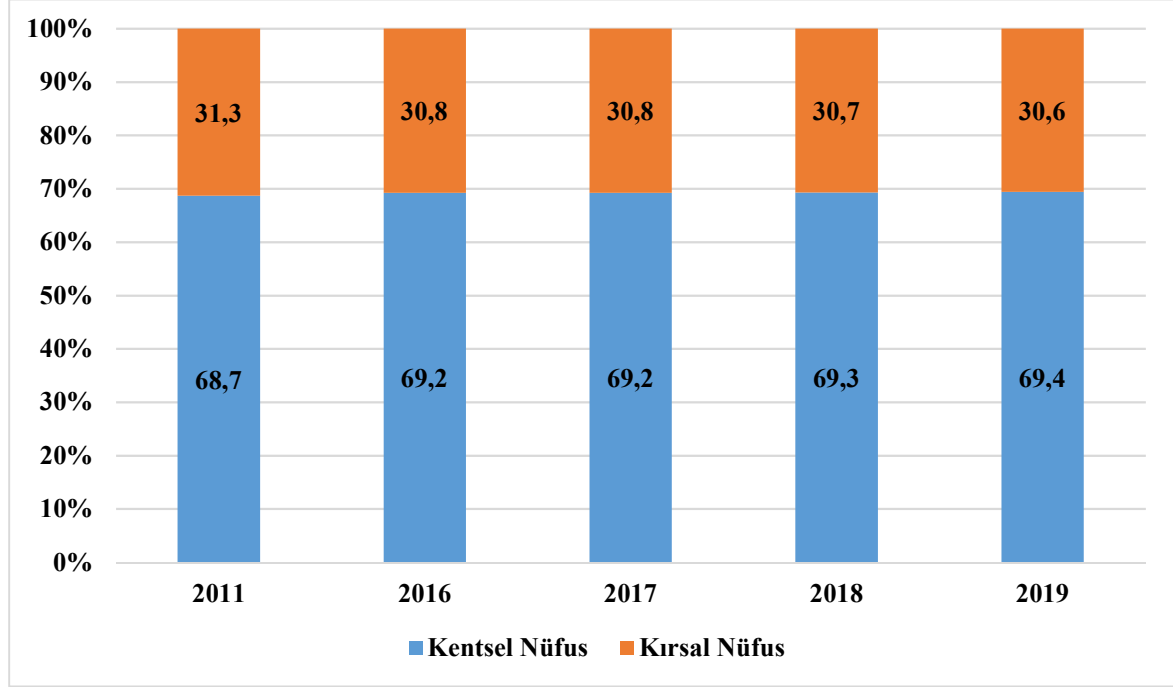
Tablo 4.6. Ortalama Erkek ve Kadın Ömrü (Yıl)

Kaynak: Statista

Tablo 4.7’de ise kırsal ve kentsel nüfus oranları verilmiştir. 2011 yılından 2019 yılına gelindiğinde kentsel nüfusun düşüğe olsa yükselme eğiliminde olduğunu görmekteyiz. 2019 yılı itibariyle nüfusun % 69,4’ü kentlerde % 30,6’sı kırsal alanlarda yaşamaktadır.

Tablo 4.7. Kırsal ve Kentsel Nüfus Dağılımı

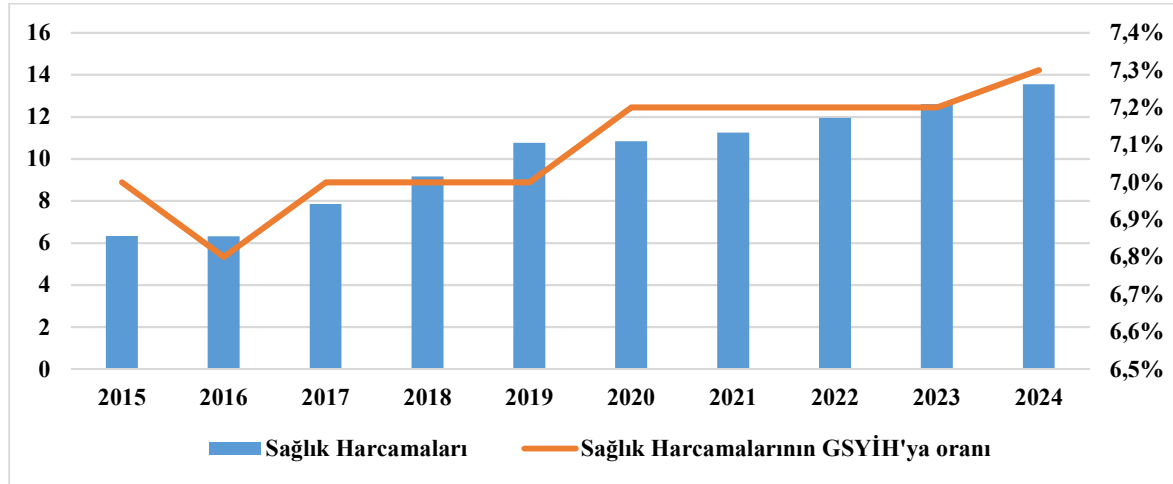
Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine

4.3. Genel Sağlık Verileri

Tablo 4.8.’de, 2015-2020 yılları arasındaki sağlık harcamaları ve onun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı verilmektedir. Economist Intelligence Unit’in verileri çerçevesinde, 2015 yılında yaklaşık 6,3 milyar dolar olan sağlık harcamaları, 2017 yılından itibaren sağlık sektöründe gerçekleştirilen reformların etkisiyle 2018 yılında, 9,2 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Sağlık harcamaları tutarının 2019 yılında 10,7 milyar dolar, 2020 yılında ise 10,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş olduğu tahmin edilmektedir. Sağlık harcamalarının 2024 yılından 13,5 milyar dolar seviyesine ulaşacağı öngörülmektedir.

Sağlık sektöründe gerçekleştirilen reformlar ve harcamalarının arttırılması, sağlık harcamalarının gayri safi milli hasılaya oranında da artışa sebep olmuştur. 2016 yılında % 6,8 olan oran, 2018 yılında % 7 seviyesine ulaşmıştır. Bahse konu oranın 2020 yılında % 7,2 olarak gerçekleşmesi beklenmekte, 2024 yılında ise % 7,3 olması öngörülmektedir.

Tablo 4.8. Sağlık Harcamaları (Milyar USD) ve GSYİH'ya Oranı (%)

Kaynak: Economist Intelligence Unit

2017-2019 yılları arasındaki sağlık harcamalarının finansman yöntemi, Ukrayna Devlet İstatistik Servisi verilerine göre aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2019 yılı sağlık harcamalarının % 46,77'si devlet bütçesinden, 46,44'ü yerel bütçelerden ve % 1,02'si ise özel sağlık sigortalarından finanse edilmiştir. Finansman kaynaklarının kompozisyonunun son üç yıllık dönemde çok fazla değişmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.9. Sağlık Harcamalarının Finansman Dağılımı (Milyon USD)

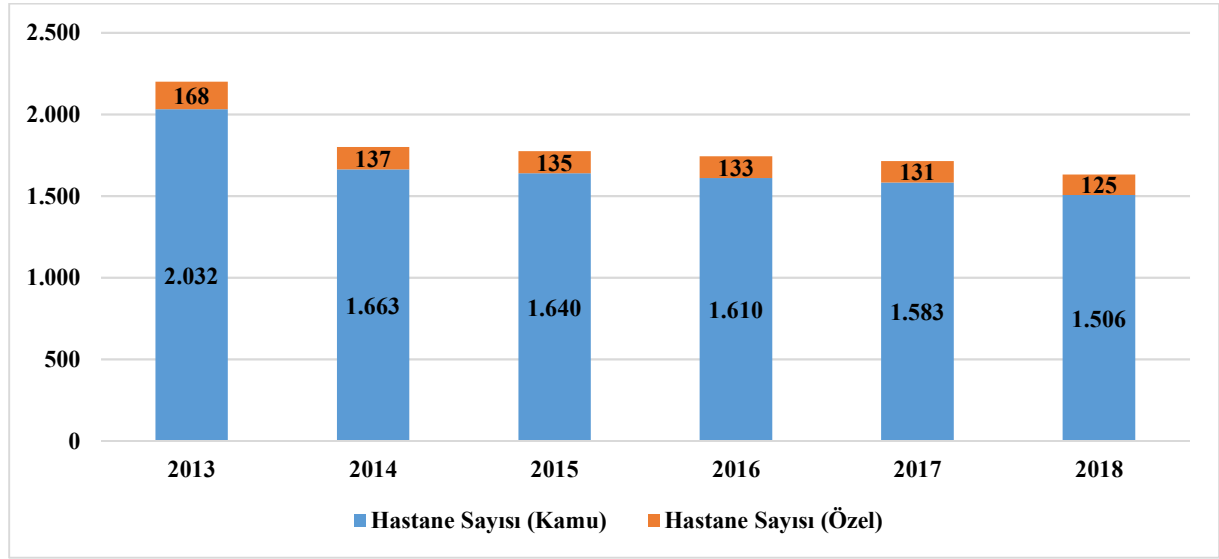
Finansman Kaynakları	2017		2018		2019	
	Tutar*	%	Tutar*	%	Tutar*	%
Devlet Bütçesi	4.045	49,67%	4.575	47,57%	4.991	46,77%
Yerel Bütçeler	4.028	49,46%	4.538	47,18%	4.955	46,44%
Özel Sağlık Sigortası	71	0,87%	88	0,91%	109	1,02%
Cepten Ödeme	0	0	Bilgi bulunmamaktadır.		Bilgi bulunmamaktadır.	
Toplam	8.143		9.201		10.055	

Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine

* Tutarlar, Ukrayna Merkez Bankasının 27.06.2021 tarihli Usd/Grivna kuru (1 Usd=27,46 Grivna) esas alınarak Amerikan doları olarak ifade edilmiştir.

2013 yılında, Ukrayna'nın kamu ve özel hastane sayılarının toplamı yaklaşık 2.200 iken, 2018 yılında toplam hastane sayısı yaklaşık 1.631 adettir. 2014 yılında, hastane sayısında dikkati çeken bir düşüş yaşanmıştır. 2014 ve 2015 yılındaki siyasi gelişmelerin 5 milyon kişiyi etkilediği, 1,6 milyon kişinin yer değiştirmek durumunda kaldığı ve bazı sağlık tesislerinin ise kullanılamaz hale geldiği ifade edilmektedir.

Tablo 4.10. Özel ve Kamu Hastane Sayıları

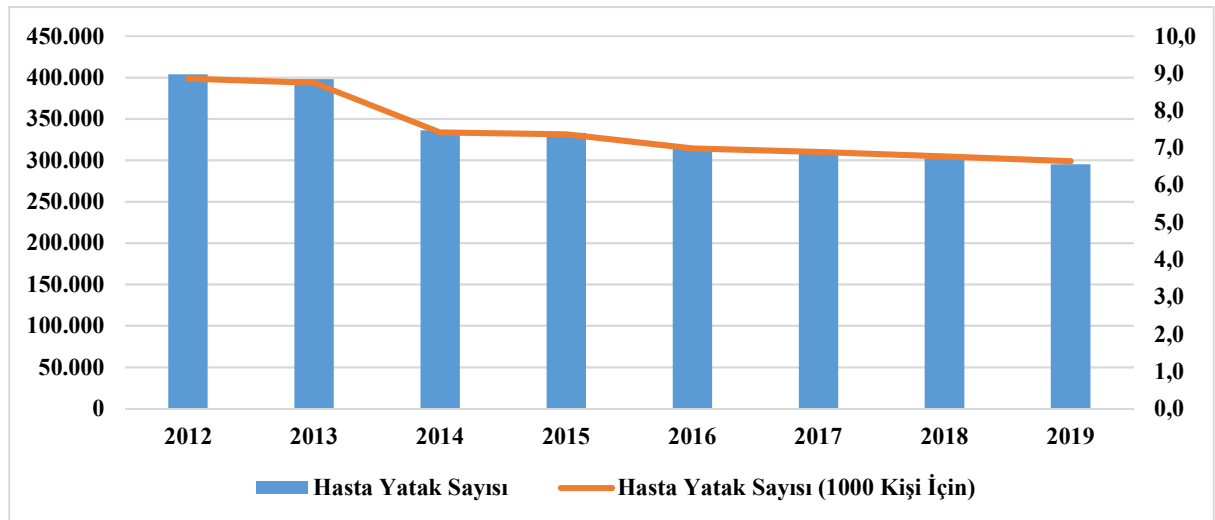

Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine, Fitch Solution

Ukrayna Özel Hastaneler Birliği'nden edinilen bilgiye göre, özel hastanelerin sağlık sistemi içerisindeki ağırlığı yaklaşık % 15-20 düzeyindedir. İsrail Onkoloji Hastanesi LISOD, İnto Sana, Medcover, Odrex, Dobrobut, Medikom, İsida kliniği, Nadiya kliniği, Praskeva Medikal Merkezi ve On Clinic, Ukrayna'da faaliyette bulunan önemli özel hastanelerdir. Ukrayna'da faaliyette bulunan özel hastanelerin listesi Ek-3'te yer almaktadır. Göz, diş, kanser tedavi, plastik cerrahi ve çocuk hastalıkları alanlarında uzman özel klinikler de mevcuttur.

Ukrayna'nın 2012-2019 yılları arasındaki hasta yatak sayısı ve 1000 kişiye düşen hasta yatak sayısı verilerinde de hastane sayısı verilerine benzer özellikler gösterdiği aşağıdaki tablodan anlaşılmaktadır.

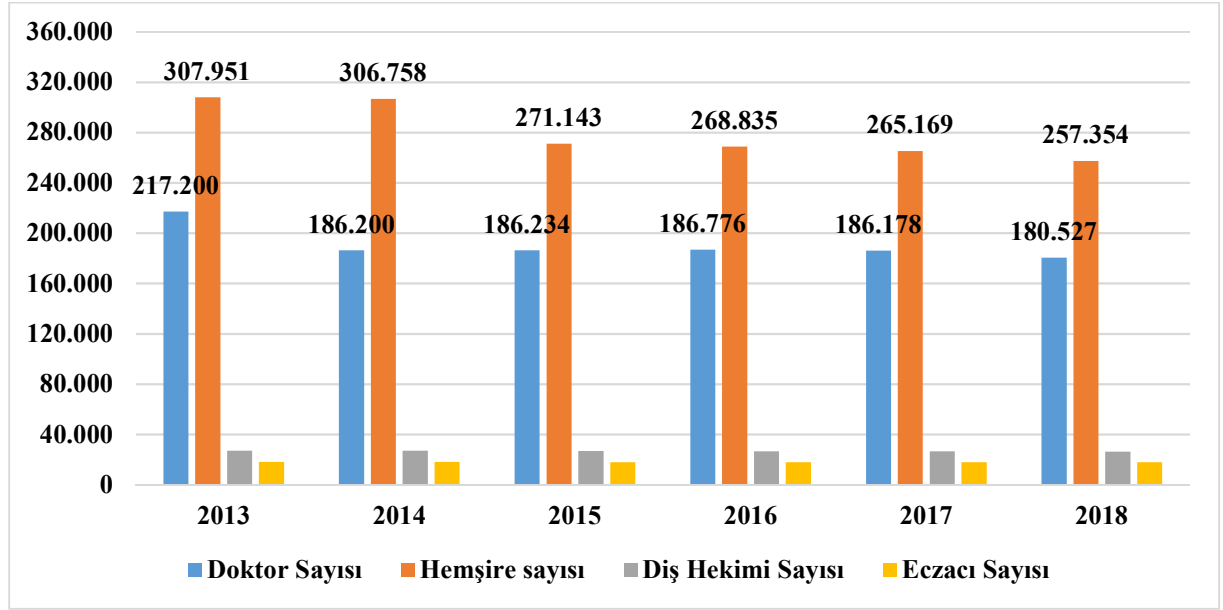
Tablo 4.11. Hasta Yatak Sayıları

Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine

2013-2018 yılları arasında, Ukrayna sağlık sektöründe çalışan doktor, hemşire, diş hekimi ve eczacı sayısı aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2013 yılından 2018 yılına doğru gelindiğinde, doktor ve hemşire sayısında azalma olduğu, diş hekimi ve eczacı sayısında da ciddi bir değişiklik olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.12. Doktor, Hemşire, Diş Hekimi ve Eczacı sayısı

Kaynak: State Statistics Servis of Ukraine, Fitch Solution

4.4. Sağlık Hizmeti Reformları

Ukrayna sağlık sistemi, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından tüm dönem boyunca neredeyse hiç değişmeden kalmıştır. Ağustos 2014'te, Ukrayna Sağlık Bakanlığı, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve erişimini iyileştirmek ve finansal risklerin azaltılmasını sağlamak amacıyla 'Ulusal Sağlık Reformu Stratejisi'nin geliştirilmesine başlamıştır. 2017 yılında itibaren de Ukrayna sağlık sisteminin yeniden şekillendirilmesi süreci başlamıştır.

Reform uygulamaları çerçevesinde, 1 Nisan 2018 yılında Ukrayna Ulusal Sağlık Servisi (The National Health Service of Ukraine, NHSU) kurulmuştur. NHSU, nüfusun sağlık hizmetleri ihtiyacının devlet finansmanı ile sağlanması noktasında faaliyet gösteren yürütme organıdır. NHSU'nun faaliyetleri, Sağlık Bakanı aracılığıyla Ukrayna Bakanlar Kurulu tarafından yönetilmekte ve koordine edilmektedir.

Ukrayna Sağlık Bakanlığı, reformun yapısını 5 temel konu çerçevesinde şekillendirmiştir. İlk konu, sağlık hizmetleri finansmanının NHSU aracılığıyla yeniden düzenlenmesidir. Özel ve kamu sağlık kuruluşları, NHSU ile anlaşma imzalayarak devlet

garantili sağlık hizmetlerini verebilecektir. Bahse konu hizmetleri verecek sağlık kuruluşlarının NHSU'nun belirlemiş olduğu hizmet kalitesini yerine getirmesi gerekmektedir. Bu sayede, sağlık hizmetini sunan kuruluşların hizmet kalitesinin belirli bir seviyeye taşınması ve hastaların ihtiyaçlarına uygun sağlık hizmetlerinin sunulması hedeflenmiştir. Hastanelerin, NHSU'nun sunmuş olduğu devlet garantili sağlık finansmanı fonlarından faydalanmak için rekabet içerisinde oldukları ifade edilmektedir. Ancak, kamu hastaneleri arasında NHSU ile sözleşme imzalamayı tercih etmeyen tesislerin bulunduğu ve bu hastanelerin faaliyetlerini, kendi gelirleri ve merkezi btçeden gelen kaynaklar ile finanse ettiği belirtilmektedir.

İkinci konu, aile hekimliği sisteminin oluşturulmasıdır. Aile hekimliğinin, hastanın sağlık bakım sürecinin ana koordinatörü olması amaçlanmıştır. Bireylerin devlet garantili sağlık hizmetinden yararlanabilmesi için aile hekimleri ile anlaşma imzalamaları gerekmektedir. nc konu, devletin sağlık hizmetlerinde mali sorumluluğunun kapsamının belirlenmesidir. Ukrayna Sağlık Bakanlığı'na göre; aile hekimliği hizmetleri, geçici tedavi, acil tıp tedavi hizmetleri ile kardiyovasküler hastalıklar, bronşiyal astım ve tip 2 diyabet için ilaç tedavisi devlet garantisi kapsamında sunulacaktır. Son olarak, devletin sorumluluğu kapsamına doğumlar, nadir hastalıklar ve onkolojik tedavi de eklenmiştir. Yukarıda ifade edilen tam garantili hizmetlere dâhil olmayan diğer alanlarda ise devlet tarafından onaylanan ve yönetmelik kapsamında belirlenen tarifeler ve tamamlayıcı sigorta sistemleri dâhil olmak üzere bir katkı payı sisteminin uygulanması öngörülmüştür.

Dördüncü konu, estetik gibi bazı tıbbi uygulamaların kamu tarafından finanse edilen sağlık hizmetleri kapsamında çıkarılmasıdır.

4.5. Reform alışmalarının İlk Etkileri

Sağlık hizmetleri alanındaki reformun aşamalı olarak faaliyete geçmesi ngrlmş ve Temmuz 2018'den itibaren de birincil seviyede sağlık hizmeti veren aile hekimlerine, devlet garantisi kapsamında verilen sağlık hizmetlerinin ödemesi yapılmıştır. Böylece, Ukrayna vatandaşlarının sağlık hizmetlerine ücretsiz ulaşabilmesi noktasında ulusal ölçekte ilk adımlar atılmıştır.

Dünya Sağlık rgt, 2019 yılı Ukrayna sağlık endeksi anket sonuçlarının birincil basamak sağlık hizmetleri açısından yüksek memnuniyet seviyesi gösterdiğini ifade etmiştir.

İkincil Sağlık Garantisi Programı, 1 Nisan 2020'de başlatılmıştır. İkincil (uzman) bakım sunan sağlık hizmetleri kuruluşları, NHSU ile yapacakları anlaşma kapsamında faaliyet göstermektedir. Sağlık hizmeti sunan kuruluşların verdikleri sağlık hizmeti karşılığında oluşan

alacakları, yapılan anlaşma çerçevesinde NHSU tarafından ödenecektir. Ödemeler, vaka başına gerçekleştirilecektir. Devlet garantisi yöntemiyle ikincil basamak sağlık hizmetlerinin sunulmasına 30 Nisan 2020 itibarıyla başlanmıştır.

İleri tetkik ve tedavi hizmeti verebilen üçüncü basamak sağlık kuruluşları ile ilaç tedarik yöntemi, reformun üçüncü aşamasını oluşturmaktadır. Üçüncü basamak sağlık kuruluşları, 2021 yılı içerisinde devlet garantisi kapsamına dâhil edilecektir.

NHSU'nun belirttiği gibi, 'birincil bakım, palyatif bakım ve acil tıbbi bakım % 100 devlet tarafından finanse edilmektedir. Ayrıca, devlet kardiyovasküler hastalıklar, astım ve tip 2 diyabet ilaçları için geri ödeme sağlamaktadır. Devletin sağlık hizmetleri için ödeme yapması, sağlık hizmeti sağlayıcılarının bu ödemeler için rekabet etmelerine ve hizmet kalitelerini arttırmalarına imkân sağlamaktadır. Garantili paket kapsamı haricindeki hizmetlerin ödemeleri, ya hastalar tarafından yapılmakta ya da hastalar tarafından satın alınan sağlık sigortaları ile karşılanmaktadır. Üçüncü bir ödeme yöntemi ise sağlık sigortası ve hastanın sağlık hizmeti masrafını birlikte ödemesidir. Ukrayna parlamentosu, her yıl Garanti Programının kapsamını belirlemektedir. Bu sebeple, devlet desteği ödemelerinin kapsamı yıldan yıla değişebilmektedir.

2020 Yılı Tıbbi Garanti Programı;

- Birincil tıbbi bakım,
- Acil tıbbi bakım,
- Tıbbi rehabilitasyon ve diş bakımı dahil olmak üzere yetişkinler ve çocuklar için ayakta ikinci ve üçüncü basamak tıbbi yardım,
- Mamografi,
- Histeroskopi,
- Özofago-gastro-duodenoskopi,
- Kolonoskopi,
- Sistoskopi,
- Bronkoskopi,
- Ayakta tedavi koşullarında hemodiyaliz,
- Yetişkinler ve çocuklar için yatarak yapılan cerrahi müdahaleler,
- Cerrahi operasyonları olmayan yetişkinler ve çocuklar için yatarak tedavi,
- Akut inme için tıbbi bakım,
- Akut miyokard enfarktüsü için tıbbi bakım,

- Doğum için tıbbi bakım,
- Karmaşık yeni doğan vakalarında tıbbi bakım,
- Yetişkinlerde ve çocuklarda onkolojik hastalıkların teşhisi ve kemoterapötik tedavisi,
- Yetişkinlerde ve çocuklarda onkolojik hastalıkların teşhisi ve radyolojik tedavisi,
- Yetişkinler ve çocuklar için psikiyatrik bakım,
- Tüberkülozlu yetişkinlerin ve çocukların tanı ve tedavisi,
- HIV'li kişilerin teşhisi, tedavisi ve bakımı,
- Uyuşturucu ikame tedavisi ile opioid kullanımına bağlı zihinsel ve davranışsal bozukluğu olan kişilere uygulanan tedavi,
- Yetişkinler ve çocuklar için yatarak palyatif tıbbi bakım,
- İkamet yerinde yetişkinler ve çocuklar için palyatif tıbbi bakım,
- Prematüre ve/veya hasta doğan bebeklerin yaşamın ilk üç yılında tıbbi rehabilitasyonu,
- Kas-iskelet sistemi engelli üç yaşından büyük çocukların ve yetişkinlerin rehabilitasyonu,
- Sinir sistemi hasarlı üç yaşından büyük çocukların ve yetişkinlerin tıbbi rehabilitasyonu,
- Korona virüsün neden olduğu akut solunum yolu hastalığı, COVID-19 olan şüpheli hastaların acil tıbbi bakımı,
- COVID-19'a yanıt vermek için oluşturulan mobil sağlık ekipleri tarafından sağlanan tıbbi bakım,
- COVID-19'lu hastalar için yatarak tedavi hizmetlerini içermektedir.

4.6. Medikal Cihaz ve Aletleri İle İlaç Tedariki

Özel hastanelerin gerek cihaz gerek diğer tıbbi malzemelerin alımları konusunda uygulandığı somut bir yöntem/süreç bulunmamaktadır. Özel hastaneler, medikal cihaz firmalarının kendi temsilcileri veya distribütörler üzerinden ihtiyaç konusu ürünleri satın almaktadır. Devlet hastaneleri için ise medikal cihaz veya ilaç alımları iki yolla gerçekleştirilmektedir. Birinci yöntemde, devlet hastanesi kendi bütçesinden gerekli alımları yapmaktadır. Diğer yöntemde ise devlet hastanesi medikal ihtiyaçları karşılamak için Ukrayna'nın Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu üzerinden alımlarını gerçekleştirmektedir.

2015'ten bu yana, Ukrayna'daki sağlık sisteminin dönüşümü kapsamında, 'Ulusal Sağlık Reformu Stratejisi'nin geliştirmesi hedefiyle 2015 yılından itibaren başlanan sağlık alanındaki reformlar, kamu alımları alanında da kendini göstermiştir. 26 Eylül 2018'de Ukrayna Hükümeti,

İlaç ve Tıbbi Cihaz, Yardımcı Ürünler ve Diğer Tıbbi Ürünlerin Tedarikinde Reform Yapma Konseptini kabul etmiştir. Ekim 2018 yılında, Ukrayna Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu (Medical Procurement of Ukraine) kurulmuştur. Bahse konu devlet kuruluşu ile ilaç ve tıbbi cihazların şeffaf, kaliteli ve etkin bir şekilde tedarik edilmesini sağlamak; kuruluşu, tıbbi ürünler alanında satın almanın merkezi haline getirmek hedeflenmiştir.

Ukrayna'nın Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu, **'ProZorro'** olarak adlandırılan sistem üzerinden açık ihale yoluyla ilaçların ve tıbbi cihazların tamamen merkezi olarak tedarik edilmesini sağlamaktadır. Kamu kurumları, Ukrayna Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu aracılığıyla Prozorro sistemi üzerinden ihale yoluyla mal satın alabilmektedir.

Sistemde, ilaçların ve tıbbi ürünlerin elektronik katalogları da yer almaktadır. Prozorro ihale sistemi içerisinde yer alan 'Prozorro Market' adlı platform ile de çevrimiçi mağaza prensibine göre hızlı, rahat ve bürokratik yük olmadan standartlaştırılmış ilaç ve ürünlerin sipariş edilmesine de olanak tanınmaktadır. **"ProZorro" da ver alan açık ihalelere Ukrayna'da yerleşik olamayan firmaların da katılmak hakkı bulunmaktadır.** Ukrayna'da, yabancı firmaların Prozorro üzerinden ihalelere katılımında tüzel kişiliğe sahip olmaları şartı aranmamaktadır. Diğer taraftan ihale kazanıldıktan sonra medikal cihazların bakım-onarım ve kullanıcı eğitimi hizmetleri verilebilmeli, garanti kapsamında taahhüt edilen sorumluluklar yerine getirilmelidir. Bu tür hizmetlerin daha hızlı sağlanabilmesi için Ukrayna'da ilgili firmaların temsilciliğinin bulunmasında fayda bulunmaktadır. Yabancı firmaların çoğu, Ukrayna'da faaliyet gösteren resmi distribütörler aracılığıyla ihalelere katılmaktadır.

Kardiyak müdahaleler için tıbbi cihazlar, tıbbi mobilya, laboratuvar malzemeleri, hastanın fizyolojik göstergelerinin izlenmesi sistemi, akciğerlerin yapay havalandırma cihazı, EKG, tomografi, CO2 kapnografi işlevli hasta monitörü, cerrahi malzemeler, monitör-defibrilatör ve sterilizatörler Prozorro üzerinden en çok tercih edilen tıbbi ürünlerdir.

Prozorro üzerinden yapılan ihale işlemleri şu şekilde olmaktadır:

- Alıcı, sistem üzerinden ihaleyi açarak, istenen kalifikasyonları sağlayan en uygun fiyatlı teklife ihaleyi verebilmektedir.
- Prosedür, öncelikle alıcı tarafından Prozorro sistemi tarafından yetkilendirilen ihale platformlarında duyurulmaktadır. Alıcı; yeterlilik kriterlerini, ihtiyaç duyulan ürünün teknik özelliklerini, ihale tekliflerinin değerlendirilmesi için gerekli olan kriterlerin tanımlandığı ihale belgelerini duyuruya eklemektedir.
- İhale katılımcıları; gerekli ekipman ve üretim tekniği ile teknolojisine sahip olmalı, yeterli bilgi ve deneyime sahip personel istihdam etmelidir.

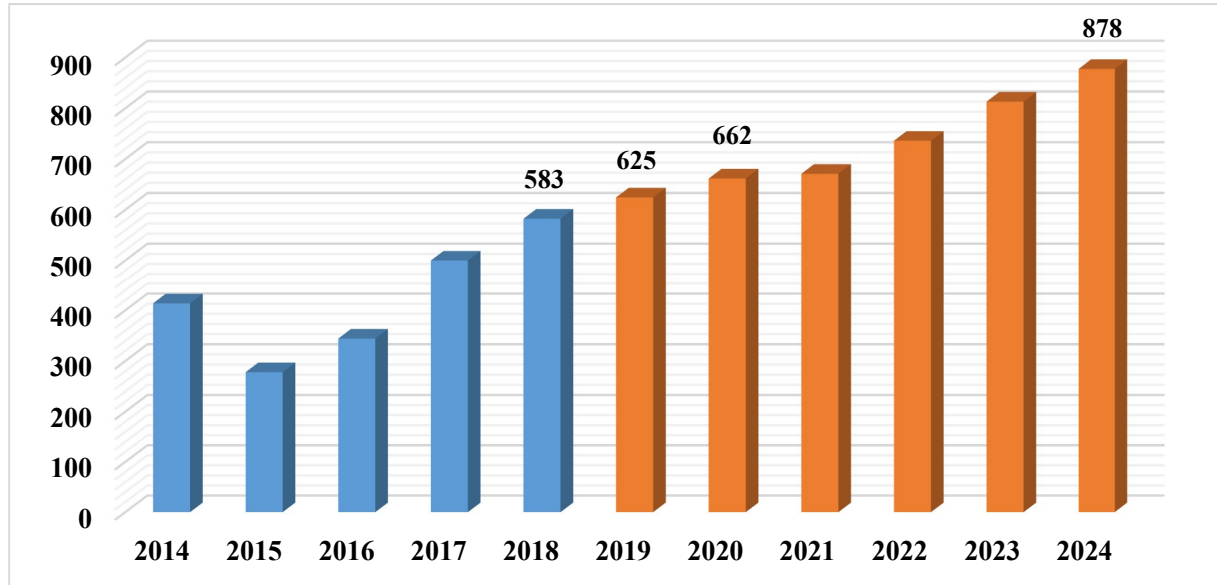
- Katılımcılar, benzer konulardaki iş bitirmelerini sunabilmeli, şirketlerinin mali tabloları ve üretim kapasiteleri, ihale konusu ürünün üretilmesi noktasında yeterli olmalıdır.
- İhale yöntemlerinde eşik değer sistemi bulunmaktadır. 2019 yılında hazırlanan ve 2020 yılının nisan ayında yasalâşan düzenlemeden önce 50.000 UAH (yaklaşık 1.800 ABD Doları) kadar olan ihalelerin de Prozorro sistemi üzerinden yapılması gerekmekteydi. 2020 yılı nisan ayından itibaren ise 50.000 UAH'ya kadar yapılan alımların/ihalelerin sistem üzerinden yapılmasında bir zorunluluk bulunmamaktadır. Doğrudan alım yöntemi kullanılabilir. Ancak gerçekleştirilen satın almaların bilgileri sisteme yüklenmektedir.
- Prozorro ihale sistemi üzerinden yapılan ihalelerin;
 - basit prosedür (eşik değere kadar yapılan alımlar için),
 - açık teklif verme,
 - İngilizce olarak hazırlanmış açık teklif verme (133.000 Euro ve üzeri alımlarda),
 - müzakere yoluyla teklif verme ve
 - kısa müzakere sistemi olmak üzere 5 adet çeşidi bulunmaktadır.
- Yeni düzenleme ile birlikte 50.000 UAH'dan (Yaklaşık 1.800 ABD doları) 200.000 UAH'ya (Yaklaşık 7.250 ABD doları) kadar olan alımlarda basitleştirilmiş satın alma prosedürünün uygulanması yeterli olmaktadır. Basit prosedürde ihale katılımcıları, belirtilen tarihler arasında tekliflerini sunmaktadır. Tekliflerin alınması tamamlandıktan sonra fiyat indirimi tekliflerinin verildiği bir müzayede düzenlenmektedir. En düşük fiyatı veren şirket, yeterlilikleri sağlaması koşuluyla ihaleyi almaktadır.
- 200.000 UAH'dan 133.000 Euro'ya kadar yapılan alımlarda açık teklif verme prosedürü, 133.000 eurodan başlayan ihalelerde ise İngilizce olarak hazırlanmış açık teklif verme usulü kullanılmaktadır.
- Müzakere yoluyla teklif verme prosedürü, potansiyel tedarikçilerin açık artırma ile doğrudan müzakerelerini içeren uygulamadır.
- Kısa müzakere usulü, özel sosyal veya ekonomik koşullar nedeniyle bir ürünün satın alınmasına aşırı ihtiyaç duyulması halinde kullanılmaktadır.

4.7. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarı

Fitch Solutions verilerine göre, 2018 yılı itibariyle yaklaşık 583 milyon ABD Dolar büyüklüğündeki Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarı², Orta ve Doğu Avrupa'nın dokuzuncu büyük pazarı konumunda yer almaktadır. 2014 yılında yaklaşık 414 milyon ABD Dolar olan söz konusu pazar, dalgalı bir seyir izleyerek 2018 yılında 583 milyon ABD Dolar büyüklüğe ulaşmıştır. Pazar büyüklüğünün 2019 yılında 625 milyon ABD doları, 2020 yılında ise 662 milyon ABD Doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Son beş yıllık dönem (2014-2019) incelendiğinde, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarının dalgalı bir seyir izlemekle birlikte yıllık ortalama %8,6'lık bir büyüme oranına sahip olduğu görülmektedir.

2020 yılında Covid-19 kaynaklı ekonomik durgunluk pazarın büyüme hızını yavaşlatırken, sağlık alanındaki yatırımlar ve reformlar, pazarı olumlu yönde etkilemektedir. 2021 yılı ile beraber uygulanması beklenen ABD Doları karşısında güçlü yerel para politikası ile birlikte ağırlıklı olarak ithal ürünlerin yer aldığı pazarın, 2019-2024 yılları arasındaki beş yıllık dönemde yıllık ortalama % 7 büyümesi beklenmekte olup, söz konusu pazarın, 2024 yılında yaklaşık 878 milyon ABD Dolar büyüklüğe ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 4.13. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarı (Milyon USD)

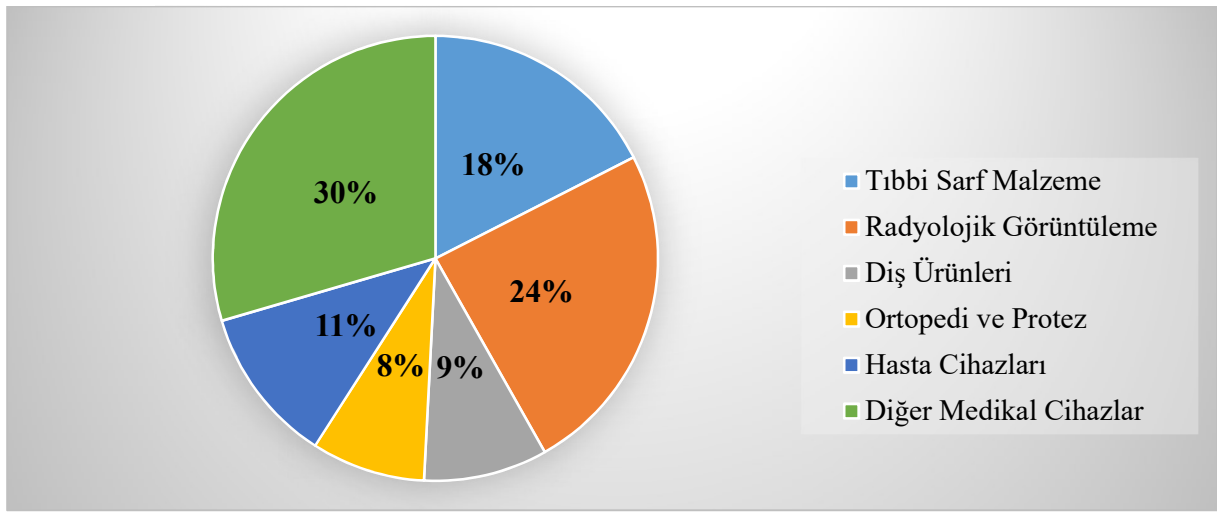

Kaynak: Fitch Solution

² Fitch Solution'un Medical Devices Report (2021) çalışmasında, Ukrayna medikal cihaz pazarı, 45 adet 6'lı GTİP kodu üzerinden incelemiştir. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazar Araştırması raporunda, medikal cihaz ithalat ve ihracat kalemlerini ifade eden 91 adet 6'lı GTİP kodu kullanılmıştır. Ukrayna medikal cihaz dünya ithalatının, Ukrayna medikal cihaz pazar büyüklüğünden fazla olmasının nedeni, YPA çalışmasında daha geniş ürün grubunun değerlendirmeye alınmasından kaynaklanmaktadır. Fitch Solution'un hazırlamış olduğu raporda kullanılan GTİP kodları Ek-4'te görülmektedir.

Aşağıda yer alan tabloda, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarı, 2018 verilerine göre, ürün çeşitleri özelinde incelenmektedir. Diğer medikal cihaz ve aletler (%30) ile radyolojik görüntüleme ürünleri (%24) en büyük pazar payına sahip ürün grubudur. İthal ürünler pazara hâkim konumdadır. Diğer medikal cihaz ve aletler ile radyolojik görüntüleme ürünlerini; 102 milyon ABD doları ile tıbbi sarf malzemeleri (%18), 66 milyon ABD doları ile hasta cihazları (%11), 52 milyon ABD doları ile diş ürünleri (%9) ve 48 milyon ABD doları ile ortopedi ve protez ürünleri (%8) takip etmektedir.

Tablo 4.14. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazarının Ürün Çeşitlerine Göre Dağılımı (%) (2018)

Kaynak: Fitch Solution

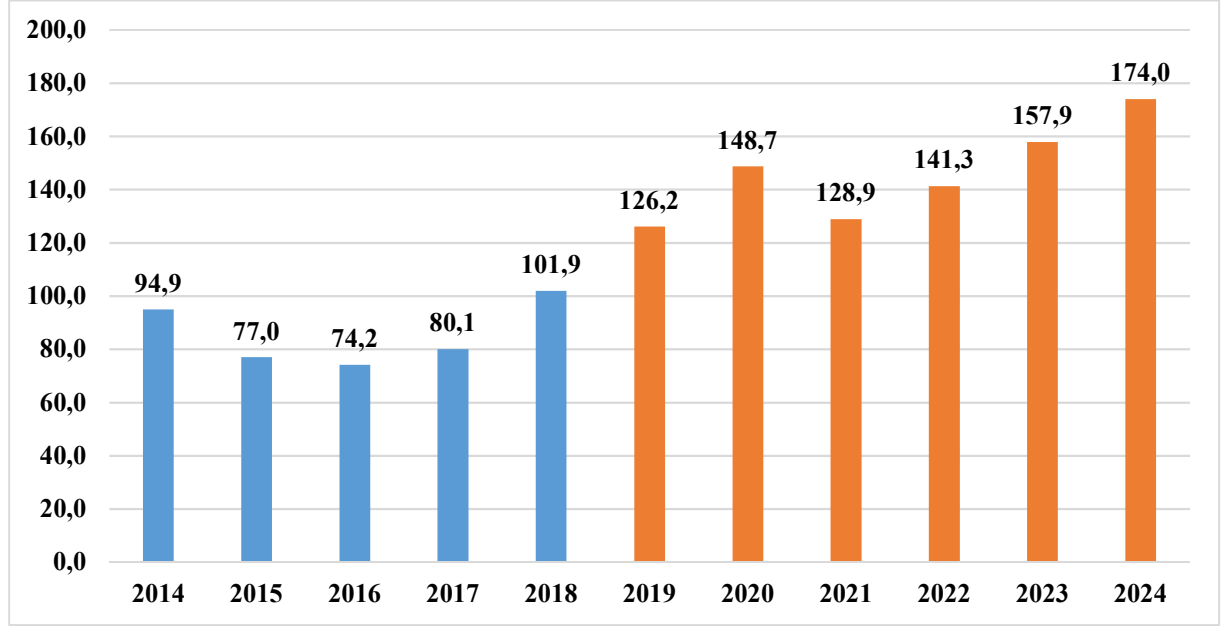
4.7.1. Tıbbi Sarf Malzemeleri Alt Sektörü

Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörlerinden olan tıbbi sarf malzemeleri başlığı altında, bandaj, sargı ve pansuman malzemeleri, cerrahi iplik ve dikiş ürünleri, şırınga, iğne ve sondalar, kan grubu reaktifleri, acil yardım çantaları ve kitleri, cerrahi eldivenler gibi ürünler yer almaktadır. Alt sektör, 2018 yılında 101,9 milyon ABD dolar büyüklüğe ulaşmıştır. 2019 yılının ise, 126,6 milyon ABD doları düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama % 6,6 büyümesi ve 2024 yılında 174 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Covid-19 salgını sebebiyle, kişisel koruyucu ekipman ve cerrahi eldivenlere olan talebin artması, tıbbi sarf malzemeleri sektörünün 2020 yılı rakamlarına olumlu yansımalarının olacağı beklenmektedir.

Tıbbi sarf malzemeleri alt sektörü, genellikle diğer medikal cihazlara nispeten teknoloji yoğunluğunun düşük olduğu bir alt sektör olmasına rağmen, 2018 yılı rakamlarına göre

Ukrayna pazarının yaklaşık % 95 ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin yaklaşık % 25'i Avrupa Birliği ülkelerinden, % 15'i Malezya'dan ve % 10'u Amerika Birleşik Devletleri'nden sağlanmaktadır. Ukrayna menşeli Hemoplast şirketi, tek kullanımlık şırınga, transfüzyon setleri, kateter ve sonda üretimi yapmaktadır.

Tablo 4.15. Tıbbi Sarf Malzemeleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

Kaynak: Fitch Solution

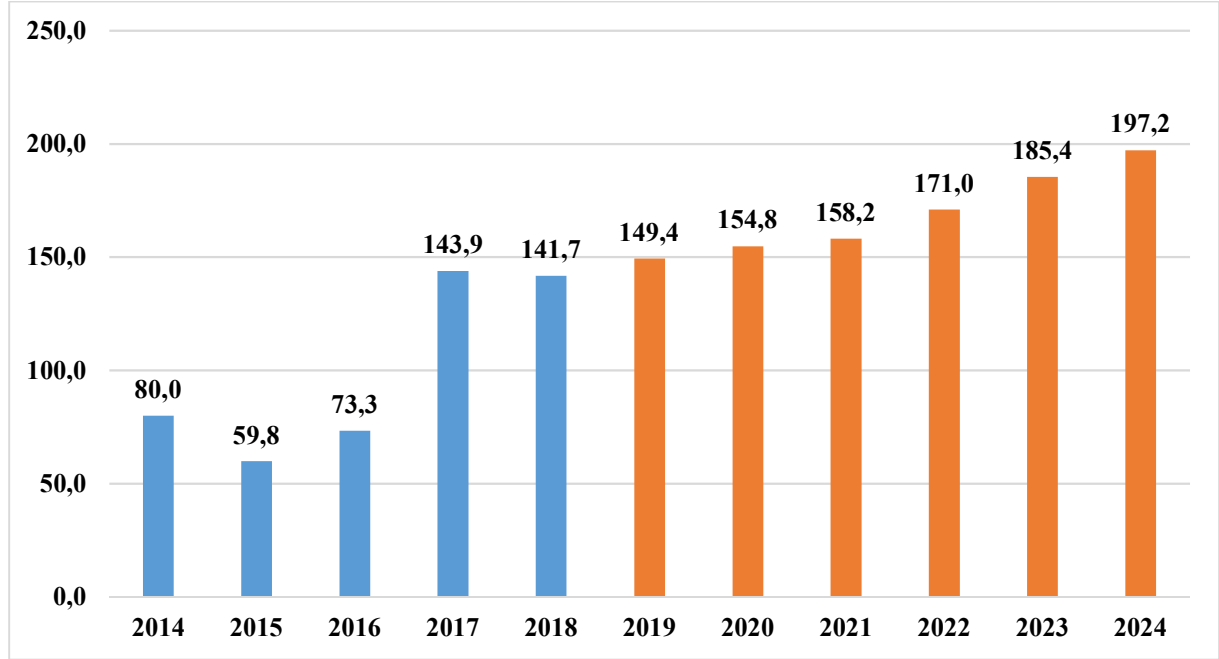
4.7.2. Tanısal (Diyagnostik) Görüntüleme Cihazları Alt Sektörü

Tanısal görüntüleme cihazları, medikal cihaz sektöründe yer alan ileri teknolojiye dayalı ve yüksek katma değerli bir ürün grubudur. Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörlerinden olan tanısal görüntüleme başlığı altında, elektronik tanı cihazları, EKG cihazları, ultrason tarama ekipmanları, MR cihazları gibi genel olarak hastalıkları teşhis etmek veya tedaviye verilen yanıtı takip etmek için kullanılan cihazlar yer almaktadır. Alt sektör, 2018 yılında 141,7 milyon ABD doları, büyüklüğe ulaşmıştır. 2019 yılının ise, 149,4 milyon ABD doları düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama % 5,7 büyümesi ve 2024 yılında 197,2 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Kaynakların, ağırlıklı olarak Covid-19 salgını ile mücadele kapsamındaki ürünlere ayrılması nedeniyle, sektörün 2020 ve 2021 yılı büyümelerinin sınırlı olacağı, 2021 yılı sonu itibariyle sektörün tekrar harekete geçeceği tahmin edilmektedir.

2018 yılı itibariyle Ukrayna pazarının yaklaşık % 85'i ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin yaklaşık % 55'i Avrupa Birliği ülkelerinden, % 15'i Japonya'dan ve % 10'u ise

Çin’den sağlanmaktadır. Yerel tanısal görüntüleme ürünleri üreticileri arasında; Etalon, Exim, Intermag, Oniko ve Radmir şirketleri bulunmaktadır. Philips, General Electrics, Canon ve Hitachi de Ukrayna’da kendi distribütör firmaları aracılığıyla faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 4.16. Tanısal Görüntüleme Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

Kaynak: Fitch Solution

4.7.3. Dişçilik Ekipmanları ve Ürünleri Alt Sektörü

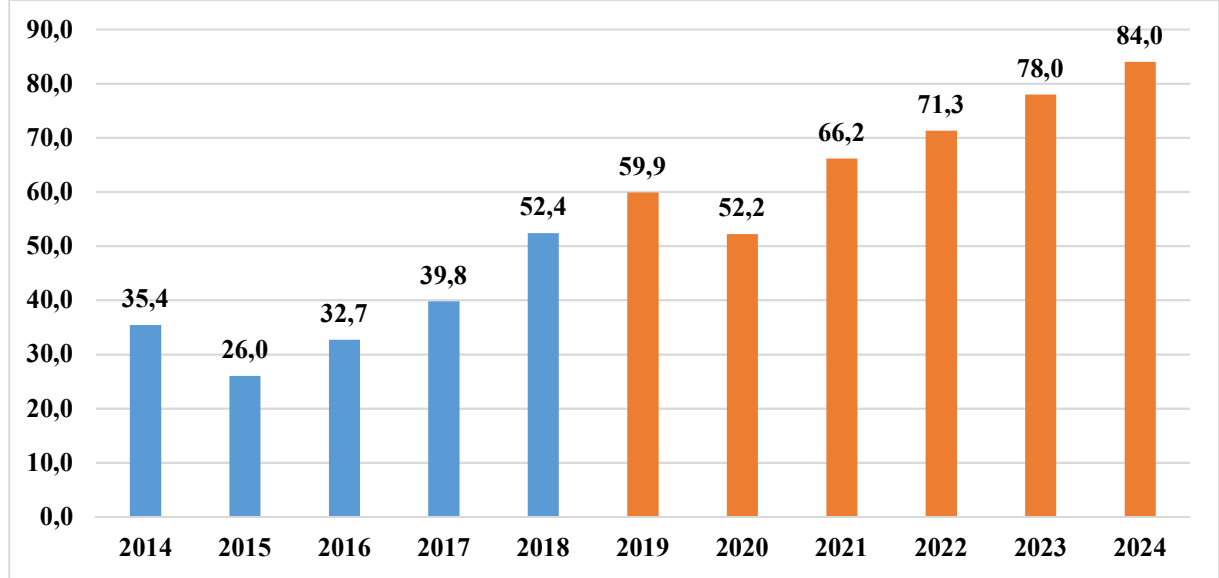
Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörü olan dişçilik ekipmanları ve ürünleri başlığı altında, dişçilik çimentoları, dolgu malzeme ve aletleri, yapay dişler, dişçi tornaları, diş takma ve bağlantı aparatları gibi ürünler yer almaktadır.

Alt sektör, 2018 yılında 52,4 milyon ABD doları, büyüklüğe ulaşmıştır. 2019 yılının ise, 59,9 milyon ABD doları düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %7 büyümesi ve 2024 yılında 84 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında, sektörün 2020 ve 2021 yılı büyümelerinin sınırlı olacağı, 2021 yılı sonu itibariyle sektörün tekrar harekete geçeceği tahmin edilmektedir.

2018 yılı itibariyle Ukrayna pazarının yaklaşık % 90’ı ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin yaklaşık % 40’ı, Avrupa Birliği ülkelerinden sağlanmaktadır. Öncü tedarikçi, %20 ile Almanya’dır. İsviçre, Güney Kore ve Japonya her biri yaklaşık % 10’luk pay ile

Almanya'yı takip etmektedir. Stoma şirketi, geniş bir yelpazede dental ürünler üreten önemli bir yerel üreticidir.

Tablo 4.17. Dişçilik Ekipmanları ve Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

Kaynak: Fitch Solution

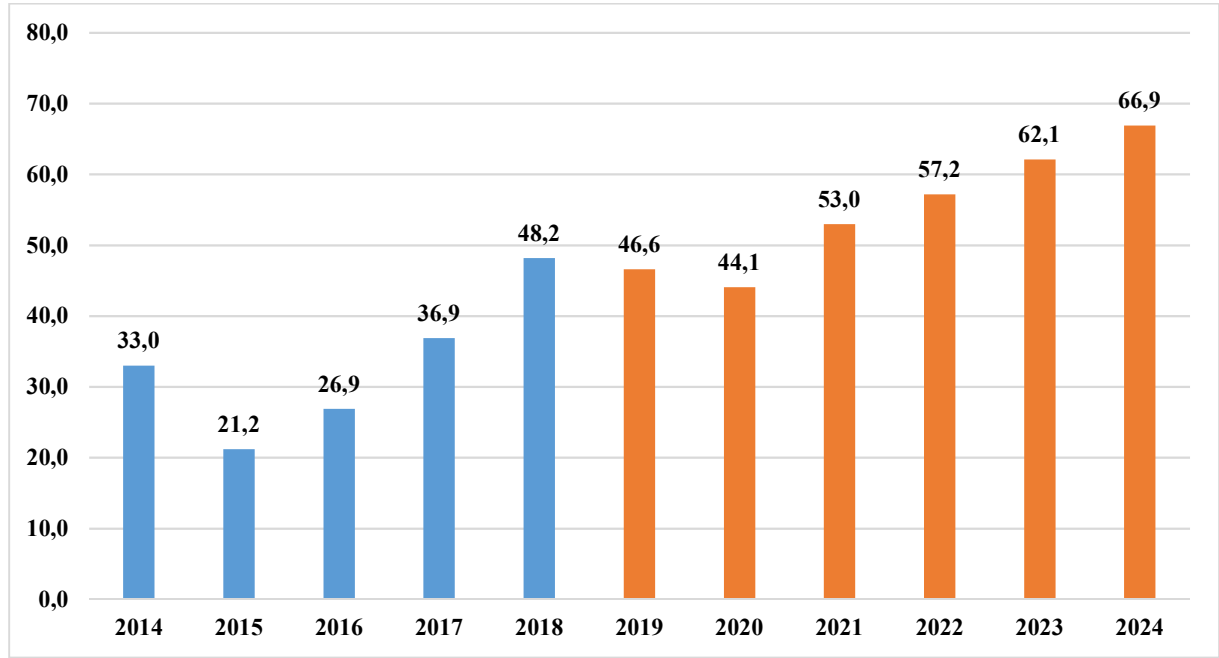
4.7.4. Ortopedi ve Protez Ürünleri Alt Sektörü

Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörlerinden olan ortopedi ve protez ürünleri başlığı altında, ortopedik ve kırıklara yönelik cihazlar, sabitleme cihazları, suni eklemler, diğer suni protez ve suni uzuvlar gibi ürünler yer almaktadır.

Alt sektör, 2018 yılında 48,2 milyon ABD doları, büyüklüğe ulaşmıştır. 2019 yılının ise, 46,6 milyon ABD doları düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %7,5 büyümesi ve 2024 yılında 66,9 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Covid-19 salgını sebebiyle ertelenen ameliyatlar dolayısıyla sektörün 2020 yılında daraldığı ve 44,1 milyon ABD doları seviyesine düştüğü tahmin edilmektedir. 2021 yılı itibarıyla sektörün tekrar harekete geçeceği öngörülmektedir.

2018 yılı itibarıyla Ukrayna pazarının yaklaşık % 95'i ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin yaklaşık % 40'ı Avrupa Birliği ülkelerinden, % 25'i ABD'den ve % 10 ise Çin'den sağlanmaktadır. Avrupa Birliği ülkeleri arasında öncü tedarikçi %20 ile Almanya'dır.

Tablo 4.18. Ortopedi ve Protez Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

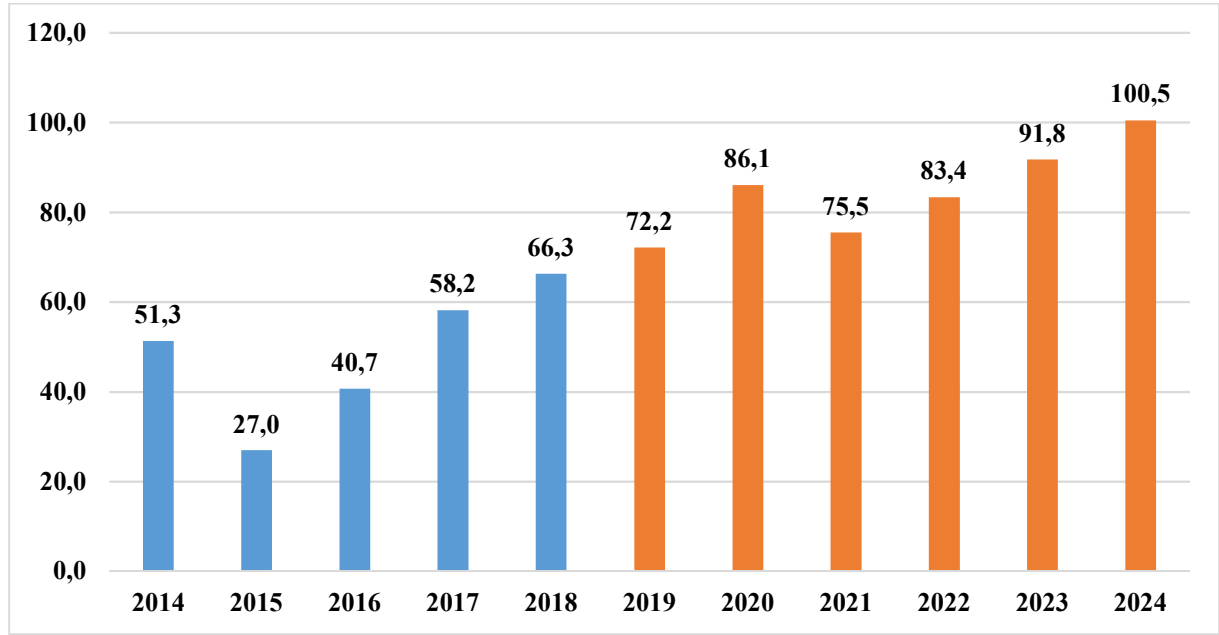
Kaynak: Fitch Solution

4.7.5. Hastalar için Yardımcı Ürünler Alt sektörü

Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörlerinden olan hastalar için yardımcı ürünler başlığı altında, işitme cihazları, kalp pilleri ve diğer portatif cihazlar gibi taşınabilir ürünler ile mekanik terapi aparatları ve solunum cihazları gibi tedavi edici cihazlar yer almaktadır. Alt sektör, 2018 yılında 66,3 milyon ABD doları, büyüklüğe ulaşmıştır. Alt sektörün 2019 yılında, 72,2 milyon ABD doları düzeyinde olacağı, Covid-19 salgını sebebiyle solunum cihazlarına olan büyük talebin, sektör büyüklüğünü 2020 yılında 86,1 milyon ABD doları seviyesine taşıyacağı düşünülmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %6,9 büyümesi ve 2024 yılında 100,5 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir.

2018 yılı itibarıyla Ukrayna pazarının yaklaşık % 95'i ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin yaklaşık % 40'ı Avrupa Birliği ülkelerinden, % 20'si Çin'den ve % 15'i ise ABD'den sağlanmaktadır.

Tablo 4.19. Hastalar İçin Yardımcı Ürünler Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

Kaynak: Fitch Solution

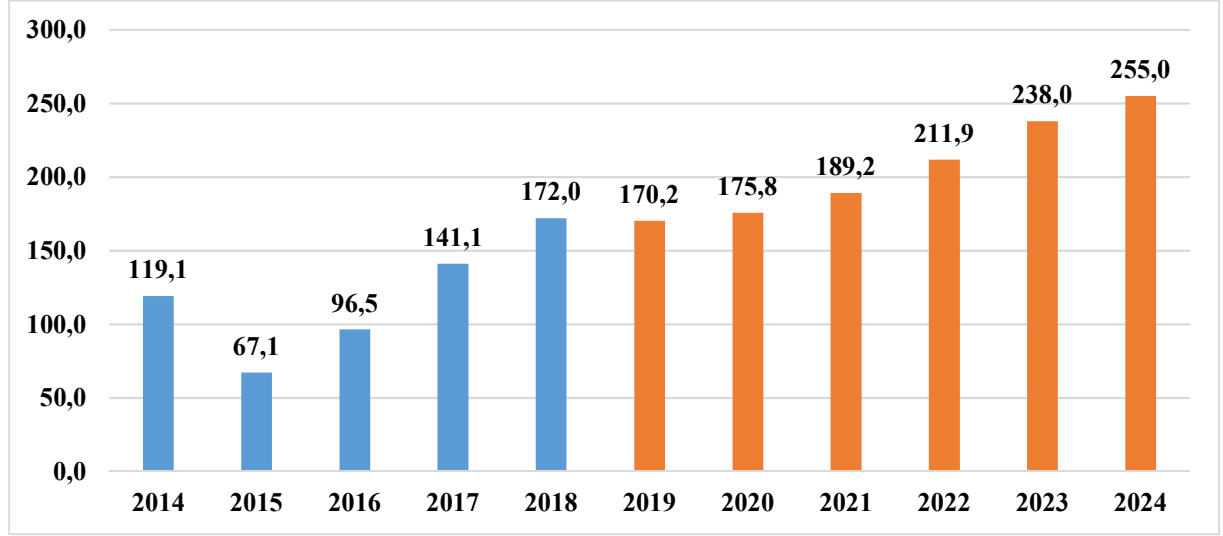
4.7.6. Diğer Medikal Cihaz ve Ürünler Alt Sektörü

Medikal cihaz ve aletler sektörünün alt sektörlerinden olan diğer medikal cihaz ve ürünler başlığı altında, motorlu motorsuz tekerlekli sandalyeler, optik aletler, hastane mobilyaları, medikal ve cerrahi sterilizatörler, ultraviyole ya da kızılötesi ışın cihazları ve diğer aletler ve cihazlar ile kan basıncı monitörleri, endoskopi aletleri, diyaliz cihazları, kan nakli cihazları ve anestezi için alet ve cihazlar yer almaktadır.

Alt sektör, 2018 yılında 172 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşmıştır. 2019 yılının ise, 170,2 milyon ABD doları düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Alt sektörün, 2019-2024 döneminde yıllık ortalama %8,4 büyümesi ve 2024 yılında 255 milyon ABD doları büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Sağlık sektörünün en büyük ve en hızlı büyüyen alt sektörüdür ve Covid-19 salgınının etkilerinden nispeten korunmuş görünmektedir.

2018 yılı itibarıyla Ukrayna pazarının yaklaşık % 95'i ithal ürünlerden oluşmaktadır. İthal ürünlerin % 45'den fazlası, Avrupa Birliği ülkelerinden sağlanmaktadır. Almanya ve Çin % 25'erlik ithalat paylarıyla öncü tedarikçilerdir. Almanya ve Çin'i, yaklaşık % 10 ile ABD takip etmektedir.

Tablo 4.20. Diğer Medikal Cihaz ve Ürünleri Alt Sektörü Büyüklüğü (Milyon USD)

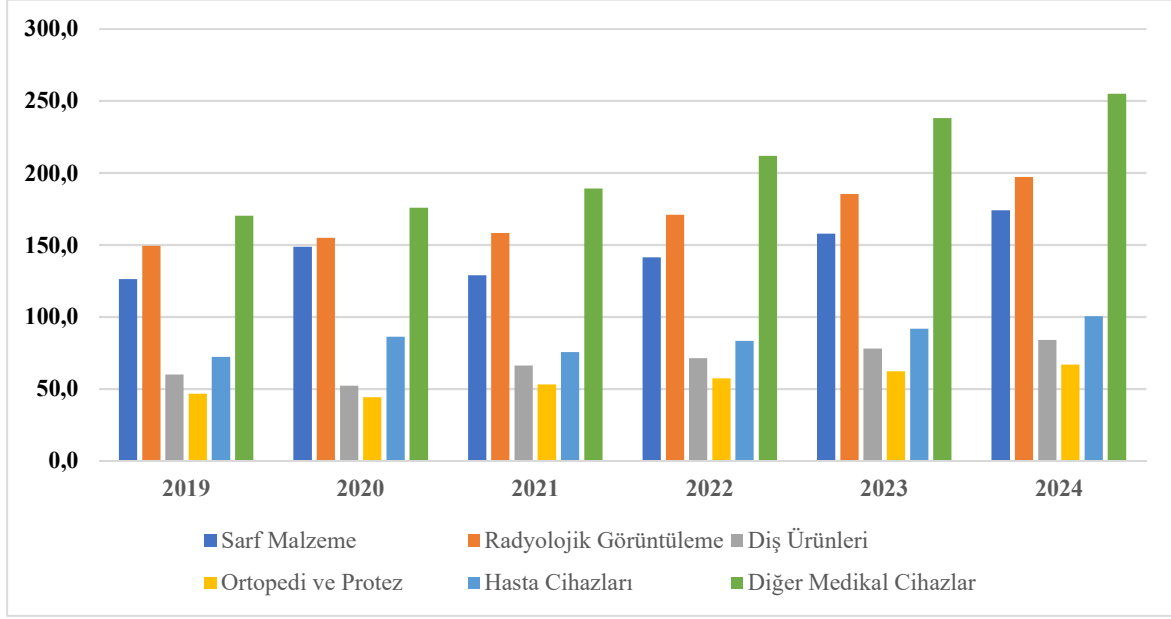
Kaynak: Fitch Solution

4.7.7. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Alt Sektörlerinin Değerlendirilmesi

Ukrayna medikal cihaz ve aletleri sektörüne ait alt sektörler, büyük oranda ithal ürünlerden oluşmaktadır. Tıbbi sarf malzemeleri alt sektörü % 95, tanısal görüntüleme cihazları alt sektörü % 85, dişçilik ekipmanları ve ürünleri alt sektörü % 90, ortopedi ve protez ürünleri alt sektörü % 95, hastalar için yardımcı ürünler alt sektörü % 95 ve diğer medikal cihaz ve aletleri sektörü ise % 95 oranında ithal ürünlere dayanmaktadır. Bahse konu alt sektörlerin önümüzdeki 5 yıllık dönemde de büyümesi beklenmektedir.

Fitch Solution verilerine göre, 2019-2024 yılları arasındaki beş yıllık dönemde beklenen yaklaşık %7'lik büyümenin ürün çeşidi çerçevesinde dağılımının; diğer medikal cihaz ve aletler %8,4, radyolojik görüntüleme ürünleri %5,7, tıbbi sarf malzemeleri %6,6, hasta cihazları %6,9, diş ürünleri %7 ve ortopedi ve protez ürünleri %7,5 oranında olması beklenmektedir. Aşağıda yer alan tabloda, 2019-2024 tarihleri arasında beklenen büyümenin, ürün çeşitlerine etkisi görülmektedir.

Tablo 4.21. 2019-2024 Yıllarında Beklenen Büyüme Beklentisinin Ürün Çeşitlerine Etkisi (Milyon USD)

Kaynak: Fitch Solution

Her ne kadar, toplam ihracatımızın yaklaşık % 65'ini oluşturan önemli medikal cihaz kalemlerimiz; tıpta kullanılan alçılar, yapışkan sargılar, vatkı ve vatkadan mamül eşya, gaz bezleri, tıbbi gaz kompresleri, gazlı diğer eşya, alçılı sargı bezi, tıbbi üçgen sargı ve dokunmamış mensucattan tıpta, cerrahide, dişçilikte kullanılan eczacılık maddeleri olsa da,

- plastikten ilaç ölçü kaşıkları,
- poliüretandan prezervatifler,
- biberonlar,
- alıştırma bardakları,
- emzikli biberon başlıkları,
- cam tüp ve kaplar,
- cerrahi operasyonlarda kullanılan tek kullanımlık örtüler,
- elektronik ve mekanik tansiyon aleti,
- kan basıncını ölçmeye mahsus diğer cihazlar,
- endoskoplar,
- böbrek makineleri,
- dializ ve fistula setleri,
- diğer suni böbrek makineleri,

- kan torbaları,
- anestezi alet ve cihazları,
- sinir stimilasyonu cihazları,
- bistüriler,
- koter kalemi,
- rahim içi aletler,
- laboratuvar da teşhiste kullanılan karma reaktifler,
- cerrahide kullanılan eldivenler ile
- ortopedik ve kırıklara mahsus cihazlar da ihracat kalemlerimiz içerisinde yer almaktadır.

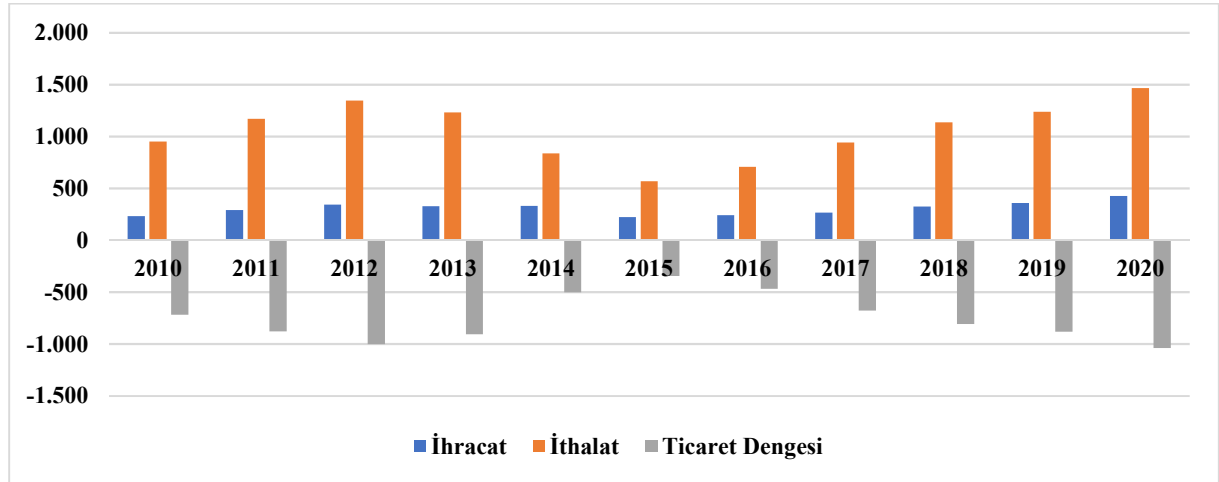
Avrupa Birliği ülkeleri, ABD, Çin gibi önemli ülkelerden rakipler olmakla birlikte; Ukrayna medikal cihaz ve aletleri sektörünün alt sektörleri için önümüzdeki 5 yıllık dönemdeki büyüme beklentisi, alt sektörlerin % 85 ile % 95 arasındaki oranlarda ithal ürünlere bağı olması, Ukrayna medikal cihaz pazarının hem tıbbi sarf malzemeleri hem de diğ er alanlarda ihracatçılarımız için önemli bir pazar olabileceğine işaret etmektedir.

4.8. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörü Dış Ticareti

Ukrayna, 2020 yılı itibariyle, dünya medikal cihaz ve aletleri sektörü ihracatında 53 üncü, ithalatında ise 50 nci sırada yer almaktadır. Ukrayna'nın dünya medikal cihaz ihracatındaki payı % 0,08, dünya ithalatındaki payı ise % 0,25'tir. Ukrayna'nın medikal cihaz ihracatının 2020 yılı toplam ihracatındaki payı yaklaşık % 0,86 iken, medikal cihaz ithalatının 2020 yılı toplam ithalatından payı %2,71'dir. Ukrayna, medikal cihaz sektöründe, 2010 yılından itibaren net ithalatçı konumunda bulunmaktadır. 2020 yılında gerçekleştirilen medikal cihaz ürünleri ihracatı 425 milyon ABD Doları, ithalat ise yaklaşık 1,5 milyar ABD Doları seviyesindedir.

Son 11 yıllık dönem incelendiğinde, Ukrayna'nın 2010-2012 döneminde sektörün dış ticaret açığının arttığı, 2013-2015 döneminde ülkedeki siyasi ve ekonomik gelişmeler çerçevesinde ithalatın azalması ile dış ticaret açığının azaldığı ve 2016-2020 yılları arasında da ithalatın artması dolayısıyla dış ticaret açığının yükseldiği görülmektedir. Söz konusu verilerden de pazara ithal ürünlerin hâkim olduğu anlaşılmaktadır.

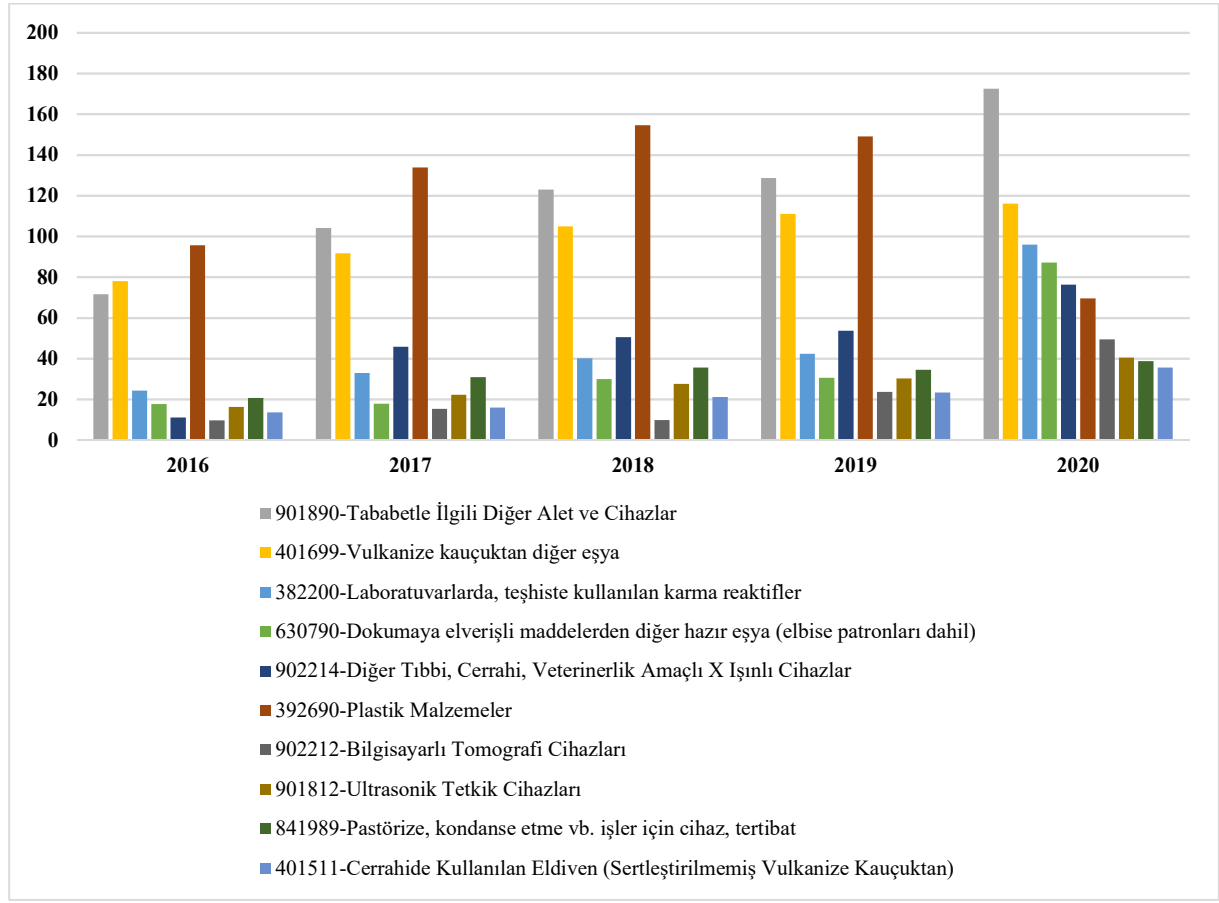
Tablo 4.22. Ukrayna Medikal Cihaz Sektörü Dış Ticareti (Milyon USD)

Kaynak: Trademap

Aşağıdaki tabloda, Ukrayna'nın son 5 yıllık dönemde yaptığı medikal cihaz ürünleri ithalatı alt ürün grupları bazında ele alınmaktadır. Ukrayna'nın medikal cihaz ürünleri ithalatının oldukça büyük bir kısmı; 901890-tıp ile ilgili diğer aletler ve cihazlar, 401699-vulkanize kauçuktan diğer eşya, 392690-Plastik Malzemeler ürün grupları olduğu görülmektedir. Söz konusu ürünleri, 382200-laboratuvarlarda teşhis amaçlı kullanılan karma reaktifler, 902214-Diğer Tıbbi, Cerrahi, Veterinerlik Amaçlı X Işınlı Cihazlar ve 630790-Dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya ürünleri izlemektedir.

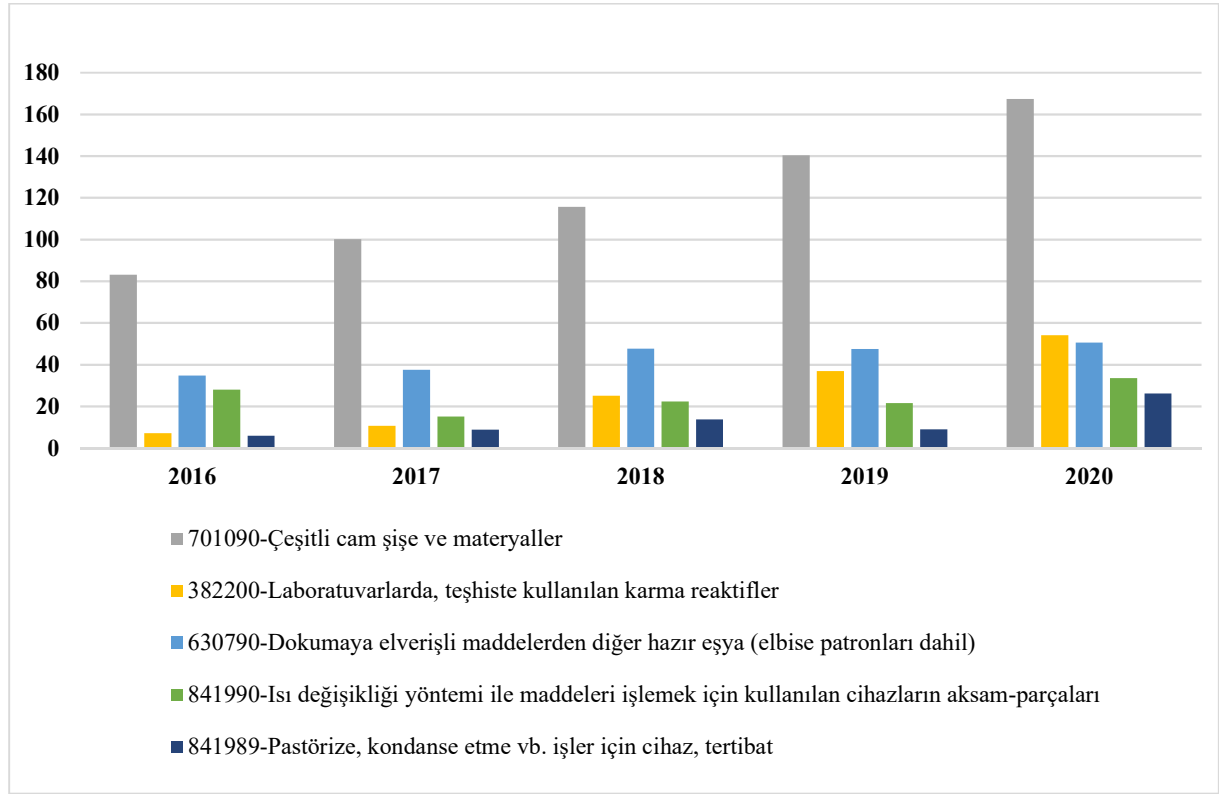
Tablo 4.23. Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İthalatı (Milyon USD)

Kaynak: Trademap

Ukrayna'nın son 5 yıllık dönemde yaptığı medikal cihaz ürünleri ihracatı alt ürün grupları bazında tablo 4.24'te ele alınmaktadır. Ukrayna'nın medikal cihaz ürünleri ihracatının oldukça büyük bir kısmının, 701090-çeşitli cam şişe ve materyaller, 630790-dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya ürünleri ve 382200-Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan karma reaktifler olup, söz konusu ürün gruplarının Ukrayna'nın 2020 yılı toplam medikal cihaz ürünleri ihracatındaki payı yaklaşık % 64'tür.

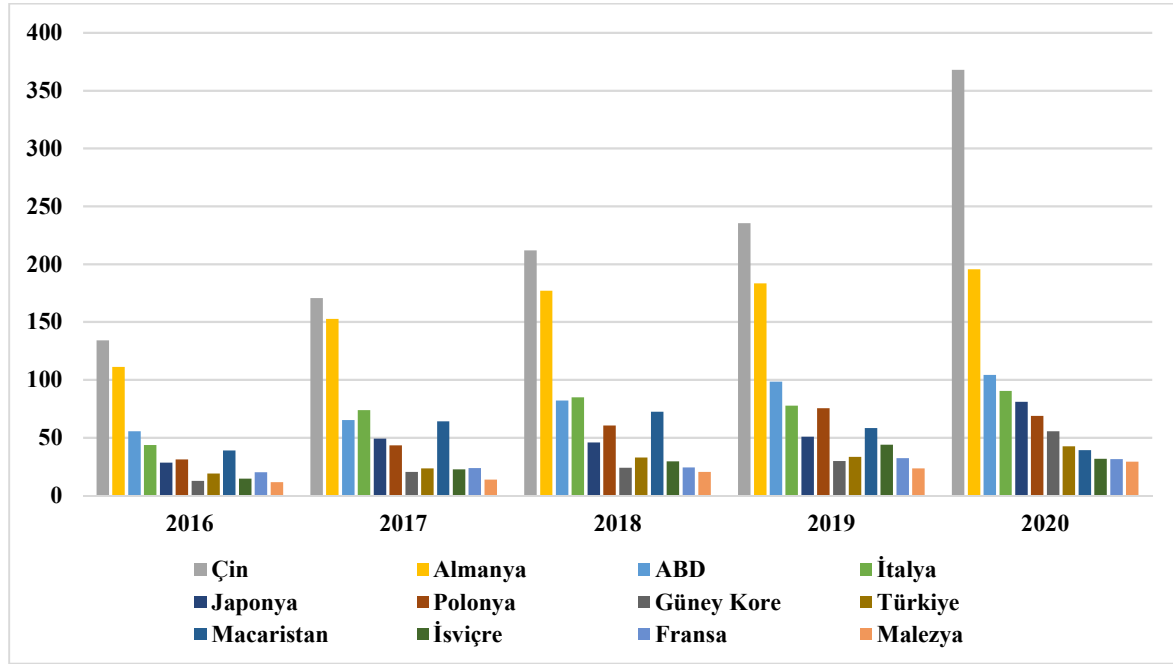
Tablo 4.24. Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İhracatı (Milyon USD)

Kaynak: Trademap

Tablo 4.25’te ise, Ukrayna’nın son beş yıllık medikal cihaz ürünleri ithalatını ülkeler bazında ortaya koymaktadır. Son 5 yıllık verilerde ilk iki sırada Çin ve Almanya yer almaktadır. 2020 yılında, Çin ve Almanya’nın Ukrayna ithalatındaki payları, sırasıyla % 25,12 ve %13,34’tür. Bu ülkeleri ABD (%7,11), İtalya (%6,17), Japonya (%5,53) ve Polonya (4,70) takip etmektedir. Türkiye % 2,91 pay ile Ukrayna’nın 2020 yılı medikal cihaz ithalatında 8. sırada yer almaktadır. Ülkenin Polonya’dan sonra diğer komşusu Rusya ise %1,92 pay ile 13. sıradadır.

Tablo 4.25. Ükelere Göre Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İthalatı (Milyon USD)

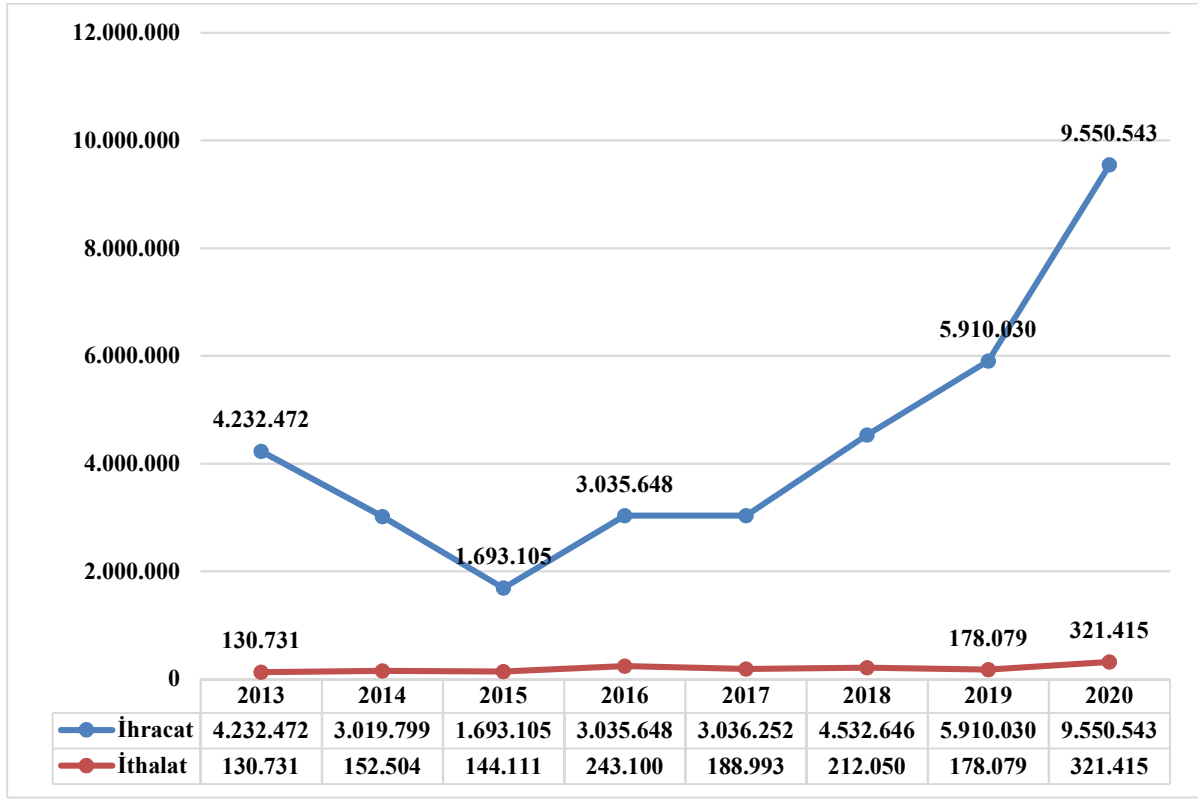

Kaynak: Trademap

4.9. Medikal Cihaz ve Aletleri Sektöründe Türkiye – Ukrayna İkili Ticareti

Türkiye'nin Ukrayna'ya medikal cihaz ihracatı bir önceki yıla göre % 61,60 artarak 2020 yılında yaklaşık 9,6 milyon ABD Dolar seviyesine ulaşmıştır. Ukrayna'dan yapılan ithalat ise bir önceki yıla göre % 80,49 artarak 322 bin ABD Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. İhracat, son 8 yıllık dönemde dalgalı bir seyir izlemiş ve yıllık ortalama % 41,34 oranında büyüme göstermiştir. İthalat ise, 2013-2020 yılları arasında yine dalgalı bir seyir izlemiş, 2020 yılında en yüksek seviyesi olan 321 bin ABD Dolar seviyesine ulaşmıştır. 2013 yılından 2020 yılına kadar, 12'li gümrük tarife istatistik pozisyonunda hazırlanan medikal cihaz ikili ticaret verileri, ürün ve tutar bazında Ek-5 ve Ek-6'da sunulmuştur.

Tablo 4.26. Türkiye-Ukrayna Medikal Cihaz Ürünleri İkili Ticareti (USD)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

5. UKRAYNA’NIN GENEL İTHALAT PROSEDÜRLERİ, İTHALAT VERGİSİ ORANLARI VE SEKTÖRE YÖNELİK İTHALAT REGÜLASYONLARI

5.1. Gümrük İşlemleri Süreci

‘Ukrayna-Avrupa Birliği Ortaklık Anlaşması’ çerçevesinde teknik düzenlemeler, standartlar, metroloji, piyasa gözetimi, akreditasyon ve uygunluk değerlendirme prosedürleri alanlarında işbirliğinin sağlanarak pazarlara erişimin kolaylaştırılması hedeflenmiştir. Akabinde, 07.02.2020 tarihli “Ukrayna Gümrük Kanunu Ve Ukrayna’nın Diğer Yasalarına, Tek Pencere Mekanizmasının Tanıtılması Ve Malların Ukrayna Gümrük Sınırından Taşınması İçin Kontrol Prosedürlerinin Optimizasyonu İle İlgili Değişiklikler Hakkında Kanun” uyarınca gümrüklerde yapılacak denetimler için “tek pencere mekanizması” oluşturulmuştur. Tek pencere sistemi ile gümrük ve devlet kontrol prosedürlerini basitleştirmek, gümrükten ürün çekme süresini azaltmak ve insan faktöründen kaynaklı hataları en aza indirmek ve dijital belge akışı ile gümrük süreçlerinde zaman tasarrufu sağlamak amaçlanmıştır. Bununla birlikte bir takım gümrük prosedürlerinin iyileştirilmesine ve kolaylaştırılmasına rağmen hala büyük miktarda evrak işi ve bürokratik işlem olabilmektedir. Bu sebeple, yetkili gümrük müşavirleri ile çalışılması hususu değerlendirilmelidir. Gümrük işlemleri için gerekli olan dokümanlar, ürün bazında değişmekle birlikte temel olarak;

- Gümrük işlemlerini yürüten kişinin yetkili olduğunu gösteren belgeler,
- Gümrük beyannamesi,
- Ticari fatura ve /veya ticaret sözleşmesi,
- Paket listesi,
- Gerekli olması durumunda menşe şahadetnamesi,
- Taşıma senedi,
- Sigorta sertifikası,
- İthalatçının izinleri, onayları, tescili ya da lisansları ve/veya kısıtlı ürünler olması durumunda ihracatçıların sertifikaları,
- Seçilen gümrük rejimi kapsamında gümrük vergilerinin ödendiğini gösteren evraklar, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet durumu mevcut ise yararlanma durumu teyit eden belgeler olarak belirtilmektedir.

Tıbbi cihazların ithalatı, toptan ve perakende ticareti, özel lisans gerektiren bir faaliyet türü değildir. İlgili faaliyetleri olan herhangi bir tüzel kişilik, tıbbi ürünleri ithal edebilmekte

veya satabilmektedir. Ulusal uygunluk prosedürünü tamamlamış medikal cihazların ülke içerisinde reklamının yapılmasına da izin verilmektedir.

5.2. Vergiler

Türkiye'den Ukrayna'ya yapılan ihracat sırasında medikal cihazlar için uygulanan ithalat vergisi oranları % 2 ile % 10 arasında değişmekle birlikte birçok üründe ithalat vergisi % 0 olarak uygulanmaktadır. Türkiye'den yapılan ihracatları kapsayan, 10'lu gümrük tarife istatistik pozisyonu çerçevesinde gümrük vergisi oranları Ek-7'de görülmektedir.

Ekte yer alan listeden de görüleceği üzere, gazlı ve alçılı sargı bezleri, cerrahi iplikler, elektrikli tıbbi, cerrahi ve laboratuvar sterilizatörleri, kendinden hareketli olan ve olmayan sakat ve hasta arabaları ile aksam ve parçaları, optik mikroskoplar, elektrokardiyograflar (EKG), ultrasonik tetkik cihazları, manyetik rezonansla görüntüleme cihazları, sintigrafi cihazlar, EEG cihazları, ultraviole veya kızıl ötesi ışınli cihazlar, şırıngalar, iğneler, kateterler, kanüller ve benzeri aletler, cerrahi dikiş iğneleri, dişçilik tornaları, dişçilik tornalarında kullanılmaya mahsus bileyer ve diskler, delici uçlar ve fırçalar, elektronik tansiyon aleti, mekanik tansiyon aleti, kan basıncını ölçmeye mahsus diğer alet ve cihazlar, endoskoplar, böbrek makinaları, dializ ve fistula setleri, diğer suni böbrek makinaları, diyatermi cihazları, anestezi alet ve cihazları, sinir stimilasyonu cihazları, her nevi bisturiler, koter kalemi, rahim içi aletler, vücudun şekil ve bozukluklarını önlemeye veya düzeltmeye mahsus cihazlar, ortopedik çekme ve germe cihazları (traksiyon), suni eklemler, protez gözler, kalp kapakçıkları, işitme cihazları, dâhili kalp pilleri, harici kalp pilleri, bilgisayarlı tomografi cihazları, x-ışınli cihazlar, dişçilik koltukları, mekanik tertibatlı ameliyat masaları, ortopedik masalar, mekanik tertibatlı karyolar, diğer hareketli mobilya, karyola, koltuk, masa ve benzerlerinin gümrük vergisi oranı % 0 olarak uygulanmaktadır. Gümrük vergisi oranları, serum ampüllerinde %1, laboratuvarda kullanılan santrifüjlerde %2, 0,55 litreyi geçen cam tüplerde %5, 0,55 litreyi geçmeyen cam tüplerde %6,5, fotomikrografi cihazlarıyla beraber olan optik mikroskoplar, sinefotomikrografi cihazlarıyla beraber olan optik mikroskoplar ve mikroprojeksiyon cihazlarıyla beraber olan optik mikroskoplarda ise %10 olarak uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA), İngiltere, Kanada ve İsrail gibi Ukrayna ile devletlerarası anlaşmaları olan birlik ve ülkeler, bazı medikal ürünlerde daha düşük gümrük vergisi ödeyebilmektedir.

Ukrayna'da genel katma değer vergisi oranı, ülke içinde üretilen ya da ithal edilen mal ve hizmetlere % 20 oranında uygulanmaktadır. Söz konusu oranın % 17 seviyesine indirilmesi

yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bazı ürünlerin üretimi ve ithalatında ise katma değer vergisi oranı değişmektedir. Bu oran, belirli tarım ürünleri için % 14, bazı ilaç ve medikal ürünlerin tedariki veya ithalatı için %7 olarak uygulanmaktadır.

Medikal cihazlar ile ilgili olarak katma değer vergisi uygulamalarında bazı muafiyet ve istisnalar getirilmiştir. Muafiyet ve istisnalar uygulamaları aşağıda sırasıyla belirtilmektedir.

- "COVID-19 hastalığı ile ilgili salgınının ortaya çıkmasını/yayılmasını önlemek amacıyla Ukrayna'ya İthal Edilen bazı medikal ürünleri, Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 20 Mart 2020 tarih ve 224 sayılı Kararı ile KDV'den muaf tutulmuştur.
- Terörle mücadele operasyonu ve/veya sıkıyönetim uygulaması süresince Terörle Mücadele Kapsamında bazı ürünler ithalat vergisi ve KDV'den muaf olmaktadır.
- Engelli Kişiler ve Nüfusun Diğer Ayrıcalıklı Kategorileri İçin Teknik Ve Diğer Rehabilitasyon Araçlarının (Arabalar Hariç) Tedarik İşlemleri ve Onarım/Teslimat Hizmetleri için KDV Muafiyeti bulunmaktadır.
- 07.12.2007 tarihli 2245-VIII sayılı Ukrayna Vergi Kanunu hükümlerine uygun olarak tıbbi ürünlerin Ukrayna gümrük bölgesine ithalatına yönelik işlemler, söz konusu tıbbi ürünlerin Ukrayna piyasasında temsil edilmesi ve uygulanmasına izin verilmesi veya uygunluk belgesi ile sertifikalandırılması şartlarının yerine getirilmesi koşulu ile indirimli KDV oranına (% 7) tabidir.

GTİP koduna göre hazırlanan KDV listesi, , Ek-8'de yer almaktadır.

5.3. Nakliye

Ukrayna, Karadeniz bölgesi ülkeleri arasında en güçlü liman potansiyeline sahip ülkelerden bir tanesidir. Karadeniz ve Azak Denizi kıyı şeridi boyunca 18 adet ticari limanı bulunmaktadır.

Bahse konu limanlar; Reni, Izmail, Ust-Dunaisk, Belgorod-Dnestrovskiy, Ilyichevsk, Odessa, Yuzhniy, Nikolaev, Oktyabrsk, Kherson, Skadovsk, Yevpatoria, Sevastopol, Yalta, Theodosia, Kerch, Berdyansk ve Mariupol'dür. Ukrayna'nın en önemli ve büyük konteynır terminallerini barındıran limanları, Karadeniz'in kuzeybatı kesiminde yer alan Odessa, Ilyichevsk ve Yuzhniy limanlarıdır.

Mart 2021 tarihi itibarıyla, konteyner bazında yaklaşık maliyet ve süreleri gösteren ve 4 senaryo üzerinden hazırlanan nakliye giderleri tablo 5.1.'de görülmektedir. Tabloda görülen nakliye giderleri; yükün niteliği ve hacmi ile ticaretin sıklığına göre değişiklik gösterebilecektir.

Tablo 5.1. Nakliye Giderleri

	İstanbul-Odesa	Mersin-Odesa	İzmir-Odesa	Samsun-Odesa
20 DV Konteynır (FIOS non-imo)	500 USD	600 USD	675 USD	700 USD
40 DV-HC Konteynır (FIOS non-imo)	720 USD	945 USD	980 USD	1045 USD
Transit Süre	2-4 Gün	14-16 Gün	14-16 Gün	15-18 Gün
Aktarma Limanı	Direkt	İstanbul	İstanbul	İstanbul
Liman Boşaltım Süresi	14 Gün	14 Gün	14 Gün	14 Gün
Liman Boşaltım Ücreti				
- 20 DV Konteynır	375 USD	375 USD	375 USD	375 USD
- 40 DV-HC Konteynır	450 USD	450 USD	450 USD	450 USD
Son Taşıma Yeri				
- Odesa-Kiev				
• 20 DV Konteynır	680 USD	680 USD	680 USD	680 USD
• 40 DV-HC Konteynır	650 USD	650 USD	650 USD	650 USD
- Odesa-Dnipro				
• 20 DV Konteynır	700 USD	700 USD	700 USD	700 USD
• 40 DV-HC Konteynır	680 USD	680 USD	680 USD	680 USD
- Odesa-Lviv				
• 20 DV Konteynır	1050 USD	1050 USD	1050 USD	1050 USD
• 40 DV-HC Konteynır	1100 USD	1100 USD	1100 USD	1100 USD

5.4. Ukrayna'nın Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörüne Yönelik İthalat Düzenlemeleri

Bu bölümde, Ukrayna medikal cihaz pazarına ürün sunmak isteyen ihracatçılarımızın, pazara giriş sürecinde karşı karşıya kalacakları regülasyonlar açıklanacaktır.

Tıbbi cihazların piyasaya arzında, arza konu medikal ürünün, öncelikli olarak hangi mevzuat kapsamında değerlendirildiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Mevzuatın belirlenmesinin akabinde ürünün risk sınıfı tespit edilmelidir. Risk sınıfı tespit edilen ürünün ilgili mevzuat kapsamında ifade edilen gereksinimleri sağlayıp sağlamadığı incelenmeli; ayrıca üretim sürecinde uygulanan Kalite Yönetim Sisteminin ilgili mevzuata uygunluğuna bakılmalıdır. Raporun ithalat düzenlemeleri bölümü, tıbbi cihazların piyasaya arzı için belirlenen akışa uygun olarak hazırlanmıştır.

Ukrayna'nın sağlık sekt6r6n6 d6zenleyen reg6lasyonlarda, Avrupa Birliği direktiflerine uyum çerçevesinde 6nemli değişiklikler olmuştur. Bu sebeple ilk olarak, yasal d6zenlemelerde gerçekleşmiş olan değişiklikler, konunun b6t6n6n6n anlaşılabilmesi açısından kısaca ifade edilmiştir. İkinci olarak, ihracatçılarımızın pazara sunmak istedikleri 6r6nlerinin hangi mevzuat kapsamında değerlendirileceğinin tespit edilebilmesi adına, tıbbi cihazlar ile ilgili mevzuatlar açıklanmıştır. 66nc6 olarak, 6r6n kaydı işlemleri s6reci, kayıt 6ncesi işlemler ve kayıt s6reci olmak 6zere iki b6l6me ayrılmıştır.

Kayıt 6ncesi işlemler b6l6m6nde, 6r6nlerin risk sınıflandırmasına g6re hangi kayıt prosed6r6ne tabi olacağı ifade edilmiş, temsilci atanması, uygunluk değerlendirme kuruluşunun seçimi, etiket ve kullanım kılavuzu gereksinimi ve teknik başvuru dosyasının nasıl hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Kayıt s6reci b6l6m6nde, medikal cihaz piyasasına giriş için belirlenmiş kayıt prosed6rleri olan 6z Beyan Y6ntemi, 6r6n Serisinin Sertifikasyonu, Tam 6r6n Denetimi ve CE Sertifikasının Tanınması prosed6r6 açıklanmıştır.

5.4.1. Yasal D6zenlemeler

Ukrayna'da tıbbi cihazların dolaşıma sokulması ve kullanımı ile ilgili işlemler, Ukrayna Devlet Tedavi Amaçlı Maddeler ve İlaçlar Kontrol Merkezi (State Service of Ukraine on Medicines and Drugs Control, SMDC) tarafından d6zenlenmektedir. İdarenin faaliyetleri, Ukrayna Bakanlar Kurulu tarafından Ukrayna Sağlık Bakanı aracılığıyla y6netilmekte ve koordine edilmektedir. SMDC; ilaçlar, tıbbi cihaz ve 6r6nler ile narkotik ilaçların, kalite kontrol6 ve g6venliği alanındaki devlet politikasının uygulanmasını sağlamak için oluşturulmuştur.

2014 yılında, Ukrayna ile Avrupa Birliği arasında, '*Ukrayna-Avrupa Birliği Ortaklık Anlaşması*' g6r6şmeleri başlamış; anlaşma, 2016 yılında imzalanmış ve bu tarihten itibaren de kısmen y6r6rl6đe girmiştir. Anlaşma ile Ukrayna'nın AB i pazarına kademeli olarak entegrasyonunu sağlayacak koşulların oluşturulması amaçlanmıştır

Anlaşmayla, teknik d6zenlemeler, standartlar, metroloji, piyasa g6zetimi, akreditasyon ve uygunluk değerlendirme prosed6rleri alanlarında işbirliğinin sağlanması ve b6ylece, mevcut pazarlara erişimin kolaylaştırılması hedeflenmiştir. Ayrıca Ukrayna, AB teknik d6zenlemeleri ile AB standardizasyonu, metroloji, akreditasyon, uygunluk değerlendirme prosed6rleri ve piyasa g6zetimi sistemine uyumun kademeli olarak sağlanması için gerekli 6nlemleri alacağını

ve ilgili AB Karar ve Düzenlemelerinde belirtilen ilke ve uygulamalara uyacağını taahhüt etmiştir.

Avrupa Birliği entegrasyonu çerçevesinde, 1 Temmuz 2015 tarihinden itibaren, tıbbi cihazların Ukrayna pazarında yer alması için uyulması gereken yasal düzenlemelerde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bakanlar Kurulunun 9 Kasım 2004 tarih ve 1497 sayılı kararı ile uygulamaya alınan '*Tıbbi Cihaz ve Ekipmanların Devlet Kaydı*' prosedürü iptal edilmiş, devlet tescili sistemi yerini, '*Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi*'ne bırakmış ve hukuksal metinler, Avrupa Birliği mevzuatına uygun hale getirilmiştir. Tablo 5.2'de, 2 Ekim 2013 tarih ve 753, 754 ve 755 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile medikal cihazlar için yürürlüğe alınan yasal metinler ve Avrupa Birliği mevzuatındaki karşılıkları görülmektedir.

1 Temmuz 2015 tarihinde uygulamaya geçen yasal düzenlemeler, 2 yıllık bir geçiş süreci öngörmüş, bahse konu geçiş sürecinde, süresi dolmamış tescil sertifikalarına ve beyan temelini esas alan ürünlerin piyasaya girişlerine izin verilmiştir. 01 Temmuz 2017 tarihinden itibaren Avrupa Birliği mevzuatına uygun yeni hukuksal uygulamalar haricindeki düzenlemeler geçerliliğini yitirmiştir.

Ukrayna Teknik düzenlemeleri, AB Direktifleri ve ilgili standartlara uyumlu hale getirilmesine rağmen, Avrupa'da, ürünlerinin uygunluğunu kanıtlamış olan üreticiler için bile basitleştirilmiş bir ulusal uygunluk prosedürüne, ilgili hukuksal metinlerde detaylıca yer verilmediği değerlendirilmektedir.

Tablo 5.2. Medikal Cihaz ve Aletler İçin Oluşturulan Yasal Düzenlemeler

Ukrayna’da Medikal Cihazlar İçin Uygulanan Yasal Düzenlemeler	Avrupa Birliği Uygulamasındaki Karşılıkları
<i>Tıbbi Cihazlara İlişkin Teknik Yönetmelik No:753 (Technical Regulation on Medical Devices No:753)</i>	<i>Council Directive 93/42/EEC of 14 June 1993 Concerning Medical Devices*</i>
<i>Vücut Dışında Kullanılan (In Vitro) Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:754 (Technical Regulation on Medical Devices For In Vitro Diagnostic No: 754)</i>	<i>Directive 98/79/EC of the European Parliament and of the Council of 27 October 1998 on in vitro diagnostic medical devices*</i>
<i>Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:755 (Technical Regulation on Active Implantable Medical Devices No: 755)</i>	<i>Council Directive 90/385/EEC of 20 June 1990 on the approximation of the laws of the Member States relating to active implantable medical devices*</i>

* Tabloda görülen medikal cihazlar ile ilgili Avrupa Birliği mevzuatlarının yerine, “Regulation (EU) 2017/745 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2017 on medical devices” ve “Regulation (EU) 2017/746 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2017 on in vitro diagnostic medical devices” düzenlemeleri hazırlanmıştır. (EU) 2017/745 sayılı düzenleme 26 Mayıs 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. (EU) 2017/746 sayılı düzenleme ise 26 Mayıs 2022 tarihinde yürürlüğe girecektir.

5.4.1.1. Tıbbi Cihazlara İlişkin Teknik Yönetmelik No:753

Bu teknik yönetmelik, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazlar (In-Vitro) ve Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar **dışındaki** tıbbi cihazlar ve bunlara ilişkin aksesuarlar için geçerlidir. Bu yönetmelik kapsamında değerlendirilen medikal cihazlar, yönetmeliğin Ek-1’inde yer alan gereklilikleri sağlamalıdır. Aktif cihazlar, invazif cihazlar, geçici invazif cihazlar, kısa ve uzun süreli invazif cihazlar, invazif olmayan cihazlar ve diğer cihazlar, teknik yönetmeliğin Ek-2’sinde belirtilen kriterlere göre I, IIa, IIb ve III olarak sınıflara ayrılmaktadır. Sınıflandırma; düşük riskten (I), yüksek riske (III) doğru belirlenmiştir. Teknik yönetmeliğin Ek3,4,5,6 ve 7’sinde, Kalite Yönetim Sistemi (KYS) ile ilgili gereksinimler ifade edilmiştir. Üreticinin yönetmeliğin ilgili eklerinde belirtilen kalite yönetim sistemi gereksinimlerini sağlaması önemlidir. Ürün kayıt sürecinde, kalite yönetim sisteminin işleyişi kapsamında detaylı incelemeler gerçekleştirilebilmektedir. Ukrayna pazarına girmek isteyen üreticiler, teknik yönetmeliğin bu gereksinimini, genellikle ISO 9001 ve ISO 13485 kalite yönetim sistemi sertifikasını ibraz ederek tamamlamaktadır. Ukrayna pazarına sunulmak istenen medikal

ürünlerin, hangi yönetmelik hükümlerine tabi olduğuna bakılmaksızın bu Yönetmelikte ifade edilen KYS şartlarını karşılamaları gerekmektedir. İleride detayları açıklanacak kayıt yöntemleri arasında yer alan öz beyan yönteminde, kalite yönetim sertifikası başvuru için gerekli bir ön koşul olarak görülmesi de, pazar sonrası denetimler için söz konusu sertifikanın alınmasının önemli olduğu görülmektedir. Yukarıda belirtilen kalite yönetim sistemi haricinde başkaca sistemler uygulayan üreticilerin başvurularının değerlendirilmesi sürecinde mevcut kalite sisteminde değişiklikler yapılarak mevcut mevzuata uygunluğun sağlanması istenmektedir.

5.4.1.2. Vücut Dışında Kullanılan (In Vitro) Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:754

Bu teknik yönetmelik, vücut dışında kullanılan tanı amaçlı tıbbi cihazlar ve yardımcıları için geçerlidir. Bu cihazlar; insan vücudundan alınan numunelerin in-vitro incelenmesi için tasarlanan reaktif, reaktif ürünü, kit, araç-gereç veya sistem olan bütün tıbbi cihazlar, vücuttan alınan örneklerin konulması ve muhafaza edilmesi amacıyla kullanılan vakumlu veya vakumlu olmayan numune kapları, kalibrasyon ve kontrol materyalleri, kişisel test cihazları ve performans değerlendirme cihazları olarak ifade edilmektedir. Bahse konu cihazlar, amaçlandığı şekilde kullanıldığında, klinik durum veya güvenlik için doğrudan veya dolaylı olarak risk oluşturmayacak şekilde üretilmesi için yönetmeliğin Ek-1’inde ifade edilen temel gereksinimleri sağlamalıdır. Yönetmeliğin Ek-2’sinde, risk düzeyi yüksek in-vitro cihazlar A ve B olarak iki liste olarak belirtilmiştir. Yönetmelik kapsamındaki tıbbi cihazlar, A ve B listesinde yer alan cihazlar ve diğer cihazlar olarak sınıflandırılmıştır.

5.4.1.3. Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Teknik Yönetmeliği No:755

Bu teknik yönetmelik, vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlar için geçerlidir. Aktif cihazlar, yer çekiminin ya da insan vücudunun doğal olarak oluşturduğu enerji haricinde herhangi bir elektrik enerjisi veya güç kaynağıyla çalışan tıbbi cihazları; vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlar ise, tamamı veya bir kısmı, tıbbi veya cerrahi bir müdahale ile insan vücuduna ya da doğal bir vücut girişine veya boşluğuna yerleştirilen ve yerleştirildiği yerde kalması gereken tıbbi cihazları ifade etmektedir. Bahse konu cihazlar, amaçlanan kullanımlara uygun, klinik durum veya güvenlik açısından risk oluşturmayacak şekilde tasarlanmalı ve üretilmelidir. Bu sebeple, yönetmeliğin Ek-1’inde ifade edilen temel gereksinimleri sağlamalıdır.

5.4.2. Kayıt Öncesi İşlemler

5.4.2.1. Ürünlerin Sınıflandırması

Teknik Yönetmeliklere uygunluğun değerlendirilmesi, ilgili cihazın sınıfına/kategorisine bağlı olarak çeşitli şekillerde gerçekleştirilmektedir. Tıbbi cihazın sınıfı, bir yetkilendirilmiş kuruluşun onay sürecine dâhil edilmesinin gerekli olup olmadığını da belirlemektedir. Medikal cihaz ve aletlerin kayıt sürecinde hangi kapsamda değerlendirileceği, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.3. Medikal Ürün Sınıflandırması

Sıra No	Medikal Cihaz Sınıfı	Kayıt Prosedürü	Kayıt Prosedürü Seçenekleri
1	I. sınıfta yer alan medikal cihazlar ile vücut dışında kullanılan tıbbi cihazların diğer grubu olarak tanımlanan ürünler	Öz Beyan Yöntemi	1. Öz Beyan Yöntemi
2	Kendini kontrol edebilen özellikli Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazlar	Öz Beyan + Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi	1. Tasarım incelenmesi aşamasında ulusal uygunluk değerlendirmesi yöntemi, sonraki aşamalarda ise öz beyan yöntemi
3	I. sınıfta yer alan ölçüm amaçlı cihazlar, IIa, IIb ve III. sınıflarda bulunan steril olmayan tıbbi cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların B listesinde yer alan cihazlar ve Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların kendi kendini kontrol edebilen özellikte olanları	Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi	1. Tam Ürün Denetimi 2. Ürün Serisinin Sertifikasyonu 3. CE Sertifikasyonu Tanınması Prosedürü
4	Hangi grupta olduğuna bakılmaksızın steril cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların A listesinde yer alan cihazlar ve Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar	Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi	1. Tam Ürün Denetimi 2. CE Sertifikasyonu Tanınması Prosedürü

En düşük riskli ürünler için öz beyan yeterli olmaktadır. Diğer tıbbi cihazlar için ise üç yöntem bulunmaktadır. Birinci yöntemde (tam ürün denetimi), evrak incelemesi ve yerinde inceleme gerçekleştirilerek, olumlu görülen başvurulara, 5 yıl geçerliliği olan Uygunluk Değerlendirme Sertifikası verilmektedir. İkinci yöntemde (ürün serisinin sertifikasyonu), piyasaya sunulmak istenen medikal ürün, uygunluk açısından parti bazında değerlendirilmekte ve olumlu görülen başvurular için değerlendirmenin yapıldığı ürün grubu/partisi için geçerli

olan sertifika verilmektedir. Üçüncü ve son yöntemde ise, piyasaya sunulmak istenen ürün CE sertifikasına sahip ise CE sertifikasının tanınması yoluyla Uygunluk Değerlendirme Sertifikasının alınması mümkün olmaktadır.

5.4.2.2. Temsilci Atanması

Ukrayna medikal cihaz pazarına ürününü sunmak isteyen yabancı menşeli şirketler ve üreticiler, Ukrayna’da yerleşik bir şahıs veya tüzel kişiyi, kayıt işlemleri yürütmesi amacıyla noter onaylı bir vekâletname ile temsilci olarak atamalıdır. Tarafların hakları ve sorumluluklarının net bir şekilde anlaşılması için, vekâletname işleminin bir sözleşmeyle birlikte düzenlenmesi tavsiye edilmektedir. Yetkili temsilcinin adı ve adresi, her bir tıbbi cihazın etiketinde veya talimatlarında belirtilmelidir. Raporun Ek-9’unda, Kiev Ticaret Müşavirliği’nce hazırlanmış Ukrayna’da faaliyette bulunan bazı danışmanlık firmalarının bilgileri verilmiştir.

Yetkili temsilci, Ukrayna pazarı (uygunluk değerlendirme kuruluşları, piyasa gözetim otoriteleri, kanun uygulayıcılar ve diğer otoriteler tarafından atanan distribütörler ve tüketiciler) ile yerleşik olmayan yabancı menşeli şirketler ve üreticiler arasında bir bağlantı görevi görmektedir; Ukrayna’da dolaşımda olan tıbbi cihazların kalite ve güvenliği konusunda birincil derecede sorumluluk taşımaktadır. Yetkili temsilcinin, sertifika ve uygunluk beyanı, teknik dosya, etiketleme, talimatlar ve diğer belgeleri saklaması gerekmektedir. Mevzuat, bir tıbbi cihaz için satıcının yalnızca bir yetkili temsilci atayabileceğini ifade etmekte, ancak satıcının farklı tıbbi cihazlar için farklı temsilciler atamasını kısıtlamamaktadır.

5.4.2.3. Medikal Cihazlar için Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Seçimi

Tıbbi cihazların uygunluğunu değerlendirmek için yapılan çalışmalar, steril olmayan ve ölçüm fonksiyonu olmayan I sınıfı ürünler ile in-vitro tanı için "diğerleri" tıbbi cihaz grubu olarak tanımlanan ürünler **hariç**, belirlenen uygunluk değerlendirme kuruluşları tarafından gerçekleştirilmektedir. Uygunluk değerlendirme kuruluşları kamu teşebbüsü veya özel bir tüzel kişilik olabilmektedir. Kuruluşlar, ISO/IEC 17021, ISO/IEC 17025 ve ISO/IEC 17065'e uygunluk açısından Ukrayna Ulusal Akreditasyon Ajansı (National Agency for Accreditation of Ukraine) tarafından akredite edilmektedir. Uygunluk değerlendirme kuruluşlarının sayısı değişebilmektedir. Zaman içerisinde yeni kuruluşlar gerekli akreditasyonları sağlarken, diğerleri statüsünü kaybedebilmektedir. Belirlenmiş uygunluk değerlendirme kuruluşlarının

listesi, Ukrayna Ekonomik Kalkınma, Ticaret ve Tarım Bakanlığı (Ministry of Economic Development Trade and Agriculture of Ukraine) tarafından yayınlanmaktadır. 23.02.2021 tarihi itibarıyla uygunluk değerlendirme kuruluşlarının listesi Ek-10'da sunulmaktadır.

Uygunluk değerlendirme kuruluşu, üretici veya yetkili temsilcisi tarafından seçilmektedir. Uygunluk değerlendirme kuruluşunun kimlik numarası, tıbbi cihazın etiketine yapıştırılmaktadır. Bir ürün için yalnızca bir uygunluk değerlendirme şirketine dosya sunulabilmekte, aynı cihaz için başka bir uygunluk değerlendirme şirketine başvuru yapılamamaktadır. Aynı firma, farklı bir medikal cihazı için, diğer bir uygunluk değerlendirme firmasına başvuru yapabilmektedir. Bir cihaz için yalnızca bir uygunluk değerlendirme kuruluşu ile çalışmak zorunda olunması ve söz konusu firmanın kimlik numarasının medikal cihazın üzerine yapıştırılması sebebiyle, uygunluk değerlendirme kuruluşunun seçimi, büyük önem taşımaktadır. Uygunluk değerlendirme kuruluşları, Ukrayna Ulusal Akreditasyon Ajansı tarafından akreditasyon şartlarına uyumlu olunması noktasında incelenmektedir. Medikal cihazın üzerinde numarası bulunan uygunluk değerlendirme kuruluşunun lisansının iptal edilmesi, ithalat sürecinde aksamalara sebep olabileceğinden uzun zamandır faaliyette bulunan, tamamlanan iş sayısı yüksek ve referansları olumlu olan uygunluk değerlendirme kuruluşları ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

5.4.2.4. Etiket ve Kullanım Kılavuzu

Ukrayna pazarında piyasaya sürülecek tıbbi cihazlar için etiketleme ve kullanım talimatları (kullanım kılavuzu) hususlarında, ulusal kurallara uyulması gerekmektedir. Tıbbi cihazların etiketlenmesine yönelik tüm gereklilikleri tanımlayacak birleşik bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Etiketleme gereksinimleri belirleyen bazı kanun ve standartlar bulunmaktadır. Bunlar; 'Tüketici Haklarının Korunması' hakkında kanun, 'Gıda Dışı Ürünlerin Genel Güvenliği' hakkında kanun, "Devlet Dil Politikası İlkeleri' hakkında kanun, 'Tıbbi Cihazların Devlet Tescili Prosedürünün Onaylanması' hakkında 1497 sayılı Kararname, Ukrayna Devlet Standardı (SSU) EN 980:2007 "Tıbbi cihazların etiketlenmesi için grafik semboller" standardıdır.

Etiketlemenin zorunlu unsurları, tıbbi cihazın adı veya kimlik verileri, paketin içeriği veya ürün açıklaması, üreticinin Ukrayna'daki yetkili temsilcisinin adı ve adresi, üreticinin adı ve adresi, menşei, seri veya parti numarası, son kullanma tarihi ve diğer özel bilgilerdir. Ürün kayıt veya onay işlemleri olumlu şekilde tamamlanan medikal cihazların etiketine, teknik gereksinimlere

uygunluğu ifade eden işaret yapıştırılmaktadır. Uygunluk değerlendirme kuruluğu, kayıt prosedürünün yürütülmesinde yer alıyorsa, kuruluğuun kimlik numarası, uygunluk işaretinin yanına yerleştirilmelidir. Ulusal standart DSTU EN 980:2007 ‘Tıbbi Cihazların Etiketlenmesinde Kullanım İçin Grafik Semboller’in, Ukrayna pazarına ürün sunmak isteyen üreticiler tarafından kullanılması tavsiye edilmektedir. Kullanma kılavuzlarında Ukraynaca mutlaka bulunmalıdır. Diğer dillerin eklenmesi mümkündür. Ukrayna’da, tıbbi cihazların ithal edilmesine, pazarlanmasına ve kullanımına, ancak kayıt süreci gerçekleştirildikten sonra izin verilmektedir. Bu sebeple, gümrükleme sırasında ürünün uygun şekilde tescil edilip edilmediği, tescil belgesi ile etiketteki ve beraberindeki belgelerdeki veriler karşılaştırılarak kontrol edilmektedir.

5.4.2.5. Teknik Başvuru Dosyasının Hazırlanması

Medikal cihazların, çok farklı amaçlar için kullanılıp, çok geniş bir ürün yelpazesine sahip olması nedeniyle, Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi süreci için standart bir başvuru dosyası formu (teknik dokümantasyon) belirlenmemiştir. Teknik dokümantasyon içeriği, ürünün çeşidine, üretim, kurulum, alıştırma ve servis bakımı sırasındaki risklere ve ayrıca ürünün piyasadaki varlığının süresine bağlı olarak değişmektedir. Ürün kaydı aşamasında, Ukrayna medikal cihaz pazarına sunulmaya konu medikal cihazın, ilgili teknik yönetmelik hükümlerine uygun olduğu beyan edilmektedir. Bu sebeple, ürününü hangi teknik yönetmeliğe tabi olduğu belirlendikten sonra, teknik yönetmelik ve eklerinde ifade edilen gereksinimlerin yerine getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Genel olarak teknik dosya, aşağıda yer alan belge ve bilgileri içermektedir:

- Yetkili temsilci atamak için düzenlenen vekâletnamenin örneği;
- Üreticinin kalite güvence belgeleri ve uygulama kitapçıkları;
- Eğer mevcutsa, ISO 9001 ve ISO 13485 Kalite Yönetim Sistemlerinin onaylı sertifikaları;
- İlgili teknik düzenlemenin Ek-1’inde ifade edilen temel gereksinimlere uygunluğu ifade eden kontrol listesi;
- Ukrayna pazarı için uygunluk beyanı taslağı;
- Üretim aşamalarındaki risk analizlerinin sonuçları;
- Sterilizasyon yöntemlerinin açıklaması ve doğrulama raporu (steril ürünler için);
- Ürünlerin son kullanma tarihi;

- Klinik test sonuçları;
- Ukrayna pazarı için hazırlanmış taslak etiketleme ve kullanım kılavuzu;
- Planlanan modifikasyonlar dâhil olmak üzere tıbbi cihazın genel açıklaması ve kullanım amacı;
- Gerekli parametreleri sağlamak ve beklenen performansı elde etmek için kullanılan teknolojilerin ve üretim sürecinin açıklaması;
- Tasarım çizimleri, üretim yöntemleri hakkında bilgiler, bileşenlerin şemaları, alt montaj şemaları, üretim zinciri hakkında bilgiler ve bunların anlaşılması için gerekli açıklamalar;
- Teknik gereksinimlerin tanımları ve bu gereksinimleri karşılamak için tıbbi cihaz tasarımı ve geliştirilmesi sırasında üretici tarafından verilen kararlar;
- Tamamen veya kısmen uygulanan standartlar hakkında bilgiler;
- Malzemelerin ve üretim süreçlerinin özellikleri;
- Süreç içi kontrol yöntemleri hakkında açıklamalar.

Teknik dosyada yer alması gereken dokümanlar incelendiğinde, genel anlamda kullanılan teknoloji ve üretim yöntemleri ile ürün çizimlerinin sunulmasının gerektiği anlaşılmaktadır. Ticari sır niteliğinde olabileceği değerlendirilen bu bilgilerin dosyaya eklenmesi aşamasında, gizli ve açık bilgiler olarak başvuru dosyanın iki bölümde hazırlanması tavsiye edilmektedir. Gizliliğin önemli olduğu belgeler, gizlilik sözleşmesi çerçevesinde ilgili kuruluş ve denetçilere sunulabilmektedir.

5.4.3. Kayıt Süreci

5.4.3.1. Öz Beyan Prosedürü

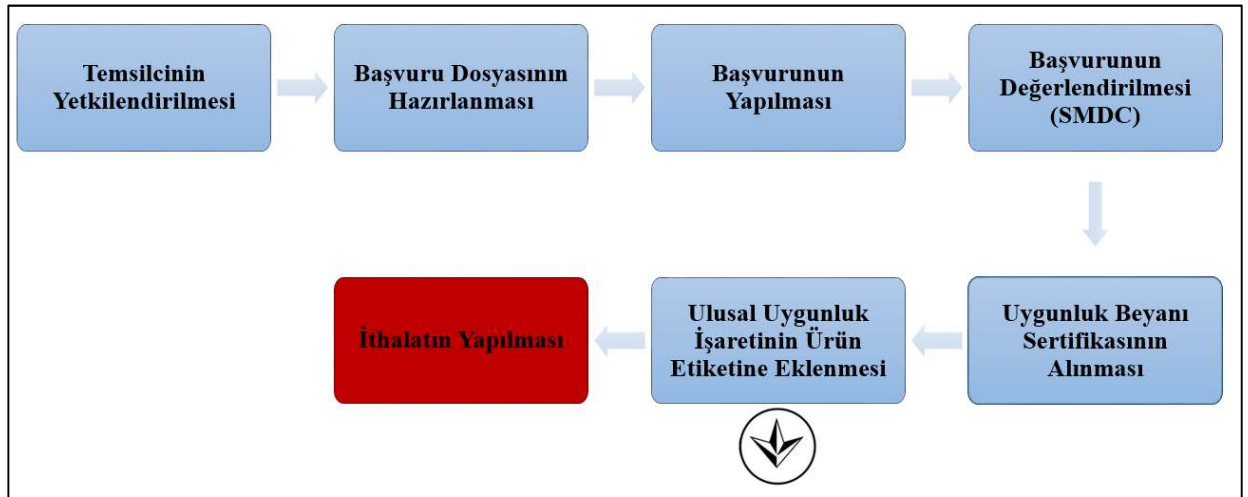
Öz Beyan Prosedürü, I. sınıfta yer alan medikal cihazlar ile vücut dışında kullanılan tıbbi cihazların diğer grubu olarak tanımlanan ürünler, yani en güvenilir ürünler için uygulanmaktadır.

Bu prosedür, satıcının veya yetkili temsilcisinin, ürün kayıt sürecine, uygunluk değerlendirme kuruluşunu dahil etmeden, uygunluk değerlendirmesi için gerekli tüm eylemleri bağımsız olarak gerçekleştireceği bir yöntemdir. Tıbbi cihazların teknik düzenleme gerekliliklerine uygunluğunu kontrol etmek ve kanıtlamak için Teknik Yönetmeliklerin Ek-1'inde belirtilmiş temel gereksinimlere uyulmalıdır. Başvuru işlemleri için öncelikle ürün kayıt

işlemleri sürecini yönetecek temsilci, noter üzerinden verilen vekâletname ile atanmalıdır. Temsilci ile beraber, ürünün teknik özelliklerini belirten açıklamaların, ulusal gereksinimlere uygun ürün etiketinin ve kullanım kılavuzunun yer aldığı başvuru dosyasının hazırlanması gerekmektedir. Başvuru dosyasına, uygunluk beyanı imzalanarak eklenmelidir. Akabinde kayıt işlemleri sürecini yöneten temsilcinin bilgileri ile birlikte cihaz listesi, Ukrayna Devlet Tedavi Amaçlı Maddeler ve İlaçlar Kontrol Merkezi'ne (State Service of Ukraine on Medicines and Drugs Control, SMDC) bildirilerek kayıt olunmalıdır. Yetkili idare tarafından yapılan incelemenin akabinde 5 yıl geçerliliği olan uygunluk beyanı sertifikası alınmaktadır. Akabinde ulusal medikal cihaz işareti etikete eklenerek ürün piyasaya sunulabilmektedir. Süreç yaklaşık 2-4 hafta arasında sürmektedir. Ulusal Uygunluk değerlendirmesi süreci maliyetinin, yaklaşık 800 Euro düzeyinde olduğu ifade edilmektedir.

Kendi kendine kontrol amaçlı in vitro tanı amaçlı tıbbi cihazların tasarım incelemesi (örneğin, gebelik testleri), sunulan başvuru dosyası temelinde belirlenen uygunluk değerlendirme kuruluşu tarafından yapılır. Yürütülen çalışmalarda yetersiz veri olması durumunda, uygunluk değerlendirme kuruluşu akredite laboratuvarlarda ek çalışmalar yapma hakkına bulunmaktadır. Satıcı veya yetkili temsilci, tasarım inceleme sertifikasını aldıktan sonra, "öz beyan" prosedürünü gerçekleştirerek, Ukrayna İlaç ve İlaç Kontrol İdaresi'ne kayıt sürecini gerçekleştirip piyasaya ürünlerini sunabilmektedir.

Tablo 5.4. Öz Beyan Prosedürü Süreci

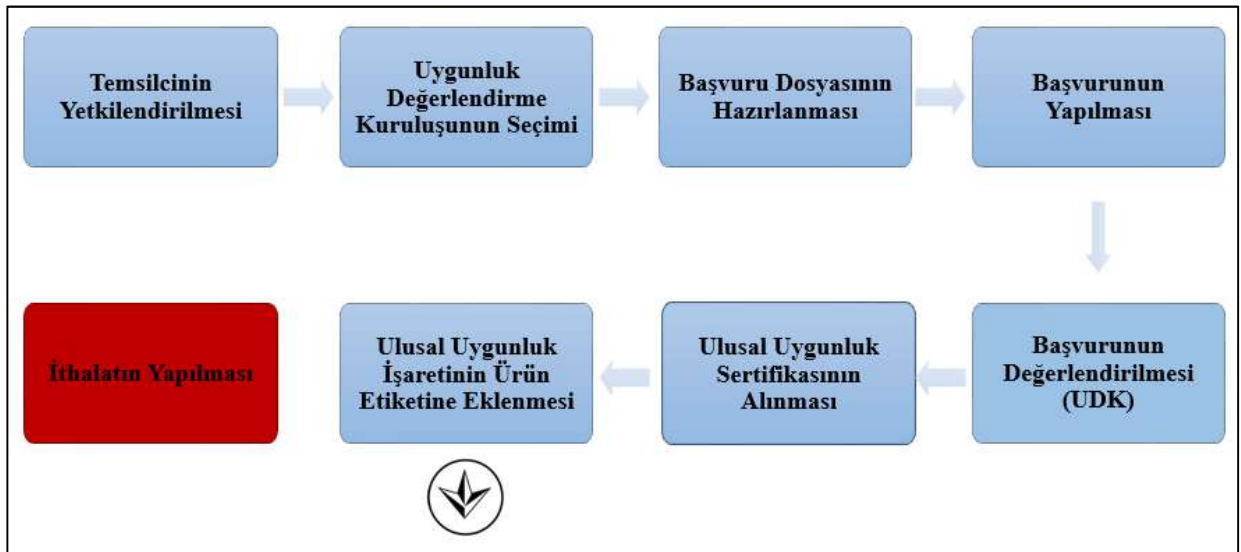

5.4.3.2. Ürün Serisinin Sertifikasyonu

I. sınıfta yer alan ölçüm amaçlı cihazlar, IIa, IIb ve III. sınıflarda bulunan steril olmayan tıbbi cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların B listesinde yer alan cihazlar ve Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların kendi kendini kontrol edebilen özellikte olanları, parti bazlı sevkiyatların sertifikalandırılması yöntemiyle kayıt altına alınabilmektedir. Nadir ithal edilen cihazlar ve fabrika yerinde denetimini tercih etmeyen üreticilere uygun bir kayıt yöntemidir.

Yine öncelikle kayıt işlemlerini yürütmesi için Ukrayna’da yerleşik bir şahıs veya tüzel kişi, noter onaylı bir vekâletname ile temsilci olarak atamalıdır. Akabinde uygun değerlendirme kuruluşunun seçimi yapılmalıdır. Yasal temsilci ile birlikte detayları ‘4.6.3.2.4. *Teknik Başvuru Dosyasının Hazırlanması*’ bölümünde ifade edilen başvuru dosyası hazırlanmalı ve uygunluk değerlendirme kuruluşuna ibraz edilmelidir. Kuruluş, başvuru evraklarını inceleyerek, gerekli görmesi halinde örnek ürünleri teste tabi tutabilmektedir. Değerlendirmenin akabinde, ithal edilmeye konu ürün serisinin teknik yönetmeliklere uygun olduğuna dair uygunluk sertifikası düzenlenmektedir. Üretici firma, uygunluk beyanını imzalamalıdır. Uygunluk işareti ve değerlendirme kuruluşunun kimlik numarası cihaz üzerine yapıştırılarak, ürün ithalatı gerçekleştirilmektedir. Onay süreci, yaklaşık 1-2 ay arasında sürmektedir. Parti Bazlı Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi süreci maliyetinin ise yaklaşık 3.000 ile 3.500 Euro arasında olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 5.5. Ürün Serisinin Sertifikasyonu Süreci

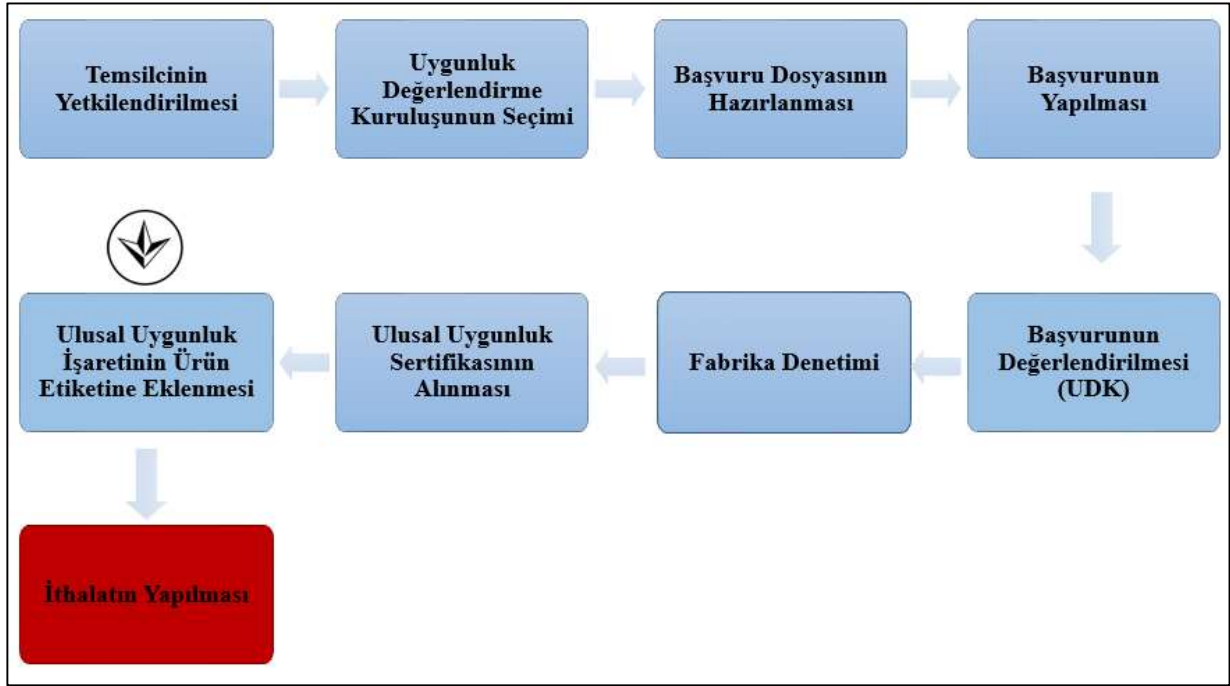
5.4.3.3. Tam Ürün Denetimi (Kalite Yönetim Sisteminin Değerlendirilmesi)

I. sınıfta yer alan ölçüm amaçlı cihazlar, IIa, IIb ve III. sınıflarda bulunan steril olmayan tıbbi cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların B listesinde yer alan cihazlar ve Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların kendi kendini kontrol edebilen özellikte olanları, ‘4.6.3.3.2. Ürün Serisinin Sertifikasyonu’ bölümünde ifade edildiği gibi parti bazlı sevkiyatların sertifikalandırılması yöntemiyle ithal edilebilmelerinin yanı sıra, tam ürün denetimi yöntemi ile de kayıt altına alınarak ithal edilebilmektedir. Ancak, hangi grupta olduğuna bakılmaksızın steril cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazların A listesinde yer alan cihazlar ve Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar, sadece tam ürün denetimi veya CE sertifikasının tanınması yöntemlerinden birine göre kayıt olabilmektedir.

Tam ürün denetimi prosedürü, parti bazlı kayıt sürecine göre daha uzun ve maliyetli olmaktadır. Ancak, Ukrayna pazarına sürekli olarak ürün sunulması hedeflenmişse, 5 yıl geçerliliği olan sertifikanın kullanılması, uzun dönemde maliyet avantajı sağlamaktadır.

Bu kayıt prosedüründe de öncelikle kayıt işlemlerini yürütmesi için Ukrayna’da yerleşik bir şahıs veya tüzel kişi, noter onaylı bir vekâletname ile temsilci olarak atamalıdır. Akabinde uygun değerlendirme kuruluşunun seçimi yapılmalıdır. Yasal temsilci ile birlikte detayları ‘4.6.3.2.4. Teknik Başvuru Dosyasının Hazırlanması’ bölümünde açıklanan başvuru dosyası hazırlanmalıdır. Başvuru evraklarının seçilen uygunluk değerlendirme kuruluşuna ibraz edilmesinden sonra, söz konusu kuruluşun inceleme/değerlendirme süreci başlamaktadır. Kuruluş, başvuru dokümanlarını incelemesinin yanı sıra, firmanın üretim yerinde de inceleme yapmaktadır. Evrak ve üretim yeri incelemesinin akabinde inceleme ile ilgili rapor hazırlanarak sertifikanın düzenlenmesi aşamasına geçilmektedir. Bu aşamada, uygunluk beyanı satıcı tarafından imzalanarak, uygunluk işareti ve değerlendirme kuruluşunun kimlik numarası cihaz üzerine yapıştırılmaktadır. Akabinde ithalat gerçekleştirilebilmektedir. Onay süreci, yaklaşık 2-4 ay arasında sürmektedir. Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi süreci maliyetinin ise yaklaşık 5.000 ile 6.000 Euro arasında olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 5.6. Tam Ürün Denetimi Süreci

5.4.3.4. CE Sertifikasının Tanınması

5.4.3.4.1. Hukuki Düzenlemeler

Ukrayna'nın "Teknik Düzenlemeler ve Uygunluk Değerlendirmesine İlişkin Tanıma Yasası", tıbbi cihazlara ilişkin Teknik Yönetmeliğin zorunlu hale gelmesinin ardından 10 Şubat 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kanunun '*Uygunluk Değerlendirme Sonuçlarının Tanınması*' olarak adlandırılan VIII. Bölümünde, tanıma olasılığı ve kısmi tanımaya ilişkin hususlar belirlenmiştir. Kanunun 45. Maddenin ilk kısmı, Ukrayna'da ve referans ülkedeki teknik düzenleme sistemlerine ilişkin genel gereklilikleri açıklamaktadır:

Başka bir ülkede gerçekleştirilen teknik düzenlemelerin gerekliliklerine uygunluk değerlendirmesinin '**olumlu**' sonuçları; o ülkede gerçekleştirilen uygunluk değerlendirme prosedürleri (Ukrayna prosedürlerinden farklı olsalar bile), Ukrayna uygunluk değerlendirme prosedürleri ile aynı veya daha yüksek düzeyde ise Ukrayna tarafından tanınıp, kabul edilebileceği ifade edilmektedir. Tanıma prosedüründe, referans ülkedeki ürün gereksinimleri Ukrayna'dakine benzer veya daha yüksek olması koşulu önem arz etmektedir.

45. Maddenin ikinci bölümü, Ukrayna ile başka bir devlet arasında karşılıklı ortak bir anlaşma imzalanması yolu ile uygunluk belgelerinin devletlerarası düzeyde koşulsuz olarak tanınması olasılığını açıklamaktadır. **Gelinen aşamada, uygunluk değerlendirme**

sonuçlarının (sertifikalar ve beyanlar, deneme protokolleri vb.) karşılıklı olarak tanınması noktasında, Ukrayna ile başka bir ülke arasında henüz bir anlaşma yapılmadığı anlaşılmaktadır.

45. maddenin üçüncü bölümü, uygunluk değerlendirmesinin sonuçlarının koşullu ve kısmi olarak tanınması olasılığını açıklamaktadır. Uygunluk değerlendirme kuruluşları, uygunluk değerlendirme sonuçlarını (test protokolleri, uygunluk belgeleri, vb.) yabancı akredite uygunluk değerlendirme kuruluşları ile imzalanan tanıma ilişkin anlaşmalara dayanarak bu kuruluşlar tarafından yürütülen teknik düzenleme gerekliliklerine göre tanıma ve kabul etme hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılabilmesi için bazı koşullar gerekmektedir.

- Hem Ukrayna'daki hem de başka bir ülkedeki uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite eden ulusal akreditasyon kuruluşlarının, uluslararası veya bölgesel bir akreditasyon kuruluşunun üyeleri olması ve/veya bu kuruluşla ilgili uygunluk değerlendirme faaliyetleri türlerine ilişkin karşılıklı bir tanıma anlaşması yapmış olmaları gerekmektedir. Ukrayna Ulusal Akreditasyon Kurumu (NAAU), Avrupa Akreditasyon işbirliğinin (EA) ortak üyesidir.
- Uygunluk değerlendirme sonuçlarını yayınlayan bir yabancı uygunluk değerlendirme kuruluşunun (onaylanmış kuruluş), AB'deki ilgili prosedürler (Direktifler) için akreditasyona sahip olması gerekmektedir. Onaylanmış kuruluşların kaydı, AB Komisyonu'nun web sitesinde yer alan Nando (Yeni Yaklaşım Onaylanmış ve Belirlenmiş Kuruluşlar) sisteminde sunulmaktadır.

Tanıma prosedürünün temeli, Avrupa'nın onaylanmış kuruluşları tarafından verilen AB uygunluk sertifikasıdır. Ukrayna uygunluk değerlendirme kuruluşları, AB uygunluk sertifikasının bir kopyasını başvurularda referans olarak almaktadır. Ukrayna uygunluk değerlendirme kuruluşları, ilgili Teknik Yönetmelikte açıklanan uygunluk değerlendirme prosedürünü veya bu prosedürün bir bölümünü, AB uygunluk sertifikası olsa bile uygulayabilmektedir.

Kanunun 45. Maddesinden da anlaşılacağı üzere, uygunluk değerlendirme çalışmasının bir kısmının ulusal uygunluk değerlendirme kuruluşu tarafından yapılacağı ve diğer kısmının ise AB uygunluk sertifikası kapsamında tanınabileceği anlaşılmaktadır.

Tıbbi cihazların ulusal uygunluğu kapsamında CE sertifikalarının kısmen tanınması prosedürü, Ukrayna'da dört yıldan fazla bir süredir hukuki düzenlemeler ile gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Ancak; söz konusu düzenlemelerin ülkemiz açısından otomatik olarak kabul

görmeyebileceği ve Ukrayna resmi makamlarınca teknik düzenlemelere uygunluk kontrolünün yapılabileceği dikkate alınmalıdır.

5.4.3.4.2. CE Sertifikası Yöntemiyle Pazara Giriş

Ukrayna medikal cihaz pazarına bir diğer giriş şekli ise CE sertifikası yöntemidir. Bu yöntemde de ilk önce Ukrayna da yerleşik bir şahıs veya tüzel kişilik vekalatname ile temsilci olarak atanmalıdır. Yasal temsilci ile birlikte detayları '4.6.3.2.4. *Teknik Başvuru Dosyasının Hazırlanması*' bölümünde açıklanan başvuru dosyası hazırlanmalıdır. Başvuru evrakları arasına, CE sertifikası ve sertifikasyon sürecini açıklayan denetim raporu eklenmelidir. Uygunluk değerlendirme kuruluşu belirlenerek, başvuru gerçekleştirilmelidir. Bu noktadan itibaren uygunluk değerlendirme kuruluşunun, CE sertifikasının geçerliliği ile ilgili değerlendirmesi süreci başlamaktadır. CE sertifikasını sağlayan yetkili merci ile iletişime geçilmesi, CE onay süreci hakkında bilgi ve sertifikasının geçerliliğini gösteren onay mektubunun alınarak yetkili uygunluk değerlendirme kuruluşuna sunulması söz konusu olmaktadır. Bu işlem için CE sertifikasını sağlayan kuruluşa bir hizmet bedeli ödemesi yapılması da gerekli olabilmektedir. Akabinde uygunluk değerlendirme şirketi, kalite yönetim sistemi belgeleri ile teknik başvuru dosyasını incelemektedir. Yapılan incelemeler hakkında bir rapor hazırlanmakta ve olumlu değerlendirilen başvurular için üzerinde uygunluk değerlendirme kuruluşunun numarası olan Ulusal Uygunluk Sertifikası hazırlanmaktadır.

Tanıma prosedürü, CE sertifikası düzenleme yetkisi olan onaylanmış kuruluş tarafından verilen uygunluk belgesine dayanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle tanınma ile elde edilen Ukrayna uygunluk belgesinin geçerlilik süresi, tanınan CE belgesinin geçerlilik süresini aşmamaktadır. Ukrayna uygunluk sertifikasının kapsamı, CE sertifikası ile aynı olmalıdır. Bu nedenle, prosedür sırasında tanıma yoluyla CE Belgesi kapsamına girmeyen ürünlerin eklenmesi mümkün değildir. Türkiye’de, Avrupa Birliği’nin 93/42/EEC Direktifi kapsamındaki medikal cihazlar için CE belgesi düzenleyebilen 5 adet kuruluş bulunmaktadır.

Ukrayna uygunluk değerlendirme kuruluşunun uygunluk değerlendirme sertifikasının verilmesinden tamamen sorumlu olduğunu unutulmamalıdır. Buradan, mevcut CE sertifikasının başvuru dosyasını kuvvetlendirici bir etkiye sahip olduğu ve bazı prosedürleri azalttığı anlaşılmalıdır. Ukrayna’nın, uygunluk değerlendirme sonuçlarının karşılıklı olarak tanınması hususunda, Türkiye dahil olmak üzere başka bir ülke ile arasında bir anlaşma olmaması nedeniyle, Ukrayna medikal cihaz pazarına ürün

sunabilmek için tüm ulusal ürün gerekliliklerine tam olarak uyulmasının zorunlu olabileceği göz ardı edilmemelidir.

5.5. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Sektörü Dağıtım Kanalları

Medikal cihazlar ve aletlerin iki temel satış kanalı mevcuttur. Bunlardan birincisi hastaneler ve klinikler, diğeri ise eczaneler ve ortopedi mağazalarıdır. Ukrayna’da, zincir eczane sistemi bulunmaktadır. Aynı ticari isimli eczaneleri, şehrin farklı kesimlerinde görmek mümkündür. Devlet alım garantisi haricindeki ilaçlar, farklı eczanelerde farklı fiyatlardan satılabilmektedir. Eva Beauty & Health ve Watson gibi kozmetik ve sağlık ürünlerinin yer aldığı mağazalarda, bebek biberonu gibi basit medikal ürünler yer almaktadır.

Kamu hastanelerinin medikal cihaz alımlarını, Ukrayna Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu’nun (Medical Procurement of Ukraine) kurduğu Prozorro sistemi üzerinden yapılabilir.

Ukrayna’nın Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu, detayları raporun ‘4.4. Medikal Cihaz ve Aletleri İle İlaç Tedariki’ bölümünde ifade edildiği üzere, ‘ProZorro’ isimli sistem üzerinden açık ihale yoluyla ilaçların ve tıbbi cihazların tedarik edilmesini sağlamaktadır. Sistemde, ilaçların ve tıbbi ürünlerin elektronik kataloglarının yer aldığı online satış mağazası prensiplerinde çalışan bir online market de bulunmaktadır. Bu market, standartlaştırılmış ilaç ve ürünlerin bürokratik yük olmadan tedarikine imkân sağlamaktadır. Büyük miktarlı veya tutarlı alımlarda ve kompleks nitelikli ürünlerin tedarikinde ise sistem üzerinde ihale yoluyla alımlar yapılmaktadır.

Özel hastahanelerin gerek cihaz gerek diğeri tıbbi malzemelerin alımları konusunda uygulandığı somut bir mekanizma bulunmamaktadır. Özel sağlık kuruluşları medikal cihaz firmalarının kendi temsilcileri veya distribütörler üzerinden medikal cihaz ihtiyaçlarını kendi satın alma prosedürlerini uygulayarak gerçekleştirmektedir.

‘Public Health’ isimli fuar, Ukrayna’da medikal cihaz ve eczacılık üzerine düzenlenen en önemli fuardır. Uluslararası ölçekte düzenlenen fuara, 300’ü aşkın üretici ve distribütör katılmaktadır. Fuar (The 29th International Medical Exhibition PUBLIC HEALTH), bu yıl 6-8 Ekim 2021 tarihleri arasında düzenlenecektir. Ayrıca, Ukrayna’da sağlık sektöründe faaliyette bulunan ithalatçıların güncel listesi Bakanlığımız Ukrayna Temsilcilerince hazırlanmış olup; ekte ihracatçılarımızın kullanımına sunulmaktadır (Ek-11).

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Tıbbi cihaz sektörü, sağlık sistemleri ile ilişkisi nedeniyle hayati önemi bulunan, her ülke için en öncelikli ve en önemli sektörlerden biri olmaktadır. Bilim ve teknolojiye paralel olarak, uygun fiyatlı ve görece basit uygulamalar ile başlayan tıbbi cihazların üretimi, hem kullanılan teknikler hem de yararlanılan teknolojiler bakımından çok hızlı ve sürekli bir değişim göstererek daha karmaşık bir hal almıştır. Medikal cihaz ve aletler; bilişim, savunma sanayi, yazılım, elektrik-elektronik ve makine sektörü gibi yüksek teknolojiye dayalı alanlarla iletişim halinde bulunan ve söz konusu alanlardaki teknolojik gelişmelerden yararlanan stratejik bir sektördür. İnsan sağlığı gibi önemli bir alana hizmet etmesi sebebiyle, küresel ölçekte görülebilecek ekonomik ve siyasi krizlerden de görece daha az etkilenmektedir.

Bu doğrultuda, yurtiçi talebin büyük bir kısmını ithalat ile karşılayarak, 2015'ten itibaren her geçen yıl medikal cihaz ithalatını arttıran Ukrayna'nın, medikal cihaz ve aletleri sektörü hakkında detaylı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Covid-19 salgını sebebiyle, Pazar Araştırması çalışmasının yerinde ziyaret ayağı yapılamamakla birlikte, araştırma sürecinde Kiev Ticaret Müşavirliği ve Odesa Ticaret Ataşeliğimiz ile yoğun işbirliği içerisinde çalışılmış, Müşavirliğimiz ve Ataşeliğimizin değerli katkıları alınmıştır.

Pazar araştırması raporunda, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri sektörü ile ilgili öne çıkan hususlar ve değerlendirmeler aşağıda özetlenmiştir:

- 2018 yılı itibarıyla yaklaşık 583 milyon ABD Dolar büyüklüğündeki Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarı³, Orta ve Doğu Avrupa'nın dokuzuncu büyük pazarı konumunda yer almaktadır. 2014 yılında yaklaşık 414 milyon ABD Dolar olan söz konusu pazar, dalgalı bir seyir izleyerek 2018 yılında 583 milyon ABD Dolar büyüklüğe ulaşmıştır. Pazar büyüklüğünün 2019 yılında 625 milyon ABD doları, 2020 yılında ise 662 milyon ABD Doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.
- Son beş yıllık dönem (2014-2019) incelendiğinde, Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazarının dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, yıllık ortalama %8,6'lık bir büyüme gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

³ Fitch Solution'un Medical Devices Report (2021) çalışmasında, Ukrayna medikal cihaz pazarı, 45 adet 6'lı GTİP kodu üzerinden incelemiştir. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazar Araştırması raporunda, medikal cihaz ithalat ve ihracat kalemlerini ifade eden 91 adet 6'lı GTİP kodu kullanılmıştır. Ukrayna medikal cihaz dünya ithalatının, Ukrayna medikal cihaz pazar büyüklüğünden fazla olmasının nedeni, YPA çalışmasında daha geniş ürün grubunun değerlendirmeye alınmasından kaynaklanmaktadır. Fitch Solution'un hazırlamış olduğu raporda kullanılan GTİP kodları Ek-4'te görülmektedir.

- 2021 yılı ile beraber uygulanması beklenen ABD Doları karşısında güçlü yerel para politikası ile birlikte, ağırlıklı olarak ithal ürünlerin yer aldığı pazarın, 2019-2024 yılları arasındaki beş yıllık dönemde de yıllık ortalama % 7 büyümesi beklenmektedir. Bu öngörü çerçevesinde pazarın, 2024 yılında yaklaşık 878 milyon ABD Dolar büyüklüğe ulaşacağı tahmin edilmektedir.
- 2018 yılı itibarıyla pazarın,%30'unu diğer medikal cihaz ve aletler, % 24'ünü radyolojik görüntüleme ürünleri, %18'ini tıbbi sarf malzemeleri, %11'ini hasta cihazları, % 9'unu dış ürünleri ve %8'ini ise ortopedi ve protez ürünleri oluşturmaktadır.
- 2019-2024 yılları arasındaki beş yıllık dönemde beklenen yaklaşık %7'lik büyümenin ürün çeşidi çerçevesinde dağılımının; diğer medikal cihaz ve aletler %8,4, radyolojik görüntüleme ürünleri %5,7, tıbbi sarf malzemeleri %6,6, hasta cihazları %6,9, dış ürünleri %7 ve ortopedi ve protez ürünleri %7,5 şeklinde olması beklenmektedir.
- İthal ürünler pazara hâkim konumdadır. Tıbbi sarf malzemeleri alt sektörü % 95, tanısal görüntüleme cihazları alt sektörü % 85, dişçilik ekipmanları ve ürünleri alt sektörü % 90, ortopedi ve protez ürünleri alt sektörü % 95, hastalar için yardımcı ürünler alt sektörü % 95 ve diğer medikal cihaz ve aletleri sektörü ise % 95 oranında ithal ürünlere bağlıdır.
- Ukrayna, medikal cihaz sektöründe, net ithalatçı konumunda bulunmaktadır. Sektör ithalatı, 2013-2014 yıllarında ülkede görülen siyasi gelişmelerin etkilerinin azalmaya başladığı 2015 yılından günümüze kadar sürekli bir şekilde artış göstermiştir. 2016 yılında 567 milyon ABD doları olan ithalat tutarı, 2020 yılında 1,5 milyar ABD doları⁴ seviyesine yükselmiştir. Türkiye'nin medikal cihaz ihracatının Ukrayna ithalatı içerisindeki payı ise % 0,43'ten (3,1 milyon ABD doları) % 0,65 (9,6 milyon ABD doları) seviyesine ulaşmıştır.
- İkili ticaret verileri değerlendirildiğinde Ukrayna yine net ithalatçı konumda yer almaktadır. Türkiye'nin Ukrayna'ya medikal cihaz ihracatı, 2013 yılında 4,2 milyon ABD doları iken, 2020 yılında 9,6 milyon ABD doları seviyesine ulaşmıştır. Türkiye'nin ithalatı ise, söz konusu dönemler arasında 130 bin ABD dolarından, 2020 yılında 321 bin ABD doları seviyesine çıkmıştır.

⁴ Fitch Solution'un Medical Devices Report (2021) çalışmasında, Ukrayna medikal cihaz pazarı, 45 adet 6'lı GTİP kodu üzerinden incelemiştir. Ukrayna Medikal Cihaz ve Aletleri Pazar Araştırması raporunda, medikal cihaz ithalat ve ihracat kalemlerini ifade eden 91 adet 6'lı GTİP kodu kullanılmıştır. Ukrayna medikal cihaz dünya ithalatının, Ukrayna medikal cihaz pazar büyüklüğünden fazla olmasının nedeni, YPA çalışmasında daha geniş ürün grubunun değerlendirmeye alınmasından kaynaklanmaktadır. Fitch Solution'un hazırlamış olduğu raporda kullanılan GTİP kodları Ek-4'te görülmektedir.

- Toplam ihracatımızın yaklaşık % 65'ini oluşturan önemli medikal cihaz kalemlerimiz; tıpta kullanılan alçılar, yapışkan sargılar, votka ve vatkadan mamül eşya, gaz bezleri, tıbbi gaz kompresleri, gazlı diğer eşya, alçılı sargı bezi, tıbbi üçgen sargı ve dokunmamış mensucattan tıpta, cerrahide, dişçilikte kullanılan eczacılık maddeleridir. Bu ürünlerin yanı sıra plastikten ilaç ölçü kaşıkları, poliüretandan prezervatifler, biberonlar, alıştırma bardakları, emzikli biberon başlıkları, cam tüp ve kaplar, cerrahi operasyonlarda kullanılan tek kullanımlık örtüler, elektronik ve mekanik tansiyon aleti, kan basıncını ölçmeye mahsus diğer cihazlar, endoskoplar, böbrek makineleri, dializ ve fistula setleri, diğer suni böbrek makineleri, kan torbaları, anestezi alet ve cihazları, sinir stimilasyonu cihazları, bistüriler, koter kalemi, rahim içi aletler, laboratuvarında teşhiste kullanılan karma reaktifler, cerrahide kullanılan eldivenler ile ortopedik ve kırıklara mahsus cihazlar da ihracat kalemlerimiz içerisinde yer almaktadır. Avrupa Birliği ülkeleri, ABD, Çin gibi önemli ülkelerden rakipler olmakla birlikte; Ukrayna medikal cihaz ve aletleri sektörünün alt sektörleri için önümüzdeki 5 yıllık dönemdeki büyüme beklentisi, alt sektörlerin % 85 ile % 95 arasındaki oranlarda ithal ürünlere bağlı olması, Ukrayna medikal cihaz pazarının hem tıbbi sarf malzemeleri hem de diğer alanlarda ihracatçılarımız için önemli bir pazar olabileceğine işaret etmektedir.
- Ukrayna medikal cihaz ve aletleri pazar araştırma raporunun hazırlanması sürecinde, medikal cihaz ihracatçılarımızın Ukrayna pazarına karşı bakış açıları ve daha önce ihracat gerçekleştiren firmalarımızın da yaşamış oldukları tecrübeleri anlayabilmek adına anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasından elde edilen veriler değerlendirildiğinde, mevzuattan kaynaklanan engeller ile taşıma süresi ve maliyeti konularında ihracatçılarımızın endişelerinin olduğu, ancak en temel sorunlarının güvenilir Ukraynalı ithalatçıya/distribütöre ulaşılması hususunda olduğu görülmüştür. İhracatçılarımız tarafından Avrupa'ya açılma noktasında bir durak olarak tanımlanan Ukrayna pazarına büyük ilginin olduğu anlaşılmaktadır.
- Bu çerçevede Ostim Medikal sanayi kümelenmesi gibi çatı kuruluşlarının Ukraynalı mevkidaşları ile iletişim haline geçerek ihracat süreçlerinin geliştirilmesine katılması; sektörün, DEİK iş konseyi ve iş forumlarına dâhil edilmesi, ayrıca bakanlığımız Müşavirlik ve Ataşeliklerinden destek alınması, güvenilir ithalatçı bulunması sorunun çözümüne katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ukrayna sağlık sektöründe yapılan reformların meyveleri, günümüzde alınmaya başlanmaktadır.

- Ukrayna sağlık sekt6r6n6 d6zenleyen mevzuat, Avrupa Birliği anlaşmaları çerçevesinde geliştirilerek, Birlik mevzuatına uyumlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu gelişmelerin, 6n6m6zdeki s6rete pazara ulaşılmasını kolaylaştırabileceği değerlendirilmektedir.
- 2015 yılında yaklaşık 6,3 milyar dolar olan Ukrayna'nın sağlık harcamaları, 2017 yılından itibaren sağlık sekt6r6nde gerçekleştirilen reformların da etkisiyle 2018 yılında, 9,2 milyar dolar seviyesine y6kselmiştir. Sağlık harcamaları tutarının 2019 yılında 10,7 milyar dolar, 2020 yılında ise 10,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş olduğu tahmin edilmekte, 2024 yılından ise 13,5 milyar dolar seviyesine ulaşacağı 6ng6r6lmektedir.
- T6rkiye'den Ukrayna'ya yapılan ihracat sırasında medikal cihazlar için uygulanan ithalat vergisi oranları, % 2 ile % 10 arasında değişmekle birlikte birçok 6r6nde ithalat vergisi % 0 olarak uygulanmaktadır.
- Genel katma değer vergisi oranı, 6lke içinde 6retilen ya da ithal edilen mal ve hizmetlere %20 oranında uygulanmaktadır. Medikal cihazlar ile ilgili olarak katma değer vergisi uygulamalarında bazı muafiyet ve istisnalar getirilmiştir. Bu çerçevede, bazı ilaç ve medikal 6r6nlerin tedariki veya ithalatı için KDV oranı %7, Covid-19 salgınının yayılmasını 6nlemek amacıyla belirlenen 6r6nlerin KDV oranı ise % 0 olarak uygulanmaktadır.
- Avrupa Birliği entegrasyonu çerçevesinde, 1 Temmuz 2015 tarihinden itibaren, tıbbi cihazların Ukrayna pazarında yer alması için uyulması gereken yasal d6zenlemelerde 6nemli değişiklikler yapılmıştır. Ulusal Uygunluk Değerlendirmesi y6ntemi benimsenerek, AB direktiflerine uyum sağlanması amaçlanmıştır. Ukrayna Teknik d6zenlemelerinin, AB Direktifleri ve ilgili standartlara uyumlu hale getirilmesine rağmen, Avrupa'da, 6r6nlerinin uygunluğunu kanıtlamış olan 6reticiler için bile basitleştirilmiş bir ulusal uygunluk prosed6r6ne, ilgili hukuksal metinlerde detaylıca yer verilmediği değerlendirilmektedir. 6lkemizin G6mr6k Birliği ve Ukrayna'nın DCFTA (Deep and Comprehensive Free Trade Area) kapsamındaki y6k6ml6l6kleri çerçevesinde, her iki 6lke tarafından da AB'nin aynı mevzuatına uyum sağlanmaktadır. Bu kapsamda 6reticilerimiz, Avrupa Birliği normlarına uygun teknik gereklilikleri sağlamak noktasında faaliyette bulunurken, bir yandan da Ukrayna pazarının teknik gereksinimlerine de uyum g6stermiş olmaktadır. Bu erevede, ISO 9001 ve ISO 13485

kalite yönetim sistemi sertifikası ve CE belgesi olan firmaların pazara daha hızlı bir şekilde ulaşması mümkün olabilmektedir.

- Sovyetler Birliği temelli bir sağlık sistemine dayanan Ukrayna sağlık hizmetleri, bağımsızlığın ardından uzunca bir dönem değişmeden kalmıştır. Toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde, 2016 yılından itibaren sağlık hizmetlerinde reform kavramı benimsenmiştir. Bu çerçevede, Ukrayna Ulusal Sağlık Servisi (The National Health Service of Ukraine, NHSU) kurulmuş, özel ve kamu hastanelerinin bu kuruluş ile anlaşma yaparak devlet garantili sağlık hizmetlerinin oluşturulması hedeflenmiştir. Akabinde, aile hekimi uygulaması getirilmiş, devlet garantisi sisteminin kapsamı belirlenmiş ve sağlık hizmetlerinin uluslararası standartlara uygun olması noktasında çalışmalar yapılmıştır.
- Ukrayna'daki sağlık sisteminin dönüşümü kapsamında sağlık alanındaki reformlar, kamu alımları alanında da kendisini göstermiştir. Ukrayna Sağlık Bakanlığı, kamu alımları sistemi üzerinde de reform girişiminde bulunmuş ve devlet adına ilaç ve tıbbi cihaz tedarik etmek için uluslararası uzman kuruluşlarla sözleşmeler yapmıştır. Bu yapılan girişimler sayesinde elde edilen deneyimler ile Ekim 2018 yılında, Ukrayna Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu (Medical Procurement of Ukraine) kurulmuştur. Böylece, uluslararası kuruluşların en iyi uygulamaları ve mekanizmaları kullanılarak, merkezi bütçe kaynakları ile tıbbi ürünlerin etkin maliyetlerle tedarik edilmesi amaçlanmıştır.
- Ukrayna'nın Tıbbi Tedariki Devlet Şirketi, **'ProZorro'** isimli sistem üzerinden açık ihale yoluyla ilaçların ve tıbbi cihazların tamamen merkezi olarak tedarik edilmesini sağlamaktadır. Kamu kurumları, Ukrayna Tıbbi Tedariki Devlet Kuruluşu aracılığıyla Prozorro sistemi üzerinden ihale yoluyla mal satın alabilmektedir. Sistemde, ilaçların ve tıbbi ürünlerin elektronik katalogları da yer almaktadır. Prozorro ihale sistemi içerisinde yer alan 'Prozorro Market' adlı platform ile de çevrimiçi mağaza prensibine göre hızlı, rahat ve bürokratik yük olmadan standartlaştırılmış ilaç ve ürünlerin sipariş edilmesine de olanak tanınmaktadır. Dış temsilciliklerimiz tarafından, **"ProZorro" da yer alan açık ihalelere Ukrayna'da yerleşik olamayan firmaların da katılmak hakkı bulunmaktadır.** Özel hastanelerin gerek cihaz gerek diğer tıbbi malzemelerin alımları konusunda uygulandığı somut bir mekanizma bulunmamaktadır. Özel sağlık kuruluşları, medikal cihaz firmalarının temsilcileri veya distribütörler üzerinden medikal cihaz ihtiyaçlarını kendi satın alma prosedürlerini uygulayarak gerçekleştirmektedir.

- ‘Public Health’ isimli fuar, Ukrayna’da medikal cihaz ve eczacılık üzerine düzenlenen en önemli fuardır. Uluslararası ölçekte düzenlenen fuara, 300’ü aşkın üretici ve distribütör katılmaktadır. Fuar (The 29th International Medical Exhibition PUBLIC HEALTH), bu yıl 6-8 Ekim 2021 tarihleri arasında düzenlenecektir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ITC Trademap, Euromonitor International, Statista, Dünya Bankası, EMIS veri tabanları
- Ticaret Bakanlığı İstatistiki Bilgi Sistemi
- Ticaret Bakanlığı web sitesi
- Avrupa Komisyonu Pazara Erişim Veri Tabanı
- ‘Ukraine Medical Devices Report’, Fitch Solutions, Mart 2021
- ‘Worldwide Medical Devices Market Forecasts’ Raporu, Fitch Solutions, Ocak 2020
- ‘Ukraine Healthcare Reform and Economic Accessibility’ Raporu, EASO (European Asylum Support Office), Şubat 2021
- ‘Ukrayna Pazar Bilgileri’ Raporu, Odesa Ticaret Ataşeliği, Mart 2020
- ‘Ukrayna’nın 2019 Yılı Genel Ekonomik Durumu Ve Türkiye İle Ekonomik-Ticari İlişkileri’ Raporu, Kiev Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, Odesa Ticaret Ataşeliği, Eylül 2020
- ‘Medikal Cihaz ve Aletler Sektörü Ukrayna Pazar Araştırması Raporu’, Kiev Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, Odesa Ticaret Ataşeliği, Mart 2021
- Avrupa Birliği-Ukrayna İşbirliği Anlaşması
- ‘Medical Devices Global Market Opportunities And Strategies’ Raporu, The Business Research Company, Temmuz 2020
- ‘Recognition of EC Certificates For Medical Devices In Ukraine’ Makalesi, Maxim Bagreev, Natalia Naumchuk, Ekim 2019
- ‘Ukrainian Health Care System and Its Chances For Successful Transition From Soviet Legacies’ Makalesi, Piotr Romaniuk, Tetyana Semigina, Kasım 2018
- National
- Statistical Yearbook of Ukraine, State Statistics Service of Ukraine, 2019
- Ukrayna Verkhovna Rada web sitesi (Ukrayna Parlamentosu'nun resmi web portalı)
- Cratia web sitesi
- State Service of Ukraine on Medicines and Drugs Control web sitesi
- Ministry of Health of Ukraine web sitesi
- Gdpro.com.ua web sitesi
- Ministry of Finance of Ukraine web sitesi
- Medical Procurement of Ukraine web sitesi
- Prozorro.gov.ua web sitesi
- ‘Procurement 2020 Monitoring Report’ Raporu, Medical Procurement of Ukraine, 2020

(EK-1) MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SINIFLANDIRMASI
12'Lİ GTİP

GTİP	ÜRÜN ADI
252020001000	Alçı - Dişçilikte Kullanılan
252020009011	Tıp'da Kullanılan Alçılar
300510000000	Yapışkan Sargılar Ve Yapışkan Tabakası Olan Diğer Maddeler
300590100011	Vatka Ve Vatkadan Mamul Eşya - Hidrofil Pamuktan
300590100019	Vatka Ve Vatkadan Mamul Eşya - Diğer
300590310011	Gaz Bezleri
300590310012	Tıbbi Gaz Kompresleri
300590310019	Gazlı Diğer Eşya
300590500011	Alçılı Sargı Bezi
300590500012	Tıbbi Üçgen Sargı
300590500019	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte Kullan. Eczacılık Maddeleri - Dokunmamış Mensucattan.
300590991000	Tıbbi Muşamba Ve Tafta Angle - Diğer Maddelerden
300590999000	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte Kullan. Eczacılık Maddeleri - Diğer Maddelerden
300610100000	Cerrahi Dikişler İçin Steril Katgütler
300610301000	Plastiklerden Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Steril Yapışmayı Önleyiciler
300610302000	Örme Mensucattan Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Steril Yapışmayı Önleyiciler
300610309000	Diğer Maddelerden Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Steril Yapışmayı Önleyiciler
300610901011	Cerrahide Ve Dişçilikte Kullanılan Emici Steril Hemostatlar- Plastiklerden
300610901012	Cerrahi Poliamid İplik
300610901013	Cerrahi Poliglaktin İplik
300610901019	Cerrahide Kullanılan Diğer Malzemeler
300610902011	Örme Mensucattan Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Emici Steril Hemostatlar
300610902019	Örme Mensucattan Diğer Cerrahi Dikiş Malzemeleri
300610909011	Diğer Maddelerden Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Emici Steril Hemostatlar
300610909012	Cerrahi Paslanmaz Çelik Tel
300610909019	Diğer Cerrahi Ve Dişçilikte Kullanılan Dikiş Malzemeleri
300620000000	Kan Gruplarının Veya Kan Faktörlerinin Tayinine Mahsus
300630000011	Hastaya Tatbik Edilmek Üzere Hazırlanmış Teşhis Reaktifleri
300630000012	Radyografi Muayeneleri İçin X - Işınları Geçirmeyen Müstahzarlar

300640000012	Çinko-Fosfat Sıman
300640000013	Kemiklerin Tedavisinde Kullanılan Çimentolar; Sent Etik Kemik Greftleri
300640000018	Diğer Dişçi Çimentosu Ve Diğer Diş Dolgu Maddeleri
300650000000	İlk Yardım Çantaları Ve Kutuları
300660000000	Esası Hormon, 29.37 Pozisyonunun Diğer Ürünler Veya Spermisit Olan Gebeliği Önleyici Kimyasal Müstahzarlar
300670000000	Tıpta ve Veterinerlikte Cerrahi Operasyonlar Ya Da Fiziksel Muayeneler İçin Kullanılan Jel Müstahzar.
300691000000	Ostomi Kullanımlara Mahsus Olduğu Tanımlanabilen Aletler
300692000000	Eczacılık Ürünleri Döküntüleri
330190301000	Ekstraksiyonla Elde Edilen Yağ Reçineleri - Tıbbi
340700001000	Dişçilikte Kullanılan Alçı Esaslı Diğer Müstahzarlar
340700009011	Dişçi Mumu
340700009013	Elastomer Esaslı Ölçü Maddeleri (Dişçilikte Kullanılan)
340700009014	Çinko Oksit-Öjenol Esaslı Ölçü Maddeleri (Dişçilikte Kullanılan)
370110000000	X - Işınları İçin Filmler - Tıpta, Dişçilikte Veya Veterinerlikte Kullanılanlar
370210000000	X Işınları İçin Filmler - Rulo Halinde - Boş
380894900019	Dezenfekte Ediciler-Diğer
382200001000	Laboratuvar./Teşhiste Kullanılan Reaktifler Emdirilmiş/Sıvanmış Plastik Plakalar
382200002000	Laboratuvar./Teşhiste Kullanılan Reaktifler Emdirilmiş/Sıvanmış Kağıt Plakalar
382200003000	Laboratuvar./Teşhiste Kullanılan Reaktifler Ölçüsüne Göre Kesilmiş
382200009011	Bir Mesnet Üzerinde Bulunan Laboratuvarlarda Veya Teşhiste Kullanılan Reaktifler - - Dna Temelli Biyolojik İşaretleyiciler
382200009019	Bir Mesnet Üzerinde Bulunan Laboratuvarlarda Veya Teşhiste Kullanılan Reaktifler - - Diğerleri
382499640000	Diğerleri
392410000021	Silikondan, Biberonlar
392410000022	Silikondan, Alıştırma Bardakları
392410000031	Biberonlar
392410000032	Alıştırma Bardakları
392490000011	Plastikten Emzikli Biberon Başlıkları
392620000019	Plastikten Giyim Eşyası Ve Aksesuarları
392690979011	Plastikten İlaç Ölçü Kaşıkları
392690979012	Poliüretandan Prezervatifler

401410000000	Prezervatifler - Sertleştirilmemiş Vulkanize Kauçuktan
401490000012	Emzikli Biberon Başlıkları
401490000019	Sertleştirilmemiş Vulkanize Kauçuktan Hijyen Eşyası Ve Eczacılık Eşyası
401511000000	Cerrahide Kullanılan Eldivenler - Sertleştirilmemiş Vulkanize Kauçuktan
401699970012	Emzikler
401700009911	Sertleştirilmiş Kauçuktan Sağlığa Tıbbi Ve Cerrahiye Mahsus Eşya
611510100000	Varis Çorapları-Sentetik Liflerden(T 12)
630790920000	Dokunmamış mensucattan yapılmış cerrahi operasyonlarda kullanılan tek kullanımlık örtüler; örme veya kroşe HARİÇ
701010000000	Serum Ampulleri
701090710000	Cam Çanak Tüp Camdan Diğer Kaplar-Eczacılık Ürünleri İçin.0.055 Litreyi Geçenler
701090790000	Cam, Çanak, Tüp, Camdan Diğer Kaplar - Eczacılık Ürünleri İçin Hacim 0.055 Litreyi Geçmeyenler
701710000011	Camdan Laboratuvar Eşyası - Eritilmiş Kuvars Veya Eritilmiş Silisten Olanlar
701710000019	Camdan Eczane Ve Sağlığı Koruyucu Eşya - Eritilmiş Kuvars / Eritilmiş Silisten
701720000011	Camdan Laboratuvar Eşyası - Isıya Dayanıklı
701720000019	Camdan Eczane Ve Sağlığı Koruyucu Eşya - Isıya Dayanıklı
701790000000	Camdan Laboratuvar. Eczane Ve Sağlığı Koruyucu Eşya - Diğer
841920000011	Elektrikli Tıbbi, Cerrahi Ve Laboratuvar Sterilizatörleri
841920000019	Diğer Tıbbi, Cerrahi Ve Laboratuvar Sterilizatörleri
841989989019	Diğer Makine Tesis Ve Cihazlar
841990150000	8419.90.25.10.00 Alt Pozisyonundaki Sterilizatörlere Ait Olanlar
842119209000	Diğer Yarı İletken Disklerin İmalatında Kullanılan Santrifüjler
842119709000	Laboratuvarlarda Kullanılan Santrifüjler
842420000000	Püskürtme Tabancaları Ve Benzeri Cihazlar
848640001000	İşığa Dayanıklı Kaplanmış Alt Tabakadan Maske Veya Ağ Elde Etmede Kullanılan Türde Model Üretim Cihazı
848640009000	Diğerleri
851410800012	Laboratuvar İçin Rezistanslı Ocak Ve Fırınlr
851420100012	Laboratuvarda Kullanılan Endüksiyon Ocak Ve Fırınlr
851420800012	Dielektrik Kaybı İle Çalışan Laboratuvar Ocak Ve Fırınlr
871310000000	Kendinden Hareketli Olmayan Sakat Ve Hasta Arabaları
871390000000	Kendinden Hareketli Sakat Ve Hasta Arabaları

871420000000	Sakat Ve Hasta Arabaları İçin Aksam Ve Parçalar
871680009011	Hasta Nakline Ait Hareket Ettirici Tertibatı Bulunmayan Arabalar
900130000000	Kontakt Lensler
900140410000	Görme Kusurları İçin Tek Odaklı. İki Yüzü İşlenmiş Gözlük Camı
900140490000	Görme Kusurları İçin Diğer İki Yüzü İşlenmiş Gözlük Camı
900140800000	Diğer Gözlük Camları
900150200000	Görme Kusuru İçin Olmayan. İşlenmiş Diğer Madde Gözlük Camı
900150410000	Görme Kusuru İçin Tek Odaklı İşlenmiş Diğer Madde Gözlük Camı
900150490000	Görme Kusuruna Diğer Çeşit. İşlenmiş. Diğer Madde Gözlük Camı
900150800000	Görme Kusuruna İki Yüzü De İşlenmiş Diğer Maddelerden Gözlük Camı
900311000000	Plastikten Gözlük Çerçeveleri
900390000000	Gözlük Çerçeveleri Ve Güneş Gözlüğü Aksam Ve Parçaları
900410910000	Plastik Camlı Güneş Gözlükleri
900410990000	Diğer Güneş Gözlükleri
900490100011	Optik Tarzda İşlenmiş Plastik Diğer Gözlükler
900490100012	Plastik Camlı Röntgen Gözlükleri
900490100019	Plastik Camlı Diğer Gözlükler
900490900011	Optik Tarzda İşlenmiş Camları Olan Diğer Gözlükler
900490900012	Diğer Röntgen Gözlükleri
900490900019	Diğer Gözlükler
901120100000	Yarı İletken Diskler Ve Ağın Taşınması Ve Elleçlenmesi İçin Özel Olarak Tasarlanmış Cihazlar
901120900011	Fotomikrografi Cihazlarıyla Beraber Olan Optik Mikroskoplar
901120900012	Sinefotomikrografi Cihazlarıyla Beraber Olan Optik Mikroskoplar
901120900013	Mikroprojeksiyon Cihazlarıyla Beraber Olan Optik Mikroskoplar
901180000011	Ölçme Ve Kontrol İşlemlerinde Kullanılan Mikroskoplar
901180000019	Diğer Mikroskoplar
901600101000	Elektrikli Veya Elektronik Hassas Teraziler - Hassasiyet =< 5 Santigram
901600109000	Diğer Hassas Teraziler - Hassasiyet =< 5 Santigram
901600901000	Elektrikli Veya Elektronik Hassas Terazilerin Aksam. Parça. Aksesuarı
901600909000	Diğer Hassas Terazilerin Aksam. Parça Ve Aksesuarı

901811000000	Elektrokardiyograflar (EKG)
901812000000	Ultrasonik Tetkik Cihazları
901813000000	Manyetik Rezonansla Görüntüleme Cihazları
901814000000	Sintigrafi Cihazları
901819100000	İki Veya Daha Fazla Parametrenin Eşzamanlı Olarak Takibi İçin İzleme Tertibatı, Diğerleri
901819900011	Elektroensefaloğraf Cihazları (EEG)
901819900012	Fiberaskoplar (Monitörlü Kameralı Olsun Olmasın)
901819900013	Fonokardiyograf Ve Kardiyoskoplar
901819900014	Elektromiyografi (EMG)
901819900019	Diğer Elektro Teşhis Cihazları
901820000000	Ultraviole Veya Kızıl Ötesi Işın Cihazlar
901831100000	Şırıngalar (İğneli Olsun Olmasın) Plastik Maddelerden Olanlar
901831900000	Şırıngalar, İğneler, Kateterler, Kanüller Ve Benzeri Aletler Diğerleri
901832900000	Cerrahi Dikiş İğneleri
901841000011	Dişçilik Tornaları (Frezeleri)
901841000012	Bir Kaide Üzerine Monte Edilmiş Diğer Dişçilik Teçhizatı İle Kombine Haldeki Dişçilik Tornaları
901849100000	Dişçilik Tornalarında Kullanılmaya Mahsus Bileyler. Diskler. Delici Uçlar Ve Fırçalar
901849900000	Diğerleri
901850100000	Optik Olmayanlar
901850900000	Optik Olanlar
901890100011	Elektronik Tansiyon Aleti
901890100012	Mekanik Tansiyon Aleti
901890100013	Kan Basıncını Ölçmeye Mahsus Diğer Alet Ve Cihazlar
901890200000	Endoskoplar
901890300011	Böbrek Makinaları
901890300013	Dializ Ve Fistula Setleri
901890300019	Diğer Suni Böbrek Makinaları
901890400000	Diyatermi Cihazları
901890500011	Cihazlar
901890500012	Kan Torbaları (Transfüzyon Cihazları)

901890600000	Anestezi Alet Ve Cihazları
901890750000	Sinir Stimilasyonu Cihazları
901890840012	Her Nevi Bisturiler
901890840013	Koter Kalem
901890840018	Rahim İçi Aletler
901890840019	Diğer Alet Ve Cihazlar
901910100011	Elektrikli Ve Vibratörlü Masaj Cihazları
901910100015	Elektrikli Ve Vibratörlü Masaj Cihazlarının Aksam. Parçaları
901910900011	Mekanoterapi Cihazları
901910900012	Psikotekni Cihazları
901910900013	Basıncılı Su İle Masaj Yapan Hidro Banyo Sistemleri
901910900019	Diğer Mekanoterapi Ve Psikoterapi Cihazları
901910900025	Diğer Mekanoterapi Ve Psikoterapi Cihazlarının Aksam Ve Parçaları
902110100011	Vücudun Şekil Ve Bozukluklarını Önlemeye Veya Düzeltmeye Mahsus Cihazlar
902110100012	Ortopedik Çekme Ve Germe Cihazları (Traksiyon)
902110100019	Diğer Ortopedik Cihazlar
902110900012	Kemik Tespit Malzemesi (İmplantlar Tıbbi Çiviler Tıbbi Plaklar Dahil Paslanmaz Çelikten)
902110900018	Kırıklara Mahsus Diğer Cihazlar
902121100000	Plastik Maddelerden Protez Dişler
902121900000	Diğer Maddelerden Protez Dişler
902129000000	Protez Dişlerin Bağlantı Parçaları
902131000000	Suni Eklemler
902139100000	Protez Gözler
902139900011	İner-Okiler Lensler
902139900012	Kalp Kapakçıkları
902139900013	Diğer Uzun Ve Organ İç Protezleri
902139900014	Diğer Uzun Ve Organ Dış Protezleri
902139900019	Diğer Protez Organlar
902140000000	İşitme Cihazları
902150000011	Dâhili Kalp Pilleri

902150000012	Harici Kalp Pilleri
902190100000	İşitme Cihazlarının Aksam. Parça. Aksesuarı
902190900013	Suni Uzuvları Tamamlayıcı Aksam Ve Parçalar
902190900014	Körler İçin Yardımcı Elektronik Cihazlar
902190900019	Diğer (Aksam ve Parçalar Dâhil)
902212000000	Bilgisayarlı Tomografi Cihazları
902213000000	Dişçiliğe Mahsus X-Işınlı Cihazlar
902214000000	Diğerleri (Tıbbi. Cerrahi Veya Veterinerlik Amaçlı Kullanımlar İçin)
902219000000	Diğer Amaçlar İçin Diğer X-Işınlı Cihazlar
902221000000	Tıbbi. Cerrahi. Dişçilik Veya Veterinerlik Amaçlı Kullanımlar İçin
902229000000	Alfa, Beta, Gama Işınlı Diğer Amaçlar İçin Cihazlar
902230000000	X -Işın Tüpleri
902290009019	X-Işını Floroskopi Ve Yoğunlaştırma Ekranı; X-Işını Yoğunlaştırma Ekranları Vb.
902290200000	X-Işını Kullanarak Çalışan Aletlere Ait Aksam Parça Ve Aksesuar
902290800019	Radyoskopi (Floroskopi) Cihazlarına Ait Olanların Diğerleri
902511200000	Kliniklerde Veya Veterinerlikte Kull. Termometreler
940210000011	Dişçilik Koltukları
940210000021	Dişçi Ve Berber Koltuklarının Aksam Ve Parçaları
940290000011	Eğme. Döndürme. Yükseltme Ve Alçaltmalı Mekanik Tertibatlı Ameliyat Masaları
940290000012	Ortopedik Masalar
940290000013	Mekanik Tertibatlı Karyolalar
940290000019	Diğer Hareketli Mobilya. Karyola. Koltuk. Masa Ve Benzerleri
940290000021	Tıp, Cerrahi, Dişçilikte Kullanılan Mobilya, Masa, Karyola vb. Aksam Ve Parçalar
960200001000	Jelatin Kapsüller
960321000011	Diş Fırçaları - Arayüz Fırçaları
960321000012	Elektrikli Diş Fırçalarına Ait Başlıklar
960321000019	Diş Fırçaları - Diğerleri

(EK-2) MEDİKAL CİHAZ VE ALETLERİ SINIFLANDIRMASI
6'LI GTİP

GTİP	GTİP ADI
252020	Alçılar
300510	Yapışkan Sargılar ve Yapışkan Tabakası Olan Diğer Maddeler
300590	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte/Veterinerlikte Kullanılan Diğer Pamuk, Sargılar vs.
300610	Steril Katgütler, Benzeri Steril Dikiş Malzemesi, Hemostatlar
300620	Kan Gruplarının/Kan Faktörlerinin Tayinine Mahsus Reaktifler
300630	Radyografi Muayeneleri İçin X Işınlarnı Geçirmeyen Müstahzarlar
300640	Dişçi Çimentoları, Diğer Diş Dolgu Maddeleri vs.
300650	İlk Yardım Çantaları Ve Kutuları
300660	Esası hormon/spermisit olan gebeliği önleyici kimyasal müstahzarlar
300670	Tıp/Veterinerlikte Bedenin Bölümünü Yağlayıcı/Tıbbi Aletleri Bileştirmede Kull. Jeller
300691	Ostomi Kullanımlara Mahsus Olduğu Tanımlanabilen Aletler
300692	Eczacılık Ürünleri Döküntüleri
330190	Uçucu yağların terpeninin alınmasından arta kalan yan ürünleri, su ve çözeltileri
340700	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb.Müstahzarlar
370110	X Işınları İçin Filmler-Boş
370210	X Işınları İçin Filmler (Rulo Halinde; Boş)
380894	Dezenfekte ediciler
382200	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan karma reaktifler
382499	Kimya sanayii veya kimya sanayiine bağlı sanayilerde kullanılan diğer kimyasal ürünler ve müstahzarlar
392410	Plastikten sofr ve mutfak eşyası
392490	Plastikten diğer ev eşyası, tuvalet eşyası
392620	Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarı (eldiven dahil)
392690	Plastik Malzemeler
401410	Prezervatifler; sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan
401490	Vulkanize kauçuktan hijyenik, eczacılık eşyası-diğer
401511	Cerrahide Kullanılan Eldiven (Sertleştirilmemiş Vulkanize Kauçuktan)
401699	Vulkanize kauçuktan diğer eşya
401700	Sertleştirilmiş Kauçuk vb. Eşya
611510	Dereceli olarak baskı yapan çoraplar (varis çorapları gibi); örme veya kroşe

630790	Dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)
701010	Camdan serum ampulleri
701090	Çeşitli cam şişe ve materyaller
701710	Eritilmiş kuvars/silisten laboratuvar, eczane eşyası vb
701720	Camdan eczane, laboratuvar ve sağlığı koruyucu eşya; ısıya dayanıklı
701790	Camdan laboratuvar, eczane ve sağlığı koruyucu eşya; diğer
841920	Tıbbi, Cerrahi/Laboratuvar Sterilizatörleri
841989	Pastörize, kondanse etme vb. işler için cihaz, tertibat
841990	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazların aksam-parçaları
842119	Diğer santrifüjler
842420	Püskürtme tabancaları vb. cihazlar
848640	Bu faslın 9 (c) nolu notunda belirtilen makine ve cihazlar
851410	Rezistansla ısıtılan ocak ve fırınlar
851420	Endüksiyon/dielektrik kaybı yoluyla çalışan ocak, fırınlar
871310	Sakat ve Hasta Taşıtları; Kendinden Hareketli Olmayan
871390	Sakat ve Hasta Taşıtları; Kendinden Hareketli
871420	Sakat ve hasta arabaları için aksam, parçalar
871680	Diğer taşıtlar
900130	Kontakt lensler
900140	Camdan gözlük camları
900150	Diğer maddelerden gözlük camları
900311	Plastikten Gözlük Çerçeveleri
900390	Gözlük Çerçeveleri ve Güneş Gözlüğü Aksam, Parçaları
900410	Güneş gözlükleri
900490	Diğer Gözlükler
901120	Fotomikrografi/sinefotomikrografi/mikroprojeksiyon için mikroskoplar
901180	Diğer mikroskoplar
901600	Hassas teraziler (hassasiyet =<5 santigram)
901811	Elektrokardiyograflar (Ekg)
901812	Ultrasonik Tetkik Cihazları

901813	Manyetik Rezonansla Görüntüleme Cihazları
901814	Sintigrafi Cihazları
901819	Diğer Elektro Teşhis Cihazları Vb.
901820	Morötesi veya Kızılötesi Işınlı Cihazlar (Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte ve Veterinerlikte Kullanılan)
901831	Şırıngalar
901832	Metalden Boru Şeklinde İğneler, Ameliyat Dikiş İğneleri
901841	Dişçi Tornaları
901849	Dişçiliğe Mahsus Diğer Alet ve Cihazlar
901850	Göz Tıbbi İle İlgili Alet Ve Cihazlar
901890	Tababetle İlgili Diğer Alet ve Cihazlar
901910	Mekanoterapi, Masaj, Psikotekni, Test Cihazları
902110	Ortopedik/Kırıklara Mahsus Cihazlar
902121	Protez Dişler
902129	Protez Diş Bağlantı Parçaları
902131	Suni Eklemler
902139	Vücudun Diğer Suni Parçaları
902140	İşitme Engellilerin İşitmesini Kolaylaştırmaya Yarayan Cihazlar (Aksam, Parça Ve Aksesuar Hariç)
902150	Kalp Pilleri (Aksam, Parça Ve Aksesuar Hariç)
902190	Ortopedik, İşitme, Kırıklara Mahsus Cihazların vb. Aksamı
902212	Bilgisayarlı Tomografi Cihazları
902213	Dişçiliğe Mahsus X; Işınlı Cihazlar
902214	Diğer Tıbbi, Cerrahi, Veterinerlik Amaçlı X Işınlı Cihazlar
902219	Diğer Amaçlar İçin Diğer X Işınlı Cihazlar
902221	Alfa, Beta, Gama Işınlı Tıbbi, Cihazlar
902229	Alfa, Beta, Gama Işınlı Diğer Amaçlar İçin Cihazlar
902230	X Işın Tüpleri
902290	Diğer Işınlı Alet ve Cihazların Aksam-Parçaları
902511	Termometre ve pirometreler (sıvılı olanlar)
940210	Dişçi/Berber Koltukları Vb. Koltuklar Ve Aksam, Parçaları
940290	Tıp, Cerrahi, Dişçilikte Kullanılan Mobilya, Masa, Karyola vb. Aksam/Parçalar

960200	İşli, yont.elverişli bitki./mineral madde, parafin, reçine, stearin vb'den eşya
960321	Diş fırçaları

(EK-3) ÖZEL HASTANE LİSTESİ

CLINICS AND MEDICAL CENTERS, PRIVATE IN UKRAINE						
COMPANY NAME	ADDRESS	E-MAIL	WWW	CHIEF PERSON	PHONES	NATURE OF BUSINESS
OXFORD MEDICAL BUKOVYNA Ltd	Vorobkevycha Sydora St.33 Office 305-1, Chernivtsi, 58032, Ukraine	oxford.cv.buk@gmail.com	chernivtsi.oxford- med.com.ua	Tetiana Matsko	tel.: +380 (372) 90-90-10, +380 (66) 411-79-49;	General medical practice
BAZISMED Ltd	Rivnenska St.5a, Chernivtsi, 58004, Ukraine	o.trypadush.bimedis@gmail.com	ginekology.com;varicose.c enter	Oleksandr Sambolskyi	tel.: +380 (50) 505-59-55, +380 (50) 374-96-89;	General medical practice
IDEALNA SPYNA Ltd	Nezalezhnosti Ave.10 Floor 2, Kharkiv, 61058, Ukraine	info@fortis.kharkov.ua	fortis.kharkov.ua	Oleksii Tets	tel.: +380 (99) 783-26-06, +380 (50) 302-21-60; fax: +380 (67) 837-46-76;	General medical practice
PANATSEIA XXI VEK Medical Centre	Kooperatyvna St.28, Kharkiv, 61003, Ukraine	pani_cea@meta.ua	www.panacea.kharkov.ua	Karine Ohanesian	tel.: +380 (57) 732-09-67;	General medical practice
KALENCHUK CLINIC Dental Implantation Centre	N.Yaremchuka St.19, Chernivtsi, 58003, Ukraine	info@implantiss.com	implantiss.com	Lesia Kushnir	tel.: +380 (372) 57-21-66, +380 (372) 57-21-75, +380 (372) 57-21-78, +380 (372) 52-99-70; fax: +380 (372) 57-21-66;	Dental services
VAKO Medical and Pharmaceutical Company, Ltd	28-ho Chervnia St.45a, Chernivtsi, 58000, Ukraine	vako@utel.net.ua		Volodymyr Yuzefovych	tel.: +380 (372) 58-51-37, +380 (372) 58-57-15, +380 (372) 58-53-00; fax: +380 (372) 58-53-00;	Retail trade in medicines and medical cosmetic means.
CITI Concern, Ltd	Chervonostudentska St.36a, Kherson, 73000, Ukraine	ooociti_office@mail.ru		Oleksii Zhuravko	tel.: +380 (552) 42-05-94, +380 (552) 42-07-72; fax: +380 (552) 42-05-94;	Concern for disabled people. Soft drink production. Agricultural production. Bakery production. Clothing services. Road transport services
TORNADO Private Business	Ryshelievska St.37, Kherson, 73000, Ukraine	tornadoclinics@gmail.com	www.tornado.in.ua	Serhii Harmash	tel.: +380 (552) 49-22-65, +380 (552) 49-24-32, +380 (50) 396-36-55; fax: +380 (552) 49-24-32;	Health services
SNEZHANA Private Business	Tobolska St.45, Kharkiv, 61100, Ukraine	info@snezhanna.kh.ua	snezhanna.kh.ua;snezhana clinic.com.ua		tel.: +380 (57) 340-48-97, +380 (66) 899-86-68;	Medical treatment services
MOLEKULA Oncology Centre	Hoholia St.7, Kharkiv, 61057, Ukraine	molecula.medic@gmail.co m	mmc.kh.ua		tel.: +380 (57) 750-74-79; fax: +380 (68) 811-26-74;	Cancer treatment services
DOCTOR ALEX Outpatient Clinic, Ltd	Vorobiova St.4, Kharkiv, 61057, Ukraine	medic_2009@mail.ru	www.doctor-alex.ua	Ihor Krivtsov	tel.: +380 (57) 759-11-31, +380 (57) 719-88-88, +380 (57) 731-12-03, +380 (98) 719-88-88; fax: +380 (57) 731-63-55;	Private clinics services.
ON CLINIC KHARKIV Ltd	Y.Mudroho St.30a, Kharkiv, 61024, Ukraine	main@onclinic.ua	onclinic.ua/Kharkov	Oleksandr Mittsel	tel.: +380 (57) 719-77-77;	Medical centre services

Human Reproduction Medecine Clinic	Marksa St.25, Kharkiv, 61052, Ukraine	info@implant-ivf.com	www.implant-ivf.com	Mykola Hryshchenko	tel.: +380 (57) 712-32-24, +380 (57) 712-52-02, +380 (57) 712-26-65, +380 (57) 712-15-02; fax: +380 (57) 712-52-02;	Barreness diagnostics and treatment services
Health Institute, Laser Medicine Clinic, Ltd	Konstitutsii Sq.26 et.2 Office 206, Kharkiv, 61003, Ukraine	iren@vlink.kharkov.ua	bolinet.com.ua	Oleksandr Pokhvalii	tel.: +380 (57) 759-09-99, +380 (57) 760-47-60, +380 (57) 760-47-70, +380 (57) 752-20-22;	Laser therapy services
ENECOSM Ltd	Molchanivskiyi Prov.29 Office 25a, Kharkiv, 61001, Ukraine	gorets@meta.ua	www.energiyacosmosa.win bb.ru	Serhii Slavinskyi	tel.: +380 (57) 757-41-19, +380 (50) 183-95-35;	Medical centre services
YOUR-BABY Private Business	Kooperatyvna St.28a, Kharkiv, 61000, Ukraine	your-baby@ukr.net	your-baby.com.ua	Andrii Volianskyi	tel.: +380 (99) 660-66-24, +380 (57) 755-54-51;	Medical analysis laboratory services
SOIUZ-1 Production Cooperative Business	Sumska St.17, Kharkiv, 61057, Ukraine			Borys Hulman	tel.: +380 (57) 705-26-36;	Medical centre.
TVORCHYI POSHUK Ltd	Chernyshevska St.29a, Kharkiv, 61002, Ukraine			Halyna Ivleva	tel.: +380 (57) 700-53-82, +380 (63) 631-90-72; fax: +380 (57) 700-53-82;	Polyclinic services.
CMI Ltd	Kooperatyvna St.30, Kharkiv, 61003, Ukraine	cmi@ukr.net	your-baby.com.ua	Serhii Babenko	tel.: +380 (57) 717-98-67, +380 (96) 041-16-71, +380 (96) 819-26-20;	Medical services for babies and children
Healthy Heart Centre	Tselinohradska St.58b Floor 1, Kharkiv, 61202, Ukraine	info@krakhmalova.com	www.krakhmalova.com	Olena Krakhmalova	tel.: +380 (95) 533-03-07, +380 (68) 533-03-07;	Medical care services
ADONIS-O Research and Production Commercial Company, Ltd	Dniprovska nab.26k, Kyiv, 02002, Ukraine	pres.adonis@gmail.com	www.adonis-o.com.ua	Olha Hyrina	tel.: +380 (44) 220-36-03, +380 (44) 517-19-64, +380 (44) 516-41-91, +380 (67) 218-82-02; fax: +380 (67) 220-36-03;	Private clinic services
AILAZ Medical Centre, Ltd	Stepana Bandery Ave.17/1, Kyiv, 04073, Ukraine	info@ailas.com.ua	www.ailas.com.ua; facebook.com/AILASUA	Oksana Avierianova	tel.: +380 (44) 364-10-01;	Ophthalmic treatment services
AIVA Private Business	Starokozatska St.4, Dnipro, 49000, Ukraine	aiva.dp@yandex.ua	aiva.dp.ua		tel.: +380 (68) 504-77-76;	Beauty clinic services
Alcoholic Addiction Treatment Ventre	Mlynarska St.50, Ivano-Frankivsk, 76010, Ukraine	alcomedfrank@gmail.com	alkomedfrank.com		tel.: +380 (50) 293-77-38;	Addiction advice and treatment services
ALTAMEDYKA Medical Centre, Ltd	M.Lytvynenka-Volhemut St.40, Vinnytsia, 21018, Ukraine	altamedik@gmail.com	www.altamedica.com.ua	Bohdan Shevnia	tel.: +380 (432) 69-60-09, +380 (432) 69-60-06;	Medical centre services
ALTERNATIVA Private Medical Centre	Soloviiianenka St.369, Kozyn, Obukhivskiyi Dist., Kyiv Reg., 08711, Ukraine	alternativaclinic@gmail.com	www.mc-alternativa.com.ua	Kateryna Tymchenko	tel.: +380 (50) 296-63-03, +380 (63) 227-42-42;	Medical services

ANELIM CLINIC Private Business	Dacha Kovalevskoho St.71a, Odesa, 65038, Ukraine	anelimclinic@gmail.com	anelimclinic.com		tel.: +380 (97) 243-03-03;	Psychological treatment services
ANGIOLIFE Vascular Center, Ltd	Dniprovska St.24, Zaporizhia, 69063, Ukraine	angiolifecenter@gmail.com	www.angiolife.com.ua	Oleksandr Voloshyn	tel.: +380 (61) 708-14-41, +380 (66) 667177711;	Vascular medical treatment services
ARTEMIDA Private Business	Aviakonstruktora Antonova St.2/32, Kyiv, 02000, Ukraine	office@artemida.ua	www.artemida.ua		tel.: +380 (98) 224-47-88;	Surrogacy arrangement services in Ukraine
ASKLEPII Clinic, PubJSC	Dnistrovska St.55, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine	asklepiy0192@mail.ru		Lesia Barna	tel.: +380 (3422) 4-31-40, +380 (3422) 4-41-34; fax: +380 (3422) 4-41-34;	Medical care services
AVANTAGE Private Business	Morshynska St.1, Lviv, 79000, Ukraine	monia@rambler.ua	avantage.lviv.ua		tel.: +380 (97) 703-14-28, +380 (32) 232-92-23;	Beauty clinic services
BIOAGE Private Business	Marshala Rybalka St.11-b, Kyiv, 04116, Ukraine	info@bioage.com.ua	www.bioage.com.ua		tel.: +380 (97) 252-48-76;	Rejuvenation services
BIOMED Ltd	Hoholia St.2 Office 608, Sevastopol, Republic of Crimea, 299011, Ukraine	biomed@bk.ru	www.biomed-crimea.com	Liudmyla Musatova	tel.: (978-8565134) , (978-8565134) 7679637, (8692-580023) , (8692-580023) 580014; fax: (8692-580023) , (8692-580023) 580014;	Medical centre services
BIOMED-SERVICE Ltd	Zelena St.238, Lviv, 79049, Ukraine	oles@biomed.lviv.ua	biomed.lviv.ua	Oles Proniv	tel.: +380 (32) 240-65-40, +380 (97) 636-00-46;	Retail sale of pharmaceutical products
CENTRE-V Medical Private Business	Pyrohova St.3a Room 1, Vinnytsia, 21018, Ukraine		www.tsentr-v.com.ua	Valentyna Tsebryk	tel.: +380 (432) 57-31-32, +380 (432) 57-87-32, +380 (432) 53-14-42;	Medical services
DAILY MEDICAL Ltd	Haharina St.99d, Dnipro, 49010, Ukraine	dailymed08@gmail.com	daily-med.com.ua	Viktoriiia Fedorova	tel.: +380 (67) 619-74-21;	Private clinic services
DELTA MED Ltd	Karadzhycha St.29b, Lviv, 79054, Ukraine	info@delta-med.com.ua	www.delta-med.com.ua	Mariia Amelina	tel.: +380 (97) 740-47-40;	Medical treatment services
DENTA+ Private Business	Nikanorova St.3, Simferopol, Republic of Crimea, 295000, Ukraine	docent.j@gmail.com	stomatology-best.com; smileclime.com; crimeasmile.ru; enjoycrimea.com; 32zubik.com; ideal-crimea.narod.ru; stomatologisimf.at.ua; denta.rusmed.ru	Vladyslav Sarkisian	tel.: (978-8498010) ;	Dental clinic services. Dentistry, periodontitis, prosthetics, crowns, consultation, restoration, childrens dentist. In our dental clinic: comfortable environment, Wi-Fi, modern equipment and qualified specialists! After each patient, the dental unit is

DIALIZ INNOVATION UKRAINE Ltd	Yaroslaviv Val St.21-P, Kyiv, 01034, Ukraine	icmed@ukr.net	www.icmed.com.ua	Oleksandr Mikhnov	tel.: +380 (44) 503-66-30, +380 (44) 451-62-15, +380 (67) 401-42-87;	Health care services
DIM MEDYTSYNY Ltd	Rozkydailivska St.69/71, Odesa, 65000, Ukraine	help@odrex-med.com	www.odrex-med.com	Tihiran Arutiunian	tel.: +380 (48) 730-00-30, +380 (96) 792-60-01;	General medical practice
DOBRO Private Business	Zamarstynivska St.112, Lviv, 79019, Ukraine	help@dobro-life.com.ua	www.dobro-life.com.ua		tel.: +380 (67) 455-66-55;	Addiction advice and treatment services
DOBROBUT Medical Centre, PrivJSC	Pymonenka St.10, Kyiv, 04050, Ukraine	ukr@med.dobrobut.com	www.med.dobrobut.com	Yurii Kozhara	tel.: +380 (44) 495-28-88, +380 (44) 454-72-52, +380 (44) 454-72-62; fax: +380 (44) 495-28-88;	Medical services
DOCTOR BLAGO Clinic	Dmytra Donskoho St.2a/7, Odesa, 65088, Ukraine	yurgen_06@mail.ru	doctorblago.com.ua		tel.: +380 (48) 702-34-24;	Drug addiction advice and treatment services
DOCTOR KADYROV Drug Addiction Treatment Clinic	Budindustrii St.5a, Kyiv, 01013, Ukraine		kdk-ld.com	Asan Kadyrov	tel.: +380 (67) 377-64-87;	Addiction advice and treatment services
DOCTOR UDINA Private Clinic	Hlazunova St.3, Kyiv, 01042, Ukraine	doctor@udina.kiev.ua	www.udina.kiev.ua	Viktor Kalenyk	tel.: +380 (44) 521-40-10, +380 (44) 521-41-10; fax: +380 (44) 521-40-10;	Beauty medical services
DOCTOR VASYLEVYCH MEDICAL CENTRE Private Business	Shovkunenska St.3 Floor 1, Kyiv, 03049, Ukraine	obitel@moyray.com	www.moyray.com	Volodymyr Vasylevych	tel.: +380 (44) 520-02-55; fax: +380 (44) 520-00-25;	Medical centre services.
DOSTUPNYI DOKTOR Private Business	Kudriavska St.31/33, Kyiv, 03127, Ukraine	dodo.kyiv@gmail.com	dd.clinic		tel.: +380 (93) 810-90-90; fax: +380 (96) 810-90-90;	Private medical centre services
Dr Kims Acupuncture	bulvar Druzhby Narodiv 26/1, Kyiv, 01103, Ukraine	needlekar@yahoo.com	kimpavel.org	Pavlo Kim	tel.: +380 (98) 799-33-06;	Acupuncture treatment services
Dr.Zasyпка Clinic	Tynysta St.8, Odesa, 65114, Ukraine	sustaviodessa@gmail.com	www.sustavy.od.ua		tel.: +380 (48) 704-48-91;	Medical clinic services
EDEM RESORT & SPA LLC	Strilky, Peremyshlianskiy Dist., Lviv Reg., 81223, Ukraine	23max90@i.ua	edemresort.com	Andrii Didukh	tel.: +380 (68) 513-22-47, +380 (67) 314-65-12;	Hotel complex services
EKOBNF Treatment and Production Company, Ltd	Bielinskoho St.3, Sumy, 40030, Ukraine	ekobinfsumy@mail.ru		Oksana Nikitina	tel.: +380 (542) 22-61-48;	Medical services
EUROLAB European Clinics	Solomianska St.11a, Kyiv, 03110, Ukraine	postbox@eurolab.ua	www.eurolab.ua	Oleksandr Bobrovnyk	tel.: +380 (44) 206-20-00, +380 (44) 206-23-67; fax: +380 (44) 206-23-67;	Medical centre services
FAMILY DOCTOR Clinic, Crimean Affiliate (LUKIANCHENKO Private Business)	Sytnykova St.33a, Yevpatoriia, Republic of Crimea, 297412, Ukraine	cnm1@rambler.ru		Volodymyr Lukianchenko	tel.: (978-7466540) ;	Health care services

FARMBIOTEST Ltd	Pochaivska St.9, Rubizhne, Luhansk Reg., 93000, Ukraine	office@pharmbiotest.com.ua	www.pharmbiotest.com	Ihor Kuznetsov	tel.: +380 (50) 471-29-38, +380 (96) 581-83-16; fax: +380 (6453) 9-42-22;	Private clinic services
FLORIS-S Medical Centre, Private Business	Chekhova St.2, Sumy, 40030, Ukraine	floris.sumy@gmail.com	www.floris-sumy.com.ua	Tetiana Hapchenko	tel.: +380 (542) 64-81-75, +380 (542) 78-10-45, +380 (542) 64-81-78; fax: +380 (542) 78-10-45;	Medical services
FORPOST Ltd	Yezha Hedroitsa St.2a, Kyiv, 03150, Ukraine	info@forpost.ua	www.forpost.ua	Oleksandr Nazarenko	tel.: +380 (44) 502-22-62, +380 (93) 502-22-62;	General medical practice
Fungus Therapy Centre	Vasylkivska St.38 Office 2, Kyiv, 03022, Ukraine	info@fungodoctor.com.ua	www.fungodoctor.com.ua	Serhii Khodun	tel.: +380 (44) 331-74-44, +380 (97) 231-74-44, +380 (50) 331-74-44; fax: +380 (44) 331-74-44;	Medicinal fungus preparation treatment services
Hair Health Centre Ltd	Kudriashova St.3, Kyiv, 01000, Ukraine	hair@kiev.farlep.net	www.beautyhair.com.ua	Iryna Popova	tel.: +380 (44) 537-66-10, +380 (44) 520-08-91, +380 (44) 520-08-74; fax: +380 (44) 537-66-10;	Hair health medical centre services
Health Centre	Stepovoho Frontu St.29, Poltava, 36021, Ukraine			Larysa Kudatskaia	tel.: +380 (532) 63-26-64, +380 (532) 63-65-85; fax: +380 (532) 63-65-85;	Health services
HEALTH-CLINIC Ltd	Striletska St.1 room166, Vinnytsia, 21009, Ukraine	mshealth.clinic@gmail.com		Natalia Melnyk	tel.: +380 (432) 53-87-57, +380 (67) 507-49-23;	Medical services.
HEMO MEDYKA SOLUSHENS Ltd	Peremohy St.28, Uzhhorod, 88000, Ukraine	uzhgorod@hemomedika.eu	hemomedika-uzhgorod.eu	Taras Vorotniak	tel.: +380 (312) 67-18-17, +380 (312) +380-99-5317687, +380 (67) 310-01-05;	Medical treatment services
I MAMA Surrogacy Centre	Botkina St.4, Kyiv, 02000, Ukraine	i.mama.ua@gmail.com	imama.com.ua		tel.: +380 (98) 165-65-76;	Surrogacy arrangement in Ukraine
IDEAL Beauty and Health Centre	Peremohy Ave.144, Simferopol, Republic of Crimea, 295000, Ukraine	center-beauty@mail.ru	www.idealcrimea.info;nash-doktor.info; doctor-best.com;mj-time.com; cosmetology-best.com;crimea-med.com; crimeasmile.ru;smileclime.com; beauty-top.com;stomatology-best.com; smileclime.com;stomatolog isimf.at.ua; kosmetologiya-odessa.in.ua;beauty-best.com;	Iryna Klymenko	tel.: (978-7833738) , (978-7833738) 8498010, (978-7833738) 0220036;	Consultations and assistance in the selection of specialists in dentistry, cosmetology, plastic surgery, hardware technologies, gynecology, urology; computer Modelling. Plastic surgery and aesthetic medicine.

ilaya Medical Company	Kramskoho St.9, Kyiv, 03115, Ukraine	office@ilaya.ua	www.ilaya.ua	Oleksiy Shershnev	tel.: +380 (44) 284-00-00; fax: +380 (44) 284-00-06;	Medical clinic services
IMP Clinic, Ltd	Yevhena Konovaltsa St.44- b, Kyiv, 01133, Ukraine	info@imp-clinic.com	www.imp-clinic.com	Roberto Inko Kiske	tel.: +380 (44) 499-68-33;	IMP Clinic is committed to providing professional, compassionate, and evidenced-based health care in a clean, modern, multidisciplinary, multilingual and multicultural environment. From your first visit you will feel the difference in our caring approach
INLOR Private Business	V.Chornovola Ave.16v, Lviv, 79020, Ukraine	inlorclinic@gmail.com	inlor.com.ua		tel.: +380 (67) 161-61-01;	Private clinic services
INSTITUTE OF CELLULAR THERAPY Ltd	Kosmonavta Komarova Ave.3 (Medcity), Kyiv, 03680, Ukraine	info@stemcellclinic.com.ua	www.stemcellclinic.com	Serhii Martynenko	tel.: +380 (44) 206-66-66, +380 (44) 206-66-60, +380 (800) 50-11-64; fax: +380 (44) 206-66-66, +380 (44) 206-66-60;	Stem cell bank services.
International Innovation Clinic, Ltd	Dniprovska St.243a, m.Pavlohrad, Dnipropetrovsk Reg., 49000, Ukraine	mic.dp.ua@ukr.net	mic.dp.ua	Viktor Kondrachuk	tel.: +380 (50) 400-07-31, +380 (50) 574-70-22;	General medical practice
INTERSONO Medical Centre	Antonovycha St.102, Lviv, 79057, Ukraine	reception@intersono.ua	intersono.ua;www.faceboo k.com/intersono; Skype:intersono1	Olena Moroz	tel.: +380 (32) 295-55-55; fax: +380 (67) 370-84-24;	In vitro human fertilisation services
Israelite Stomatology Centre	Sholom-Aleikhema St.1, Kyiv, 02022, Ukraine	polo00@list.ru			tel.: +380 (44) 513-66-84, +380 (93) 904-36-21;	Dental clinic services
KEBOT-ODESA Ukrainian-American JV, Ltd	Preobrazhenska St.60, Odesa, 65045, Ukraine	cabotodessa@gmail.com	cabot-odessa.com.ua	Leonid Fedin	tel.: +380 (48) 722-45-68, +380 (48) 726-96-81, +380 (48) 724-21-95, +380 (50) 559-39-29; fax: +380 (48) 726-96-81;	Dental centre services.
KLINIKA BILIAKA Ltd	Korotka St.1a, Minai, Uzhhorodskyi Dist., Transcarpathian Reg., 89427, Ukraine	office@bilyak.com.ua	www.bilyak.com.ua	Stepan Biliak	tel.: +380 (99) 100-10-03;	Medical treatment services
KOVAL Private Business	Piskova St.20, Lviv, 79010, Ukraine	yukoval.lviv@gmail.com	www.proctolog.info	Yurii Koval	tel.: +380 (95) 603-92-07, +380 (67) 721-86-09, +380 (98) 457-08-75; fax: +380 (32) 275-84-77;	Trade in proctology equipment. Medical treatment services

LAVKA ZHYTTIA Ltd	Ukrainska St.57a, Zaporizhia, 69095, Ukraine	lavkazap@gmail.com	www.Lavka-zhizni.com.ua	Valentyna Dementii	tel.: +380 (61) 701-53-15, +380 (61) 707-27-07, +380 (50) 341-80-17, +380 (96) 538-78-78; fax: +380 (61) 787-66-90;	Private health care
LAZER Private Business	Hrushevskoho Blvd.13, Bila Tserkva, Kyiv Reg., 09100, Ukraine	lazer.bc@ukr.net		Tetiana Didenko	tel.: +380 (97) 335-26-86, +380 (95) 285-26-86; fax: +380 (456) 35-26-86;	Medical centre services
LOR-KLINIKA Private Business	Kyivske Shose St.56, Poltava, 36000, Ukraine	lorklinika_bezegaik@mail. ru		Mykola Bezcha	tel.: +380 (532) 67-07-67, +380 (50) 404-46-47, +380 (67) 140-46-47; fax: +380 (532) 67-07-67;	Medical services
LYTVYNNENKO CLINIC Private Business	N.Dmytriieva St.6d Floor 4, Poltava, 36039, Ukraine	lytvynenkoclinic@gmail.co m	lc-neuro.com.ua		tel.: +380 (532) 69-11-69, +380 (95) 199-59-00;	Neurological clinic services
M-24 Ltd	Schekavitska St.36, Kyiv, 04070, Ukraine	m24@viva.clinic	viva.clinic	Iryna Oliinyk	tel.: +380 (44) 238-20-20, +380 (98) 238-20-20, +380 (67) 401-99-73;	Private clinic chain
M24 Private Business	Aviakonstruktora Antonova St.13a, Kyiv, 03186, Ukraine	isnyvan.nya@gmail.com	mrt-m24.com		tel.: +380 (44) 392-33-93;	Medical imaging services
MAMA+ Clinic of Reproductive Medicine	Schuseva St.28, Kyiv, 04050, Ukraine	surogatma@ukr.net	surogatnoematerinstvo.com .ua	Volodymyr Kozlovskiy	tel.: +380 (95) 423-16-69, +380 (97) 139-84-86;	Medical services
MED CITY Ltd	Pavlivska St.26/41, Kyiv, 01135, Ukraine	info@medcity.ua	www.medcity.ua	Serhii Koroliuk	tel.: +380 (44) 344-56-98, +380 (44) 338-55-00, +380 (68) 952-38-23;	Medical centre services
Medical Centre LEOMED Ltd	Syretska St.32, Kyiv, 02000, Ukraine	info@leomed.com.ua	www.leomed.com.ua	Yevhen Boichenko	tel.: +380 (67) 528-87-20;	Medical treatment services
Medical Centre MATERNA Ltd	Meblevyi Prov.3a, Zhytomyr, 10001, Ukraine	hello@materna.com.ua	materna.com.ua	Volodymyr Brodskiy	tel.: +380 (68) 860-99-64, +380 (93) 622-72-77;	In vitro fertilisation services
Medical House Odrex	Rozkydailivska St.69/71, Odesa, 65000, Ukraine	help@odrex-med.com	odrex.ua;www.facebook.co m/odrexmed; www.youtube.com/user/od rexmed		tel.: +380 (48) 730-00-30; fax: +380 (48) 730-00-30;	Medical centre services
MEDICENTER UKRAINE Ltd	Lomonosova St.71, Kyiv, 03022, Ukraine	info@doctorlor.ua	medicenter.ua	Iryna Biliak	tel.: +380 (50) 323-54-70;	Medical treatment services
MEDILAND Private Clinic	Marshala Rybalka St.11-b, Kyiv, 04116, Ukraine	mediland2016@gmail.com	mediland.com.ua;twitter.co m/Mediland_MC; www.facebook.com/medila nd.kiev	Andrii Bakhtizin	tel.: +380 (44) 355-55-31, +380 (98) 119-62-00, +380 (95) 365-00-04;	Medical treatment services

MEDITECHS Private Business	Pershotravneva St.44 Block 3 Floor 3, Vinnytsia, 21050, Ukraine	ddp1964@ukr.net		Dmytro Prokhorov	tel.: +380 (432) 67-14-28;	
MEDLIFE-77 Ltd	Peremohy St.87, Zaporizhia, 69005, Ukraine		www.reabilitacia.com	Yurii Remeniuk	tel.: +380 (67) 234-87-00, +380 (61) 212-96-97, +380 (61) 289-95-08, +380 (61) 213-13-10; fax: +380 (61) 212-96-97;	Medical rehabilitation services
MEDLUX Private Business	Khersonska St.9b, Dnipro, 49000, Ukraine	medlux888@gmail.com	www.medlux.dp.ua	Serhii Mukhin	tel.: +380 (99) 430-59-48, +380 (97) 697-95-84;	Medical treatment services
MEDYCHNA DOPOMOHA Private Business	Myra Ave.19/18, Kyiv, 02105, Ukraine	contract@md-clinica.com.ua	www.md-clinica.com.ua	Taras Shkylevych	tel.: +380 (44) 333-87-02, +380 (95) 275-71-77, +380 (67) 312-77-02;	Medical treatment services
MEDYKOM Ltd	Kondratiuka St.8, Kyiv, 04201, Ukraine	info@medikom.ua	www.medikom.ua	Iryna Bachynska	tel.: +380 (44) 503-77-77; fax: +380 (44) 503-77-77;	Medical services
MELNYK Private Business	Soborna St.66 Office 205, Vinnytsia, 21000, Ukraine	osteomaster@ukr.net		Maksym Melnyk	tel.: +380 (67) 915-78-76;	Medical services
MODUS Aesthetic Medicine Centre	Borodiia St.32/98, Zhytomyr, 10014, Ukraine	modus@mail.ru	www.modus.zt.ua	Alla Prylypko	tel.: +380 (412) 46-06-33;	Medical services
MOIE ZDOROVYA Medical Centre Ltd	Khmelnyske shose St.96h, Vinnytsia, 21000, Ukraine	moe_zdorovie@ukr.net	mz.vn.ua	Viktor Oleksandro	tel.: +380 (432) 55-11-64, +380 (432) 55-11-63, +380 (97) 463-12-03;	Medical centre services
Moskvitin Health Centre	Stalevariv St.22, Zaporizhia, 69001, Ukraine	anetnetnet555@gmail.com	www.moskvitin.zp.ua		tel.: +380 (95) 092-98-70;	Medical treatment services
NADIA ODESA Ltd	Liustdorfska Doroha St.61, Odesa, 65000, Ukraine	ivfclinic.reklam@gmail.com	ivfclinic.com.ua	Ihor Zakharenko	tel.: +380 (48) 787-14-41;	Reproductive medical services
NANITA Ltd	Akhmatovoi St.16a, Kyiv, 02068, Ukraine	bronchastma@gmail.com	www.milta.kiev.ua;www.milada.kiev.ua	Oleksii Natalenko	tel.: +380 (44) 227-23-61, +380 (44) 594-09-50, +380 (50) 945-80-69; fax: +380 (44) 227-23-61;	Trade in quantum therapy devices.
OBERIG Universal Clinic	Zoolohichna St.3 Block V, Kyiv, 03057, Ukraine	5210303@oberig.ua	www.oberig.ua;www.facebook.com/OberigUA	Viktor Rybchuk	tel.: +380 (44) 521-03-03, +380 (93) 521-03-03, +380 (63) 521-03-03; fax: +380 (44) 521-03-42;	Medical centre services
OKSILION Medical Centre	m-n Putiatynskyi 2, Zhytomyr, 10000, Ukraine		oksilion.zt.ua	Oksana Slobodian	tel.: +380 (97) 014-11-81;	Medical centre services
OLIMPIA Medical Rehabilitation Centre, Collective Business	Dekabrystiv St.21, Simferopol, Republic of Crimea, 295034, Ukraine			Mariia Trukhnova	tel.: (3652-556307) ; fax: (3652-556307) ;	Sanatorium services

OPTIMED Eyesight Laser Correction Centre, Private Business	Nesterivskiy Prov.13/19 Floor 2, Kyiv, 04053, Ukraine	optimed@ukr.net	www.optimed.ua	Serhii Khrapliuk	tel.: +380 (44) 272-41-30, +380 (44) 272-49-00; fax: +380 (44) 272-26-47;	Treatment of eye diseases.
Ovsanuk Clinic	Pyrohova St.107a, Vinnytsia, 21018, Ukraine	likar@ovsanuk.com	www.ovsanuk.com;ovsyanuk.com.ua	Oleksandr Ovsianiuk	tel.: +380 (432) 57-85-10, +380 (98) 281-58-23;	Addiction medical advice and treatment services
PERSOMED Medical Centre	Onore de Balzaka St.4, Kyiv, 01000, Ukraine	info@persomed.com.ua	persomed.com.ua	Olena Levchenko	tel.: +380 (96) 773-77-68, +380 (44) 499-98-89, +380 (44) 224-61-30;	Medical centre services
Plastic Homotoxicology Clinic, Ltd	P.Orlyka St.16/12 Office 8, Kyiv, 01024, Ukraine	litacorp@ukr.net		Volodymyr Udod	tel.: +380 (93) 310-56-83;	General medical practice
POLINAR Medical Centre	1 Aerodromnyi Prov.4, Odesa, 65043, Ukraine	medelit1@gmail.com	www.polinar-clinic.com;medel-it.com.ua	Halyna Kolesnikova	tel.: +380 (48) 728-94-74, +380 (48) 728-94-73, +380 (67) 480-31-70, +380 (67) 837-76-76; fax: +380 (48) 728-94-72;	Medical services
PRIMADERM Private Business	Zhukovskoho St.18, Dnipro, 49000, Ukraine	primaderm.dp@gmail.com	primaderm.com.ua		tel.: +380 (67) 545-11-00, +380 (56) 729-19-00;	Cosmetic surgery clinic
PRISMA-13 Ltd	Sahaidachnoho St.25, Kyiv, 04070, Ukraine	office@prisma.com.ua	www.prisma.com.ua	Volodymyr Krasnolenskyi	tel.: +380 (44) 425-13-13, +380 (44) 462-56-01; fax: +380 (44) 462-48-18, +380 (44) 462-47-71;	Medical services
PROFMED Medical Centre Ltd	Pivdenne shose 11, Zaporizhia, 69032, Ukraine			Volodymyr Orlenko	tel.: +380 (61) 787-46-33;	General medical practice
PULSE Medical Centre, Small Private Business	Timiriazieva St.34, Vinnytsia, 21001, Ukraine	mikhkos@gmail.com	www.pulsemedcenter.com	Yurii Mostovoi	tel.: +380 (432) 61-26-96, +380 (432) 61-24-85; fax: +380 (432) 61-26-96;	Medical center services
REZONANS LDTS Private Business	im.Hazety Pravda Ave.100 Room 100, Dnipro, 49000, Ukraine	mail@mail.ru		Nelia Yovanovych	tel.: +380 (56) 760-45-75, +380 (67) 769-53-54, +380 (97) 308-94-69;	Medical diagnostic clinic services.
RODYNA Medical Centre Chain	Heroiv Krut St.1v, Lviv, 79034, Ukraine	rodynamedicalcentre@gmail.com	rodyna-medical.com.ua		tel.: +380 (67) 230-11-77;	Medical care services
RODYNnyi Private Dental Centre	Kotsiubynskoho Ave.11, Vinnytsia, 21001, Ukraine			Liudmyla Tatsiuk	tel.: +380 (432) 27-03-03; fax: +380 (432) 27-03-03;	Dental hospitals
SHEPTYTSKYI Private Hospital	Ozarkevycha St.4, Lviv, 79016, Ukraine	info@spital.org.ua	spital.org.ua/	Dzvenyslava Chaikivska	tel.: +380 (32) 235-22-67; fax: +380 (32) 235-22-69;	Medical and diagnostic centres services.
SIMEINYI HINEKOLOH Private Business	Perova Blvd.26, Kyiv, 02125, Ukraine	dok.at.ua@gmail.com	dok.at.ua		tel.: +380 (44) 540-43-43, +380 (68) 950-68-92, +380 (50) 182-01-99;	Gynaecologica clinic services

SLAVONIC CLINIC Private Business	Lenina Ave.9/1, Mykolaiv, 54010, Ukraine	sc@slavclinic.com		Ihor Vdovychenko	tel.: +380 (512) 46-22-76, +380 (512) 46-03-96, +380 (512) 46-06-98; fax: +380 (512) 46-06-98;	Treatment of overweight by traditional and non- traditional methods.
SLIM MEDICAL Ltd	Heroiv Stalinhradu Ave.18a, Kyiv, 04213, Ukraine	info@salonslim.com.ua	www.salonslim.com.ua;w ww.slim.ua	Yevhen Yatsenko	tel.: +380 (44) 599-90-07, +380 (95) 033-54-45, +380 (63) 617-43-02;	Laser cosmetology services
SMART MEDICAL CENTER Private Business	Tymoshenka St.19, Kyiv, 04210, Ukraine	info@smartclinic.kiev.ua	www.smartclinic.kiev.ua;fb .com/smartmedicalcenter		tel.: +380 (67) 127-03-03, +380 (44) 490-25-03;	Private medical clinic services
Specialised Mammology Center	Valeriia Lobanovskoho Ave.17, Kyiv, 03037, Ukraine	info@mammologycenter.c om.ua	www.mammologycenter.co m.ua		tel.: +380 (44) 390-17-35;	Mammology centre services
SPIVDRUZHNIIST Medical Diagnostic Rehabilitation Centre, Private Business	Maidan Nezalezhnosti 24, Poltava, 36003, Ukraine	21826@ukr.net		Nataliia Shakhova	tel.: +380 (5322) 2-18-26;	Rendering of medical services for the population.
SVIATOH PANTELIMONA Medical Centre, Ltd	Simferopolska St.19/1, Kyiv, 02096, Ukraine	mcpanteleymona@ukr.net		Olena Knutova	tel.: +380 (44) 227-39-39;	General medical practice
TARUS Ltd	Shevchenka Ave.4 Room 25, Odesa, 65044, Ukraine	info@tarus.ua	tarus.ua	Serhii Schypun	tel.: +380 (48) 786-00-11;	Ophthalmic hospital
Therapy Problems Institute	M.Kotsiubynskoho St.8a, Kyiv, 01030, Ukraine	ipt-kyiv@bigmir.net	iptmedcenter.com	Inna Malysheva	tel.: +380 (44) 229-08-17; fax: +380 (44) 465-11-57;	Medical clinic services
TREEAMED Private Business	Novokostiantynivska St.15/15, Kyiv, 04080, Ukraine	treeamed.clinic@gmail.co m	familyhealth.ua	Nadia Semendiaieva	tel.: +380 (98) 047-25-05;	Private health care services
UKRAINE Surrogacy Centre	Aviakonstruktora Antonova St.2/32, Kyiv, 02000, Ukraine	surrogacy.mom@gmail.co m	surrogacy.com.ua		tel.: +380 (97) 203-82-45;	Surrogacy arrangement in Ukraine
Ukrainian Allergological Hospital, State Enterprise	Tereka St.42, Solotvyno, Tiachivskiy Dist., Transcarpathian Reg., 90575, Ukraine			Andrii Holovnyi	tel.: +380 (3134) 2-15-00, +380 (3134) 5-63-50, +380 (3134) 3-20-36; fax: +380 (3134) 2-15-00, +380 (3134) 5-63-50, +380 (3134) 3-20-36;	Allergy treatment
Ukrainian Research and Practical Centre of Popular and Non-Traditional Medicine, PrivJSC	Cherniakhovskoho St.147v, Zhytomyr, 10005, Ukraine			Volodymyr Chernyshevych	tel.: +380 (412) 24-19-79, +380 (412) 24-19-94, +380 (412) 24-45-41; fax: +380 (412) 24-19-94, +380 (412) 24-45-41;	Natural medicine services
UKRDNIPROMEDKONS ALTINH Ltd	Pylypa Orlyka Ave.21a Room 56, Dnipro, 49069, Ukraine			Hryhorii Taran	tel.: +380 (56) 785-50-39;	General medical practice

URO-PRO International Medical Centre, Ltd	Vasylenska St.7, Kyiv, 03680, Ukraine	reklama@uro-pro.kiev.ua	www.uro-pro.kiev.ua; Skype:uro-pro	Oleksandr Dalskyi	tel.: +380 (44) 456-00-46; fax: +380 (44) 456-00-46;	Medical centre services
VASH LIKAR Private Business	Kombryha Petrova St.2, Dnipro, 49041, Ukraine	vashlikar.dp@gmail.com		Dmytro Skiba	tel.: +380 (56) 749-31-41, +380 (56) 765-27-00; fax: +380 (56) 749-31-41;	Medical services
VASYLENKO Medical Centre	Sobornyi Ave.88, Zaporizhia, 69002, Ukraine	info@centervasilenko.com	centervasilenko.ua	Vitalii Vasylenko	tel.: +380 (63) 401-57-01;	Addiction treatment services
VERBA MEDICAL Ltd	M.Lushpy Ave.31a, Sumy, 40000, Ukraine	verba.medical@gmail.com	verba-clinic.com	Serhii Trotskyi	tel.: +380 (50) 407-77-87;	Medical treatment services
Vertebrology and Rehabilitation Institute, Ltd	Andriuschenka St.7/19 Office 21, Kyiv, 01135, Ukraine	stuzhuk@ivr.com.ua	ivr.ua; www.facebook.com/ivr.ua	Ihor Stelmakh	tel.: +380 (44) 290-17-54, +380 (44) 238-88-40, +380 (44) 236-79-16, +380 (44) 236-79-96, +380 (44) 236-64-03;	Vertebrology clinic services
VIASAN Medical Centre, Ltd	Medova St.12, Ternopil, 46008, Ukraine	office@viasan.ua	viasan.ua	Roman Maliaryk	tel.: +380 (352) 52-55-58, +380 (98) 452-55-58, +380 (95) 252-55-58;	General medical practice
VIDNOVLENNIA Ltd	Liubarska St.4, Zhytomyr, 10024, Ukraine	CENTRVIDNOVLENIA@GMAIL.COM	vidnovlennya.center	Oleh Nikitenko	tel.: +380 (98) 662-72-22, +380 (68) 073-58-60; fax: +380 (412) 46-40-73;	Medical treatment services
VITALINE Private Medical Centre	Serhiia Danchenka St.5 Block 5, Kyiv, 04078, Ukraine	vitaline.clinica@gmail.com	vitaline.clinic		tel.: +380 (44) 501-50-50;	Medical treatment services
VZGLAD Ophthalmic Centre, Ltd	Serhiia Yefremova St.21zh, Dnipro, 49000, Ukraine	info@zrenie.dp.ua	zrenie.dp.ua	Valerii Kukhareenko	tel.: +380 (562) 31-70-37, +380 (67) 611-03-94;	Ophthalmic centre services.
YURIY TYTOVTSA Clinic	Svobody Ave.33, Lviv, 79000, Ukraine			Yurii Titovets	tel.: +380 (32) 242-15-90; fax: +380 (32) 242-15-90;	Medical centre services

**(EK-4) FITCH SOLUTION MEDİKAL CİHAZ RAPORU 6'LI
GTİP KODLARI**

SIRA NO	GTİP	ÜRÜN
1		CONSUMABLES
A		BANDAGES & DRESSINGS
	300510	Medical dressings (adhesive)
	300590	Medical dressings (non-adhesive)
B	300610	SUTURING MATERIALS
C		SYRINGES, NEEDLES & CATHETERS
	901831	Syringes (with/without needles)
	901832	Tubular metal needles/needles for sutures
	901839	Other needles, catheters, cannulae, etc
D		OTHER CONSUMABLES
	300620	Blood-grouping reagents
	300650	First-aid boxes & kits
	300691	Ostomy products
	401511	Surgical gloves
2		DIAGNOSTIC IMAGING
A		ELECTRODIAGNOSTIC APPARATUS
	901811	Electrocardiographs
	901812	Ultrasound
	901813	MRI
	901814	Scintigraphic apparatus
	901819	Other electrodiagnostic apparatus
B		RADIATION APPARATUS
	902212	CT scanners
	902214	Other medical x-ray apparatus
	902221	A, B, C ray apparatus
C		IMAGING PARTS & ACCESSORIES
	300630	Contrast media
	370110	Medical X-ray film (flat)
	370210	Medical X-ray film (rolled)
	902230	X-ray tubes
	902290	Other imaging parts & accessories
3		DENTAL PRODUCTS
A		CAPITAL EQUIPMENT
	901841	Dental drills
	940210	Dental chairs
	902213	Dental X-ray
B		INSTRUMENTS & SUPPLIES
	300640	Dental cements
	901849	Dental instruments Teeth & other fittings
	902121	Artificial teeth
	902129	Other dental fittings
4		ORTHOPAEDICS & PROSTHETICS
	902110	FIXATION DEVICES
	902131	ARTIFICIAL JOINTS
	902139	OTHER ARTIFICIAL BODY PARTS
5		PATIENT AIDS
A		PORTABLE AIDS
	902140	Hearing aids

	902150	Pacemakers
	902190	Other portable aids
B		THERAPEUTIC APPLIANCES
	901910	Mechano-therapy apparatus
	901920	Therapeutic respiration apparatus
6		OTHER MEDICAL DEVICES
A		WHEELCHAIRS
	871310	Wheelchairs, not mechanically propelled
	871390	Wheelchairs, mechanically propelled
B	901850	OPHTHALMIC INSTRUMENTS
C	940290	HOSPITAL FURNITURE
D	841920	MEDICAL, SURGICAL STERILISERS
E	901820	ULTRA-VIOLET OR INFRA-RED RAY APPARATUS
F	901890	OTHER INSTRUMENTS & APPLIANCES
		Blood pressure monitors
		Endoscopy apparatus
		Dialysis apparatus
		Transfusion apparatus
		Anaesthetic apparatus & instruments

**(EK-5) MEDİKAL CİHAZ SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE’NİN
UKRAYNA’YA İHRACATI (USD)**

GTİP KODU	2016	2017	2018	2019	2020
841989989019	216.882	73.763	198.199	375.301	1.128.884
392620000019	192.056	205.193	634.821	758.583	892.720
940290000019	205.023	104.538	52.783	561.725	784.988
401511000000			250	1.976	769.746
300510000000	588.352	610.191	733.609	761.754	609.506
901890840019	123.709	165.432	334.888	155.851	564.354
382499640000		197.670	338.040	213.009	522.727
940290000013	36.510	37.957	15.941	35.750	433.373
382200009019			61.839	101.862	400.792
842119709000	55.320	143.003	411.048	486.121	352.991
902190900013	74.670	143.661		143.757	297.648
841920000011	286.476	255.656	216.233	234.011	286.288
902131000000	29.451	24.319	38.848	96.491	235.635
902110100019	85.605	91.090	180.518	211.089	212.544
902110900012	11.000	47.750	9.085	34.210	176.705
900410910000	8.169	51.111	163.619	105.475	176.155
842420000000	69.735	61.842	169.970	95.656	162.131
380894900019		11.888	7.023	21.797	154.021
902139900014	159.365	63.006	57.280	121.184	145.490
900311000000	12.836	137.458	78.925	63.528	112.973
902110900018	24.451	66.127	37.197	252.709	100.368
960321000019				9.045	93.913
902140000000	52.500	42.500	73.582	41.539	86.795
940290000021	1.761		590	13.768	66.011
902129000000		20.146	54.303	58.224	62.303
382200002000		118		1.850	60.557
901890200000		2.911			45.425
901890600000	10.567	19.992	36.892	20.977	44.386
902290200000					44.023
841920000019	17.150	5.775	6.577	37.306	43.375
300630000011					41.820
902190900019	7.070	23.350	7.727	13.496	40.906
900130000000					35.395
902110100011	23.334		581	9.116	35.306
611510100000		45.980	64.824	37.916	31.306
841990150000	29.112	10.736	11.851	7.745	26.722
901890500011	19.813	22.280	56.545		22.098
300590500019	4.435	15.977	22.827	7.453	19.803

871310000000		25.319	6.160	52.750	17.790
701790000000		1.947	4.760	8.930	16.177
300590500011					16.150
300670000000		51.403	35.694	69.904	15.802
701090710000					15.557
901850900000	15.265				13.968
401490000019	968	1.648	162	160	13.200
851410800012			4.936	14.573	11.798
902139900019			1.664	235.688	10.820
940290000012					10.323
630790920000				2.498	8.351
940210000021					7.985
392490000011	395				6.319
902139900013	168.818	86.579	112.752	8.490	5.780
901849900000		10.877	9.971	1.625	5.406
940290000011	11.163	13.670	9.378	120.561	5.035
842119209000	30.982	1.004	8.562	8.152	4.930
340700009011					4.343
701710000011					4.227
901820000000				1.500	4.200
370110000000	7.656		342	5.979	3.929
901910900019		302	605		3.875
300610901012					3.251
900490900011				630	3.235
901600101000	2.896	1.856	916	778	2.317
370210000000	115.646	28.995	1.176	191	2.075
300640000013				5.756	1.957
392410000021					1.852
300610901019	3.524			5.891	1.465
901600109000					1.320
300610909011					1.304
300590999000			22.275	5.880	1.265
900410990000					950
851420100012			910	3.753	784
902214000000					646
900490100019	14.571	27.717	4.268	1.828	598
300590100011	5.544				538
300610909019					433
902110100012	1.008				183

901600901000					120
300590310011	25.240				102
300640000018					
901850100000	211.357		50.980	464	
848640001000		896			
902219000000		21.000	155.086	250.708	
901890100012		315			
901819900019	4.835	16.282	671		
701720000011	191				
392690979011	7.229				
900490900019	102	939	180	8.301	
901180000019			21.512		
901890840018			158		
902139900011				165	
901812000000	46.000				
300610901011		1.785			
300590100019	13.364				
901910900025		4.246			
300610100000		7.381			
901849100000		4.289			
300650000000		136	572		
940210000011		4.650			
300610309000	338				
901600909000		108			
900390000000			534		
300610902011	3.074				
701720000019			1.265		
901819100000				2.320	
701710000019				2.281	
382200001000	130				
871390000000		21.488			
871680009011			742		
Genel Toplam	3.035.648	3.036.252	4.532.646	5.910.030	9.550.543

**(EK-6) MEDİKAL CİHAZ SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE’NİN
UKRAYNA’DAN İTHALATI (USD)**

GTİP ADI	2016	2017	2018	2019	2020
902219000000			51.320		105.841
902139900014	38.923	84.292	68.183	92.960	85.796
300610901012			19.426	42.777	35.705
380894900019			5.335		25.880
902139900019	15.333	25.716	10.724	23.782	23.063
382200009019			14.764	3.906	13.411
300640000018					13.273
841989989019					12.368
901820000000					1.622
901180000019					931
900490100019		9.732		110	861
701010000000					848
902110900012					736
401511000000					450
901849900000		663			393
300590310011					237
902212000000			10.815		
871420000000	7.324				
841920000011				136	
701090710000	6.792		2.159		
940290000019			183		
902290200000			175		
901890840019	75.264	21.876	469	11.636	
901910100011		1.724			
382200002000	438				
902190900019	33.860				
902290800019		1.009			
630790920000				226	
701090790000	17.240	17.141	24.230		
842420000000		26.840	4.267		
901890600000				2.546	
901819100000	47.926				
Genel Toplam	243.100	188.993	212.050	178.079	321.415

(EK-7) GÜMRÜK VERGİSİ ORANLARI

G.T.İ.P	Gümrük Vergisi (%)
2520 20 00 00	2
3005 10 00 00	0
3005 90 10 00	0
3005 90 31 00	0
3005 90 50 00	0
3005 90 99 00	0
3006 10 10 00	0
3006 10 30 00	0
3006 10 90 00	0
3006 20 00 00	0
3006 30 00 00	0
3006 40 00 00	0
3006 50 00 00	0
3006 60 00 00	0
3006 70 00 00	0
3006 91 00 00	0
3006 92 00 00	0
3301 90 30 00	6,5
3407 00 00 00	6,5
3407 00 00 00	6,5
3407 00 00 00	6,5
3407 00 00 00	6,5
3701 10 00 00	6,5
3702 10 00 00	6,5
3808 94 90 00	0
3822 00 00 00	0
3824 99 64 00	5
3924 10 00 00	6,5
3924 10 00 00	6,5
3924 10 00 00	6,5
3924 10 00 00	6,5
3924 90 00 10	6,5
3924 90 00 90	5

3926 20 00 00	5
3926 90 97 90	0
3926 90 97 90	0
4014 10 00 00	5
4014 90 00 10	5
4014 90 00 90	2
4015 11 00 00	5
4016 99 97 10	0
4016 99 97 90	10
4017 00 00 10	0
4017 00 00 90	10
6115 10 10 00	8
6307 90 92 00	6,3
7010 10 00 00	1
7010 90 71 10	5
7010 90 71 90	6,5
7010 90 79 00	5
7017 10 00 00	10
7017 20 00 00	10
7017 20 00 00	10
7017 90 00 00	10
8419 20 00 00	0
8419 20 00 00	0
8419 89 98 00	0
8419 90 15 00	0
8421 19 20 00	2
8421 19 70 90	2
8424 20 00 10	0
8424 20 00 90	5
8486 40 00 00	0
8514 10 80 00	5
8514 20 10 00	5
8514 20 80 00	5
8713 10 00 00	0

8713 90 00 00	0
8714 20 00 00	0
8716 80 00 00	10
9001 30 00 00	0
9001 40 41 00	10
9001 40 49 00	10
9001 40 80 00	10
9001 50 20 00	0
9001 50 41 00	0
9001 50 49 00	0
9001 50 80 00	0
9003 11 00 00	10
9003 90 00 00	0
9004 10 91 00	0
9004 10 99 00	0
9004 90 10 00	0
9004 90 10 00	0
9004 90 90 00	0
9011 20 10 00	0
9011 20 90 00	10
9011 80 00 00	10
9016 00 10 00	10
9016 00 90 00	10
9016 00 90 00	10
9018 11 00 00	0
9018 12 00 00	0
9018 14 00 00	0
9018 19 10 00	0
9018 19 90 00	0
9018 19 90 00	0
9018 20 00 00	0
9018 31 10 00	0
9018 31 90 00	0
9018 32 90 00	0

9018 41 00 00	0
9018 49 10 00	0
9018 49 90 00	0
9018 50 10 00	0
9018 50 90 00	0
9018 90 10 00	0
9018 90 10 00	0
9018 90 10 00	0
9018 90 20 00	0
9018 90 30 00	0
9018 90 40 00	0
9018 90 50 00	0
9018 90 60 00	0
9018 90 75 00	0
9018 90 84 00	0
9018 90 84 00	0
9018 90 84 00	0
9018 90 84 00	0
9019 10 10 00	0
9019 10 10 00	0
9019 10 90 00	0
9021 10 10 00	0
9021 10 90 00	0
9021 21 10 00	0
9021 21 90 00	0
9021 29 00 00	0
9021 31 00 00	0
9021 39 10 00	0
9021 39 90 00	0
9021 39 90 00	0
9021 39 90 00	0
9021 40 00 00	0
9021 50 00 00	0
9021 90 10 00	0

9021 90 90 00	0
9022 12 00 00	0
9022 13 00 00	0
902214000000	0
9022 19 00 00	0
9022 21 00 00	0
9022 29 00 00	0
9022 30 00 00	0
9022 90 20 00	0
9022 90 80 00	0
9025 11 20 00	0
9402 10 00 00	0
9402 90 00 00	0
9602 00 00 10	10
9603 21 00 00	5

(EK-8) KDV MUAFİYETİ VE İSTİSNALARI

20 Mart 2020 tarih 224 sayılı Kararı ile onaylanan KDV'den muaf olacak ürün listesi

G.T.İ.P	Ürünün Adı (Ana Bileşen)
Dezenfektan Grubu	
3808	Chlorhexidine
3808	Chlorhexidine
2208	Ethanol
3808	Povidone iodine
2207 10 00 10, 2207 20 00 90	Ethanol
2207, 2208	Alcohol based hand rub
3808	Alcohol based hand rub
3808	Chlorine base compound
3808	Chloroxylonol
2207, 3808	Alkol bazlı el antiseptiği
3808	Yüzeyleri temizlemek için dezenfektan
3808	El dezenfektanı
3401, 3402	Yıkama için deterjan dezenfektan
3808	Alet ve ekipmanlar için dezenfektan
8419, 8424, 8479, 8516, 8539 49 00 00, 9018	Kimyasal, mekanik, fiziksel, biyolojik ve kombine yöntemlerle dezenfeksiyon ekipmanı
Medikal Cihazlar Grubu	
9019 20 00 00	Mekanik ventilasyon cihazı (Invaziv)
9019 20 00 00	Mekanik ventilasyon cihazı (Invaziv olmayan)
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar (sintigrafi cihazları, diğer elektromedikal cihazlar ve göz testine mahsus cihazlar dahil)
9018	Elektro teşhis cihazları (fonksiyonel araştırma veya fizyolojik parametre muayene ölçüm cihazları dahil):
8413, 9018 90 84 00	Ölçü tertibatı olan veya ölçü tertibatı takılmak üzere imal edilmiş pompalar
8414, 9018 90 84 00	Nemlendiricili duvar oksijen dağıtıcısı
9018	Fibro-optik entübasyon stiletto
9018	Koniktomi kiti
9018	Laringoskop

8413, 9018 90 84 00	Infusomat
9018	Videolaringoskop
9027	Kapnograf / kapnometre
9018	Spirometre
9018	Nabız oksimetresi
9019 20 00 00	Oksijen konsantratörü
9018 20 00 00	Bakterisidal ışınlayıcı
9019	Anti-dekübit şilte
9402 90 00 00, 9403	Fonksiyonel yatak
9402 90 00 00	Tekerlekli sandalye
9018 90 20 00	Fibrobronkoskop
9019 20 00 00	Akciğerlerin manuel ventilasyon çantası (Ambu tipi)
9022	- X -Işınli cihazlar
9027	Elektrolit, glikoz ve laktat belirleyebilen kan gazı analizörü
8421 19	Laboratuvarlarda kullanılan santrifüjler
3920, 3921, 3926	Termo battaniye
9018 90 84 00	Sürekli tüple besleme için pompa
9022 12 00 00	Bilgisayarlı tomografi cihazları
9018 90 20 00	Endoskoplar
9022	X-ışını teşhis cihazı
9018 11 00 00	Elektrokardiyograflar (EKG)
9018 90 84 00	Defibrilatör
9018 12 00 00	Ultrasonik tetkik cihazları
8414, 9018 90 84 00	Isıtmasız solunum karışımlarının nemlendiricisi
<i>Bireysel Koruma Araçları</i>	
6505 00	Tek kullanımlık tıbbi şapka
6307 90 98 00	Tıbbi maske*, FFP2 veya FFP3 respiratörleri, değiştirilebilir filtrelerle donatılmamış maskeler
3926 20 00 00, 4818 50 00 00, 6210 10 92 00, 6210 10 98 00	Hastalar veya cerrahlar tarafından cerrahi operasyonlarda giyilen tek kullanımlık uzun elbiseler**

3926 20 00 00, 4818 50 00 00, 6210 10 92 00, 6210 10 98 00	Biyolojik koruyucu giysi / tulum **
3926 20 00 00, 6210 10 92 00, 6210 10 98 00	Su geçirmez laboratuvar kıyafetleri
3926 20 00 00, 4015	Tıbbi eldivenler (steril veya steril olmayanlar)
4015	Nitril eldiven
4015	Pudrasız lateks eldivenler
6116	Plastik veya kauçuk emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış eldivenler
3926 90 97 90, 9020 00 00 00	Tam yüz maskesi / yarım maske
3926 90 97 90, 9004 90 90 00	Koruyucu aletler
9004 90 10 00	Gözlük
9020 00 00 00	Maskeler, kullanımdan sonra kolayca değiştirilebilen filtreli veya emici elemanlı maskeler-filtreler
3926 20 00 00, 6211 42 10 00, 6211 43 10 00	Tıbbi önlük
3926 20 00 00	Tek kullanımlı Ayakkabı kılıfları
4015 90 00 00	Lastik çizme
4015 90 00 00, 6211 42 10 00, 6211 43 10 00	Kauçuk su geçirmez tıbbi önlük
3005 90 31 00	Tıbbi gazlı bez
9020 00 00 00	Koruyucu yarım maske
8421 39 20 00	Tam yüzler ve yarım maskeler için filtreler
9018, 9406	Dezenfeksiyon kabinli karantina kutuları
9402 90 00 00	Hastayı taşımak için kapalı tip sedyeler
3926 20 00 00, 4818 50 00 00, 6210 10 92 00, 6210 10 98 00	Hastalar veya cerrahlar tarafından cerrahi operasyonlarda giyilen çok kullanımlık uzun elbiseler
Hastaları Muayene Tıbbi Cihazları	
9025	Pirometre (kızılötesi termometre)
9018 19 10 00	İki veya daha fazla parametrenin eşzamanlı olarak takibi için izleme tertibatı
9022, 8471, 9030	Dijital düz panel dedektörü ve X-ışını sayısallaştırıcı
COVID-19 Hastaları İçin Tıbbi Bakım Sarf Malzemeleri	
9018	Santral ven kateterizasyonu için kitler / setler

9018	Santral venöz basıncı izlemek için ekipman
3926, 9018	Plevral boşluğun drenajı için set
9020 00 00 00	Solunum maskesi
9019 20 00 00, 9020 00 00 00	Mekanik ventilasyon cihazı
3926, 9018, 9019	Ventilatörler için tek kullanımlık solunum devresi
9018 39 00 00	Vakum kontrollü aspirasyon kateterleri (tek kullanımlık)
3926, 9018, 9019	Ağız ve nazofarengeal hava kanalları (tek kullanımlık)
3926, 9018, 9019	Endotrakeal tüpler
3926, 9018, 9019	Laringeal tüpler
3926, 9018, 9019	Atıştırmayı önleyen havalandırma tüpü tutucusu
3926, 9018, 9019	Entübasyon tüpünün uzatma konektörü ve tek kullanımlık solunum devresi
8421 39 20 00	Tek kullanımlık ısı ve nem değiştiricili solunum filtresi
3926, 9018 39 00 00	Tek kullanımlık burun kanülleri
3926, 9018	Nazo-gastral / duodenal prob
9018	Periferik venöz kateter
9018	Mesane kateterizasyonu için kit
3923, 3926, 7010	Biyolojik malzeme seçimi için steril kaplar
9018 31	Şırıngalar 1 ml, 2 ml, 2.5 ml, 5 ml, 10 ml, 20 ml, 50 ml, 60 ml, 100 ml (tek kullanımlık, steril)
9018 90 50 00	İnfüzyon solüsyonlarının transfüzyonu için sistemler (PR / PC tipi)
2804 40 00 00	Tıbbi gaz halindeki oksijen, silindirlerde
2804 40 00 00	Tıbbi gaz halindeki oksijen
3926 90 97 90	Tek kullanımlık pisuar
3926, 9018	İnfüzyon pompaları için uzatma kablosu
2804 40 00 00	Tıbbi oksijen sıvı
3926, 9018, 9019	Tıbbi gazlarla hızlı bağlantı konektörü
9019 20 00 00	Solunum yolu çantası, tek kullanımlık (solunum torbası tek kullanımlık)
<i>Tıbbi cihazlar, laboratuvar ekipmanları, sarf malzemeleri, laboratuvar araştırmaları için reaktifler</i>	
3002, 3006, 3822 00 00 00	Koronavirüs hastalığının (COVID-19) teşhisi için hızlı (ekspres) testler
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnfluenza A ve B ve diğer solunum yolu enfeksiyonlarının teşhisi için hızlı (hızlı) testler
3002, 3006, 3822 00 00 00	COVID-19 virüsüne karşı antijen için hızlı test

3002, 3006, 3822 00 00 00	Xpert® SARS-CoV-2 Kartuş (veya eşdeğeri)
3002, 3006, 3822 00 00 00	Hücre ve doku örneklerinden toplam RNA ekstraksiyonu için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	Otomatik nükleik asit saflaştırma sistemi kullanılarak hücre ve doku örneklerinden RNA ekstraksiyonu için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	PCR ile koronavirüs 2019-nCoV RNA tespiti için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	Ters transkripsiyon ve PCR ile daha fazla analiz için periferik kan hücreleri, beyin omurilik sıvısı, amniyotik sıvı, burun swabları, farenks, tükürükten toplam RNA / DNA ekstraksiyonu için bir dizi reaktif
3002, 3006, 3822 00 00 00	Biyolojik materyallerden silika jel partiküllerine afinite sorpsiyonu ile RNA/ DNA ekstraksiyonu için reaktif seti, solunum yolu, konjunktiva, balgam, BAL, mavi dil, doku materyali, seri materyal, su numuneleri
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnsan SARS patojenlerinin saptanması için bir dizi reaktif (solunum sinsityal virüs RNA, metapnömovirüs, tip 1, 2, 3 ve 4 parainfluenza virüsleri, koronavirüsler, rinovirüsler, B, C ve E gruplarının adenovirüslerinin DNA'sı dahil)
3002, 3006, 3822 00 00 00	Deneysel RNA dizilerini tespit etmek için spesifik primerler ve problemlerle elde edilen cDNA'nın müteakip amplifikasyonu ile RNA örneklerinin tek aşamalı ters transkripsiyonu için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	Gerçek zamanlı kantitatif PCR'nin iki aşamalı ters transkripsiyonu için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	İTaq hot start DNA polimeraz, dNTP ve optimal konsantrasyon tamponu içeren gerçek zamanlı PCR için bir dizi yardımcı reaktif
3002, 3006, 3822 00 00 00	Hibridizasyon-floresan tespiti ile PCR ile influenza virüsü RNA A / H1 (pdm09), A (H3) tespiti için bir dizi reaktif
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnfluenza A (İnfluenza virüsü A) ve İnfluenza B (R) virüslerinin PCR ile hibridizasyon-floresan saptama ile RNA tespiti için reaktif seti
3002, 3006, 3822 00 00 00	Bir RNA şablonu üzerinde cDNA elde etmek için bir dizi reaktif
3926	Uçlar 0,1-10 µl, 100 µl, 20-200 µl, 1000 µl (filtreli)
3926	Desteklerdeki filtre ile otomatik pipetler (gruplar) için PCR için steril uçlar
3923	PCR tutturuculu Eppendorf tüpleri
3923	Düz kapaklı 0,2 ml PCR için şeffaf test tüpleri
3923	Cryo-tüpler 2.0 ml, steril
3923, 4819	Otoklavlama paketi
3923	Paketleme için bağlantı elemanlı plastik torbalar
3926	PCR için polistiren tablet
3919	PCR tabletleri için yapışkan film
3821 00 00, 9018	Malzeme seçimi için set: dakron tampon, aktarım ortamlı test tüpü
3923 10 00 00, 4202	Termo elemanlı termokontan
3926	Numunelerin saklanması için konteyner tripod (1,5-2,0 ml, 4,8-5,0 ml tüpler)
9027	COVID-19 virüs RNA'sının tespiti için polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) analizörleri
8419, 9027	Otomatik taşınabilir nükleik asit tespit sistemleri

3002, 3006, 3822 00 00 00	PCR sistemleri için COVID-19 virüs RNA tespiti için teşhis kitleri
3002, 3006, 3822 00 00 00	Yeni koronavirüsün (2019-nCoV) nükleik asidinin tespiti için teşhis kitleri (floresans PCR analizi)
8419 20 00 00	Biyolojik olarak tehlikeli tıbbi atıkların dezenfeksiyonu için uzmanlaşmış buharlı sterilizatör (145 ° C'den az olmayan bir sıcaklıkla 4 bar'dan az olmayan doymuş buhar basıncı)
9027 80	İstasyon ribonükleik asit ekstraksiyonu için otomatiktir
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testiyle insan serumu ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgA antikorlarının kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testiyle insan serumu ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgM antikorlarının kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testi ile insan serumu ve plazması örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgG antikorlarının kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testi ile insan kanı serum ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı toplam IgM ve IgG antikorlarının kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Prokalsitonin seviyesinin belirlenmesi için reaktifler (reaktif setleri)
3002, 3006, 3822 00 00 00	D-dimer seviyesini belirlemek için reaktifler (reaktif kitleri)
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testi ile insan serumu ve plazması örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgM antikorlarının kantitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Enzime bağlı immünosorbent testi ile insan serumu ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgG antikorlarının kantitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İmmünokemilüminesans analizi ile insan kanı serum ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgM antikorlarının kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnsan serumu ve plazması örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgG antikorlarının immünokemilüminesans analizi ile kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnsan serum ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı toplam IgM ve IgG antikorlarının immünokemilüminesans analizi ile kalitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İmmünokemilüminesans analizi ile insan kanı serum ve plazma örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgM antikorlarının kantitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İmmünokemilüminesans analizi ile insan serumu ve plazması örneklerinde koronavirüs SARS-CoV-2'nin nükleokapsid antijenine karşı IgG antikorlarının kantitatif tespiti için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	İnsan burun boşluğundan biyolojik materyalde SARS-CoV-2'ye karşı antijeni belirlemek için tasarlanmış test sistemi
3002, 3006, 3822 00 00 00	Solunum yolu enfeksiyonlarının patojenlerinin (SARS-CoV-2, influenza A (Nİ, NZ), B ve solunum virüsleri) eş zamanlı tespiti için GOIR yapmak için bir dizi reaktif
9027	Floresan immünokromatografik analizör
Tıbbi Cihazlar	
9018, 8413	Cerrahi aspiratör (aspiratör)
8413, 9018 90 84 00	Düzenleyici tek kanallıdır

8413, 9018 90 84 00	Dağıtıcı çok kanallıdır
3926	"Eppendorf" gibi test tüpleri için 0,2 ml mikrotüpler için tripod çalışma yeri
Laboratuvar Ekipmanları	
8414, 9403	Biyogüvenlik kabini (veya kutusu) (I, II, III biyogüvenlik sınıfı)
8414, 9403	PCR boks
8419	Gerçek zamanlı amplifikatör
8421	Soğutmalı santrifüj (ultra hızlı)
8479	Girdap
8419	Termostat laboratuvardır
8419	Otoklav
8418	Düşük sıcaklık dondurucu (-80 ° C)
8418	Donduruculu laboratuvar buzdolabı
8419	Aquadistillatör
8419	Termostat tipi Kuru blok
8479	Termoshaker
3822 00 00 00, 9027	ELISA araştırması için bir dizi ekipman
8418	Dondurucu (-20 ° C)
Patolojik Anatomi Bölümleri İçin Tıbbi Cihazlar (Sarf Malzemeleri)	
9018	Seksiyonel araç seti
3923	Vidalı kapaklı tek kullanımlık steril polipropilen kriyo-flakonlar
8421	HEPA filtreli taşınabilir sirkulatörler (cihazdan geçen hava hacmi en az 300 m3 / saat)
3923	Su geçirmez hava geçirmez çanta
3923, 4819	Tıbbi atık kullanımı için paketler
3923	Biyogüvenlik torbaları
Acil tıbbi bakım ve sıhhi havacılık sisteminin sağlık bakım tesisleri için araçlar (havacılık tıbbi)	
8703	Özel acil ambulans (ambulans)
Koroner Kalp Hastalığının Neden Olduğu Akut Solunum Yolu Hastalığı COVID-19 Salgınlarının Ve Pandemilerinin Ortaya Çıkmasını Ve Yayılmasını, Lokalizasyonunu Ve Ortadan Kaldırılmasını Önleyecek Önlemleri Uygulamak İçin Gerekli Tıbbi Gaz Tedarik Sistemleri	
8414, 9019 20 00 00 9020 00 00 00	oksijen besleme sistemi
8414, 9019 20 00 00 9020 00 00 00	oksijen istasyonu

8414, 9019 20 00 00 9020 00 00 00	oksijen jeneratörü ve / veya kompresör
8414, 9019 20 00 00 9020 00 00 00	oksijen rampası
8414, 9019 20 00 00 9020 00 00 00	oksijen düşürücü
7311 00	Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gazlar için kaplar
<i>Diğer</i>	
8501, 8502	kesintisiz güç kaynağı sistemi

Terörle Mücadele Kapsamında İthalat Vergisi ve KDV Muafiyeti

GTİP	İlacın Adı	Birim	Miktar
2939 19 00 00	Nalbuphine hidroklorür, kullanıma hazır şırıngada 1 ml enjeksiyonluk çözelti	ambalaj	493200
3004 20 00 00	Siprofloksasin, kaplı tabletler, 500 mg No. 10	ambalaj	402000
3004 90 00 00	Nafazolin% 0.1, 10 ml, burun damlası	ambalaj	300000
3802 10 00 00	Aktif kömür 250 mg, tabletler, N 10	- “ -	300000
3004 90 00 00	Metoklopramid% 0,5, 2 ml, enjeksiyonluk çözelti	ampul	300000
2925 29 00 00	Klorheksidin% 0,05, 100 ml, plastik kaplarda harici kullanım için çözelti	ambalaj	300000
3004 90 00 00	Sodyum klorür% 0.9, 400 ml, polivinil klorür kaplarda infüzyon için çözelti	- “ -	300000
3004 90 00 00	Diklofenak 50 mg + parasetamol 500 mg, tabletler, N 10	- “ -	300000
3004 32 00 00	Deksametazon% 0.4, 1 ml, enjeksiyonluk çözelti	ampul	300000
3004 32 00 00	Hidroksietil nişasta% 6, 400 ml, infüzyonluk çözelti	şişe	300000
3004 32 00 00	Dexpanthenol 117, cilt köpüğü	ambalaj	300000
3004 32 00 00	Sulfacil sodyum% 30, 10 ml, plastik kaplarda	- “ -	300000
3004 32 00 00	Metilurasil, kloramfenikol, merhem, methyluracil 40 mg, kloramfenikol 7.5 mg 40 g bir tüpte	- “ -	300000
3004 32 00 00	Traneksamik asit% 5, 5 ml, enjeksiyonluk çözelti	ampul	300000
3004 32 00 00	Traneksamik asit% 10, 5 ml, enjeksiyonluk çözelti	- “ -	300000
3004 90 00 00	Parasetamol 500 mg, tabletler, N 10	ambalaj	300000
3004 90 00 00	Meloksikam 7.5 mg tabletler, N 10	- “ -	300000
3004 90 00 00	Deksketoprofen% 2,5, 2 ml, enjeksiyonluk çözelti	ampul	300000
3004 90 00 00	Loperamide hidroklorür 2 mg, tabletler, N 10	ambalaj	300000
3004 90 00 00	Ondansetron hidroklorür 0.2, 2 ml, enjeksiyonluk çözelti	ampul	300000
3005 10 00 00	3 - 5 m uzunluğunda, 2 - 3 cm genişliğinde, dokusuz esaslı yapışkan sıva	adet	505200
4015 11 00 00	Nitril, steril olmayan tıbbi muayene eldivenleri (L veya XL beden)	çift	523200
9018 90 84 00	"CAT" gibi mekanik kanamayı durdurmak için araçlar	adet	416000
3005 10 00 00	Dış lastik kaplı kılıf ile bireysel steril ambalaj sargısı	adet	300000

3005 90 31 00	Steril gazlı bez bandajı 10- “ -14 cm genişliğinde, 5- “ -7 m uzunluğunda	- “ -	300000
3005 10 00 00	Kapaklı (veya kapaksız) jel bazlı oklüzal torasik bandaj (etiket)	- “ -	300000
3005 10 00 00	Güçlendirilmiş tıbbi sıva 5 m uzunluğunda, 3 cm genişliğinde	- “ -	300000
3005 90 50 00	Steril gazlı bez peçeteler 6 cm x 10 cm 6 katmanlı	- “ -	300000
3005 90 50 00	Yanma önleyici hidrojel bandaj 20 cm x 20 cm	- “ -	300000
3005 90 31 00	130 x 90 x 90 ebatlarında ekstremitelerin hareketsiz hale getirilmesi için eşarp tıbbi pansuman	adet	300000
3005 90 31 00	Tıbbi bandaj küçük sterildi	- “ -	300000
3005 90 31 00	10 cm genişliğinde ve 300 cm uzunluğunda elastik bandaj	- “ -	300000
6210 10 00 00	Tıbbi pelerin	- “ -	300000
6210 10 00 00	160 cm genişliğinde ve 210 cm uzunluğunda polietilen tabanlı termo battaniye	- “ -	300000
9018 90 84 00	Güvenli tokalar	- “ -	300000
9018 31 10 00	Tek kullanımlık enjeksiyon şırıngası 5 ml iğne ile	- “ -	300000
9018 31 10 00	Tek kullanımlık enjeksiyon şırıngası 10 ml iğne ile	- “ -	300000
9018 31 10 00	Tek kullanımlık enjeksiyon şırıngası 20 ml iğne ile	- “ -	300000
9018 90 50 00	Tek kullanımlık infüzyon solüsyonlarının transfüzyonu için cihaz	- “ -	300000
9818 39 00 00	İntravenöz kateter (boyut 16G)	- “ -	300000
9818 39 00 00	İntravenöz kateter (boyut 18G)	- “ -	300000
9818 39 00 00	İntravenöz kateter (boyut 20G)	- “ -	300000
3401 11 00 00	Alkollü peçeteler	- “ -	300000
9019 20 00 00	Yağlayıcı nazofarengeal hava yolu (tüp)	- “ -	300000
9021 10 90 00	Lastik sabitleme esnek 10 - 11 cm genişlik, 90 cm uzunluk	- “ -	300000
9019 20 00 00	Yapay akciğer ventilasyonu için film (valf)	- “ -	300000
9018 90 84 00	Plevral boşluğun dekompresyonu için iğne delinmesi	- “ -	300000
8213 00 00 00	170 mm uzunluğunda kör uçlu düz makas	- “ -	300000
9018 90 84 00	Yaka tipi "Şans"	- “ -	300000

9021 10 90 00	"Kendrick" gibi bir çekiş elemanıyl lastik sabitleme	adet	300000
9019 20 00 00	Tıbbı el emme	- “ -	300000
9019 20 00 00	Ambu çantası	- “ -	300000
9019 20 00 00	Ağız havası (orofaringeal) (boyut 2)	- “ -	300000
9019 20 00 00	Ağız havası (orofaringeal) (boyut 3)	- “ -	300000
9019 20 00 00	Ağız havası (orofaringeal) (boyut 4)	- “ -	300000
9019 20 00 00	Ağızdan J-şekilli plastik hava kanalı	- “ -	300000
9608 20 00 00	Çizim bilgisi için su geçirmez kalem	- “ -	300000
5609 00 00 00	Tıbbi taşıma askısı (tahliye askısı)	- “ -	300000
9402 10 00 00	Sedye yumuşak	- “ -	300000
8513 10 00 00	Tıbbi teşhis feneri	- “ -	300000
4901 99 00 00	Tıbbi bilgi kartı ("WHEEL-CITY-raporu")	- “ -	300000
3919 90 00 19	Gıda streçleri	- “ -	300000
3919 10 80 90	5 cm genişliğinde, 5 m uzunluğunda güçlendirilmiş bant	- “ -	300000
4202 92 98 00	Tıbbi çanta	- “ -	300000
4202 92 98 00	Tıbbi hemşire çantası kılıfı	- “ -	300000
5609 00 00 00	Tıbbi hemşirenin sırt çantası	- “ -	300000
5609 00 00 00	Tıbbi sıhhi eğitmenin sırt çantası	- “ -	300000

Engelli Kişiler ve Nüfusun Diğer Ayrıcalıklı Kategorileri İçin Teknik Ve Diğer Rehabilitasyon Araçlarının (Arabalar Hariç) Tedarik İşlemleri ve Onarım/Teslimat Hizmetleri için KDV Muafiyeti

GTİP	Ürünün Adı
PROTEZ VE ORTOPEDİK ÜRÜNLER	
9021 10 10 00	Omurga ortez sistemi: sakroiliak omurga üzerindeki ortezler lumbosakral omurga için ortezler (bandajlar, kemerler, korseler) torasik, lomber ve sakral omurga için ortezler (korseler) servikal omurga için ortezler (baş tutucular) servikal ve torasik omurga için ortezler (duruş düzelticiler, yatar koltuklar, korseler) servikal, torasik, lomber ve sakral omurga için ortezler (korseler), oturmak için ortezler dahil
9021 10 10 00	Üst ekstremiteler için ortez sistemi: menteşeli (cihazlar) mafsallı (ateller) parmak ortezleri fırça ortezleri bilek ortezleri - fırça bilek ortezleri - el - parmaklar dirsek ortezleri dirsek ortezleri - bilek – el ön kollarındaki ortezler omuz ortezleri omuzda ortez - dirsek omuz ortezleri - dirsek - bilek - el, lenfödem için kompresyon kılıfı dahil
9021 10 10 00	Alt ekstremiteler için ortez sistemi: menteşeli (cihazlar) mafsallı (ateller) ayak üzerindeki ortezler menteşeli
	Ayak bileği eklemi için ortezler - ayak diz eklemi için ortezler diz üstü ortezler - ayak bileği eklemleri - ayak bir shin üzerindeki ortezler menteşeli kalça eklemindeki ortezler kalça - diz eklemlerinde ortezler kalça ortezleri menteşeli kalça - diz - ayak bileği eklemleri - ayak ortezleri torasik, lomber omurga, kalça – diz - ayak bileği eklemlerinde ortezler - ayak
9021 39 90 00	Üst ekstremitte protez sistemi: parmak protezleri el protezleri (elin farklı seviyelerinde amputasyon sonrası protezler) radyal bilek ekleminde izolasyon sonrası protezler ökol protezleri (dirseğin altındaki amputasyon sonrası protezler) dirsek ekleminde izolasyon sonrası protezler omuz protezleri (dirsek üstü amputasyon sonrası protezler) omuz ekleminde izolasyon sonrası protezler skapular-torasik amputasyon sonrası protezler
9021 39 90 00	Alt ekstremitte protez sistemi: protez ayak parmakları ayak protezleri (ayağın farklı yerlerinde amputasyon sonrası protezler) ayak bileği ekleminde izolasyon sonrası protezler shin protezleri (diz ekleminin altındaki amputasyon sonrası protezler) diz ekleminde izolasyon sonrası protezler kalça protezleri (diz eklemi üzerinden amputasyon sonrası protezler) kalça ekleminde izolasyon sonrası protezler
9021 39 90 00	Göğüs protezleri
6212 10 90 00	Göğüs protezlerinin tutturulması için korse
9021 10 10 00	Ortopedik ayakkabılar (yardımcı ayakkabılar dahil olmak üzere K1'den K20'ye deformasyon, kusur ve patolojik sapma türlerine göre) Kişisel bakım ve bakım için özel araçlar Kişisel bakım ve korumaya yönelik yardımlar: vücuda takılan koruyucu ekipman dirsek eklemi veya üst ekstremitayı (dirsekler) korumak için araçlar

	el koruması (eldiven) diz eklemine veya alt ekstremitmeyi (dizler) korumak için araçlar Bir gövdenin veya tüm vücudun korunması için araçlar
BİR GÖVDENİN VEYA TÜM VÜCUDUN KORUNMASI İÇİN ARAÇLAR:	
9021 10 90 00	Kaçırma yastıkları
9021 10 90 00	Eli desteklemek için eşarplar
6506 99 90 00	Tıkayıcılar
9021 10 10 00	Süspansiyonlar
6115 96 99 00	Üst ve alt ekstremitte güdükleri için kapaklar
9021 39 90 00	Üst ve alt ekstremitte güdükleri için silikon veya jel bileşimli ekler
9404 90 90 00	Anti-dekübit yastıklar
KİŞİSEL HİJYEN YARDIMCILARI:	
9402 90 00 00	Koltuklar-sandalyeler (tekerlekli ve onlarsız) (engelliler ve nüfusun diğer ayrıcalıklı kategorileri için tuvalet sandalyeleri)
9021 10 10 00	Süspansiyonlar
3922 20 00 00	Klozet uzantıları
9401 79 00 00	Sandalyeler, tabureler, banyo ve duş koltukları
7308 90 98 00	Basamaklar, banyo destekleri
6910 90 00 00	Lavabolar
KİŞİSEL HAREKETLİLİK İÇİN YARDIMLAR VE TEK ELLE YÜRÜME YARDIMCILARI:	
9021 10 10 00, 6602 00 00 00	Sopa
6602 00 00 00	Basto
9021 10 10 00, 6602 00 00 00	Üç veya daha fazla bacağı olan yapışır
9021 10 10 00	Dirsek koltuk değneği
9021 10 10 00	Önkolları destekleyen koltuk değnekleri
9021 10 10 00	Koltuk değnekleri
9021 10 10 00	Her iki elle çalıştırılan yürüme yardımcıları: yürüteç çerçeveleri tekerlekli yürüyüşçüler yürüteçler yürüteç masaları
TAŞIMA ARAÇLARI	
TEKERLEKLİ SANDALYELER (TEKERLEKLİ SANDALYELER):	
8713 10 00 00	Tekerlekli sandalyeler
8713 10 00 00	Düşük aktif tekerlekli sandalyeler
8713 10 00 00	Ara tekerlekli sandalyeler
8713 10 00 00	Aktif tekerlekli sandalyeler
8713 10 00 00	Çok fonksiyonlu tekerlekli sandalyeler
8713 90 00 00	Elektrikli tahrikli tekerlekli sandalyeler
8713 90 00 00	Elektrikli scooter
8713 10 00 00	Yol tekerlekli sandalyeler
8713 10 00 00	Hareket tahtaları (küçük arabalar)
8712 00 30 00	Engelliler ve nüfusun diğer ayrıcalıklı kategorileri için üç tekerlekli bisikletler
TAŞIMAK VEYA TAŞIMAK İÇİN YARDIMCILAR:	
9506 91 90 00	İp merdivenler
9402 90 00 00	Taşımak için sepetler (sandalyeler)
KALDIRMA YARDIMCILARI:	
9402 90 00 00, 8428 90 90 00	Engelli insanlar ve nüfusun diğer ayrıcalıklı kategorileri için asansörler (mobil, sabit)
Özel eğitim yardımcıları (körler için literatür dahil) Yönlendirme, iletişim ve bilgi alışverişi için özel araçlar Mobilya ve ekipman	Bu gruba giren ilgili GTİP nolu ürünler https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-2011-%D0%BF#Text Websayfasından ulaşılabilir.

07.12.2007 tarihli 2245-VIII sayılı Ukrayna Vergi Kanunu hükümlerine uygun olarak tıbbi ürünlerin Ukrayna gümrük bölgesine ithalatına yönelik operasyonlar aşağıdaki şartları ile yüzde 7 vergi oranıyla KDV'ye tabidir

2 Ekim 2013 tarihli 753 sayılı Ukrayna Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan, Tıbbi Cihazlarla ilgili Teknik Düzenleme şartlarına uygunluk değerlendirmesine tabi ürünlerin listesinin (Şartlar gerçekleştirildiği takdirde %7'lik KDV uygulamasının gerçekleştirilebileceği ürün listesi)			
Belirlenen kısıtlamalara uygunluğu onaylayan belgenin adı	Ürünün GTİP Kodu	Malın açıklanması	Uygunluk beyanında uygunluk belgesinin belirtilmesi
Özel amaçlı tıbbi cihazlar için uygunluk beyanı veya dilekçesi veya Tıbbi Ekipman ve Tıbbi Cihazlar Devlet Sicilinde bulunması	2836 30 00 00	Sodyum hidrojen karbonat (sodyum bikarbonat)	Uygunluk sertifikası
	3005	Tıpta, cerrahide, dişçilikte (veterinerlik hariç) kullanılan eczacılık maddeleri emdirilmiş veya kaplanmış veya perakende satılacak şekilde hazırlanmış veya ambalajlanmış pamuklar, gaz bezleri, bandajlar ve benzeri maddeler (sargılar, yapışkan plasterler, hardal yakıları gibi): **	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	3006 10	- Cerrahi dikişler için steril katgütler, benzeri steril dikiş malzemeleri (cerrahi ve dişçilikte kullanılan steril,emilebilir iplikler dahil) ve cerrahi yaraların kapatılmasında kullanılan steril doku yapıştırıcıları; steril laminaryalar ve steril laminarya fitilleri; cerrahi ve dişçilikte kullanılan steril, emilebilir hemostatlar; cerrahi ve dişçilikte kullanılan steril yapışmayı önleyiciler (emilebilir olsun olmasın) **	Uygunluk sertifikası
	3006 40 00 00	Dişçilik çimentoları ve diğer diş dolgu maddeleri; kemiklerin tedavisinde kullanılan çimentolar**	Uygunluk sertifikası
	3006 50 00 00	İlk yardım kutuları ve setleri**	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	3006 70 00 00	-Tıpta veya veterinerlikte, cerrahi operasyonlar ya da fiziksel muayeneler için beden bölümlerini yağlayıcı olarak veya beden ve tıbbi aletler arasında birleştirme vasıtası olarak kullanılmak üzere tasarlanan jel müstahzarları **	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	3006 91 00 00	Ostomi kullanımlara mahsus olduğu tanımlanabilen aletler**	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası

	3304 99 00 00	Yumuşak dokular için biyolojik olarak parçalanabilen implantlar (hyaluronik asit içerenler dahil) **, ***	Uygunluk sertifikası
	3307 90 00 00	Kontakt-lens veya suni göz solüsyonları**	Uygunluk sertifikası
	3701 10 00 00	X - ışınları için filmler **, ***	Uygunluk sertifikası
	3702 10 00 00	X ışınları için filmler **, ***	Uygunluk sertifikası
	3824 90 64 00	Farmakoloji ve cerrahide kullanılan viskoelastik malzemeler ve diğer ürünler ve müstahzarlar **	Uygunluk sertifikası
	3824 90	Diyaliz solüsyonunun hazırlanması için karışık konsantreler (kuru ve sıvı)** , ***	Uygunluk sertifikası
	3906 90 90 00	Tıbbi cihazlarda kullanılmak üzere tasarlanmış, birincil formdaki akrilik polimerler **, ***	Uygunluk sertifikası
	3921	Plastiklerden diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyolar ve şeritler **, ***	Uygunluk sertifikası
	3924 90 00 90	İdrar toplayıcılar, dışkı alıcıları, astarlar, şiringalar ve plastikten yapılmış diğer tuvalet malzemeleri **, *** Silikon meme uçları **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	3926	Plakalar ve filmler düzdür, kenarları işlenmiş, ayrıca rulo halindeki filmler ısıya duyarlıdır, yazıcılarda X-ray görüntülerini basmak için kullanılır **, ***	Uygunluk sertifikası
	3926 20 00 00	Kişisel korunma amaçlı tıbbi giysiler ve ek giysiler (eldivenler dahil)** , ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	3926 90 92 90	Levha polimerik malzemeden yapılmış kaplar **, *** Levha polimerik malzemeden yapılmış idrar toplayıcıları **, ***	steril ve daha yüksek - uygunluk sertifikası
	3926 90 97 90	Silikon emzikler, pisuarlar, çamur toplayıcılar ve bunlar için cihazlar **, *** Prezervatif **, ***	-
	4014 10 00 00	Prezervatifler **, ***	Uygunluk sertifikası
	4014 90 00 10	Emzikli biberon başlıkları **, ***	-

	4014 90 00 90	Vulkanize kauçuktan yapılmış hasta bakım ürünleri (pedler, yatak yaraları) **, ***	-
	4015 11 00 00	Cerrahide kullanılan eldivenler **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	4015 19 00 00	Lastik muayene eldivenleri **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	4015 90 00 00	Tıbbi kauçuk giysiler ve kemerler **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	4818 50 00 00	Tek kullanımlık tıbbi giysiler ve parçaları **, ***	steril - uygunluk sertifikası
	4818 90	Eklemsel stomatolojik kağıt, stomatolojik peçeteler, tıbbi cihazların sterilizasyonu ve depolanması için ambalaj malzemeleri, steril setler ve diğer ürünler **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	5208 11 10 00	Bez ayağı (m2. ağırlığı 100 gr. 1 geçmeyenler) **, ***	-
	5208 21 10 00	Bandaj, sargı ve gazlıbez imalinde kullanılan mensucat **, ***	-
	5402 61 00 00	Naylondan veya diğer poliamidlerden iplikler **, ***	Uygunluk sertifikası
	5402 62 00 00	Cerrahi kompleks sentetik iplikler (dikiş iplikleri hariç), perakende satış için ambalajlanmamış, tek bükümlü ve çok bükümlü, polyesterden **, ***	Uygunluk sertifikası
	5402 69 10 00	Cerrahi kompleks sentetik iplikler (dikiş iplikleri hariç), perakende satış için önceden ambalajlanmamış, tek bükümlü ve çok bükümlü, polipropilenden **, ***	Uygunluk sertifikası
	5601 21 10 00	Dokumaya elverişli maddelerden vatıklar ve bunlardan mamul eşya **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	5601 21 90 00	Pamuktan vatıklar ve bunlardan mamul eşya **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	5601 29 00 00	Vatıklar ve bunlardan mamul eşya **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	6115 10	Dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örneğin; varis çorapları) **, ***	-
	6210 10	Hastalar veya cerrahlar tarafından cerrahi operasyonlarda giyilen tek kullanımlık tıbbi malzeme, mensucat, uzun elbiseler	steril - uygunluk sertifikası

		** , ***	
	6212 20 00 00	Korseler ve korse pantolonlar ** , ***	steril - uygunluk sertifikası
	6217 1000 00	Dokunmamış, tıbbi, kişisel koruma için tek kullanımlık, steril malzemeler ve kaplamalar ** , ***	steril - uygunluk sertifikası
	6307 90 10 00	Örme medikal ürünler ** , ***	steril - uygunluk sertifikası
	6307 90 98 00	Tekstil malzemelerinden tıbbi ürünler ** , ***	steril - uygunluk sertifikası
	6506 99 90 00	Tıbbi ürünler (kişisel korunma için tıbbi araçlar, şapkalar, tıbbi başlıklar, steril ve steril olmayan) ***	steril - uygunluk sertifikası
	7015 10 00 00	Numaralı gözlük camları**	-
	8418 30 20 90	Plazma ve kan ürünlerini ve biyolojik materyalleri saklamak ve dondurmak için tasarlanmış olan hacmi 400 litre yi geçmeyen tıbbi tip dondurucular** , ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	8418 40 20 00	Plazma ve kan ürünlerini ve biyolojik materyalleri saklamak ve dondurmak için tasarlanmış olan hacmi 250 litre yi geçmeyen tıbbi tip dondurucular ** , ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	8418 40 80 00	Hacmi 250 litre yi geçen fakat 900 litre yi geçmeyenler plazma ve kan ürünlerini ve biyolojik materyalleri saklamak ve dondurmak için tıbbi tip dondurucular ** , ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	8418 50 90 00	Mobilya tipi diğer soğutucular ** , ***	IIa – uygunluk sertifikası
	8419 20 00 00	Tıbbi, cerrahi veya laboratuvar sterilizatörleri **	Uygunluk sertifikası
	8421 21 00 00	Suyun filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus olanlar ** , ***	Uygunluk sertifikası
	8421 29 00 00	Suyun filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus olanlar (diyalizerler, filtreler ve diğer aksesuarlar)** , ***	Uygunluk sertifikası
	8421 39 20 00	Havayı filtrelemek veya temizlemek için kutular ve ekipmanlar ** , ***	-
	8423 10 90 00	İnsanları tartmak için tıbbi teraziler ** , ***	-
	8525 80 19 00	Kapsül endoskopi sistemleri için video kameralar ** , ***	Uygunluk sertifikası

	8705 90 80 90	Tıbbi kurumlar tarafından mobil tıp, dişçilik veya radyoloji klinikleri olarak kullanılmak üzere, uygun ekipmanla donatılmış, doğrudan hasta ve sağlık personelinin taşınması amaçlanmayan özel amaçlı arabalar	Uygunluk sertifikası
	8713 10 00 00	Engelliler için taşıyıcılar, hareket ettirici tertibatı olmayanlar **	-
	8713 90 00 00	Engelliler için taşıyıcılar, motorlu	-
	9001 30 00 00	Kontak lensler **	Uygunluk sertifikası
	9001 40 41 00	Tek odaklılar her iki yüzü de işlenmiş olanlar görme kusurunun giderilmesine mahsus olan lensler **	-
	9001 40 49 00	Her iki yüzü de işlenmiş görme kusurunun giderilmesine mahsus olan lensler, tek odaklılar hariç **	-
	9001 40 80 00	Her iki yüzü de işlenmiş olanlar hariç görme kusurunun giderilmesine mahsus olan lensler **	-
	9001 50 41 00	Her iki yüzü de işlenmiş görme kusurunun giderilmesine mahsus olan lensler, tek odaklılar (camdan olmayanlar) **	-
	9001 50 49 00	Her iki yüzü de işlenmiş görme kusurunun giderilmesine mahsus lensler (camdan olmayanlar, tek odaklılar hariç) **	-
	9001 50 80 00	Görme kusurunun giderilmesine mahsus lensler (camdan olmayanlar, her iki yüzü de işlenmiş olanlar hariç)**	-
	9004 90 10 00	Optik tarzda işlenmiş plastik camlı gözlükler (güneş gözlükleri hariç)**	-
	9004 90 90 00	Optik tarzda işlenmiş camlı gözlükler (güneş gözlükleri hariç)****	-
	9006 30 00 00	-İç organların tıbbi veya cerrahi incelemesinde kullanılmak üzere özel olarak imal edilmiş fotoğraf makinaları **.***	Uygunluk sertifikası
	9006 59 00 00	İç organların tıbbi veya cerrahi incelemesinde kullanılmak üzere özel olarak imal edilmiş fotoğraf makinaları **, ***	Uygunluk sertifikası

	9010 10 00 00	Filmleri develope etmeye mahsus cihazlar **, ***	-
	9010 50 00 00	X-ışını filmleri için Negatoskoplar **, *** X-ray filmi develope etmeye mahsus cihazlar **, ***	-
	9011 10 90 00	Stereoskopik mikroskoplar: oftalmolojik, travmatolojik, beyin cerrahisi ve diğerleri **, ***	-
	9011 20 90 00	Mikroprojeksiyon mikroskopları: **, ***	-
	9011 80 00 00	Diğer mikroskoplar **, ***	-
	9012 10 90 00	Elektronik mikroskoplar **, ***	-
	9013 20 00 00	Lazerler (lazer diyodları hariç): **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 11 00 00	Elektrokardiyograflar (EKG) **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 12 00 00	Ultrasonik tetkik cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 13 00 00	Manyetik rezonansla görüntüleme cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 14 00 00	Sintigrafi cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 19 1000	İki veya daha fazla parametrenin eşzamanlı olarak takibi için izleme tertibatı **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 19 90 00	İki veya daha fazla parametrenin eşzamanlı olarak takibi için elektronik izleme tertibatı **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 20 00 00	Morötesi veya kızılötesi ışınli cihazlar **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 31 10 00	Şırıngalar (iğneli olsun olmasın), plastik maddelerden olanlar **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 31 90 00	Şırıngalar (iğneli olsun olmasın), plastik maddelerden olanlar hari. **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 32 10 00	Metalden boru şeklinde iğneler **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 32 90 00	Cerrahi dikiş iğneleri **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 39 00 00	Dişçilikte kullanılan diğer alet ve cihazlar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9018 41 00 00	Dişçilik tornaları (bir kaide üzerine monte edilmiş diğer dişçilik teçhizatı ile kombine halde olsun olmasın) **, ***	Uygunluk sertifikası

	9018 49 10 00	Dişçilik tornalarında kullanılmaya mahsus bilekler, diskler, delici uçlar ve fırçalar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9018 49 90 00	Dişçilikte kullanılan diğer alet ve cihazlar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9018 50 10 00	Göz tıbbına ait alet ve cihazlar: Optik olmayanlar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9018 50 90 00	Göz tıbbına ait alet ve cihazlar: Optik olanlar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9018 90 10 00	Kan basıncını ölçmeye mahsus alet ve cihazlar **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 20 00	Endoskoplar **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 30 00	Böbrek diyaliz cihazları (Suni böbrek, böbrek makinası ve diyalizörler) **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 40 00	Diyatermi cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 50 00	Transfüzyon ve infüzyon cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 60 00	Anestezi alet ve cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 75 00	Sinir stimilasyonu cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9018 90 84 00	Tıpta, cerrahide, stomatolojide kullanılan solüsyonların (tıbbi), cihazların, ve aletlerin infüzyonu için cihazlar **, *** Emme ve infüzyon için cihazlar **, *** Rahim içi kontraseptifler **, *** Ultrasonik litotriptörler **, *** Defibrilatörler **, ***	Uygunluk sertifikası
	9019 10 10 00	Vibratörlü masaj aletleri (elektrikli) **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9019 10 90 00	Mekanoterapi cihazları **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9019 20 00 00	Ozonoterapi, oksijenoterapi, aeroterapi, suni teneffüs veya diğer terapik teneffüs cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9020 00 00 00	Diğer teneffüs cihazları ve gaz maskeleri ***	Uygunluk sertifikası
	9021 10 10 00	Ortopedik veya kırıklara mahsus cihazlar **	-
	9021 10 90 00	Kemik tespit malzemesi **, ***	-

	9021 21 10 00	Protez dişler: plastik maddelerden olanlar**, ***	Uygunluk sertifikası
	9021 24 90 00	Protez dişler: plastik maddelerden olmayanlar **, ***	Uygunluk sertifikası
	9021 29 00 00	Protez dişler için parçalar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9021 31 00 00	Suni eklemler **, ***	Uygunluk sertifikası
	9021 39 10 00	Protez gözler ***	Uygunluk sertifikası
	9021 39 90 00	Diğer uzuv ve organ iç protezleri **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9021 40 00 00	İşitme engellilerin işitmesini kolaylaştırmaya yarayan cihazlar (aksam, parça ve aksesuar hariç) **, ***	Uygunluk sertifikası
	9021 50 00 00	Kalp pilleri (pacemaker) **, ***	Uygunluk sertifikası
	9021 90 90 00	Suni uzuvları tamamlayıcı aksam ve parçalar **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9022 12 00 00	Bilgisayarlı tomografi cihazları **, ***	Uygunluk sertifikası
	9022 13 00 00	Diğerleri (dişçiliğe mahsus olanlar) **	Uygunluk sertifikası
	9022 14 00 00	Diğerleri (tıbbi ve cerrahi amaçlı kullanımlar için) **	Uygunluk sertifikası
	9022 21 00 00	Alfa, beta veya gama ışınli cihazlar (tıbbi ve cerrahi amaçlı kullanımlar için) **	Uygunluk sertifikası
	9022 30 00 00	X -Işın tüpleri**, ***	Uygunluk sertifikası
	9022 90 00 00	X-Işını kullanarak çalışan aletlere ait aksam parça ve aksesuar**, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9025 11 20 00	- Termetreler: Sıvılı olanlar (doğrudan doğruya okunanlar)**, ***	Uygunluk sertifikası
	9025 19 20 90	Termetreler (diğer aletlerle kombine olmayanlar), elektronik**, ***	Uygunluk sertifikası
	9027 20 00 00	Elektroforez cihazları**, ***	Uygunluk sertifikası
	9027 50 00 00	Optik ışınli diğer alet ve cihazlar (UV, görülebilir ışınlar, IR) **, ***	Sınıf I steril ve üstü - uygunluk sertifikası
	9402 10 00 00	Dişçilik veya diyaliz, jinekolojik koltukları**, ***	-
	9402 90 00 00	Tıpta, cerrahide kullanılan mobilyalar **, ***	-

	9405 40 10 00	Projektörler***	-
	9506 91 90 00	Kültür-fizikeşya ve malzemesi**, ***	-
	9619 00	Hijyenik bezler ve benzer eşya**, ***	-
Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 754 sayılı 2 Ekim 2013 tarihli kararıyla onaylanan, İn Vitro Laboratuvar Tanıları İçin Tıbbi Cihazlara İlişkin Teknik Düzenleme şartlarına uygunluk değerlendirmesine tabi ürünlerin listesi			
Belirlenen kısıtlamalara uygunluğu onaylayan belgenin adı	Ürünün G.T.İ. P kodu	Malın açıklanması	Uygunluk beyanında uygunluk belgesinin belirtilmesi
Uygunluk beyannamesi veya Tıbbi Ekipman ve Tıbbi Cihazlar Devlet Sicilinde bulunması	3002	İn vitro teşhis için tıbbi cihazlar: test sistemleri, test kitleri, test şeritleri, hızlı testler, teşhis kitleri, biyolojik göstergeler, standart paneller (suşlar), reaktifler, reaktif reaksiyon ürünleri, kalibratörler, bağışıklık serumları (antiserumlar) içeren kontrol maddeleri, biyoteknolojik süreçler kullanılarak elde edilenler dahil olmak üzere modifiye edilmiş immünolojik ürünler; Örneklerin çalışmasında in vitro kullanım için üretici tarafından tasarlanan toksinler, mikroorganizma kültürleri (maya hariç) ve benzer ürünler	Teknik Yönetmeliklerin Ek 2'sinde yer alan ürünler ve öz denetim için ürünler - uygunluk sertifikası Diğerleri - hayır
	3006 20 00 00	Kan gruplarının tayinine mahsus reaktifler	Uygunluk sertifikası
	3821 00 00 10	Üretici tarafından in vitro diagnostik kullanım için tasarlanmış, mikroorganizmaların (virüsler ve benzerleri) geliştirilmesine veya idamesine mahsus müstahzar kültür ortamları	-
	3821 00 00 90	Mikroorganizmaların (virüsler ve benzerleri), bitkilerin, insan veya hayvan hücrelerinin geliştirilmesine veya idamesine mahsus müstahzar kültür ortamları	-
	3822 00 00 00	Bir mesnet üzerinde bulunan laboratuvarlarda veya teşhiste kullanılan reaktifler, bir mesnet üzerinde olsun olmasın laboratuvarlarda veya teşhiste kullanılan müstahzar reaktifler (30.02 veya 30.06 pozisyonlarında yer alanlar hariç); standart (referans) maddeleri	Teknik Yönetmeliklerin Ek 2'sinde yer alan ürünler ve öz denetim için ürünler - uygunluk sertifikası Diğerleri - hayır

	3926 90 92 90	Kanın, ilaçların, biyolojik sıvıların (materyallerin) depolanması ve taşınması için kaplar sac malzemeden yapılan olanlar***	-
	8414 80 80 00	Çalışma alanına filtrelenmiş, dezenfekte edilmiş laminar akış sağlamak için tıbbi uygulamada kullanılan laminar dolaplar ve kutular ***	-
	8419 89 98 00	Pastörizatörler ***	-
	8421 19 20 00	Laboratuvarlarda kullanılan santrifüjler *** Aferez cihazları: hücre ve kan plazmasının santrifüj-ayırıcıları ***	-
	9027 20 00 00	Elektroforez için kromatograflar ve ekipmanlar ***	-
	9027 30 00 00	Optik ışın (UV, görülebilir ışınlar, IR) spektrometreler, spektrofotometreler ve spektrograflar **, ***	-
	9027 80 11 00	Elektriksel iletkenliği ölçmek için elektronik pH-metre, rH-metre ve diğer cihazlar **, ***	-
	9027 80 17 00	Fiziksel ve kimyasal analizler için elektronik cihazlar **, ***	-
	9027 80 91 00	Viskozimetreler, gözeneklilik ve genişlemeyi ölçen cihazlar (klinik ve teşhis çalışmaları için donanım ve yazılım kompleksleri, vb.)***	-
	9027 90 10 00	Mikrotomlar**, ***	-
	9032 10 81 00	Elektrikli çalışma cihazlı termostatlar **, ***	-
Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 755 sayılı 2 Ekim 2013 tarihli kararıyla onaylanan, Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlara İlişkin Teknik Yönetmelik şartlarına uygunluk değerlendirmesine tabi ürünlerin listesi			
Belirlenen kısıtlamalara uygunluğu onaylayan belgenin adı	Ürünün G.T.İ. P kodu	Mahın açıklanması	Uygunluk beyanında uygunluk belgesinin belirtilmesi
Özel amaçlı tıbbi cihazlar için uygunluk beyanı/dilekçesi veya Tıbbi Ekipman ve Tıbbi Cihazlar Devlet Sicilinde bulunması	9021 40 00 00	İşitme engellilerin işitmesini kolaylaştırmaya yarayan cihazlar (aksam, parça ve aksesuar hariç)**	Uygunluk sertifikası
	9021 50 00 00	Kalp pilleri (pacemaker) (aksam, parça ve aksesuar hariç)**	Uygunluk sertifikası
	9021 90 90 00	Diğerleri**	Uygunluk sertifikası

** Teknik Yönetmelik kapsamında olmayan ürünler hariç..

*** Tıbbi kullanım için; ürünün veya ambalajının üzerinde veya beraberindeki belgelerde (kullanım talimatları veya teknik pasaport) ürünün tıbbi kullanımı hakkındaki bilgilerle teyit edilir

(EK-9) DANIŞMANLIK FİRMALARI

UKRAYNA MEDİKAL SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN BAZI DANIŞMANLIK FİRMALARI

Önemli NOT: Bu liste, ihtiyacı olan işadamlarımıza yardımcı olmak amacıyla Müşavirliğimizce hazırlanmıştır. Liste oluşturulurken bu hizmetten daha önce faydalanmış kişilerden elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Müşavirliğimiz hiçbir şekilde taraflar arasındaki mali ilişkilere müdahil olmamakta ve bu konuda çıkacak sorunlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu nedenle, söz konusu danışmanlık firmalarıyla irtibat kurulurken tarafların yükümlülüklerinin açık bir şekilde belirlenmesi önem taşımaktadır. Ancak her durumda karşılaşılan sorunlar hakkında Müşavirliğimizin bilgilendirilmesinde fayda görülmektedir.

(Aşağıdaki firmalar alfabetik olarak sıralanmıştır.)

“GXP FARM” (Kiev’de faaliyet gösteren danışmanlık firması)

Tel.: +38 066 416 53 66

E-mail: ar@gxp.farm

Web-sitesi: <https://gxp.farm/>

“MEDINVEST” (Kiev’de faaliyet gösteren danışmanlık firması)

Kontak kişi: Olga PİRSKA

Tel: +380 67 466 23 83 (cep tel num.), +38 044 234 10 44 (ofis)

E-mail: clinic@ukr.et

“PHARMAGATE” (Kiev’de faaliyet gösteren danışmanlık firması)

E-mail: apogodaeva@pharmagate.com.ua

Web-sitesi: <https://pharmagate.com.ua/>

“SMARTPHARMA GROUP” (Kiev’de faaliyet gösteren danışmanlık firması)

Kontak kişi: Anna POPRIŞKO

Tel: +38 096 844 89 82 (cep tel. num); +38 044 390 31 90 (ofis)

E-mail: a.popryshko@smart-pharma.group

Web-sitesi: <http://smart-pharma.group/>

**(EK-10) UYGUNLUK DEĞERLENDİRME KURULUŞLARININ
LİSTESİ**

**VÜCUDA YERLEŞTİRİLEBİLİR TIBBİ CİHAZLARA İLİŞKİN
TEKNİK STANDARTLARINA UYGUNLUĞUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ İÇİN YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞLARIN
LİSTESİ**

№	Kuruluşun adı ve adresi	Kayıt numarası	İlgili Karar
1.	SE "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon Merkezi" ave. Reunion, 7a, Kiev, 02160	UA.TR.039	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 29.08.2014 tarihli ve 1044 sayılı Karar
2.	LLC "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon ve Tahmin Merkezi" Kikvidze Sok., 1/2 Kiev, 01103	UA.TR.098	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve 218 sayılı Karar
3.	TOV "UKRMEDSERT" Dragomanova Sok., 1a, arasında. 2, Kiev, 02059	UA.TR.099	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve 218 sayılı Karar
4.	Polytechmed State Ukrainian Association sokak Ivana Mazepa, 10, Kiev, 01010	UA.TR.101	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın emri 20.05.2014 tarihli ve 579 sayılı Karar
5.	Devlet Teşebbüsü "Önleyici Toksikoloji, Gıda ve Kimyasal Güvenlik Bilim Merkezi, Ukrayna Sağlık Bakanlığı Akademisyeni LI Medved adını taşır" Savunma Kahramanları Sok., 6, Kiev, 03680	UA.TR.118	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın emri 21.07.2016 tarihli ve 1196 sayılı Karar
6.	Impruv Medical Limited Şirketi bul. M. Pryimachenko, 1/27, oda 506-4, Kiev, 01042	UA.TR.120	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 11.11.2016 tarihli ve 1898 sayılı Karar

Kaynak: Ukrayna Devlet İlaçlar ve Uyuşturucu Kontrolü Servisi (<https://www.dls.gov.ua/>)

**IN VITRO DIAGNOSTİK TIBBİ CİHAZLARA İLİŞKİN
TEKNİK STANDARTLARINA UYGUNLUĞUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ İÇİN YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞLARIN
LİSTESİ**

№	Kuruluşun adı ve adresi	Kayıt Numarası	İlgili Karar
1	Ukrmetrteststandart Metrolojik Sok., 4, Kiev, 03680	UA.TR.001	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 27.06.2014 tarihli ve 760 sayılı Karar
2	SE "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon Merkezi" ave. Reunion, 7a, Kiev, 02160	UA.TR.039	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 29.08.2014 tarihli ve 1044 sayılı Karar
3	LLC "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon ve Tahmin Merkezi", Kikvidze Sok., 1/2 Kiev, 01103	UA.TR.098	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve № 218 sayılı Karar
4	TOV "UKRMEDSERT" Dragomanova Sok., 1a, Kiev, 02059	UA.TR.099	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve № 218 sayılı Karar
5	Polytechmed State Ukrainian Association Ivana Mazepı Sok., 10, Kiev, 01010	UA.TR.101	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 20.05.2014 tarihli ve 579 sayılı Karar
6	Ukrainian Scientific Institute of Certification Limited Şirketi Yaroslavskaya Sok., 11v, Kiev, 04071	UA.TR.116	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 24.12.2015 tarih li ve 1764 sayılı Karar
7	Devlet Teşebbüsü "Önleyici Toksikoloji, Gıda ve Kimyasal Güvenlik Bilim Merkezi, Ukrayna Sağlık Bakanlığı Akademisyeni LI Medved adını taşır" Savunma Kahramanları Sok., 6, Kiev, 03680	UA.TR.118	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 21.072016 tarihli ve 1197 sayılı Karar
8	Impruv Medical Limited Sorumluluk Şirketi bul. M. Pryimachenko, 1/27, oda 506-4, Kiev, 01042	UA.TR.120	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın emri 11.11.2016 tarihli ve 1900 sayılı Karar
9	PROMSTANDART SERTİFİKA LİMİTED ŞİRKETİ Starokozatska Sok., 56, Dnipro, 49.000	UA.TR.061	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 17.11.2017 tarihli ve 1673 sayılı Karar

Kaynak: Ukrayna Devlet İlaçlar ve Uyşturucu Kontrolü Servisi (<https://www.dls.gov.ua/>)

TIBBİ CİHAZLARA İLİŞKİN
TEKNİK STANDARTLARINA UYGUNLUĞUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ İÇİN YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞLARIN
LİSTESİ

№	Kuruluşun adı ve adresi	Kayıt numarası	İlgili Karar
1.	Ukrmetrteststandart Metrolojik Sok., 4, Kiev, 03680	UA.TR.001	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 27.06.2014 tarihli ve 760 sayılı Karar
2.	SE "Kharkivstandardmetrologiya" Myronosytska Sok, 36, Kharkiv, 61002	UA.TR.002	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın emri 27.06.2014 tarihli ve 760 sayılı Karar
3.	SE "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon Merkezi" ave. Reunion, 7a, Kiev, 02160	UA.TR.039	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 29.08.2014 tarihli ve 1044 sayılı Karar
4.	LLC "Ukrayna Tıbbi Sertifikasyon ve Tahmin Merkezi" Kikvidze Sok., 1/2 Kiev, 01103	UA.TR.098	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve 218 sayılı Karar
5.	TOV "UKRMEDSERT" Dragomanova Sok., 1a, arasında. 2, Kiev, 02059	UA.TR.099	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 26.02.2014 tarihli ve № 218 sayılı Karar
6.	Polytechmed State Ukrainian Association Ivana Mazepı sok., 10, Kiev, 01010	UA.TR.101	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 20.05.2014 tarihli ve 579 sayılı Karar
7.	Ukrainian Scientific Institute of Certification Limited Şirketi, Yaroslavskaya Sok., 11v, of. 209, Kiev, 04071	UA.TR.116	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 24.12.2015 tarih li ve 1764 sayılı Karar
8.	Devlet Teşebbüsü "Önleyici Toksikoloji, Gıda ve Kimyasal Güvenlik Bilim Merkezi, Ukrayna Sağlık Bakanlığı Akademisyeni LI Medved adını taşır" Savunma Kahramanları Sok., 6, Kiev, 03680	UA.TR.118	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 21.07.2016 tarihli ve 1196 sayılı Karar
9.	Impruv Medical Limited Şirketi bul. M. Prymachenko, 1/27, oda 506-4, Kiev, 01042	UA.TR.120	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 11.11.2016 tarih li ve 1898 sayılı Karar
10.	Ukrainian Certification Agency Limited Şirketi, M. Hrushevskoho Sok., 28/2, Kiev, 01021	UA.TR.121	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 24.02.2017 tarihli ve 265 sayılı Karar
11.	PROMSTANDART Ltd. Şti. Starokozatska Sok., 56, oda. 2, 3, Dnipro, 49.000	UA.TR.061	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 17.11.2017 tarihli ve 1673 sayılı Karar
12.	DENEYSEL TIBBİ SERTİFİKASYON MERKEZİ Limited Şirketi Gnat Hotkevich Lane, 2A, Kiev, 02094	UA.TR.126	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın 06.03.2018 tarihli ve 320 sayılı Karar

Kaynak: Ukrayna Devlet İlaçlar ve Uyuşturucu Kontrolü Servisi (<https://www.dls.gov.ua/>)

(EK-11) TOPTANCI VE DİSTRİBÜTÖR LİSTESİ

COMPANY NAME	ADDRESS	E-MAIL	WWW	CHIEF PERSON	PHONES	NATURE OF BUSINESS
CSN Ltd	Akademika Proskury St.1 Block 45, Kharkiv, 61085, Ukraine	info@csn.biz.ua	www.csn.biz.ua	Oleksii Balabai	tel.: +380 (57) 341-76-06, +380 (67) 955-11-10;	Trade in medical equipment
POLITEKHMEDFARM Production Commercial Enterprise	Nahirna St.1, Chernivtsi, 58001, Ukraine	everest-chv@yandex.ua		Viktor Vasylov	tel.: +380 (372) 90-61-05, +380 (67) 372-00-29, +380 (67) 372-19-91; fax: +380 (372) 90-61-05;	Trade in computer and office machinery, medical articles
RH Private Business	Rivnenska St.5a, Chernivtsi, 58000, Ukraine	rh.net.ua@gmail.com	rh.net.ua	Volodymyr Reshetov	tel.: +380 (372) 90-91-90, +380 (94) 992-11-90, +380 (95) 552-57-96; fax: +380 (372) 90-91-90;	Trade in reconditioned medical equipment
SPARTUS Private Business	Kniazia Chornoho St.2a, Chernihiv, 14030, Ukraine	spartus2009@ukr.net	www.spartus.com.ua	Olena Markova	tel.: +380 (462) 67-82-05, +380 (462) 61-17-61; fax: +380 (462) 67-82-05;	Trade in medical equipment
InvaService Ltd	Dobrovolskoho St.3/4, Cherkasy, 18000, Ukraine	invaservice@uch.net	invaservice.com.ua	Dmytro Moiseienko	tel.: +380 (472) 73-22-23, +380 (50) 352-14-54; fax: +380 (472) 73-22-23;	Trade in equipment for disabled people
SANTE INTEGRAL Ltd	P.O.Box 2956 Cherkasy 18005, Ukraine	juliapost@mail.ru	www.santeintegrale.com.ua	Oleh Bilera	tel.: +380 (472) 56-97-33, +380 (472) 45-94-75, +380 (94) 985-07-33;	Trade in ultrasonic equipment: echographs.
FOTONIKA PLUS Small Production Private Business	P.O.Box 204, Cherkasy, 18000, Ukraine	info@fotonikaplus.com.ua	www.fotonikaplus.com.ua	Volodymyr Kholin	tel.: +380 (472) 33-35-15, +380 (67) 470-02-87;	Trade in laser tools
DELTA-DLD Private Business	Hrushevskoho Ave.46, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi Reg., 32300, Ukraine	deltadld@mail.ru	www.deltamedt.com;Skype:deltadld	Vitalii Dasiuda	tel.: +380 (67) 679-44-09, +380 (66) 831-32-31;	Trade in medical supplies
MEDTEKHNIKA KHERSON SERVICE Private Business	Chervonoflotska St.12, Kherson, 73010, Ukraine	m-h-s@i.ua		Oleksandr Kozlov	tel.: +380 (552) 42-52-04, +380 (552) 42-52-72, +380 (552) 42-52-87; fax: +380 (552) 42-52-04, +380 (552) 42-52-72, +380 (552) 42-52-87;	Trade in medical equipment.
MEDTEKHNIKA-DENTA Private Business	Potomkinska St.13/20, Kherson, 73000, Ukraine	medtech@i.ua	med-denta.prom.ua	Yurii Havryliuk	tel.: +380 (552) 22-09-97, +380 (552) 44-41-44, +380 (552) 42-08-96, +380 (98) 613-50-14; fax: +380 (552) 42-08-96;	Trade in medical and dental equipment
MEDTEKHNIKA PrivJSC	Puhachova St.4, Kherson, 73000, Ukraine	medt@list.ru		Ihor Harahulia	tel.: +380 (552) 26-31-37, +380 (552) 22-53-18; fax: +380 (552) 22-53-18;	Retail trade in medicines, medical tools, equipment, clothes

SOLAR-UKRAINE Ltd	Sumska St.90, Kharkiv, 61002, Ukraine	secretar@solar-ukraine.com	www.solar-ukraine.com	Olha Serobaba	tel.: +380 (57) 714-07-54; fax: +380 (57) 714-07-54;	Trade in medical equipment
ULTRAMED Ltd	P.O.Box 888, Kharkiv, 61001, Ukraine	houm@rambler.ru	www.doppler.com.ua;ultra-med.uaprom.net	Oleksii Bilchenko	tel.: +380 (57) 761-45-55, +380 (67) 578-02-08;	Trade in ultrasonic medical apparatus
MED-SVET (SAMOILOV Private Business)	Moskovskiy Ave.273 Floor 2, Kharkiv, 61000, Ukraine	med-svet@ukr.net	www.med-svet.com.ua	Denys Samoilov	tel.: +380 (67) 591-63-39, +380 (66) 144-58-99, +380 (57) 755-50-12;	Trade in medical equipment.
ALVEKS Ltd	P.O.Box 2382, Kharkiv, 61001, Ukraine			Oleksandr Klypkov	tel.: +380 (57) 752-32-33, +380 (57) 752-32-31; fax: +380 (57) 752-32-33;	Trade in chemical reagents
ENDOMEDIUM-UKRAINE Ltd	Ladozkyi Prov.6, Kharkiv, 61001, Ukraine	endomedium.ua@mail.ru	endomedium.com.ua	Ihor Shpota	tel.: +380 (57) 731-18-52, +380 (57) 715-14-13, +380 (57) 727-19-71, +380 (67) 577-08-28; fax: +380 (57) 731-18-52, +380 (57) 727-19-71;	Trade in medical equipment
MAKSIMA Ltd	2 Volohodskiy Vizd 6, Kharkiv, 61000, Ukraine	itl676@ukr.net	maksima-med.com.ua	Maksym Teplynskyi	tel.: +380 (57) 714-17-49, +380 (57) 714-18-49; fax: +380 (57) 714-17-49;	Trade in medical articles
MK KVERTYMED-UKRAINE Ltd	Poltavskiy Shliakh St.56 Office 107, Kharkiv, 61052, Ukraine	kmukr@ukr.net	kmed.com.ua	Lina Paschenko	tel.: +380 (57) 752-10-52, +380 (57) 752-10-54; fax: +380 (57) 752-10-54;	Trade in medical analysers
TOCHMEDPRYLAD Kharkiv Plant of Precision Medical Devices, PubJSC	Shevchenka St.20, Kharkiv, 61013, Ukraine	tmedpribor@rambler.ru	www.tochmed.com.ua	Serhii Samokysh	tel.: +380 (57) 760-32-63, +380 (57) 760-30-67, +380 (57) 714-27-56;	Development, production, trade and maintenance of medical equipment.
MED-LINSALE Ltd	Nauky Ave.40 Office 527, Kharkiv, 61166, Ukraine	med@linsale.com	www.med.linsale.com	Ihor Lupaina	tel.: +380 (67) 701-73-92;	Trade in medical equipment.
UKRRENTHEMPROM Ltd	Krasnomaiatska St.16 Kharkiv 61017, Ukraine	ypr2003@ukr.net	www.urp.com.ua;www.urp.net.ua;ecourp.com	Yurii Khidzyk	tel.: +380 (572) 94-15-57, +380 (57) 751-20-48, +380 (57) 761-85-84, +380 (50) 323-16-93; fax: +380 (572) 94-15-57;	Production of and trade in X-ray protection materials and articles. Trade in X-ray equipment
MEDSPESUKLADKA Ltd	Haharina Ave.193b, Kharkiv, 61080, Ukraine	medspec@mail.ru		Yaroslav Shevchenko	tel.: +380 (50) 325-00-13;	Trade in medical equipment.
KVARTZ Ltd	P.O.Box 3184, Kharkiv, 61115, Ukraine	x-ray-service@ukr.net	www.kvartz.com.ua	Volodymyr Zviahin	tel.: +380 (57) 751-33-48, +380 (57) 759-89-55, +380 (57) 393-05-65; fax: +380 (57) 393-05-65;	Trade in, repair and maintenance of X-ray equipment.
Medical Technology House, Ltd	Olimpiiska St.9a, Kharkiv, 61060, Ukraine	mk2@dmr.com.ua	dmr.com.ua	Valerii Vlasenko	tel.: +380 (57) 392-52-31;	Trade in blood pressure measuring devices

DIAMEDTEH Internet-Shop (BONDARENKO Private Business)	Pushkinska St.11/13, Kharkiv, 61144, Ukraine	info@diamedteh.com	www.diamedteh.com;Skype: diamedteh	Maksym Bondarenko	tel.: +380 (57) 751-32-52, +380 (99) 361-23-39, +380 (63) 170-68-44; fax: +380 (98) 732-15-88;	Online sales of medical goods.
GRANUM Research and Production Laboratory, Ltd	Yuriivska St.17, Kharkiv, 61001, Ukraine	bioanalyt@bioanalyt.com.ua	www.granum.ua	Svitlana Shevchenko	tel.: +380 (57) 752-32-30, +380 (800-500561), +380 (67) 570-27-34; fax: +380 (57) 757-47-17, +380 (57) 752-32-31;	Development of diagnostic kits for autoimmune and inflammatory diseases.
AMETRIN FK Ltd	Yurievsk St.17, Kharkiv, 61001, Ukraine	ametrin@ametrin.com.ua	ametrin.biz	Kostiantyn Pylypchuk	tel.: +380 (57) 714-06-03; fax: +380 (57) 719-15-83;	Trade in medicines
ABDOMED Ltd	Pushkinskyi Viizd 7 Room 17, Kharkiv, 61024, Ukraine	abdomed@ukr.net		Nataliia Abdo	tel.: +380 (96) 544-87-73, +380 (57) 700-76-24; fax: +380 (57) 700-76-24;	Trade in medical equipment.
PALMIRA UP Ltd	Zakhysnykiv Ukrainy Sq.1, Kharkiv, 61005, Ukraine			Ihor Zubkov	tel.: +380 (57) 771-42-81, +380 (57) 732-15-79, +380 (57) 757-14-61; fax: +380 (57) 732-15-79;	Trade in medical equipment, stomatological services.
GLASSES OPTICS WHOLESALE Private Business	P.O.Box 7572, Kharkiv, 61146, Ukraine	kgn_optics@kharkov.ukrtel.net		Hryhorii Krapchytov	tel.: +380 (572) 65-24-19, +380 (50) 137-70-49; fax: +380 (572) 65-24-19;	Trade in optics and medical equipment.
MEDTEKHNIKA-DENT Ltd	Kulturny St.14, Kharkiv, 61058, Ukraine	info@med-technika.com	www.med-technika.com	Iryna Selivanova	tel.: +380 (57) 714-01-56, +380 (99) 787-31-12, +380 (97) 963-33-07; fax: +380 (57) 714-01-31;	Trade in medical equipment.
LABORATORNA TEHNIKA Research and Production Enterprise, Ltd	P.O.Box 10585 Kharkiv 61052, Ukraine	office@labteh.kh.ua	www.labteh.kh.ua	Viacheslav Kisyl	tel.: +380 (57) 712-05-49, +380 (57) 712-53-74, +380 (67) 573-82-99; fax: +380 (57) 712-05-49;	Trade in laboratory equipment, chemicals for laboratories and laboratory furniture.
INMAISTERS Ltd	Pushkinska St.80, Kharkiv, 61024, Ukraine	inmasters@kharkov.ukrtel.net	www.inmasters.net	Maryna Sboieva	tel.: +380 (57) 719-43-79, +380 (57) 704-13-87, +380 (57) 719-43-84; fax: +380 (57) 719-43-79, +380 (57) 704-13-87, +380 (57) 719-43-84;	Development and production of orthopaedic and surgical toolkits, implants for backbone and joints.
OMNIS-MEDICAL SYSTEMS Research and Production Enterprise, Ltd	Kosmichna St.21, Kharkiv, 61072, Ukraine	omnis@list.ru		Yurii Maksymov	tel.: +380 (57) 758-69-07; fax: +380 (57) 758-69-07;	Medical equipment repair and maintenance services. Trade in medical equipment
MICROMED Research and Production Enterprise, Ltd	Mekhanichnyi Prov.4, Kharkiv, 61068, Ukraine	micromed@ukr.net	micromed.com.ua	Oleksandr Dolidze	tel.: +380 (57) 760-46-51, +380 (57) 752-81-67; fax: +380 (57) 760-46-51;	Production of machine tools for microtome knife sharpening. Trade in

						oncological and pathologoanatomical equipment.
3M Ukraina Ltd	N.Amosova St.12 Floor 7, Kyiv, 03680, Ukraine	support.ua@mmm.com	www.3m.com.ua;www.3mespe.com.ua	Olha Tkachenko	tel.: +380 (44) 490-57-77; fax: +380 (44) 490-57-75;	Merchandising consulting services.
ABBOTT LABORATORIES S.A Ukrainian Agency	Zhylianska St.110 Floor 2, Kyiv, 01032, Ukraine		www.abbottdiagnostics.com	Svitlana Skopychenko	tel.: +380 (44) 498-60-80; fax: +380 (44) 498-60-81;	Trade in medicines
ACC DENT Ltd	Khreschatyk St.44v, Kyiv, 01001, Ukraine	info@accdent.com.ua	www.accdent.com.ua	Viktor Kuian	tel.: +380 (44) 234-43-00, +380 (44) 456-51-85, +380 (50) 383-55-87; fax: +380 (44) 234-43-00;	Trade in dental equipment
ADALYN Ltd	vul.Makarova 11 k.2, Dnipro, 49047, Ukraine	adalyn@ua.fm	adalyn.at.ua	Volodymyr Uralskov	tel.: +380 (56) 785-40-19, +380 (562) 34-37-80, +380 (562) 36-88-13, +380 (50) 500-43-42; fax: +380 (562) 34-37-80;	Trade in medical equipment.
AHAT-DNIPRO Research and Production Enterprise, Ltd	Slavy Blvd.3 Office 380, Dnipro, 49106, Ukraine	agat_dnepr@ua.fm	www.agatdnepr.com;agatdnepr.prom.ua	Yurii Zharikov	tel.: +380 (67) 566-86-05, +380 (50) 487-95-77;	Trade in medical equipment. Repair services for medical equipment and instruments.
AHRATIS Ltd	Vorontsova Ave.73, Dnipro, 49081, Ukraine	charoit2009@yandex.ru		Serhii Paltsun	tel.: +380 (67) 609-92-16;	Production of laboratory furniture. Trade in laboratory and medical equipment and chemicals
ALEX COM LTD Production and Commercial Company	Mashynobudivna St.44, Kyiv, 03680, Ukraine	office@alexcom.ua	alexcom.ua	Viacheslav Rakhminov	tel.: +380 (44) 457-91-45; fax: +380 (44) 457-91-45;	Trade in hygienic agents; surgical instruments, bandaging materials and expendables; cosmetic products; mineral and soft drinks, fruit and vegetable canned products, flour products, grocery.
ALFA Ltd	Sinna St.8/1, Poltava, 36039, Ukraine	alfa_poltava@i.ua		Viktor Buniakin	tel.: +380 (50) 134-18-27;	Trade in medical equipment
ALMEDIKA Ltd	, Kyiv, 01000, Ukraine	almedika@ukr.net	almedika.company		tel.: +380 (95) 131-67-98, +380 (68) 526-85-87, +380 (68) 371-23-75, +380 (93) 432-50-45; fax: +380 (44) 572-86-57;	Medical laboratory furniture production. Trade in medical equipment
ALSI-CHROM Ltd	Murmanska St.1, Kyiv, 02660, Ukraine	lab@alsichrom.com	www.alsichrom.com	Andrii Yesaulenko	tel.: +380 (44) 521-95-40, +380 (44) 521-95-35; fax: +380 (44) 521-95-35;	Trade in laboratory equipment

ALSI Ltd	Shovkunenska St.8/20 Office 51, Kyiv, 03049, Ukraine	info@alsi.kiev.ua	www.alsi.ua	Taras Ilkun	tel.: +380 (44) 520-05-05, +380 (44) 245-32-24, +380 (67) 537-84-24; fax: +380 (44) 245-32-24;	Trade in chemicals and laboratory equipment
ALT UKRAINE LTD	Lunacharskoho St.4, Kyiv, 02002, Ukraine	info@alt.ua	www.alt.ua	Dmytro Usmedynskyi	tel.: +380 (44) 492-72-70, +380 (44) 492-72-71; fax: +380 (44) 492-72-71;	Trader in laboratory equipment and supplies
ALTERMED PLUS Private Business	P.O.Box 90, Odesa, 65091, Ukraine			Tetiana Holovachova	tel.: +380 (63) 735-72-73, +380 (94) 949-67-15;	Trade in medical equipment
AMARANT-MED Ltd	Ivana i Yuriiia Lyp St.13 Office 307, Odesa, 65078, Ukraine	js.accu.odessa@gmail.com	amarant-med.com.ua	Andrii Kopets	tel.: +380 (48) 799-71-89, +380 (67) 877-19-66; fax: +380 (48) 701-14-30;	Trade in medical supplies
ANALYT SYSTEMS UKRAINE Ltd	M.Kryvonosa St.5/1, Kyiv, 03110, Ukraine	analyt@analyt.kiev.ua	www.analyt.kiev.ua	Ihor Tuchkov	tel.: +380 (44) 520-01-45; fax: +380 (44) 249-72-58;	Trade in analytical and laboratory equipment.
APOMED Ltd	Prokhorivska St.39, Odesa, 65022, Ukraine		apomed.com.ua		tel.: +380 (48) 759-26-89; fax: +380 (63) 642-84-48;	Trade in medical apparatus
APPAMED Laser Centre, Ltd	Prorizna St.11a Room 3, Kyiv, 01034, Ukraine	info@appamed.kiev.ua	www.appamed.kiev.ua	Viktor Isakov	tel.: +380 (50) 411-39-05, +380 (44) 223-22-21;	Trade in medical engineering. Services: working up, service of medical engineering; training of specialists for laser medicine and biomedical optics.
ASMA-PRYLAD Production and Trading Private Business	P.O.Box 42, Svitlovodsk, Kirovohrad Reg., 27500, Ukraine	info@asma.com.ua	www.asma.com.ua	Oleksandr Hurtovyi	tel.: +380 (5236) 7-15-00, +380 (5236) 7-08-81;	Trade in laboratory equipment
AVANTIS Private Business	B.Hmyri St.1/2, Kyiv, 02140, Ukraine	avantis.lk@mail.ru	www.avantis-lk.com.ua	Oleksandr Chupryna	tel.: +380 (44) 362-48-36, +380 (67) 440-65-68; fax: +380 (44) 572-98-22, +380 (44) 577-24-17;	Trade in medical laboratory equipment
AZMET Private Business	Komsomolska St.45 Room 4, Dnipro, 49000, Ukraine	info@azmet.com.ua	www.azmet.com.ua	Serhii Lytvynenko	tel.: +380 (56) 370-21-48, +380 (67) 567-14-38; fax: +380 (56) 370-21-48;	Trade in eye sight stimulating equipment
BABY-MEDICAL Private Business	Solomianska St.5 Office 501a, Kyiv, 03110, Ukraine	info@babymedical.com.ua	www.babymedical.com.ua	Artem Aleksieiev	tel.: +380 (93) 171-42-39;	Trade in medical products for babies
BIO TEST MED Ltd	Ushynskoho St.25a, Kyiv, 03151, Ukraine	info@biotestmed.com	biotestmed.com	Vitalii Zharykov	tel.: +380 (50) 316-38-58, +380 (44) 248-46-25, +380 (44) 241-12-78; fax: +380 (44) 248-46-25;	Trade in disposable systems for venous and capillar blood sampling, laboratory plastic ware, filtering equipment
BIODENT Ltd	Dehtiarivska St.15, Kyiv, 04050, Ukraine	biodent2010@ukr.net	biodent.com.ua	Serhii Andruschuk	tel.: +380 (44) 229-26-78, +380 (44) 483-37-63, +380 (44) 483-42-63, +380 (50) 410-46-	Trade in medical and dental equipment.

					96; fax: +380 (44) 483-37-63, +380 (44) 483-42-63;	
BIOLA Private Business	Nekrasova St.4, Lviv, 79010, Ukraine	office@biola-lab.com	www.biola-lab.com	Dmytro Melnychuk	tel.: +380 (32) 244-86-76, +380 (32) 244-86-77, +380 (32) 244-86-78, +380 (67) 706-49-77; fax: +380 (32) 244-86-76;	Trade in diagnostics tests and aids
BIONIKA Ltd	Vaclav Havel Blvd..4 Floor 5, Kyiv, 03067, Ukraine	office@bionika.kiev.ua	www.bionika.kiev.ua	Tetiana Ivanova	tel.: +380 (44) 273-49-10, +380 (44) 273-49-00, +380 (44) 273-58-16; fax: +380 (44) 273-49-10, +380 (44) 273-49-00, +380 (44) 273-58-16;	Trade in medical equipment
BIONIKA Research and Production Private Business	Lisova St.2 Office 97, Brovary, Kyiv Reg., 07400, Ukraine	binet2008@ukr.net	www.bionics.com.ua	Ivan Pasichnyk	tel.: +380 (67) 731-52-14, +380 (44) 390-45-34, +380 (44) 568-20-44; fax: +380 (44) 390-45-34, +380 (44) 592-07-12;	Trade in medical equipment
BMT UA	Henerala Tupikova St.4, Kyiv, 03067, Ukraine	info@bmt.ua	www.bmt.ua	Hennadii Serhieiev	tel.: +380 (44) 332-50-30; fax: +380 (44) 501-50-30;	Trade in steam sterilisers
BODYFORCE Private Business	Kanatna St.81, Odesa, 65000, Ukraine	ems.bodyforce@gmail.com	bodyforce.com.ua		tel.: +380 (98) 777-88-33, +380 (50) 777-88-33;	Trade in muscle stimulators for fitness
BOGMARK UKRAINE Ltd	Voloska St.23 Office 51, Kyiv, 04070, Ukraine	info@bogmark.com.ua	bogmark.com.ua	Anatolii Podorozhnyi	tel.: +380 (44) 502-82-18; fax: +380 (44) 502-82-18;	Trade in injection syringes and needles.
BRIGHTSCORP Ltd	Pecherskyi uzviz 5 Room 109, Kyiv, 01601, Ukraine	rus-ko@ukr.net		Viktor Melnyk	tel.: +380 (44) 568-28-32;	Trade in medical articles
BRIOTTIKA Ltd	E.Sverstiuka St.17 Office 509, Kyiv, 02660, Ukraine			Oleksandr Tolkunov	tel.: +380 (44) 501-04-17, +380 (44) 572-45-72; fax: +380 (44) 501-04-17;	Trade in ophthalmic equipment, sunglasses
CHEMEK Ltd	Kavkazka St.11 Room 4, Kyiv, 03035, Ukraine	chemek@i.kiev.ua	chemek.com.ua	Ruslan Ichkalenko	tel.: +380 (44) 248-64-84; fax: +380 (44) 249-40-80;	Trade in medical equipment
CRYOGENSERVICE Ltd	Kyivska St.29, Petrivske, Kyievo-Sviatoshynskiy Dist., Kyiv Reg., 08141, Ukraine	info@cryogen.com.ua	www.cryogen.com.ua	Serhii Zaschenkov	tel.: +380 (44) 496-30-70, +380 (44) 496-30-77; fax: +380 (44) 496-30-71;	Trade in cryogenic equipment.
DELTA-TERM Ltd Representative Office	, Kyiv, 01000, Ukraine	delta-term@rambler.ru	www.vital.kiev.ua	Oleksandr Kolesnik	tel.: +380 (67) 780-99-85;	Trade in saline thermo-applicators (generators of dry heat) for preventive measures and treatment of

						osteocondrosis, radiculitis, sinusitis, myositis, arthritis.
DENAS-MC Information and Consultation Centre	Kniazha St.8, Odesa, 65029, Ukraine	eak@ukr.net	www.denascorp.ru	Olena Kaluhyna	tel.: +380 (48) 795-23-95, +380 (63) 223-58-17, +380 (96) 579-07-23;	Trade in portative physiotherapeutic apparatuses.
DENKRIS Medical Treatment Private Business	Almazna St.2, Poltava, 36021, Ukraine			Yuliia Ostashko	tel.: +380 (532) 63-65-67, +380 (95) 472-25-99, +380 (96) 908-70-14; fax: +380 (532) 63-65-67;	Wholesale trade in the medical articles
DETA-ELIS-KIROVOHRAD Private Business	ul.Pashutinska 22, Kropyvnytskyi, 25000, Ukraine			Stanislav Smyrnov	tel.: +380 (50) 542-06-99;	Trade in portable medical devices
DIALOG DIAGNOSTICS Ltd	Lebedinska St.10, Kyiv, 04209, Ukraine	info@dialogd.com	www.dialogd.com	Maksym Derkach	tel.: +380 (44) 390-37-76; fax: +380 (44) 390-37-76;	Trade in medical diagnostics equipment
DMT-TSENTR Ltd	P.O.Box 81 Kyiv 01010, Ukraine	info@dmr.com.ua	www.dmr.com.ua;www.medtehnika.ua	Volodymyr Riepin	tel.: +380 (44) 501-42-36, +380 (44) 501-42-37, +380 (800) 50-10-65; fax: +380 (44) 501-42-36;	Non-specialized wholesale trade
DOSLIDNI LABORATORII VVL Private Business	Henerala Petrova St.9/2, Odesa, 65080, Ukraine			Olha Tsapryka	tel.: +380 (48) 261-02-35, +380 (67) 415-33-81;	Trade in medical equipment
ECOMED MUNICH HAUS Ltd	Kikvidze St.18a, Kyiv, 01103, Ukraine	info@oko-med.com	www.oko-med.com	Leonid Mirko	tel.: +380 (44) 451-87-59, +380 (44) 451-87-58;	Trade in lasers for photoepilation, rejuvenescence of skin, vascular variations.
EDO UNITED COMPANY, Private Business	Barbuisa St.22/26-91, Kyiv, 03150, Ukraine		www.edo.ua	Eduard Kaliakin	tel.: +380 (67) 233-79-66, +380 (44) 461-99-88, +380 (44) 461-98-79, +380 (44) 529-91-55; fax: +380 (44) 529-91-87;	Trade in equipment and accessories for hairdressers, beauty salons, cosmetology centres.
ELITEMEDICA Ltd	Ilinska St.12 Office 27, Kyiv, 04070, Ukraine	info@elitemedica.com.ua	www.elitemedica.com.ua	Oleksandr Adamiuk	tel.: +380 (44) 331-45-35; fax: +380 (44) 490-66-10;	Trade in medical articles and tools
EPIKRIZ.COM.UA Internet Shop	Dobrokhotova St.17, Kyiv, 03142, Ukraine	info@epikriz.com.ua	www.epikriz.com.ua	Vitaliy Shevchuk	tel.: +380 (44) 384-15-94, +380 (66) 047-05-90, +380 (97) 014-18-87;	Online sales of medical tools

ERGOCOM Commercial & Industrial Company	P.O.BOX 123, Ukraine	ergocom@ergocom.ua	www.ergocom.ua	Vitalii Aliexsieiev	tel.: +380 (44) 492-79-55, +380 (44) 454-11-98; fax: +380 (44) 492-79-55, +380 (44) 454-11-98;	Trade in blood and vascular pressure measuring equipment, digital, mechanical, electronic tonometers, stethoscopes, ultrasonic and compressor inhalers, digital thermometers.
EXIMTRADECARGO Ltd	Mykolsko-Slobidska St.1a Office 294, Kyiv, 02002, Ukraine	kip@eximlab.ua	www.eximlab.ua;eict.com.ua;www.ukrtrade.ru	Iryna Morozova	tel.: +380 (44) 499-84-97, +380 (44) 541-06-14, +380 (44) 541-05-38, +380 (67) 499-84-97; fax: +380 (44) 541-05-38;	Trade in laboratory equipment and supplies
FARMASCO Ltd	vul.Soludenka 15g m.Visgorod Kiivs ka obl.0730, Ukraina	contact@pharmasco.com	www.pharmasco.com;www.oberemennosti.com; narkotik.net.ua	Oleksandr Lisniak	tel.: +380 (44) 537-08-04; fax: +380 (44) 537-08-04;	Trade in diagnostic test kits
FARMMEDTEKH Ltd	Almazna St.2, Poltava, 36021, Ukraine	office@micromed.ua	www.micromed.ua	Vladyslav Martynov	tel.: +380 (532) 63-30-00, +380 (50) 404-17-86; fax: +380 (532) 63-30-00;	Wholesale trade in medical instruments and tools
FARMSTER-UKRAINE Ltd	Aviakonstruktora Antonova St.5a Office 310, Kyiv, 03186, Ukraine	kiev@pharmster.com	www.pharmster.com	Olena Myshko	tel.: +380 (44) 228-11-95, +380 (50) 387-93-29, +380 (44) 228-11-95;	Trade in medical equipment
FEDOROV Private Business	Karla Libknekhta St.38 Office 2, Simferopol, Republic of Crimea, 295000, Ukraine	alex_fedorovv@mail.ru	www.alexfedorovv.prom.ua;Skype:Alex_Fedorovv	Oleksii Fedorov	tel.: (978-7873906) ;	Trade in cosmetic and beauty treatment equipment.
FENIX-SD Ltd	600-Richia St.21, Vinnytsia, 21027, Ukraine	info@fenix-sd.com	www.sartorius-sd.com.ua;www.fenix-sd.com	Tetiana Manukovska	tel.: +380 (432) 43-75-84, +380 (432) 43-81-40, +380 (67) 430-38-09; fax: +380 (432) 43-75-84;	Trade in laboratory equipment
FISK Ltd	Akademika Sakharova St.35, Odesa, 65123, Ukraine	office.fiskl@gmail.com	fiskltd.com;fisk.in.ua	Oleh Shevchenko	tel.: +380 (63) 583-50-50, +380 (99) 643-98-23, +380 (96) 733-75-03; fax: +380 (67) 468-33-83;	Trade in medical equipment
FIX TRADE Ltd	Kavaleriiska St.9 Office 23, Dnipro, 49008, Ukraine	info@fixtrade.com.ua	www.fixtrade.com.ua	Serhii Fiks	tel.: +380 (56) 794-39-30, +380 (562) 32-31-30, +380 (96) 790-89-63; fax: +380 (66) 340-27-77, +380 (97) 340-27-77, +380 (56) 794-39-50;	Wholesale trade in dental materials and instruments.
FLUGER Ltd	Dzerzhynskoho St.19/21 Room 18, Dnipro, 49044, Ukraine	fluger2005@rambler.ru	fluger.uaprom.net;Skype:knockout	Oksana Myrhorodska	tel.: +380 (56) 740-92-91, +380 (56) 744-99-69, +380 (50) 480-32-61, +380 (50) 363-59-58; fax: +380 (98) 544-61-70;	Trade in chemical reagents, laboratory utensils and equipment, nutrient and diagnostic mediums.

FORMED Ltd	Dekabrystiv St.3 Office 301, Kyiv, 01000, Ukraine	4med@i.ua	4med.prom.ua;www.profit est.com.ua; www.gemostop.at.ua;www .lancets.com.ua	Yuliia Lepetiukh	tel.: +380 (44) 361-80-25, +380 (44) 500-16- 72, +380 (67) 230-11-61; fax: +380 (44) 361-80-25;	Trade in medical articles
FORZA A.R.Ltd	Mechnykova St.2 Office 607, Kyiv, 01021, Ukraine	info@forzamed.net	www.forzamed.net	Hanna Vasylieva	tel.: +380 (44) 377-51-41, +380 (67) 440-20- 55, +380 (67) 440-22-58; fax: +380 (44) 377-51-21;	Trade in medical equipment
Fresenius Medical Care Ltd	Boryspilska St.9, Kyiv, 02099, Ukraine	fresenius@fresenius.com .ua	www.fresenius.com.ua	Volodymyr Podvornyi	tel.: +380 (44) 369-56-02, +380 (44) 369-56- 03, +380 (44) 369-56-04, +380 (44) 525-04- 58; fax: +380 (44) 369-56-01;	Trade in dialysis equipment
GALES Research and Production Company, Ltd	Kryvonosa St.2a Office 7 Kyiv 03037, Ukraine	gales@ukr.net		Mykola Lesyk	tel.: +380 (44) 249-38-45, +380 (44) 584-36- 64, +380 (67) 702-06-43; fax: +380 (44) 249-38-45;	Trade in dental equipment.
GLOBAL BIOMARKETING GROUP KYIV Ltd	Vasylkivska St.45, Kyiv, 03022, Ukraine	sale@gbglab.com	www.gbglab.com	Yevhen Dudin	tel.: +380 (44) 455-72-23, +380 (44) 455-72- 24; fax: +380 (44) 455-72-25;	Trade in medical equipment
GREENLIGHT LTD	Holosiivskiy Ave.70 Office 406, Kyiv, 03040, Ukraine				tel.: +380 (44) 520-24-06; fax: +380 (44) 520-24-04;	Trade in laser systems for urology
HEALTHY NATION Ltd	Hospitalna St.18a, Kyiv, 01133, Ukraine	call.healthy- nation@ukr.net	www.healthy- nation.com.ua	Vitalii Hulko	tel.: +380 (44) 303-91-69, +380 (800- 332565) , +380 (98) 590-90-44;	Trade in medical testing and monitoring products
HIMLABPLUS (PUPCHENKO Private Business)	Veterynarna St.22 Office 112, Poltava, 36008, Ukraine	Himlabplus@gmail.com	www.himlabplus.com.ua;h imlabplus.uaprom.net	Tetiana Pupchenko	tel.: +380 (532) 61-17-86, +380 (67) 535-15- 43, +380 (67) 572-22-30; fax: +380 (532) 61-17-86, +380 (95) 175-89-88;	Trade in laboratory equipment and reagents
IGAR Ltd	Metalistiv St.20, Kyiv, 03037, Ukraine	admin@igar.ua	www.igar.ua	Vladyslav Bykov	tel.: +380 (44) 585-34-55; fax: +380 (44) 585-34-55;	Trade in medical use products
IMAGE LOGIK PrivJSC	Orlovska St.8/1, Kyiv, 04060, Ukraine	sale@image-ua.com	www.image- ua.com;www.plotters.kiev. ua	Volodymyr Maruschak	tel.: +380 (44) 393-34-34; fax: +380 (44) 393-34-34;	Trade in medical equipment
IME Ltd	Zhylianska St.49/51 Floor 3 Office 202, Kyiv, 01003, Ukraine	imeoffice@ime.com.ua	www.ims.com.ua;www.ton ometr.com.ua	Oleksandr Pendalchuk	tel.: +380 (67) 405-90-51, +380 (44) 288-06- 15, +380 (44) 541-14-98, +380 (800- 300138) ;	Trade in medical equipment.

INTERMED Ltd	Sofiiska St.1 Office 12, Kyiv, 01001, Ukraine	intermed@intermed.ua	www.intermed.ua;civco.com.ua	Serhii Bondarenko	tel.: +380 (44) 278-89-36, +380 (44) 278-89-70, +380 (95) 271-58-06; fax: +380 (44) 234-49-48, +380 (91) 635-78-83;	Trade in medical equipment
INTERMEDICA Ltd	Harmatna St.6, Kyiv, 03067, Ukraine	office@intermedica.com.ua	www.intermedica.com.ua	Svitlana Kazanzhan	tel.: +380 (44) 501-21-72; fax: +380 (44) 501-21-72;	Trade in medical equipment
INTERO Ltd	Biloruska St.11b Office 43-45, Kyiv, 04050, Ukraine	office@intero.ua	www.intero.ua	Tetiana Shevchenko	tel.: +380 (44) 483-93-08, +380 (44) 489-18-88; fax: +380 (44) 483-91-23;	Trade in medical equipment
INVAMED Private Business	Kozatska St.122, Kyiv, 22030, Ukraine	invamed2581751@ukr.net	invamed.kiev.ua		tel.: +380 (96) 009-55-84, +380 (98) 852-31-00; fax: +380 (44) 258-17-51;	Medical taxi services. Trade in supplies for disabled
ISTYNA VERITAS Ltd	Obolonska St.31 Room 9, Kyiv, 04071, Ukraine	info@istyna.kiev.ua	inno-health.com;www.istyna.kiev.ua	Uliana Luschyk	tel.: +380 (44) 467-63-99, +380 (44) 467-63-97, +380 (44) 467-63-89, +380 (95) 068-30-74; fax: +380 (67) 899-15-91;	Medical technology development services; trade in medical equipment : Ukrainian Scientific Enterprise - Group of Companies 'Victoria Veritas' - specialize in developing and manufacturing of innovative medical vascular and brain medical technologies. A gr
ITERUM DENTAL IMPLANTS	, Kyiv, 01000, Ukraine	iterum.info@gmail.com	www.iterum-dent.com	Kostiantyn Morev	tel.: +380 (50) 310-88-95, +380 (95) 271-63-71;	Trade in dental instruments.
ITLab Ltd	V.Khvoiki St.15/15, Kyiv, 04080, Ukraine			Volodymyr Zheludko	tel.: +380 (44) 390-41-80; fax: +380 (44) 391-20-63;	Medical laboratory software development. GM test system production. Trade in laboratory equipment and supplies
IVODENT Ltd	Kurinnoho Chornoty St.2, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine	info@ivodent.com.ua	www.ivodent.com.ua	Vasyl Nosyk	tel.: +380 (342) 52-26-44, +380 (342) 73-14-70, +380 (342) 55-94-55, +380 (67) 344-10-20; fax: +380 (342) 55-94-55;	Trade in medical instruments.
K.S.R.Ltd	Hlybochyska St.40 Block D Floor 4, Kyiv, 04050, Ukraine			Andrii Korniienko	tel.: +380 (44) 391-37-50; fax: +380 (44) 391-37-55;	Trade in medical equipment
KANDIA Ltd	Povitroflotskyi Ave.56, Kyiv, 01032, Ukraine	sales@kandia.com.ua	www.kandia.com.ua	Nataliia Nekrasova	tel.: +380 (50) 710-12-41, +380 (63) 201-08-59, +380 (44) 249-19-56;	Trade in medical equipment
KHIMREAKTYVY Private Business	Keletska St.51 Floor 1, Vinnytsia, 21027, Ukraine	himfarmvn@ukr.net		Tetiana Shyiasiuk	tel.: +380 (432) 50-99-09, +380 (432) 57-56-12, +380 (98) 322-10-66; fax: +380 (432) 50-99-09;	Laboratory equipment, chemicals for laboratories and microbiology

KMIZ UKRAINE Trading House, Ltd	Peremohy Ave.80/57, Kyiv, 03113, Ukraine	kmiz@ukr.net		Viktor Kuian	tel.: +380 (44) 456-51-85, +380 (50) 383-55-87, +380 (67) 240-06-07;	Trade in medical equipment.
KOLIZEY XXI Ltd	Kolektorna St.3, Kyiv, 02660, Ukraine	lab@kolizey21.kiev.ua	kolizey.com.ua/	Viktor Averin	tel.: +380 (44) 585-00-69;	Trade in laboratory equipment
KOVAL Private Business	P.O.Box 5324 Lviv 79010, Ukraine	yukoval.lviv@gmail.com	www.proctolog.info	Yurii Koval	tel.: +380 (95) 603-92-07, +380 (67) 721-86-09, +380 (98) 457-08-75; fax: +380 (32) 275-84-77;	Trade in proctology equipment. Medical treatment services
KVADRO-M Private BUiness	Shopena St.10/2, Lutsk, Volyn Reg., 43025, Ukraine	kvadro2006@ukr.net		Volodymyr Matsiuk	tel.: +380 (332) 72-62-67, +380 (332) 72-48-23; fax: +380 (332) 72-62-67;	Trade in dental equipment
Kyiv	V.Verkhoventsa St.10 Office 450, Kyiv, 03148, Ukraine	aptechki-kft@ukr.net	www.aptechki.com.ua	Andrii Romaniutin	tel.: +380 (44) 403-06-84, +380 (44) 403-00-86, +380 (44) 407-69-39; fax: +380 (44) 403-06-84, +380 (44) 403-00-86, +380 (44) 403-32-65;	Production of medical assignment articles; dental powders, cosmetic napkins.
LABIX Ltd	P.O.Box 242, Kyiv, 01135, Ukraine	info@labix.com.ua	www.labix.com.ua	Hennadii Tsipa	tel.: +380 (44) 492-88-71, +380 (44) 227-18-33, +380 (44) 227-78-33, +380 (44) 227-98-33; fax: +380 (44) 492-88-71;	Trade in medical laboratory equipment, consumables. Installation, training, support.
LABTIME LTD	Borschahivska St.152a Office 193, Kyiv, 03056, Ukraine	s.t@labtime.ua	labtime.ua	Tetiana Sopilniak	tel.: +380 (44) 496-19-46, +380 (44) 496-19-42, +380 (50) 161-43-02, +380 (67) 591-48-88;	Trade in medical equipment, chemicals
LEASING-FINANCE	40 Rokiv Radianskii Ukrainy St.27 Office 1, Zaporizhia, 69032, Ukraine	leasing@email.com.ua		Serhii Kirieienkov	tel.: +380 (61) 212-50-59; fax: +380 (61) 218-47-99;	Trade in dental equipment
LERUS-LIMITED Private Business	Chornomorskoho Kozatstva St.23 Office 45, Odesa, 65003, Ukraine	technical@lerus-online.com	www.lerus.net	Ruslan Hromovenko	tel.: +380 (93) 033-59-63;	Technical inspection and maintenance of ship safety and fire fighting systems and equipment
LEVADA Private Business	Yevropeiska St.155, Poltava, 36008, Ukraine	pf_levada@bigmir.net		Anatolii Kushpilov	tel.: +380 (50) 266-66-61;	Trade in medical instruments
LIBERTAPROFMED Ltd	Zhylianska St.31 Office 3, Kyiv, 03145, Ukraine	info@libertamed.com	www.libertamed.com		tel.: +380 (67) 505-55-87, +380 (67) 505-55-78, +380 (44) 209-74-00;	Trade in medical equipment
Lviv Regional State Association of Distillery Industry	Skhidna St.42, Lviv, 79019, Ukraine	roman_lviv2003@ukr.net		Roman Mykulovych	tel.: +380 (322) 52-51-41, +380 (322) 52-12-83, +380 (322) 52-80-20; fax: +380 (322) 52-51-41;	Trade in medical equipment

MACROCHEM PrivJSC	Lunacharskoho St.4 et.7, Kyiv, 02002, Ukraine	info@macrochem.ua	www.macrochem.ua	Borys Khranovskyi	tel.: +380 (44) 495-27-00, +380 (800-500101); fax: +380 (44) 495-27-00;	Trade in equipment for laboratories of any profile by modern high-precision analytical, laboratory and other exploratory equipment.
MAKAROVA Private Business	Oleksandra Polia Ave.56a Office 2, Dnipro, 49054, Ukraine	makart85@gmail.com	www.ukrdenas.com	Liudmyla Makarova	tel.: +380 (68) 905-13-74;	Trade in home electrotherapy equipment
MED-BIRGA Private Business	Obolonskyi Ave.14, Kyiv, 01000, Ukraine	medbirga@gmail.com	www.med-birga.com.ua		tel.: +380 (93) 440-22-00, +380 (96) 901-90-20;	Retail trade in medical equipment
MED-BIRZHA Ltd	V.Khvoiky St.10, Kyiv, 04080, Ukraine	med-birga@eml.ua	www.med-birga.com.ua		tel.: +380 (93) 440-22-00, +380 (96) 901-90-20, +380 (93) 515-91-91;	Trade in medical equipment and supplies
MED INSTRUMENTS Private Business	K.Marksa Ave., Dnipro, 49044, Ukraine	forteind@gmail.com			tel.: +380 (67) 568-95-47;	Trade in surgical and dental instruments
MED-PROM RESURS Ltd	Starokyivska St.10 Office 214, Kyiv, 03115, Ukraine	mprsale@gmail.com	mpr- kip.com; medpromresource. prom.ua; mpr-lab.com	Oleksii Kroitor	tel.: +380 (44) 599-99-74, +380 (99) 371-79-77, +380 (95) 638-74-41; fax: +380 (44) 599-99-74;	Trade in medical equipment
MEDCOMPLEX Ltd	V.Velykoho St.117, Lviv, 79071, Ukraine	lvivmedtehnika@gmail.com	www.medtehnika.lviv.ua	Nina Shenhofer	tel.: +380 (32) 264-98-61, +380 (32) 263-50-09; fax: +380 (32) 264-98-61;	Trade in medical equipment
Medcoswiss Ukraine Ltd	Plastova St.2, Lviv, 79056, Ukraine	order@medcoswiss.com.ua	www.medcoswiss.com.ua	Oleh Pryshliak	tel.: +380 (67) 230-57-09, +380 (67) 370-10-75;	Wholesale trade in medical laboratory equipment and chemicals
MEDEYA Ltd	Kashtanova St.107, Odesa, 65000, Ukraine	medeja@te.net.ua	medeja.com.ua	Andrii Hutsalo	tel.: +380 (48) 777-71-32, +380 (48) 757-80-47, +380 (48) 757-80-44, +380 (48) 757-80-45; fax: +380 (48) 757-80-47;	Trade in medical products
MEDGARANT Ltd	Dniprovsk naberezhna 26, Kyiv, 02132, Ukraine	sales@medgarant.net.ua	www.medgarant.net.ua	Olha Kryvokobylska	tel.: +380 (44) 585-10-70; fax: +380 (44) 585-10-71;	Trade in medical and beauty treatment equipment
MEDIAS Ltd	Shelushkova St.95 Room 23, Zhytomyr, 10029, Ukraine	mediasltd@ukr.net		Ihor Uvin	tel.: +380 (412) 22-98-05, +380 (97) 492-99-27; fax: +380 (412) 22-98-05;	Trade in laboratory and medical equipment and chemical reagents.
Medical Technologies Centre, Ltd	Muzeinyi Prov.12 Office 403, Kyiv, 01601, Ukraine	e.prikhodko@ukr.net		Olena Prykhodko	tel.: +380 (67) 641-87-77;	Trade in medical equipment
MEDICUS Medical Company, Ltd	Krakovska St.22 Kyiv 02094, Ukraine	medicus@medicus.kiev.ua	www.medicus.ua	Oleh Ischenko	tel.: +380 (44) 574-05-71, +380 (44) 574-05-73, +380 (44) 573-28-82; fax: +380 (44)	Trade in dental equipment.

					574-05-71, +380 (44) 574-05-73, +380 (44) 573-28-82;	
MEDIKOS Ltd	Shevchenka St.44, Poltava, 36000, Ukraine	mspl-2009@ukr.net	www.medikos.com.ua;Sky pe:medikos-pl	Oleksii Izbytskyi	tel.: +380 (95) 609-61-86, +380 (67) 570-38-00;	Trade in medical equipment
MEDINTERSERVIS Ltd	Palladina Ave.25a Office 5, Kyiv, 03164, Ukraine	info@mis.kiev.ua	mis.kiev.ua;ultrasound.kiev.ua	Ihor Kukharskyi	tel.: +380 (44) 409-19-90, +380 (67) 554-42-75; fax: +380 (44) 409-19-96;	Trade in medical equipment
MeDiS Laboratory Centre	Nekrasova St.35v, Lviv, 79014, Ukraine	info@medis.com.ua	www.medis.com.ua	Andrii Petrukh	tel.: +380 (32) 260-17-17, +380 (32) 232-77-32, +380 (32) 242-01-55, +380 (32) 242-01-54; fax: +380 (32) 242-01-54;	Medical analysis laboratory services
MEDISAN Private Business	Henerala Vsevoloda Petryva St.11, Zhytomyr, 10004, Ukraine	medisan3@ukr.net		Liudmyla Baranovska	tel.: +380 (412) 41-63-01, +380 (412) 41-63-00, +380 (412) 41-60-68, +380 (412) 41-60-67; fax: +380 (412) 41-63-01, +380 (412) 41-60-68;	Trade in medicines and medical articles.
MEDISANA-KYIV Ltd	Kurska St.3 Office 9, Kyiv, 01034, Ukraine			Khalid Tuzani	tel.: +380 (44) 245-50-93, +380 (44) 278-87-09;	Trade in home medical appliances
MEDITORG Ltd	Petropavlivska St.14e, Petropavl.Borschahivka, Kyievo-Sviatoshynskyi Dist., Kyiv Reg., 08130, Ukraine	meditorg@ukr.net		Vadym Honcharenko	tel.: +380 (44) 232-32-40; fax: +380 (44) 371-17-93;	Trade in medical equipment
MEDIVIT Ltd	Zaporizke Shose St.26, Dnipro, 49006, Ukraine	top@medivit.com.ua	www.medivit.com.ua	Viktor Hrebenuk	tel.: +380 (56) 788-75-48, +380 (50) 342-48-78; fax: +380 (56) 788-75-38;	Trade in medical equipment
MEDKRUZ (PASHKO Private Business)	Pidhirno-Tatarska St.3/7, Kyiv, 04000, Ukraine	medkruiz@i.ua	www.medkruiz.com;Skype :medkruiz	Andrii Pashko	tel.: +380 (95) 341-94-94, +380 (63) 707-61-61;	Trade in medical and surgical equipment.
MEDLAB Ltd	P.O.Box 4 Kyiv 03067, Ukraine	info@medlab.ua	www.medlab.ua	Vitalii Holovachuk	tel.: +380 (44) 592-36-00, +380 (44) 592-36-55; fax: +380 (44) 351-17-42;	Trade in medical and laboratory equipment
MEDLIFE Ltd	Turhenevska St.81a, Kyiv, 08200, Ukraine	medlife911@gmail.com	medlife.uaprom.net;Skype: mamin-sibiryak	Oleksii Shevchenka	tel.: +380 (67) 287-81-65, +380 (44) 227-12-85, +380 (63) 068-00-66;	Trade in oxygen and medical equipment
MEDLUX Private Business	S.Krushelnyskoi St.5, Kyiv, 01000, Ukraine	vasil-hamich@i.ua	market.prom.ua;Skype:vasi lu915	Vasyl Makarchuk	tel.: +380 (98) 620-44-45, +380 (63) 433-59-24, +380 (95) 349-30-07;	Online sales of health products and equipment
MEDNOVA Ltd	a/ya 1 g.Kiyev 04136, Ukraina	mednova@ukr.net	www.mednova.com.ua	Mykhailo Hrytsak	tel.: +380 (67) 466-20-05, +380 (50) 444-17-83;	Trade in medical equipment and furniture

MEDSERVIS Western-Ukrainian Centre, Ltd	Antonovycha St.128, Lviv, 79057, Ukraine	medservmarket@gmail.com	www.medservis.com.ua	Oleh Burak	tel.: +380 (32) 237-96-45; fax: +380 (32) 237-96-50;	Trade in medical equipment.
MEDSNAB Private Business	D.Koriaka St.3, m.Poltava, 36000, Ukraine	medsnab2009@ukr.net		Volodymyr Sushko	tel.: +380 (532) 61-06-58, +380 (50) 278-37-77; fax: +380 (532) 61-06-58;	Trade in medical equipment
MEDTEHNIKA Ltd Transcarpathian Affiliate	Koriatovycha Sq.14-16, Uzhhorod, Transcarpathian Reg., 88000, Ukraine			Yurii Vorobievskyi	tel.: +380 (3122) 3-06-12;	Wholesale and retail trade in medical instruments and optics.
MEDTEHNIKA (SHENHOFFER Private Business)	V.Velykoho St.117, Lviv, 79071, Ukraine			Nataliia Shenhofer	tel.: +380 (32) 263-50-09, +380 (32) 264-98-61; fax: +380 (32) 263-50-09, +380 (32) 264-98-61;	Trade in medical equipment.
MEDTEKH Private Business	Olhiiivska St.27, Odesa, 65000, Ukraine			Olena Shapoval	tel.: +380 (482) 35-65-51, +380 (482) 33-17-90;	Trade in medical equipment
MEDTEKHNIKA Internet Shop	Naberezhno-Korchuvatska St.14, Kyiv, 01000, Ukraine	imed@medtehnika.com.ua	www.medtehnika.com.ua; Skype:medtehnika.com.ua	Svitlana Safarova	tel.: +380 (50) 360-00-57, +380 (63) 360-22-13, +380 (67) 325-04-67; fax: +380 (800) 50-01-28;	Online sales of medical products
MEDTEKHNIKA Ltd	Kirova St.122, Sumy, 40000, Ukraine	info@medtehnika.sumy.ua	medtehnika.sumy.ua	Olena Mohylina	tel.: +380 (542) 62-81-85; fax: +380 (542) 62-81-85;	Trade in medical articles
MEDTEKHNIKA PrivJSC	Khmelnyske Shose 114, Vinnytsia, 21029, Ukraine	atzt_med@ukr.net	www.medtech.vn.ua	Valerii Dziubak	tel.: +380 (432) 46-82-43, +380 (432) 46-11-36, +380 (432) 51-11-58, +380 (432) 43-74-77; fax: +380 (432) 46-11-36;	Trade in medical equipment
MEDTEKHREAHENT Private Business	Pyrohova St.151a Room 26 27, Vinnytsia, 21008, Ukraine	mtr@vin.ua		Mariia Shynder	tel.: +380 (432) 55-47-13;	Trade in chemicals for laboratories and microbiology
MEDTEKHSNAB Ltd	S.Bandery Ave.21 Office 619, Kyiv, 04073, Ukraine	info@medtechsnab.com	www.medtechsnab.com	Lev Kuznietsov	tel.: +380 (44) 494-41-10, +380 (44) 492-94-30; fax: +380 (44) 494-41-10;	Trade in medical equipment
MEDYCHNA TEKHNIKA Ltd	P.O.Box 90, Kyiv, 03057, Ukraine	info@medtehnika.net.ua		Viktor Peresunko	tel.: +380 (44) 456-11-48; fax: +380 (44) 456-11-48;	Trade in medical equipment.
MELATEX Ltd	Radysheva Prov.3 Office 208, Kyiv, 03680, Ukraine	melatex@ukr.net		Vitalii Ponik	tel.: +380 (67) 238-57-50, +380 (44) 221-63-37; fax: +380 (44) 221-63-37;	Trade in medical and laboratory furniture and supplies
MELMED Ltd	B.Khmelnyskoho St.70, Melitopol, Zaporizhia Reg., 72300, Ukraine		www.surgimed.com.ua	Serhii Kushniruk	tel.: +380 (619) 42-74-21, +380 (619) 42-87-46, +380 (66) 284-37-71, +380 (67) 564-03-20; fax: +380 (619) 42-87-46;	Trade in medical and surgical instruments

MIAMED Private Business	Haidara St.48 Room 4, Odesa, 65078, Ukraine	mileika@ukr.net		Inha Mileika	tel.: +380 (48) 785-20-67, +380 (482) 32-35-39; fax: +380 (482) 32-35-39;	Trade in medical assignment goods.
MIDA Ukrainian-German JV, Ltd	Kosmonavta Komarova Ave.38a, Kyiv, 03056, Ukraine	mida@mida.kiev.ua	www.mida.kiev.ua	Yevhen Shvets	tel.: +380 (44) 497-35-84, +380 (44) 497-35-63, +380 (44) 537-20-82;	Trade in medical equipment
MLTeh Ltd	Melnykova St.12, Kyiv, 04050, Ukraine	info@mlteh.com.ua	www.mlteh.com.ua	Yevhen Hontarenko	tel.: +380 (66) 301-73-72, +380 (66) 085-79-71, +380 (44) 568-04-45, +380 (68) 301-73-72;	Trade in medical equipment
MVV INSTRUMENTS Ltd	VUL.VOLOSKA 6/14, Kyiv, 04070, Ukraine	mvw.instruments@gmail.com		Tetiana Kheilomska	tel.: +380 (44) 205-40-55, +380 (44) 205-40-56, +380 (44) 205-40-28;	Wholesale trade in medical equipment and tools
NAKBIZGROUP Ltd	Akhmatovoi St.6 Room 326, Kyiv, 02068, Ukraine	info@nakbizgroup.com		Oleksandr Kaminskyi	tel.: +380 (44) 223-79-39, +380 (68) 201-89-78; fax: +380 (68) 201-89-78;	Trade in disinfecting equipment and disinfectants
NANITA Ltd	Akhmatovoi St.16a, Kyiv, 02068, Ukraine	bronchastma@gmail.com	www.milta.kiev.ua;www.milada.kiev.ua	Oleksii Natalenko	tel.: +380 (44) 227-23-61, +380 (44) 594-09-50, +380 (50) 945-80-69; fax: +380 (44) 227-23-61;	Trade in quantum therapy devices.
NIKA UNIVERS Ltd	Rubizhna St.9, Sumy, 40022, Ukraine	nikaynivers@gmail.com	nikauniverse.com.ua	Yevhen Mazanik	tel.: +380 (95) 257-91-66, +380 (96) 606-32-66;	Trade in medical articles
OLBER-MEDICAL Ltd	Velyka Morska St.87, Mykolaiv, 54000, Ukraine	olber-medical@ukr.net		Nataliia Bakum	tel.: +380 (512) 67-03-37; fax: +380 (512) 67-03-77;	Trade in disabled people aids
OLGERD Ltd	Akademika Vernadskoho Blvd.36, Kyiv, 03184, Ukraine	info@biopromin.info	www.analizator-amp.kiev.ua	Oleksandr Balunov	tel.: +380 (44) 422-95-05, +380 (98) 367-13-18; fax: +380 (44) 422-95-05;	Trade in blood analysers
OLIMP-MEDSERVIS Ltd	P.Sahaidachnoho St.12a, Kyiv, 04070, Ukraine	Zhukov@olymp-medservice.com	www.olymp-medservice.com	Artem Ovseev	tel.: +380 (44) 229-48-38, +380 (44) 463-59-56, +380 (44) 463-68-19; fax: +380 (44) 463-68-19;	Trade in endoscopy equipment
OLIMPEX Ltd	Otto Shmidta St.27b, Kyiv, 04107, Ukraine	info@olimpex.com.ua	www.olimpex.com.ua	Olha Kuznetsova	tel.: +380 (44) 593-77-88, +380 (67) 404-49-58; fax: +380 (44) 593-77-88;	Trade in dental equipment
OMEGA TECHNOLOGIES Ltd	Dehtiarivska St.62 Office 101, Kyiv, 04112, Ukraine			Olha Naiman	tel.: +380 (44) 490-91-63; fax: +380 (44) 492-94-84;	Trade in oxygen apparatus and equipment
ONIKO Ltd	Voloska St.55/57, Kyiv, 04070, Ukraine	oniko@oniko.ua	oniko.ua	Oleksandr Tkalych	tel.: +380 (44) 502-24-45;	Wholesale trade in medical systems and equipment
ONIKO Trading and Production Small Business	Voloska St.55/57, Kyiv, 04070, Ukraine	ndt@oniko.ua	www.oniko.ua	Anatolii Kolesnikov	tel.: +380 (44) 502-24-45; fax: +380 (44) 502-24-45;	Trade in NDT equipment. Training means of the first medical aid rendering.

ONYSHKO Private Business	Puliua St.9/57, Lviv, 79060, Ukraine	igly.med@mail.ru	www.acupunctureshop.com.ua;www.igly.com.ua	Ihor Onyshko	tel.: +380 (50) 229-05-56, +380 (67) 664-01-55, +380 (93) 348-92-31;	Trade in tools for acupuncture.
Organization of Medical Business, Ltd	Strokacha St.6, Kyiv, 03148, Ukraine	omb@omb.kiev.ua	www.omb.kiev.ua	Volodymyr Sahanenko	tel.: +380 (44) 407-66-98, +380 (44) 497-88-53; fax: +380 (44) 407-68-42;	Trade in medical equipment.
OSD Eastern Europe Ltd	St.5, Naberezhno-Luhova, Kyiv, 03127, Ukraine	osd-kyiv@ukr.net	www.osd.com.ua	Kostiantyn Mirza	tel.: +380 (44) 425-89-51, +380 (44) 227-27-82, +380 (67) 440-81-20;	Wholesale trade in medical and hospital equipment
OSTEOSYNTET-V Ltd	Pyrohova St.46, Vinnytsia, 21018, Ukraine			Volodymyr Rudenko	tel.: +380 (432) 50-50-57; fax: +380 (432) 50-50-57;	Trade in medical equipment
OXY-GROUP Private Business	Borodycha St.17b, Kryvyi Rih, Dnipro Reg., 50000, Ukraine	oxygroup@ukr.net		Anton Vasyliiev	tel.: +380 (564) 99-03-64, +380 (67) 568-09-00; fax: +380 (564) 99-03-64;	Trade in oxygen therapy equipment
OXY LIFE ZAPORIZHIA Oxygen Company	Stefanova St.44, Zaporizhia, 69000, Ukraine	info@o2life.com.ua	o2life.com.ua	Volodymyr Kravchenko	tel.: +380 (96) 317-09-08, +380 (66) 341-73-91;	Trade in oxygen therapy equipment
OZONBUD Ltd	Parkovo-Syretska St.12, Kyiv, 04112, Ukraine	info@ozonbud.com.ua	ozonbud.com.ua	Viktor Soboliev	tel.: +380 (44) 501-70-51, +380 (44) 501-92-40, +380 (67) 762-03-75; fax: +380 (44) 501-92-40;	Design, building, reconstruction, equipment delivery, mounting; swimming pools, aqua-parks, fitness-centres, mud-balneological establishments. Purifying and treatment systems for water with use of ozone technologies. Oxygen technologies.
PARAMED Private Business	Akademika Hlushkova Ave.31a Office 4, Kyiv, 03187, Ukraine	info@paramed.com.ua	www.paramed.com.ua	Olena Osadchukh	tel.: +380 (44) 581-13-60, +380 (44) 581-13-61; fax: +380 (44) 581-13-60;	Trade in medical equipment
PHARM-LINE Production and Commercial Company, Ltd	Kosmonavtiv St.124a, Mykolaiv, 54000, Ukraine			Alla Poltorak	tel.: +380 (512) 22-13-58, +380 (512) 44-43-25;	Trade in medical articles and equipment
PIVDENMEDKONTRAKT Ltd	Dorohozhytska St.1 Office 501a, Kyiv, 04112, Ukraine	kochetov-v@yugcontract.ua	www.medtexnika.net	Valerii Kochetov	tel.: +380 (44) 590-09-43, +380 (44) 247-67-04; fax: +380 (44) 590-09-43;	Trade in blood measuring tonometres
POFAM-UKRAINE	Vodohonna St.2 Office 6, Lviv, 79017, Ukraine	pofam-kyiv@ukr.net	www.pofam-ukraina.com.ua	Roma Lozynska	tel.: +380 (32) 276-41-39;	Trade in medical articles
POST-01 Ltd	Vvedenska St.29/58 Office 93, Kyiv, 04071, Ukraine	info@post-01.com.ua	www.post-01.com.ua	Oleksandr Mosieiev	tel.: +380 (44) 492-27-04, +380 (50) 330-63-20, +380 (67) 466-59-65; fax: +380 (44) 492-27-04;	Trade in rescue machines and equipment
PRAXIS Trading Company	Zhovtneva Sq.4, Dnipro, 49027, Ukraine	info@praxis.dp.ua	www.praxis.dp.ua	Petro Kaschuk	tel.: +380 (562) 36-20-11, +380 (56) 372-79-94; fax: +380 (56) 372-79-94;	Trade in medical equipment

PROMAK Production and Commercial Private Business	Shevchenko St.40, Lutsk, Volyn Reg., 43001, Ukraine			Ivan Yakovenko	tel.: +380 (332) 72-54-75, +380 (3322) 4-90-31;	Trade in measuring transducers, monitoring and regulation devices, automation, components.
PROMED Ltd	Lysenka St.4 Room 60, Kyiv, 01034, Ukraine	admin@promed.ua	www.promed.ua	Oleh Suzdaltsev	tel.: +380 (44) 278-73-39, +380 (44) 278-73-46, +380 (44) 278-73-64; fax: +380 (44) 278-62-45;	Trade in medical tools and materials
PROMED-UKRAINE Private Business	Terokhina St.8a, Kyiv, 04080, Ukraine	sergeikushniruk2017@gmail.com	www.surgiwelomed.ua	Serhii Kushniruk	tel.: +380 (44) 468-20-33, +380 (66) 284-37-71, +380 (67) 631-60-68; fax: +380 (44) 468-20-33;	Trade in medical tools
PROTESTER Private Business	Luhova St.9v, Kyiv, 01001, Ukraine	demanenko741@gmail.com	protester.com.ua		tel.: (800-300351) , +380 (96) 3519351;	Trade in measuring tools and devices
RAVITA-UKRAINE Ltd	Yakutska St.10, Kyiv, 03039, Ukraine	huvitz.ua@gmail.com	huvitz.ua	Andrii Duryshch	tel.: +380 (44) 362-41-02, +380 (96) 782-78-78;	Trade in ophthalmic equipment
RENESSANS MEDICAL Ltd	Bohomoltsia St.7/14 Office 182, Kyiv, 01024, Ukraine	director@ren-med.com.ua	ren-med.com.ua	Andrii Volchenko	tel.: +380 (44) 500-93-59; fax: +380 (44) 500-93-59;	Trade in medical equipment
Royal Medical Service, L.L.C.	Ivana Franka St.45a, Odesa, 65049, Ukraine	vet.royalmed@gmail.com		Kostiantyn Rzhypyshevskyi	tel.: +380 (50) 395-70-00, +380 (63) 774-72-72;	Trade in medical equipment
SALUTEM UKRAINE Ltd	Simi Steshenkiv St.9a Office 153, Kyiv, 03148, Ukraine	HELLO.SALUTEM@GMAIL.COM	www.sltm.com.ua	Oleksandr Tsaryk	tel.: +380 (44) 334-31-73, +380 (95) 948-90-10, +380 (95) 948-90-10;	Access control system engineering services
SF-FARMECOM Ltd	Myru Ave 14 Zhytomyr 10020, Ukraine	farmecom@ukr.net		Oleksandr Chopovenko	tel.: +380 (412) 46-63-69, +380 (412) 41-84-24, +380 (412) 25-41-10; fax: +380 (412) 41-84-24;	Retail trade in medicines.
SFM Hospital Products Ukraine, Ltd	Ponomarova St.2g, Kotsiubynske, Kyiv Reg., 08298, Ukraine	g_litvinenko@ukr.net	www.sfm-hospital.com.ua	Ihor Dmytriv	tel.: +380 (44) 228-53-85, +380 (44) 222-62-55, +380 (44) 392-71-81; fax: +380 (44) 392-71-82;	Trade in medical systems and products
SIAIVO T.M Private Business	Volodymyrska St.69 Office 416, Kyiv, 01033, Ukraine	info@dazdorov.com	www.dazdorov.com	Bohdan Liulchenko	tel.: +380 (44) 233-29-33, +380 (96) 202-90-29, +380 (63) 233-29-33;	Trade in medical devices
SIATA Ltd	Vaclav Havel Blvd..8 Office 210, Kyiv, 03680, Ukraine	siata@i.ua	www.siata.net.ua;dary-makoshi.com.ua; Skype:sergey.kasjan	Serhii Kasian	tel.: +380 (67) 233-34-88, +380 (44) 227-87-74; fax: +380 (44) 227-87-74;	Trade in medical equipment
SILMET Production Commercial Company, Ltd	Metalurhiv St.38, Sumy, 40004, Ukraine			Serhii Slipchenko	tel.: +380 (542) 64-80-71; fax: +380 (542) 64-80-76;	Trade in medical tools

SIMESTA VAAL Research and Production Company, Ltd	Melnytska St.20a, Odesa, 65005, Ukraine	simestavaal@optima.com.ua	www.simesta.od.ua;www.r-biopharm.com	Liudmyla Hrebenshykova	tel.: +380 (48) 712-46-30, +380 (482) 34-39-47, +380 (482) 32-18-41, +380 (482) 37-39-12; fax: +380 (482) 34-39-47, +380 (482) 32-18-41;	Trade in medical products
SIMVOLT Measuring Device Market	Akademika Zabolotnoho St.150, Kyiv, 03680, Ukraine	simvolt@gmail.com	www.simvolt.ua		tel.: +380 (44) 221-93-73; fax: +380 (44) 221-93-73;	Trade in measuring devices
SINBIAS Ltd	Murmanska St.5, Kyiv, 83017, Ukraine	kiev@synbias.com	www.synbias.com	Kostiantyn Khabarov	tel.: +380 (44) 225-22-05;	Wholesale of chemical products
SINTETH Ltd, Dnipropetrovsk Office	Syrvitsia St.21, Dnipro, 49035, Ukraine	info@sinteth.com.ua	www.sinteth.com.ua	Serhii Sultanov	tel.: +380 (67) 433-37-64, +380 (56) 798-35-55, +380 (56) 378-04-53, +380 (56) 785-28-84; fax: +380 (562) 33-35-60;	Trade in pessaries, pregnancy test kits
SKID Private Business	Yakova Halchevskoho St.37, Vinnytsia, 21019, Ukraine	skid2006@gmail.com		Olha Midliar	tel.: +380 (432) 69-09-27, +380 (432) 55-76-78, +380 (432) 57-63-27, +380 (98) 880-07-85; fax: +380 (432) 55-76-78;	Trade in medical products
SONOSCAPE UKRAINE Ltd	Pryrichkova St.27e, Kyiv, 04213, Ukraine	info@sonoscape.in.ua	www.sonoscape.in.ua	Volodymyr Siabro	tel.: +380 (44) 227-59-29, +380 (44) 426-37-78, +380 (67) 246-72-29; fax: +380 (44) 426-37-78;	Trade in medical equipment
SORBPOLIMER-ANALITIC Ltd	P.O.Box 1334 Zaporizhia 69005, Ukraine	mail@alcotester.in.ua	alcotester.in.ua	Ivan Kononov	tel.: +380 (61) 233-01-09, +380 (96) 691-05-55; fax: +380 (61) 701-72-81;	Trade in test kits for drugs, blood alcohol, pregnancy
SPEKTAR-UKRAINE	Bozhenka St.31 Office 352, Kyiv, 03680, Ukraine	spektar-ua@mail.ru		Tetiana Bondarevska	tel.: +380 (44) 529-41-61; fax: +380 (44) 522-95-69;	Trade in laboratory plastic articles, medical devices
SPEKTROMETR65 Ltd	, Sumy, 40000, Ukraine	Spectrometer65@ukr.net	www.spectrometer65.com.ua		tel.: +380 (95) 301-65-63, +380 (68) 538-17-57;	Trade in measuring equipment
STEN Medical Production Centre, Ltd	Panormanyi Prov.13a Office 5, Sevastopol, Republic of Crimea, 299011, Ukraine	makcum25@yahoo.com		Yevhen Kaluhin	tel.: (8692-545110) ; fax: (8692-545110) ;	Trade in medical equipment
STERIDEZ Ltd	Sokolyna St.6, Dnipro, 49000, Ukraine	steridez.ua@gmail.com	steridez.com	Olena Yatsenko	tel.: +380 (67) 634-38-81, +380 (67) 630-45-79;	Wholesale trade in pharmaceutical goods
SVIT LITNOI LIUDYNY TA REABILITATSII Ltd	Shevchenka Blvd.56, Kyiv, 01033, Ukraine	info@svit-ll.com	www.svit-ll.com	Oleksii Davydenko	tel.: +380 (44) 235-02-13, +380 (44) 205-14-28;	Trade in equipment for disabled and old people

SVITONIKA Private Research and Production Enterprise	Solomianska St.3 Office 803/5, Kyiv, 03680, Ukraine	trade@visti.com	www.proxxon.com.ua	Serhii Polomar	tel.: +380 (44) 248-91-56, +380 (44) 248-91-55, +380 (44) 245-41-28, +380 (67) 504-19-05; fax: +380 (44) 248-91-56;	Trade in tools
TECHNOTRADE Ltd	P.O.Box 87 Kyiv 03067, Ukraine	mail@pribory.biz	www.technotrade.kiev.ua; www.ualock.kiev.ua; www.pribory.biz;www.uarfid.kiev.ua; www.robotek.kiev.ua;www.w.guardant.com.ua; www.deliveryproducts.com;tech.prom.ua; www.tit.kiev.ua;www.technoport.com.ua; www.technotrade.ua;Skype:m.technotrade	Serhii Zakharenko	tel.: +380 (44) 351-16-52, +380 (44) 459-16-35, +380 (67) 232-35-31; fax: +380 (44) 351-16-52, +380 (44) 502-46-55, +380 (44) 502-46-77;	Trade in measuring tools
TEKO Research and Production Company, Ltd	Kosareva St.5 Room 136, Sevastopol, Republic of Crimea, 299003, Ukraine			Anatolii Sypko	tel.: (8692-452230) , (8692-452230) 452234, (8692-452230) 466137; fax: (8692-452231) ;	Retail trade in medicines and goods of hygienic assignment.
TELEMED Ltd	, Kyiv, 01000, Ukraine	nk2012@ukr.net	www.telemed.at.ua		tel.: +380 (67) 506-06-48, +380 (44) 209-06-64;	Trade in medical scanners
TELEOPTYK Ltd	P.O.Box 192, Kyiv, 02222, Ukraine		www.teleoptic-pra.com.ua	Yurii Kovalenko	tel.: +380 (44) 503-04-39, +380 (44) 592-66-06; fax: +380 (4572) 4-45-95;	Digital X-ray system production.
TIETIS-DYKHALNI SYSTEMY Ltd	P.O.Box 32 Kyiv 04050, Ukraine	info@dsystems.com.ua	www.dsystems.com.ua	Olesia Dembitska	tel.: +380 (44) 425-95-66; fax: +380 (44) 425-95-66;	Trade in breathing apparatus with compressed air, masks for respiratory apparatus protection.
TISA-KYIV Ltd	Terokhina St.8 Office 20, Kyiv, 04080, Ukraine		www.tisa-kiev.com	Ihor Sarnov	tel.: +380 (44) 502-24-23, +380 (44) 502-82-25; fax: +380 (44) 502-82-25;	Trade in medical articles
TRANSMED Ltd	Kikvidze St.26, Kyiv, 01103, Ukraine	office@transmed.com.ua	www.transmed.com.ua	Oleksii Kovalskyi	tel.: +380 (44) 236-98-45; fax: +380 (44) 236-98-51;	Trade in laboratory equipment
TUMEN MEDICO UKRAINA Trading House, Ltd	Klymenka St.23, Kyiv, 03110, Ukraine		tmu.prom.ua	Mykola Syvov	tel.: +380 (44) 249-94-23, +380 (44) 249-94-24; fax: +380 (44) 249-94-23;	Trade in medicines

Ukrainian Academy of Integrative Medicine Ltd	Volodymyrska St.78, Kyiv, 01030, Ukraine			Rozaliia Kobylanska	tel.: +380 (50) 697-46-98, +380 (66) 516-60-39, +380 (44) 332-56-16; fax: +380 (44) 332-56-16;	Medical research services
UKRAINIAN MEDICAL SYSTEMS Ltd	Moskovska St.46/2, Kyiv, 01015, Ukraine	office@ukrmedsys.com	www.ukrmedsys.com;www.w.message-system.com.ua	Maksym Polyschuk	tel.: +380 (44) 501-81-40, +380 (67) 449-20-44, +380 (67) 452-22-22; fax: +380 (44) 501-81-40;	Trade in medical, beauty care and water-massage equipment
UKRDIAHNOSTIKA Ltd	Reitarska St.18, Kyiv, 01030, Ukraine	office@ukrdiagnostika.com	ukrdiagnostika.ua;www.ukrdiagnostika.com	Iryna Bondar	tel.: +380 (44) 272-19-23, +380 (44) 272-19-38, +380 (44) 272-19-39; fax: +380 (44) 272-18-97;	Trade in laboratory equipment
UKRMED VINNYTSIA Private Business	Kniaziv Koriatovychiv St.181a, Vinnytsia, 21018, Ukraine	ukrmedvin@gmail.com		Myroslav Izhevskyi	tel.: +380 (432) 53-59-76, +380 (432) 53-62-19; fax: +380 (432) 53-59-76;	Trade in dental materials and medicines
UKRMEDEXPERT Ltd	Peremohy Ave.2 Room 35a, Kyiv, 01135, Ukraine			Liudmyla Vasylevska	tel.: +380 (97) 309-95-15;	Trade in medical equipment
VIKO-MED Ltd	Vasylkivska St.1, Kyiv, 03040, Ukraine	viko-med@ukr.net		Olha Frolova	tel.: +380 (67) 929-56-27, +380 (99) 544-85-60;	Trade in medical articles
VIOLA-MEDTEKHNIKA Ltd	Shevchenka St.2a, Sumy, 40030, Ukraine			Ihor Shershak	tel.: +380 (50) 308-15-05;	Trade in medical products
VOLES Ltd	Heroiv Stalinhradu Ave.2g Block 1, Kyiv, 04210, Ukraine	sale@voles.com.ua	www.voles.com.ua	Maksym Maksymchenko	tel.: +380 (44) 581-11-38; fax: +380 (44) 581-11-38;	Trade in medical articles
VOLSMART Ltd	D.Yavornytskoho St.70, Dnipro, 49000, Ukraine			Petro Burets	tel.: +380 (56) 745-15-80;	Trade in home medical diagnostics equipment
VONADI UKRAINE Ltd	Hnata Yury St.9 Office 34, Kyiv, 03148, Ukraine	info@vonadi.com.ua	vonadi.com.ua	Liliia Hulenko	tel.: +380 (44) 592-41-17;	Trade in medical equipment
ZAPADPRIBOR Private Business	P.O.Box 9488 Lviv 79052, Ukraine	info@zapadpribor.com	www.zapadpribor.com	Alisa Kostevych	tel.: +380 (32) 243-09-31, +380 (32) 297-73-24, +380 (50) 370-90-07; fax: +380 (32) 297-73-44;	Trade in and repair of specialised equipment: radio measuring equipment; electrical measuring equipment; laboratory equipment; measuring, monitoring and controlling equipment; aircraft service equipment; service station equipment. Supply to the state lab

ZDOROVENKI BULY Private Business	Pavla Tychiny Ave.12, Kyiv, 02098, Ukraine	info@zdrovenki.com.ua	www.zdrovenki.com.ua		tel.: +380 (44) 221-70-02;	Retail trade in medical devices and equipment
ZELINSKYI Private Business	Kerchenska St.13a Room 32, Lviv, 79035, Ukraine	info@xing.com.ua	www.scenar.biz.ua;www.c - dove.com;Skype:zelin1963	Ihor Zelinskyi	tel.: +380 (67) 679-08-04, +380 (63) 230-23-75, +380 (98) 336-32-31;	Trade in portable diagnostic kits
ZEPTER INTERNATIONAL UKRAINE Vinnytsia OAffiliatef	Teatralna St.10 Office 209-212, Vinnytsia, 21000, Ukraine		zepter.ua	Tetiana Vyshnevska	tel.: +380 (432) 50-91-05, +380 (432) 50-90-51; fax: +380 (432) 50-91-05;	Trade in kitchen articles, metal, non-electric
ZETTA-ZDOROVIA V PODARUNOK (MARHOLINA Private Business)	D.Yavornytskoho St.52, Dnipro, 49000, Ukraine	zetta.arbat@ukr.net		Nataliia Marholina	tel.: +380 (99) 411-67-34, +380 (96) 364-13-41, +380 (67) 632-73-10;	Trade in medical equipment.
ZIMMER MEDIZIN SYSTEME UKRAINE Ltd	Drahomanova St.15a Office 104, Kyiv, 02068, Ukraine	info@zimmer.net.ua	zimmer.net.ua	Yurii Kryvoruchko	tel.: +380 (44) 228-46-91; fax: +380 (44) 228-46-91;	Trade in medical equipment
ZUB.NET.UA Internet Shop	, Kyiv, 01000, Ukraine	info@zub.net.ua	www.zub.net.ua	Vitalii Sihuta	tel.: +380 (67) 240-32-15;	Trade in dental implants and equipment